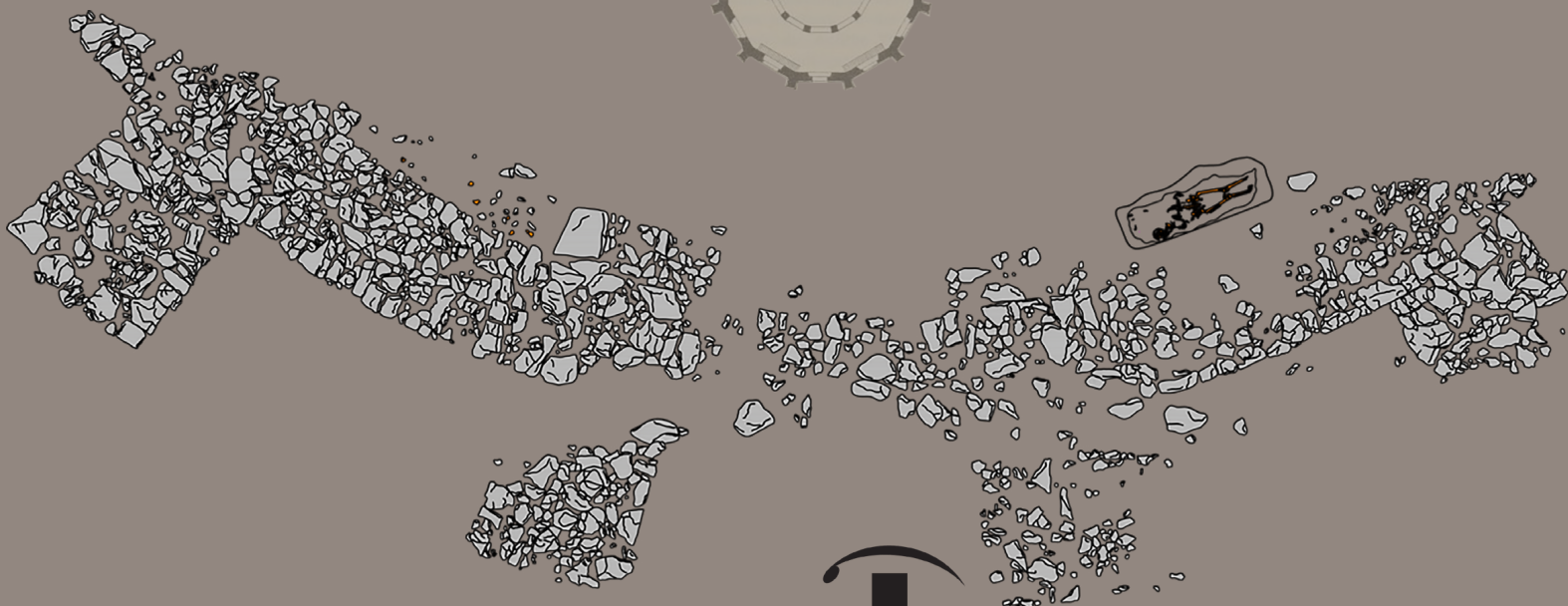
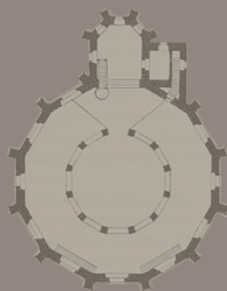

PROTESTANTSKA
CERKEV V GOVČAH
ZAŠČITNA ARHEOLOŠKA
IZKOPAVANJA V LETIH
2011 IN 2012

11
MONOGRAFIJE CPA

PROTESTANTSKA
CERKEV V GOVČAH
ZAŠČITNA ARHEOLOŠKA
IZKOPAVANJA V LETIH
2011 IN 2012

EVA ZORC

MMXXI

Monografije CPA 11

Protestantska cerkev v Govčah

Zaščitna arheološka izkopavanja v letih 2011 in 2012

avtorica

Eva Zorc

oblikovanje in prelom

Nika Čremošnik

avtorji prispevkov

Igor Rižnar, Petra Leben Seljak, Maja Gutman

izris najdb

Monika Arh, Anđelka Fortuna Saje, Samo Ohman

izdajatelj

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije

Poljanska cesta 40, SI-1000 Ljubljana

<http://www.zvkds.si>

vektoriziranje risb gradiva

Sergej Pukšič

uredniški odbor

Maja Janežič, glavna urednica

Barbara Nadbath, odgovorna urednica

Tadeja Mulh, članica

Nives Zupančič, oblikovalka zbirke in likovna urednica

Vanja Celin, tehnična urednica

fotografije najdb

Eva Zorc, Tina Nanut, Sergej Pukšič, Marko Pečovnik,

Jošt Hobič

izdelava načrtov in risb (preseki, tlorisi) najdišča:

Eva Zorc

Spletna izdaja

recenzentka

Zrinka Mileusić

Vse edicije zbirke Monografije CPA so brezplačne.

Najdete jih na povezavah:

<http://www.zvkds.si/sl/kategorija-publikacije/e-knjige>

<https://www.dlib.si/>

lektoriranje slovenskega besedila

Nina Kranjc

© 2021 Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije

Vse pravice pridržane.

angleški prevod

Maja Sužnik

ISSN 2630-208X

lektoriranje angleškega besedila

Fiona Thompson

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v

Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID 101187843

ISBN 978-961-7169-00-3 (PDF)

Vsebina

5	1 Uvod
7	2 Geografski in zgodovinski oris najdišča
8	2.1 Arheološki oris prostora
8	2.2 Protestantska cerkev in pokopališče v Govčah
11	3 Predhodne arheološke raziskave – terenski pregledi in testne sonde
11	3.1 Ekstenzivni terenski pregledi
11	3.2 Intenzivni terenski pregledi in izkop ročnih testnih sond
15	4 Arheološka izkopavanja
15	4.1 Metodologija dela
15	4.2 Opis in interpretacija najdišča
18	4.3 Faze najdišča
23	4.3.1 Zgodnji novi vek 1, gradnja in delovanje cerkvenega kompleksa (faza 1)
27	4.3.2 Zgodnji novi vek 2, uničenje cerkvenega kompleksa (faza 2)
31	4.3.3 Novi vek, ropanje gradbenega materiala (faza 3)
32	4.3.4 Moderne aktivnosti (faza 4)
35	5 Opredelitev gradiva
35	5.1 Zgodnjenovoveško gradivo (do leta 1600)
35	5.1.1 Lončenina
37	5.1.2 Gradbena keramika
38	5.1.3 Kovinske najdbe
40	5.1.4 Steklo
43	5.1.5 Ostalo (tekstil, les, kost)
44	5.2. Novoveško gradivo (po l. 1600)
44	5.3 Moderno gradivo
45	6 Analize
45	6.1 Geološka analiza Igor Rižnar
48	6.2 Antropološka analiza skeletnih ostankov Petra Leben Seljak
49	6.3 Analiza malte in ometa Maja Gutman
53	7 Zaključek

55	8 Govče
57	9 Literatura
59	10 Katalog stratigrafskih enot
60	10.1 Geološke plasti
60	10.2 Zgodnji novi vek 1, faza 1
76	10.3 Zgodnji novi vek , faza 2
79	10.4 Novi vek, faza 3
81	10.5 Moderne aktivnosti, faza 4
85	11 Katalog grobov
117	12 Katalog gradiva
118	12.1 Zgodnjenovoveško gradivo (do leta 1600)
146	12.2 Novoveško gradivo (po letu 1600)
146	12.3 Moderno gradivo

1 Uvod

V aprilu 2009 je ekipa Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Centra za preventivno arheologijo (naprej ZVKDS, CPA), na območju predvidene gradnje plinovoda na parcelah 1469, 1465/5, 1458/2, 1463/1, vse k. o. Levec, izvedla predhodne arheološke raziskave v obliki ekstenzivnega in intenzivnega površinskega in podpovršinskega terenskega pregleda.¹

Na podlagi rezultatov terenskih pregledov in dejstva, da raziskano območje leži znotraj območja registrirane enote kulturne dediščine, ki je v Register nepremične kulturne dediščine vpisana kot Arja vas

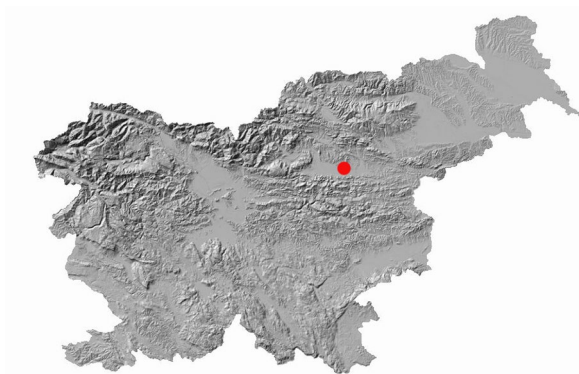
– Arheološko najdišče Govče (EŠD 1487), smo predvidevali, da bo predvidena trasa plinovoda poškodovala arheološko najdišče, zato smo novembra 2011 pričeli z zaščitnimi arheološkimi izkopavanji.

V pričujoči objavi predstavljamo izsledke arheoloških raziskav, ki so potekale v dveh terminih zaradi zimskih vremenskih razmer: jeseni od 16. 11. do 30. 11. 2011 in spomladi oziroma poleti od 24. 5. do 27. 7. 2012. Raziskave je izvedla ekipa ZVKDS, CPA. Najdbe začasno hrani ZVKDS, CPA.

¹ Poročilo o predhodnih arheoloških raziskavah na območju DPN plinovod M2/1 Rogaška Slatina–Trojane, faza 2, poročilo št. 00-0571/2009//6272/2008-MB-EB-2010-145, ZVKDS, CPA, december 2010.

2 Geografski in zgodovinski oris najdišča

Območje arheoloških izkopavanj je bilo ob pričetku raziskav zaraščena njiva v bližini vasi Ložnica pri Žalcu (*sl. 1*), približno 250 m severno od avtoceste Ljubljana–Maribor (*sl. 2*). Zemljišče leži na rahli vzpetini na nadmorski višini približno 270 m in je na vzhodni strani zamejeno z manjšim potokom, na severni pa s kolovozom, ki ga ločuje od območja zavarovane arheološke dediščine. Še en kolovoz, ki poteka v smeri sever–jug, je delil izkopno polje arheoloških izkopa-

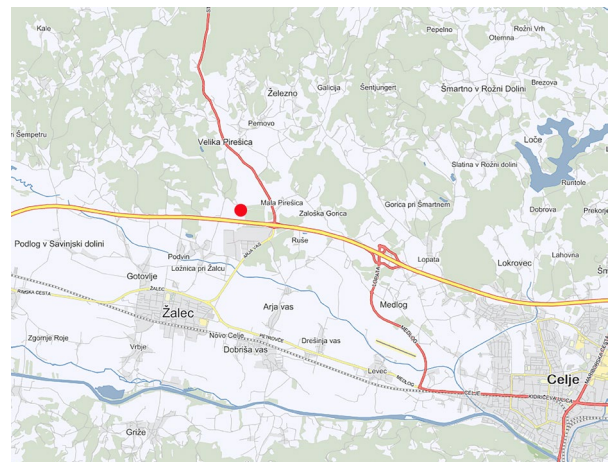
Slika 1 Geografski položaj najdišča.

vanj na dva sektorja (*sl. 3*).

Najdišče leži na levem bregu plitve doline potoka Vršca, na položnem reliefu, ki se od Velike Pirešice pa vse do avtoceste spušča z enakomernim naklonom. V razmeroma položno pobočje so vrezane struge manjših potokov, ki odvajajo površinsko vodo. Geološko gledano leži območje na t. i. pliokvartarnih oziroma plio-pleistocenskih sedimentih, ki obrobajo severni del Celjske kotline (*sl. 4*). Sedimenti so sestavljeni predvsem iz mlajših drobnozrnatih sedimentov v glavnem meljaste do glinaste frakcije in kot taki zelo slabo prepustni, ter redkih starejših tankih leč nekarbonatnega proda. V širši okolici izdajajo izpod razmeroma tanke plasti pliokvartarnih sedimentov starejše sedimentne kamnine. Jugovzhodno in jugozahodno izdajanja pri Rušah, Ložnici in Lopati t. i. govški peščenjak spodnjemiocenske starosti, se

verneje pa oligocenski tuf in klastiti, ter triasne predornine in karbonati.²

Geološke razmere v izkopnem polju so enostavne. Celotno območje arheoloških izkopavanj je prekrivala 20 cm debela plast sodobnih nasutij oziroma ornica, pod njo pa je ležal razvit celoten talni profil, ki ga lahko ločimo v tri horizonte.³ Humozen meljast A horizont predstavlja nekdanjo hodno površino SE 3 v katero so bili vkopani arheološki ostanki (arhitektura in grobovi). Ta v spodnjem delu prehaja v neko-

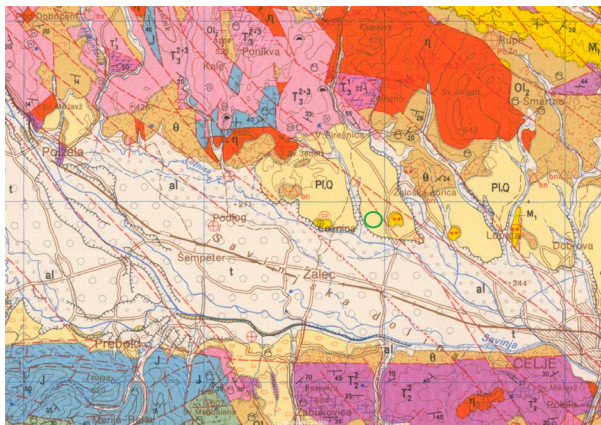
Slika 2 Lokacija najdišča na karti (vir: *Atlas okolja*, ©ARSO).

Slika 3 Pogled proti severu na lokacijo najdišča (foto E. Zorc).

² Buser 1979; Buser 978.

³ Geološka slika najdišča je podrobneje predstavljena v poglavju Analize.

Slika 4 Geološka karta območja (vir: Geološka karta Slovenije M 1: 100 000, list Celje).

liko bolj zaglinjen in svetlejši horizont sestavljen iz glavnem glin (SE 28). Stratigrafsko najnižji je gline horizont G(0) marmoriranega glinastega melja z večjo ali manjšo vsebnostjo limonitnih kongrecij in sivimi sragami.⁴ V arheološkem smislu slednjega lahko vzporejamo s SE 29. Glede na geološke razmere v okolici je verjetno, da opisane plasti predstavljajo poplavne sedimente plioleistocenskih vodotokov ali pa so nastale kot posledica jezerske sedimentacije.⁵

2.1 Arheološki oris prostora

V registru kulturne dediščine je zahodno od območja raziskav najbližja registrirana enota arheološke dediščine, delno raziskana bronastodobna naselbina, kjer so bili odkriti bivalni objekti (vkopi, kamnite ploščadi) s številnimi odlomki lončenine in kamenim orodjem (*Gotovlje – Bronastodobna naselbina*, EŠD 10397). V Gotovljah se nahajata tudi dve enoti sakralne stavbne dediščine. Prva je *Cerkev Sv. Jdrti* (EŠD 3001) iz 1. polovice 16. stoletja, ki je bila večkrat predelana. Sestavljajo jo ladja z zvonikom levo od pročelja in pravokoten prezbiterij z zakristijo na severu. Cerkev vsebuje poznogotske stavbne člene in opremo iz 17., 18. in 19. stoletja. Druga je gotska *Cerkev sv. Jurija* (EŠD 3000), ki je v baroku dobila sedanjo podobo, leta 1907 pa zvonik. Ladja ima na severu prizidano kapelo, prezbiterij pa zakristijo na severu. Oprema je iz časa od 17. do 20. stoletja.

4 Rižnar 2012, 3.

5 Rižnar 2012, 3 ss.

2.2 Protestantska cerkev in pokopališče v Govčah

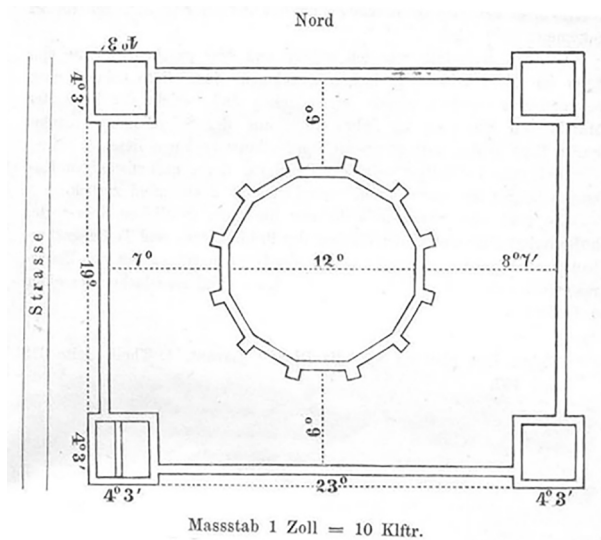
Kot je razvidno iz registra kulturne dediščine, ležijo na mestu raziskav ostanki protestantske cerkve s centralno zasnovo (EŠD 1478), ki je edina tovrstna zgradba pri nas. Zgrajena je bila za potrebe tedanje protestantske skupnosti s Celjskega. Cerkev je bila leta 1600 v protireformacijskem gibanju uničena in njena lokacija izgubljena, a se je po zaslugi številnih raziskovalcev ohranilo nekaj poskusov rekonstrukcij njenega videza. Največja zasluga za posredovanje opisa cerkve gre Jakobu Rosolenzu, ki je prisostvoval v eni od protireformacijskih komisij. Leta 1607 je opis govške cerkve objavil v delu, kjer popisuje protireformacijsko delo na Štajerskem.⁶ Kasneje, v 19. stoletju, je bilo raziskovanje cerkve še posebej intenzivno. Med pomembnejše raziskovalce tega časa gotovo spada župnik in lokalni zgodovinar Ignac Orožen, ki je ime *Scharfenau* povezal z Govčami in tako pozabljeno protestantsko zapuščino ponovno lociral.⁷ Leta 1879 je objavil članek, v katerem je podal tudi tloris zgradbe z obzidjem, ki ga je izrisal Josef Halm (sl. 5). To je bil čas, ko so na lokaciji pod vodstvom geodeta in umetnostnega zgodovinarja Josefa Wastlerja izvedli tudi izkopavanja, pri tem pa odkrili ostanke prezbiterja in stebrišče osrednjega dela cerkve. Wastler je na podlagi izmer (shranjene v Štajerskem deželnem arhivu v Gradcu), ki jih je na vseh zidanih delih cerkve med gradnjo leta 1586 opravil Franz Marbl, podal nov tloris, dodal pa je tudi naris govške cerkve (sl. 6).⁸ Njegova rekonstrukcija je še danes edina vizualna upodobitev govške cerkve in kot taka uporabljena v umetnostnozgodovinski in arhitekturni literaturi 16. stoletja na Slovenskem, a je njena podoba predmet razprave še danes.⁹ Načrte za izgradnjo cerkve je naredil italijanski arhitekt P. Antonio Pigrato. V tlorisu je imela obliko pravilnega dvanajsterokotnika z zunanji oporniki na vogalih (tip centralne poligonalne arhitekture). Na

6 Rosolenz 1607.

7 Orožen 1879.

8 Wastler 1890, str. 135.

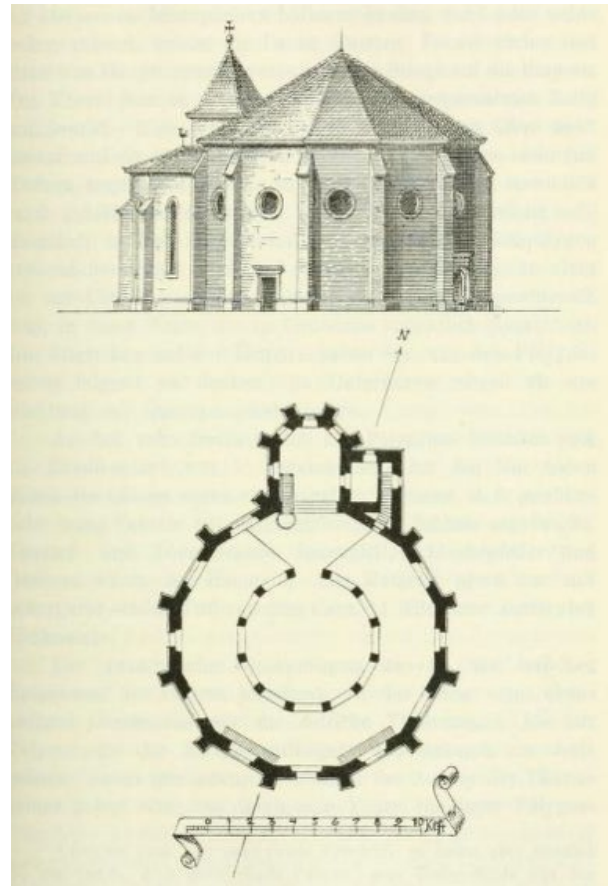
9 Glej Pahor 2005 in tam navedeno literaturo.

Slika 5 Načrt cerkvenega kompleksa kot ga je po Orožnovih navodilih narisal J. Halm (Orožen 1879, 181).

severnem delu je bil prizidan prezbiterij, vzhodno od njega pa pravokoten zvonik. Cerkev je obdajalo pravokotno, skorajda kvadratno obzidje s stolpi na vseh štirih straneh, ki ga je prav tako načrtoval Pigrato. Cerkev so gradili med leti 1581 in 1589. Nekoliko kasneje, v začetku 90. let, je bila dokončana gradnja obzidja, delovati pa je začelo tudi cerkveno pokopališče.¹⁰

Natančne podatke o notranji opreми cerkve izvemo iz dokumentov v graškem arhivu, predvsem iz računskih knjig. Tako je znano npr. da je imela leseno ostrešje in (najverjetneje) raven strop, s pihanci zastekljena okna itd. V poročilih omenjajo celo imena mojstrov ali pa količino in izvor surovin, uporabljene

Slika 6 Wastlerjeva rekonstrukcija tlorisa in narisa iz leta 1890 (Wastler 1890, 135).

nih za gradnjo. Tuf za gradnjo naj bi pridobivali iz bližnjega kamnoloma v Zaloški Gorici.

Januarja leta 1600 je cerkev uničila protireformacijska komisija z vojsko, ki je iz cerkve sprva izropala vso dragoceno stavbno in notranjo opremo, nato pa jo s smodnikom razstrelila in dokončno uničila.¹¹

¹⁰ Pahor 2005.

¹¹ Orožen 1854, 135.

3 Predhodne arheološke raziskave – terenski pregledi in testne sonde

Na trasi plinovoda M2/1 Rogaška Slatina–Trojane so bile pred arheološkimi izkopavanji izvedene predhodne arheološke raziskave v obliki ekstenzivnih terenskih pregledov ter intenzivnih terenskih pregledov in izkopa ročnih ter strojnih testnih sond.

3.1 Ekstenzivni terenski pregledi

Arheološki pregled na trasi plinovoda M2/1 Rogaška Slatina–Trojane je opravila ekipa Zavoda za varstvo kulturne dediščine, Centra za preventivno arheologijo. Delo na terenu je bilo razdeljeno na dva sklopa, od Celja do Trojan ter od Rogaške Slatine do Celja. Potekalo je jeseni 2008 in zgodaj spomladi 2009.

Ekstenzivne terenske preglede (metoda 6) smo izvedli v skupni dolžini približno 65 kilometrov. Na osnovi poselitvenih, vegetacijskih ali geoloških sprememb v prostoru smo traso plinovoda razdelili na deset (10) območij. Območje III – Govče (ZE 90–92) je potekalo od prečkanja lokalne ceste Medlog–Lopata preko regionalne ceste Arja vas–Velenje do zaselka Govče (dolžina ok. 4850 m). Trasa plinovoda poteka po gričevnatem predelu, preko njivskih in travniških ter gozdnih površin. Na območjih, kjer trasa prečka gozd, je bil teren pri gradnji že obstoječega plinovoda pogosto nasut ali vkopan.

Slika 7 Pogled na izvedbo ETP (foto M. Bricelj).

Z ekstenzivnim terenskim pregledom na omenjenem območju so bile odkrite najdbe, ki so bile preliminarno opredeljene kot: odlomki rimskodobne, srednjeveške in novoveške lončenine ter kosi rimskodobnega in novoveškega keramičnega gradbenega materiala.¹²

3.2 Intenzivni terenski pregledi in izkop ročnih testnih sond

Za določitev vsebine in sestave že znanih najdišč so bile izvedene raziskave na 23 lokacijah, ki so bile določene v skladu z rezultati izvedenega ekstenzivnega terenskega pregleda celotnega območja.¹³ Raziskave so potekale med junijem in novembrom 2010. Na lokaciji 12 (Govče) so bili v obliki intenzivnega terenskega pregleda (metoda 9) v dolžini 100 metrov na parcelah št. 1458/2, 1469, 1463/1, vse k. o. Levec, odkriti: odlomki rimskodobne, srednjeveške in novoveške lončenine ter kosi rimskodobnega in novoveškega keramičnega gradbenega materiala.¹⁴ Količina odkritega gradiva je velika, vendar je bila zaradi bližine zavarovanega arheološkega najdišča pričakovana. Pri izvedbi raziskav z izkopom ročnih testnih sond (metoda 11) smo ponovno upoštevali uveljavljeno metodologijo arheoloških predhodnih terenskih pregledov (*Arheologija na avtocestah Slovenije I, Metode in postopki, Ljubljana, april 1994*) za izvedbo raziskave zemljišča, ki se uporablja predvsem za določanje stratigrafije najdišč.

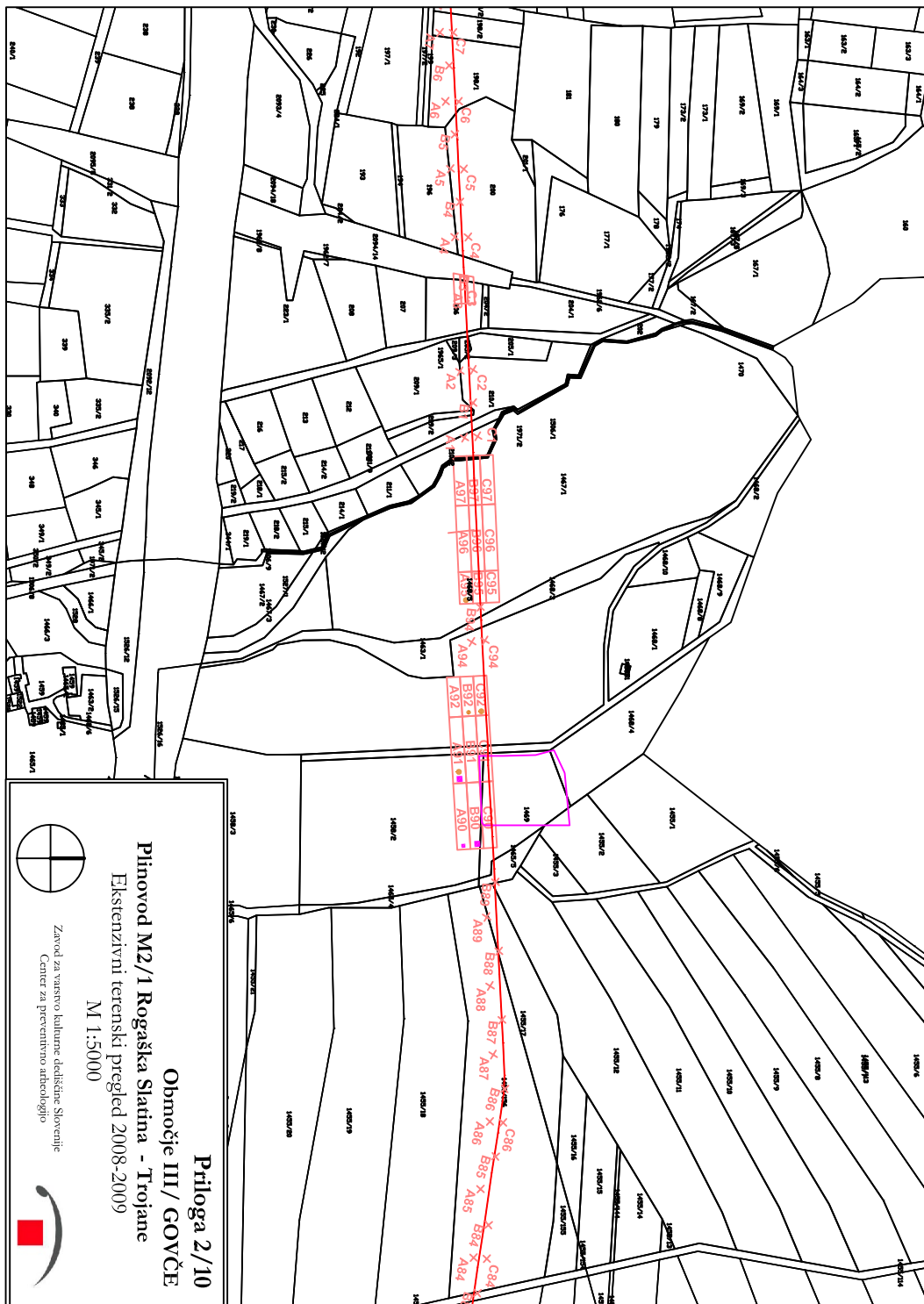
Na lokaciji Govče sta bili izkopani dve ročni testni sondi (TS 1 in TS 2), v katerih so bili odkriti kosi gradbenega materiala, preliminarno opredeljeni v rimsko obdobje.¹⁵

12 Bricelj *et al.* 2009.

13 Bricelj *et al.* 2010.

14 Bricelj *et al.* 2009.

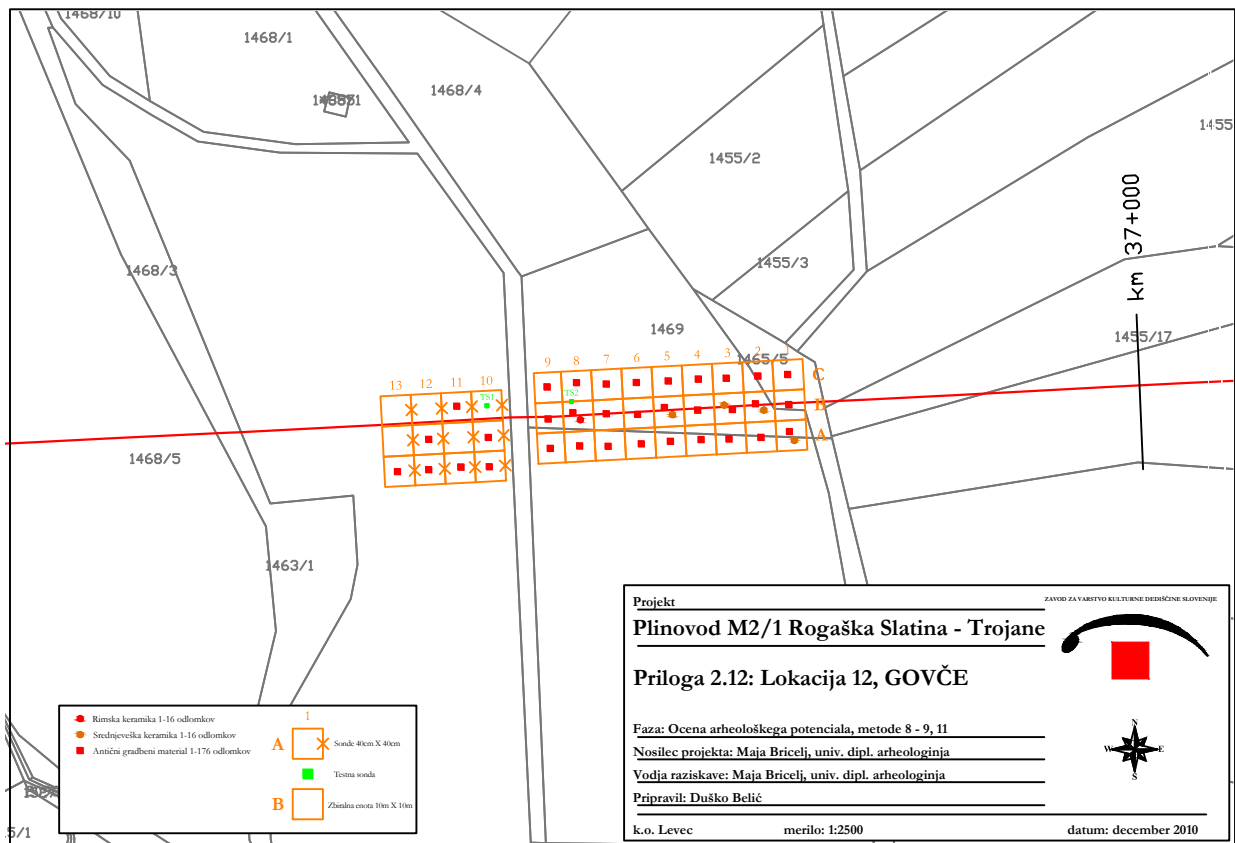
15 Bricelj *et al.* 2010.

Slika 8 Območje III (ETP) na katastru. Merilo 1:5000.

Slika 9 Izvedba izkopa ročnih testnih sond (TS) na lokaciji Govče (foto M. Bricelj).

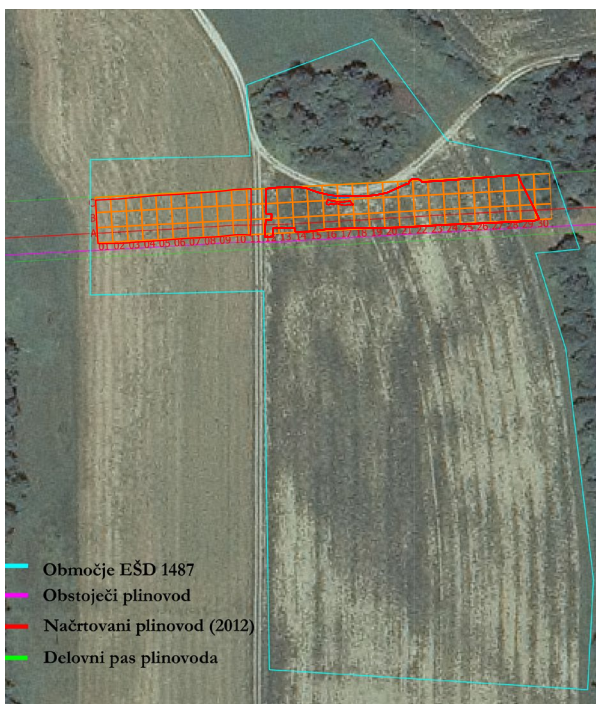
Slika 10 Lokacija izvedbe ITP in TS na karti. Merilo 1:2500.

4 Arheološka izkopavanja

4.1 Metodologija del

Za potrebe dokumentiranja smo izkopno polje razdelili na kvadrante 5 x 5 m (Kv. A1–C30) v ortogonalni mreži z izhodiščem v levem spodnjem vogalu in orientacijo na sever (*sl. 11 in 12*).

Zgornja plast debeline približno 0,3 m, ki je predstavljala današnjo hodno površino, je bila sestavljena iz travne ruše (SE 1) in ornice (SE 2) ter je bila odstranjena strojno ob prisotnosti arheologa. Po strojnem izkopu so bile spodnje plasti izkopane ročno, stratigrafsko. Zadnja plast, ki je v zgornjem sloju še vsebovala ostanke arheoloških struktur je bila plast SE 3, ki je predstavljala najvišji horizont geološke podlage in je bila zaradi debeline (nad 25 cm) delno (v spodnjem nivoju) prav tako strojno odstranjena. Ob nadzoru arheologa je bilo izkopanih 9 strojnih sond za potrebe preverjanja arheološke stratigrafije (preboj geološke podlage) in za potrebe povezovanja stratigrafije obeh sektorjev, ki ju ločuje kolovoz (sonda 7 in 8). Dela

Slika 11 Načrt izkopnega polja z območjem EŠD in trasami plinovoda. Merilo 1 : 2500.

smo zaključili na nivoju geološke podlage (SE 28). Po opravljenih arheoloških raziskavah smo arhitekturne ostaline (temelje cerkve) zaščitili z gradbenim filcem in tamponom peska.

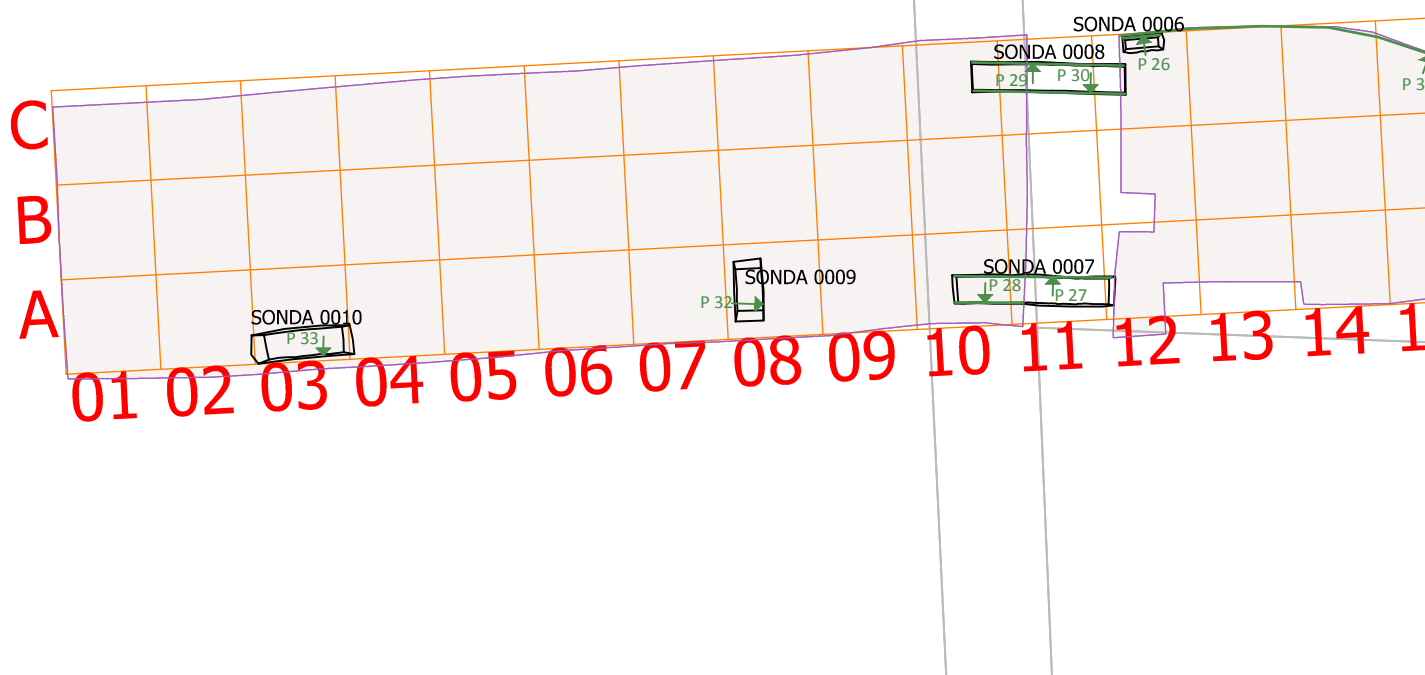
4.2 Opis in interpretacija najdišča

Prostorsko smo najdišče, ki ga seka kolovoz, razdelili na sektor 1 (vzhodno od kolovoza), kjer se je odvijala večina aktivnosti v preteklosti in na sektor 2 (zahodno od kolovoza), kjer smo dokumentirali izključno novodobne oziroma moderne poljedelske aktivnosti. Časovno zelo natančno zamejeno najdišče je ostalo praktično nepoškodovano, z izjemo novoveškega ropanja arhitekturnih ostalin za potrebe kamnitega gradbenega materiala, vse do večjih gradbenih posegov v 20. stoletju z izgradnjo vodovoda in plinovoda, ki sta posegla globoko v arheološke plasti in jih ponekod tudi močno poškodovala (*sl. 13*).

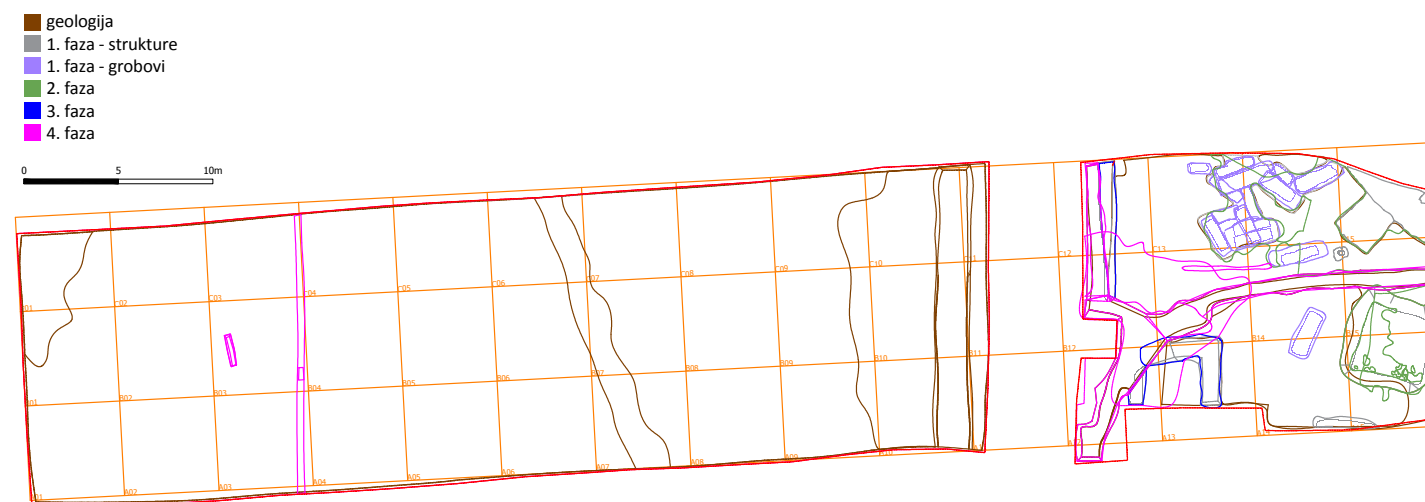
Po odstranitvi travne ruše in ornice smo v sektorju 1, v Kv. A11—C27, naleteli na obsežne plasti ruševine sestavljene iz lomljencev tufa in odlomkov keramičnega gradbenega materiala pod katerimi smo odkrili ostanke cerkvenega kompleksa (*sl. 14*). Znotraj izkopnega polja smo z odkritimi roparskimi jarki vzhodnega in zahodnega zidu obzidja določili lego cerkvenega obzidja ter z arhitekturnimi ostanki temeljev potrdili lego nekdanje cerkve. Znotraj obzidja so bili pod plastmi ruševine odkriti tudi grobovi, ki so se razprostirali po celotnem prostoru znotraj izkopnega polja, en grob pa je bil odkrit znotraj cerkvene ladje. Južno od cerkve je bil odkrit večji zbiralnik za vodo, ki je deloval tudi kot drenaža za prostor pred cerkvijo. V jugozahodnem delu sektorja 1 smo znotraj obzidja odkrili tudi roparske jarke znotraj manjšega objekta, ostaline manjšega zidu pa so bile odkrite tudi izven samega kompleksa, vhodno od obzidja.

Izkopavanja so zajela približno tretjino celotnega cerkvenega kompleksa, saj smo lahko dokumentirali

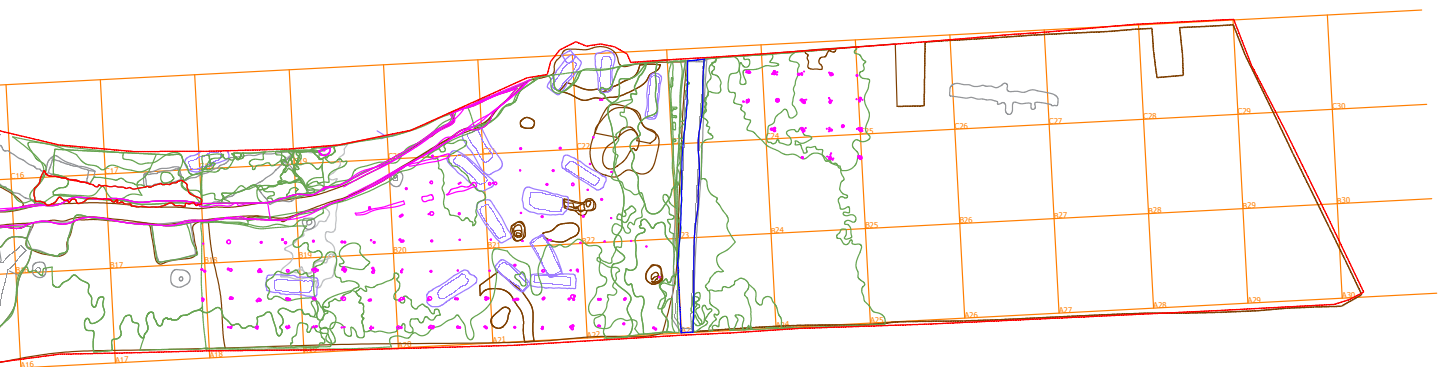
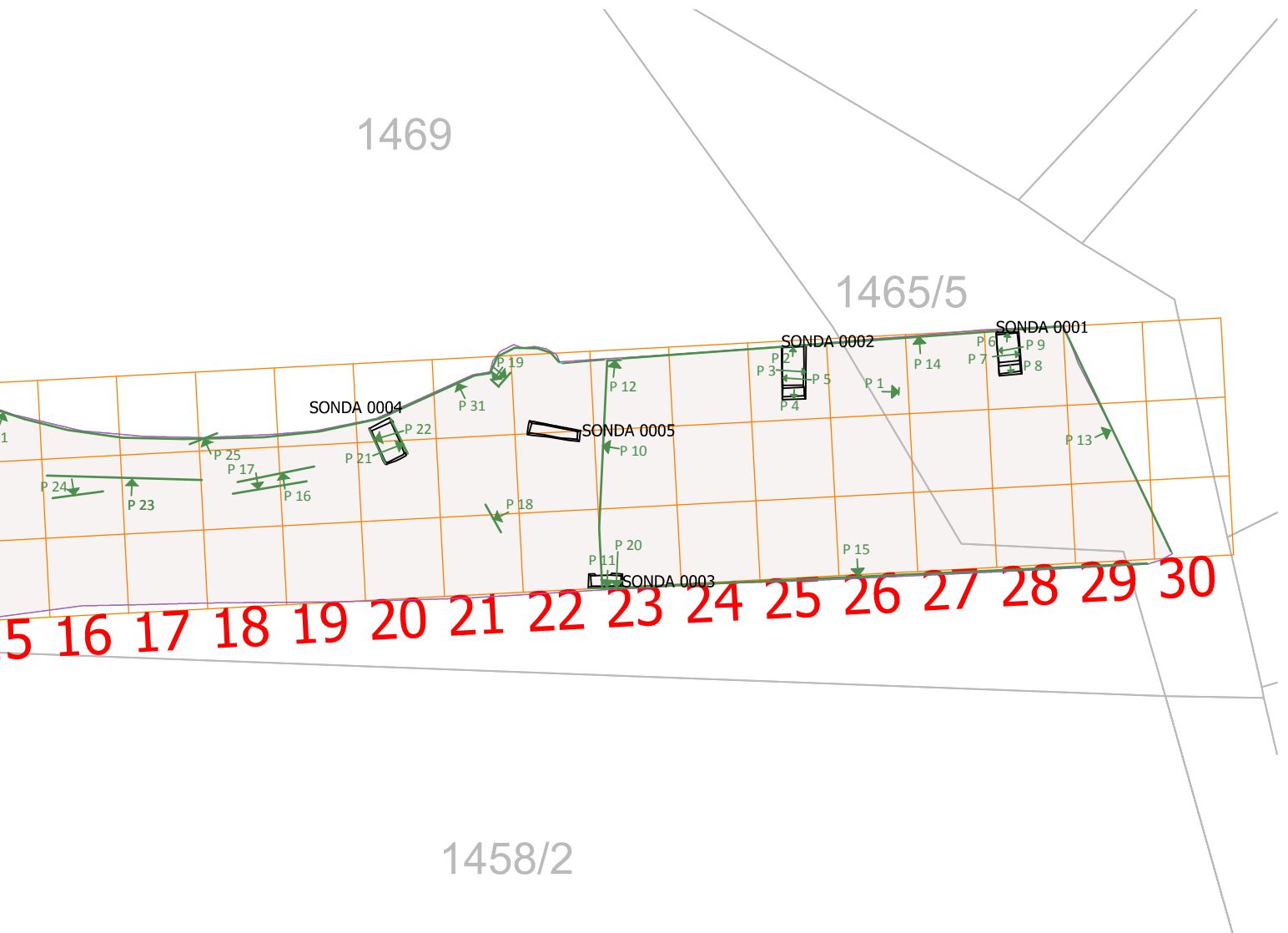
1463/1

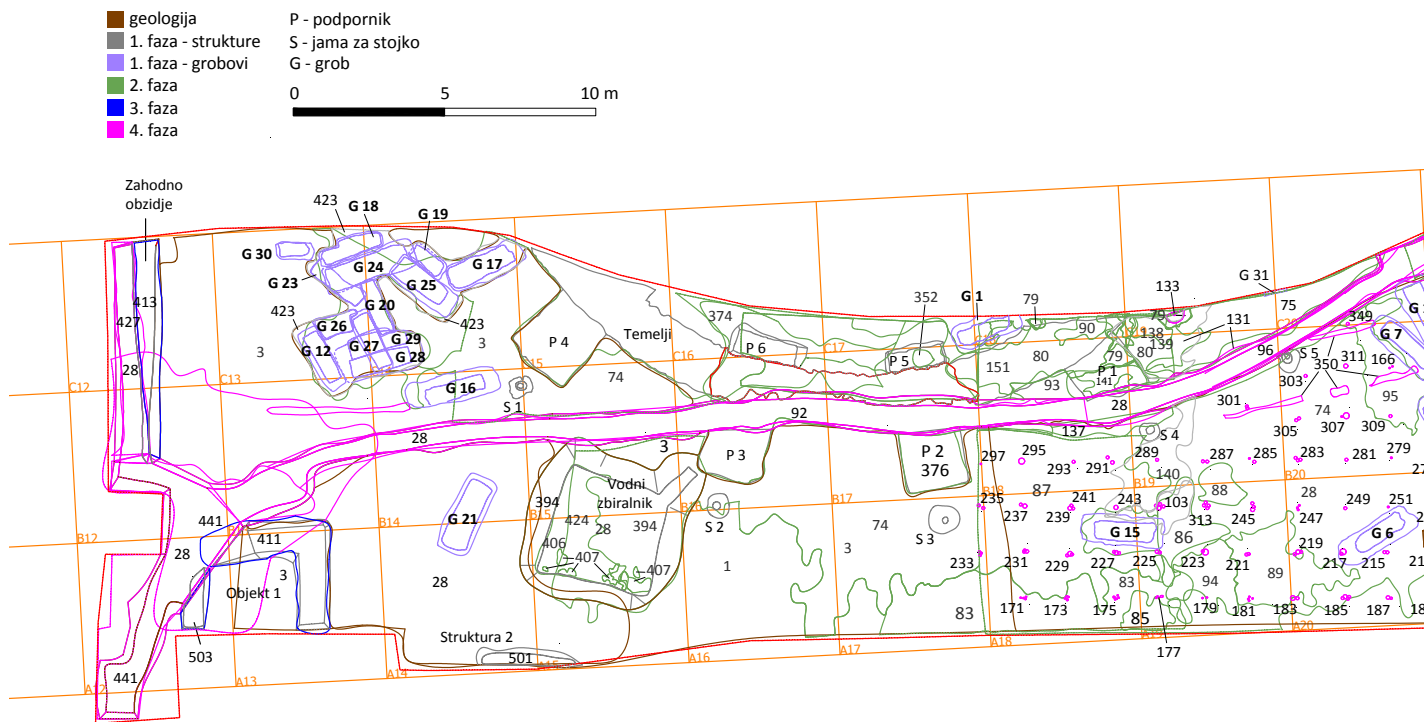

Slika 12 Načrt izkopnega polja z mrežo kvadrantov, lego arheoloških sond in presekov na katastru. Merilo 1 : 400.

Slika 13 Načrt najdišča (celotno izkopno polje). Merilo 1 : 400.

Slika 14 Detajlni načrt sektorja. Merilo 1 : 250.

samo južni del temeljev cerkvene ladje in zelo verjetno tudi samo del pokopališča, s tem pa potrdili lokacijo in obliko cerkve, ki je navedena v virih.

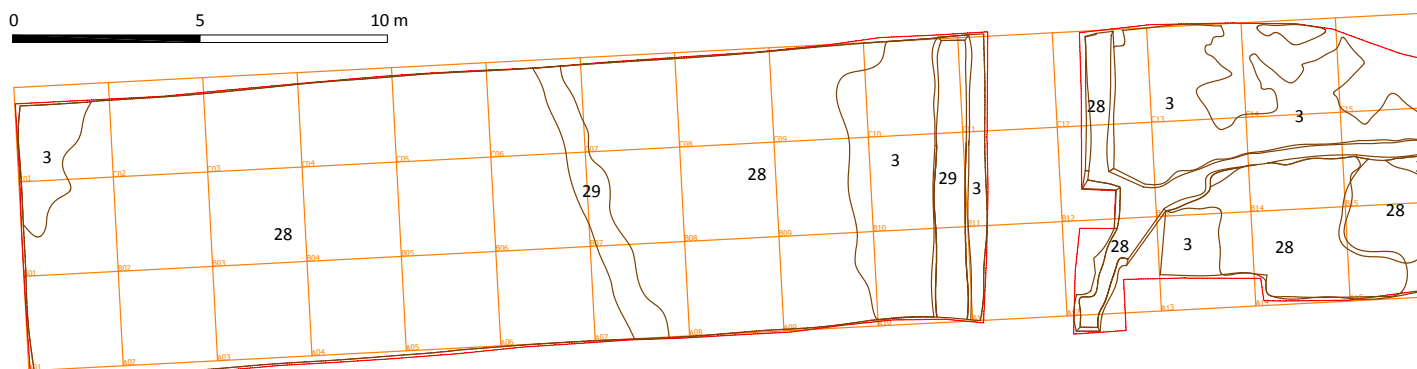
4.3 Faze najdišča

Na najdišču smo določili 4 stratigrafske faze antropoloških aktivnosti, ki sodijo v 3 kronološka obdobja: zgodnji novi vek (faza 1 in 2) oz. čas gradnje in delovanja ter uničenje cerkve, novi vek oz. čas med uničenjem cerkve leta 1600 in modernimi posegi v 20. stoletju (faza 3) ter moderne aktivnosti (faza 4), ki se na najdišču kažejo kot infrastrukturni posegi in poljedelske aktivnosti v 20. in

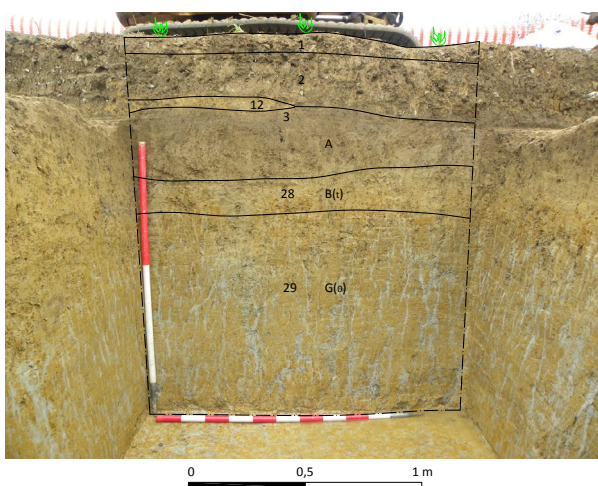
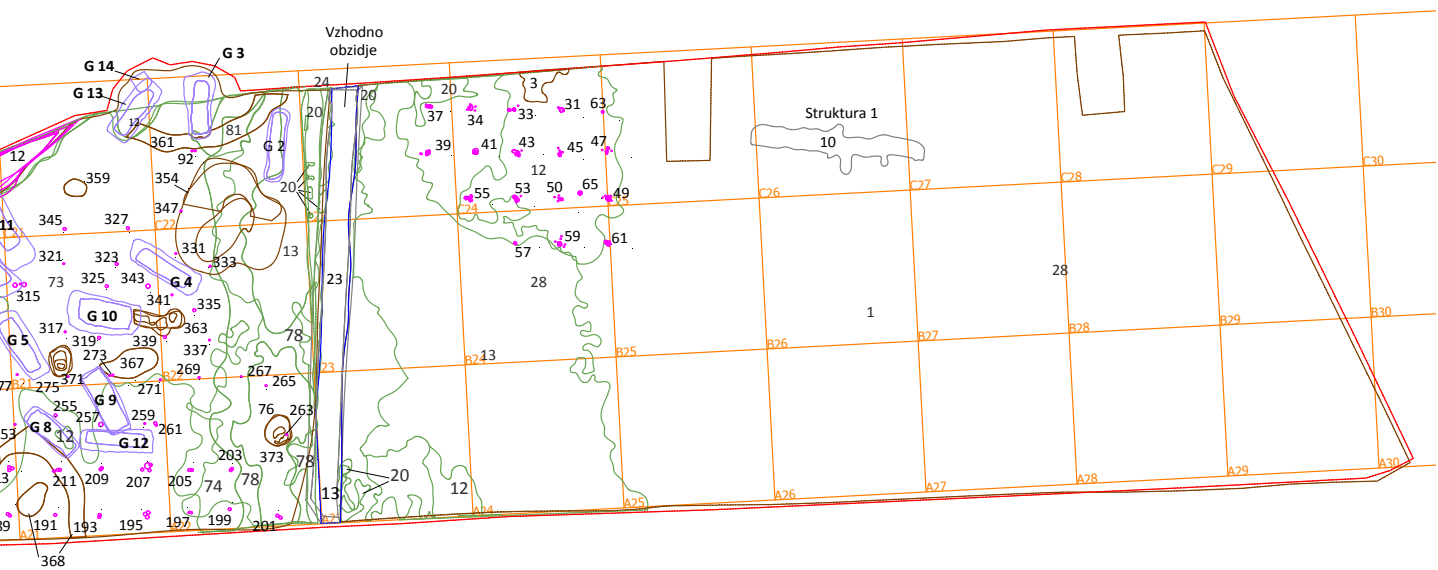
21. stoletju. Natančnejša časovna opredelitev faze 3 ni možna, saj gre za aktivnosti, ki niso pustile zaprtih kontekstov z datacijsko izpovednimi najdbami oziroma so aktivnosti potekale skozi daljše časovno obdobje.

Enotno in precej enostavno geološko podlago raziskanega arheološkega najdišča predstavljajo poplavni sedimenti sestavljeni iz treh za vodo neprepustnih glinenih in meljastih horizontov (sl. 15), ki smo jih dokumentirali kot SE 3, SE 28 in SE 29 in v katere so bile vkopane strukture antropogenih faz.

Na najdišču smo na površini SE 28, oz. B(t) horizonta, dokumentirali vrsto temnejših lis bolj ali manj nepravilno okroglih, v nekaterih primerih pa celo obro-

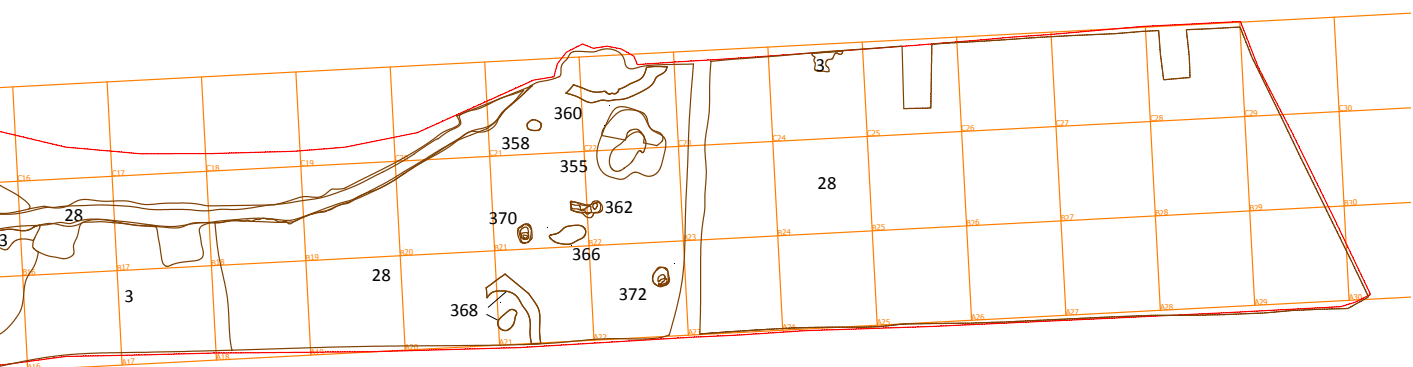

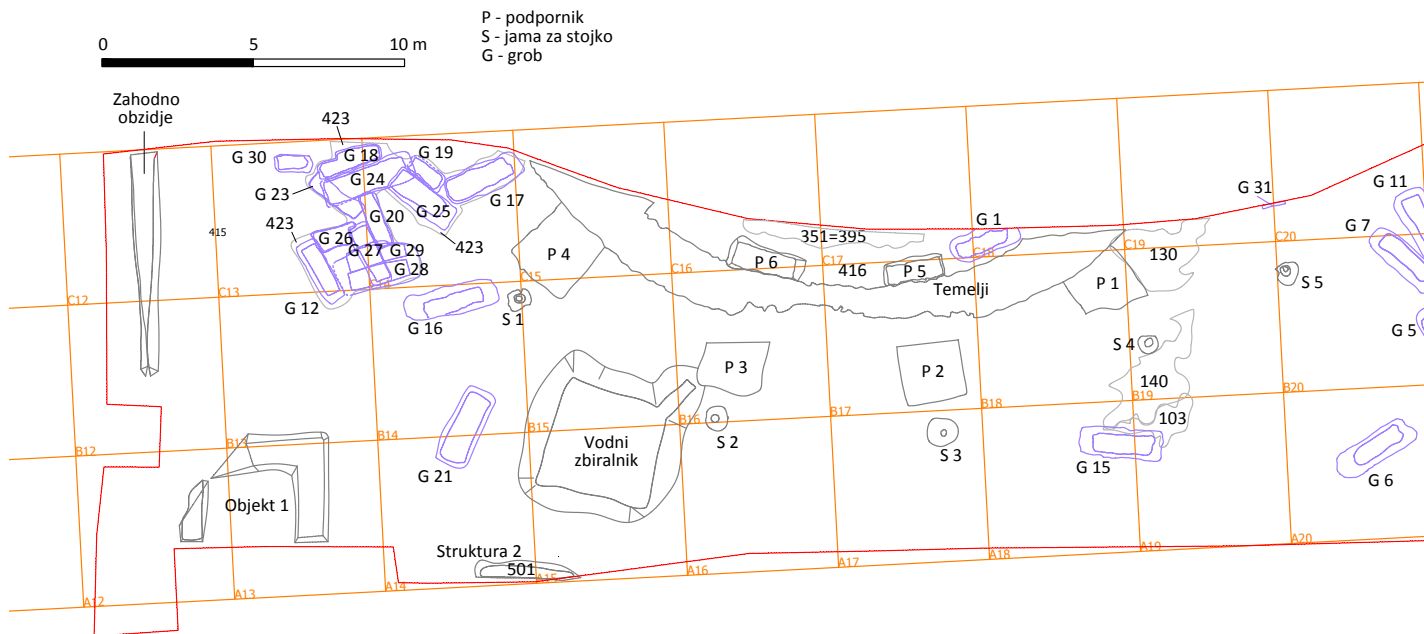
Slika 16 Načrt geoloških plasti. Merilo 1 : 400.

Slika 15 Geološke plasti SE 3, SE 28 in SE 29 v sondi 2 (preseki 6).

častih oblik (SE 146/147, SE 354/355, SE 358/359, SE 360/361, SE 362/363, SE 364/365, SE 366/367, SE 368/369, SE 370/371, SE 372/373), ki so spominjale na jame oz. jarke. Te so bile povsem brez arheološke vsebine, vsebovale so le manjše drobce oglja, v profilu pa so v večini primerov nepravilnih oblik z vdolbinami in izboklinami. Nekatere izmed formacij smo za potrebe interpretacije tudi delno izkopalni (sl. 16). Takšno situacijo si po mnenju geologa lahko razlagamo s podobnimi strukturami, ki so jih leta 2006 odkrili na najdišču pri Nedelici v Prekmurju, in ki jih pripisujejo

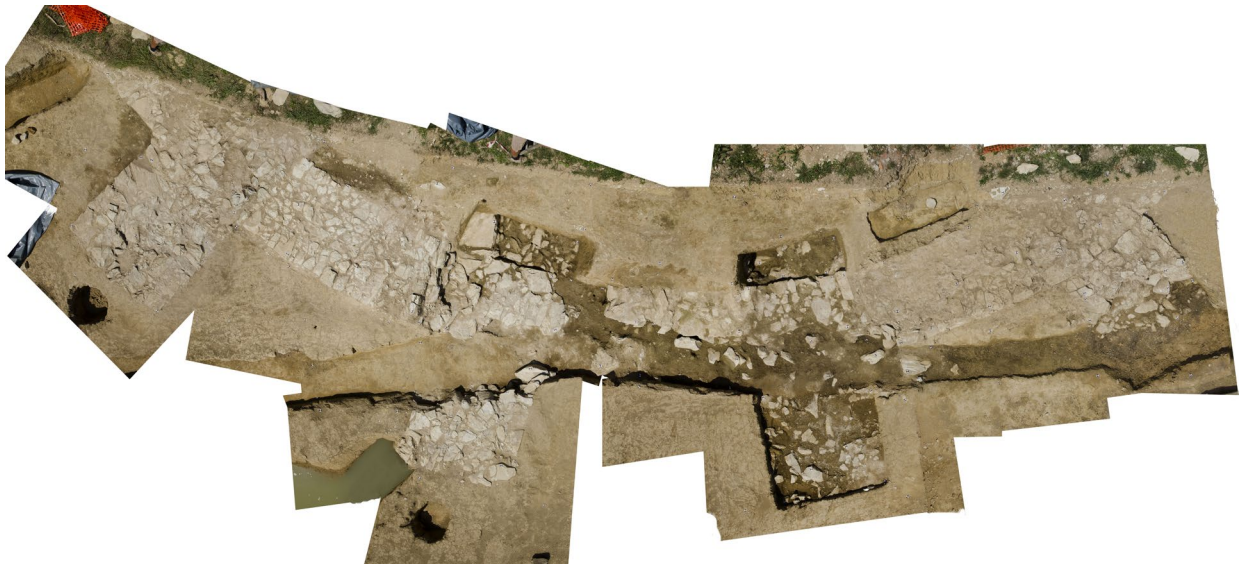

Slika 17 Načrt faze 1. Merilo 1:250.

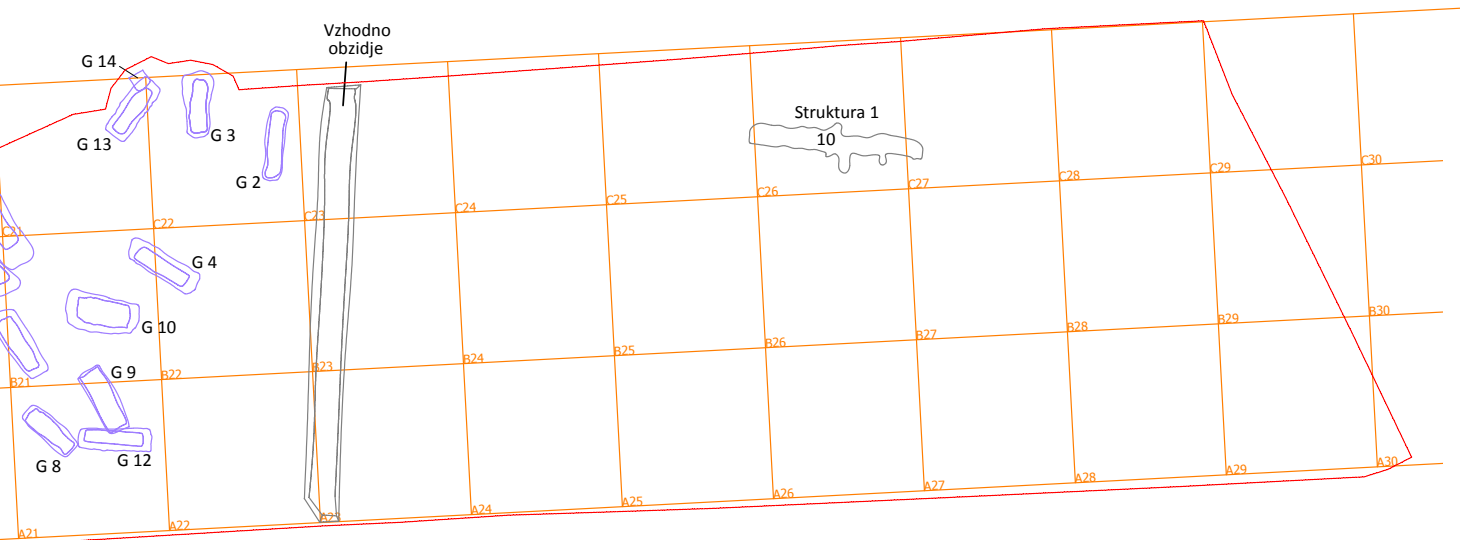
posledicam krioturbacijskih procesov.¹⁶ Ti delujejo na območjih s stalno zamrznjenimi tlemi (permafrost), kjer se sezonsko (poleti) odtaja le zgornji del (aktivni del) tal. Pri takem sezonskem zamrzovanju – taljenju prihaja do vertikalnega premeščanja materiala, ki spre-

meni normalno stratigrafsko zaporedje plasti. To so t. i. nesortirana poligonalna tla ali strukturna tla. Poudariti je potrebno, da gre v teh primerih za reliktnne strukture, ki izvirajo zelo verjetno iz pleistocena in na tem mestu ne nastajajo danes.

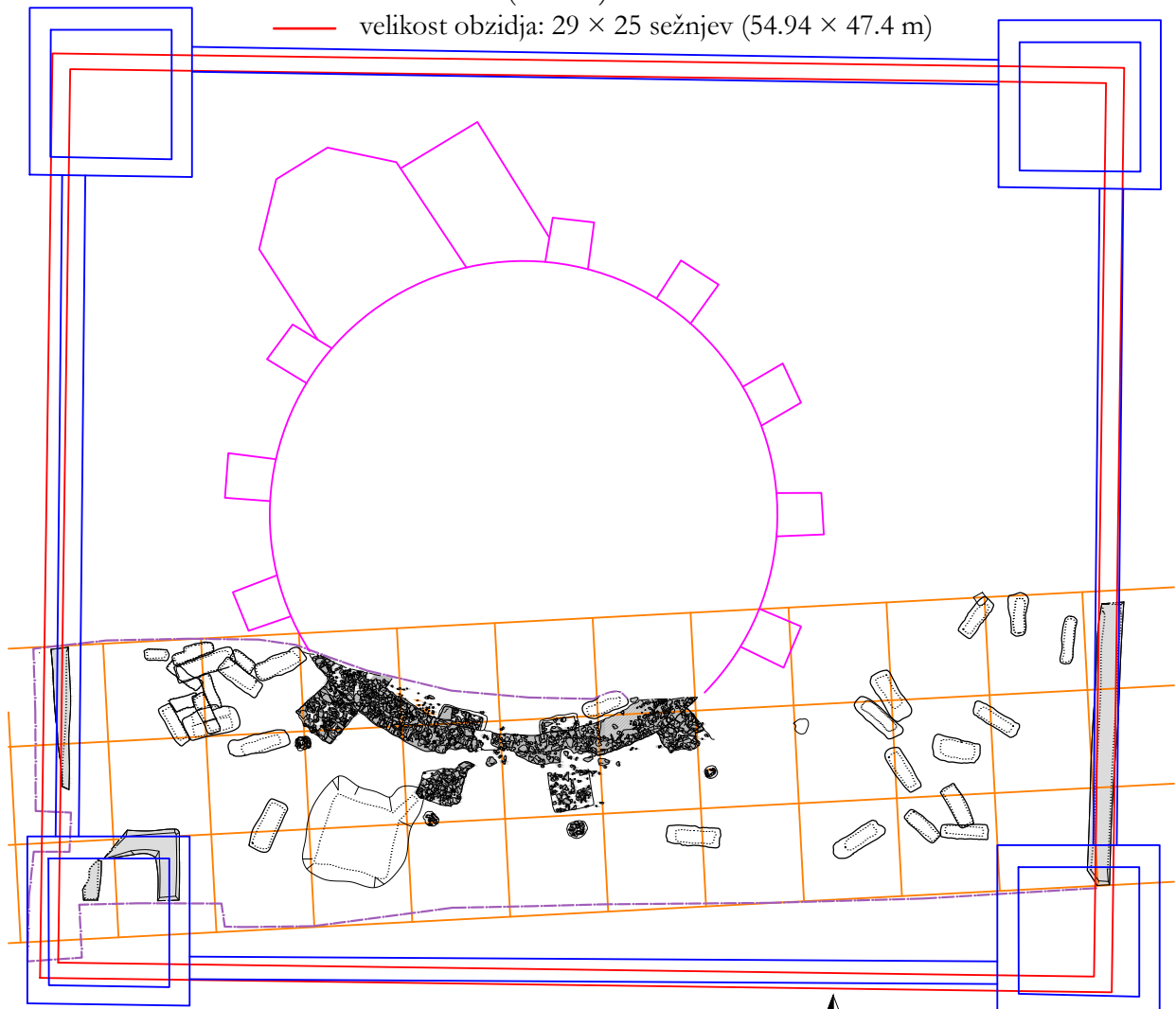

Slika 18 Temelji cerkvene ladje in zunanjih ter notranjih podpornikov (izdelava fotokopice E. Zorc).

¹⁶ Verbič 2006, 5 ss, sl. 8a,b.

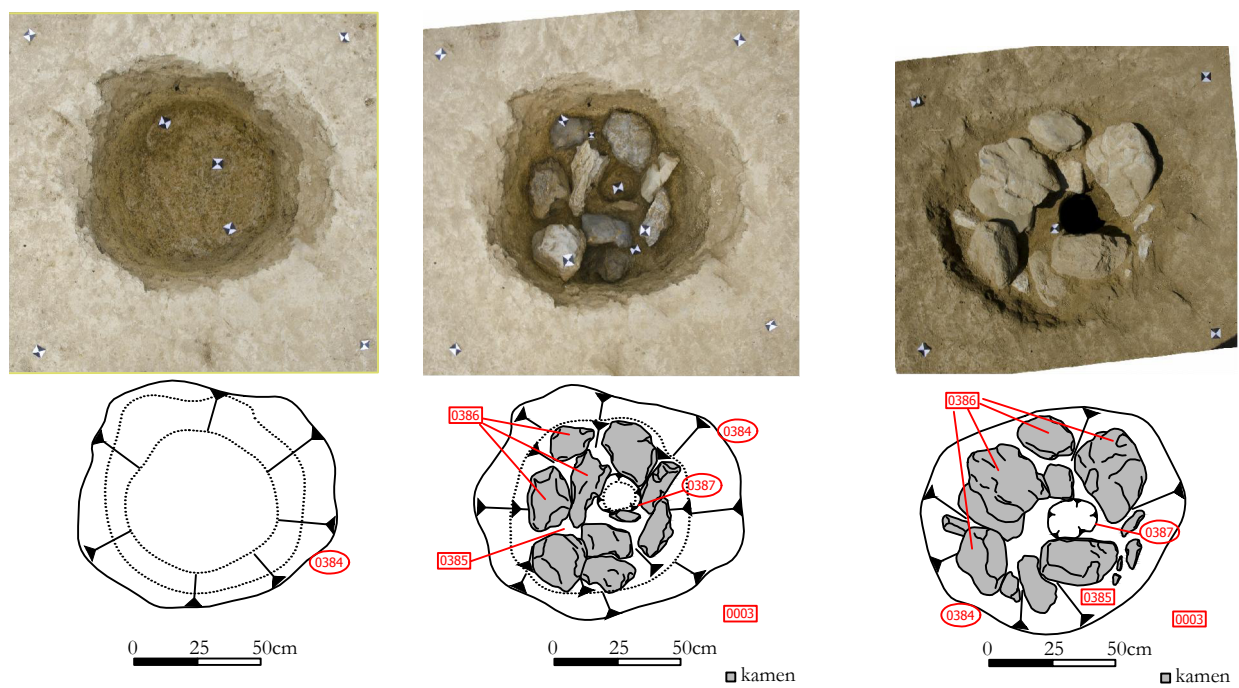
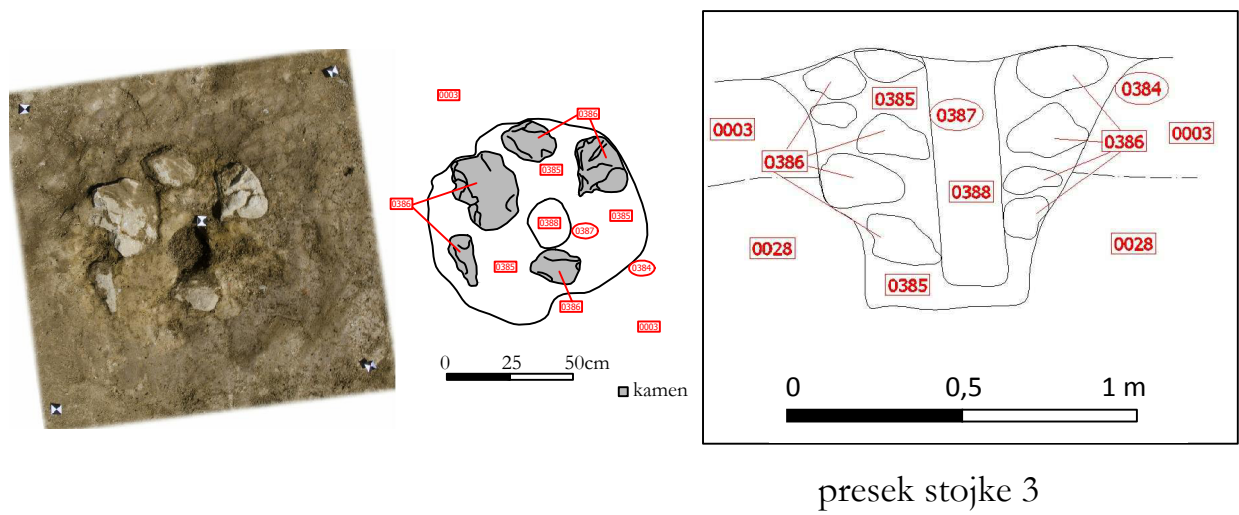
- obzidje (Orožen)
- tloris cerkve (Wastler)
- velikost obzidja: 29 × 25 sežnjev (54.94 × 47.4 m)

0 10 20m

Slika 19 Kompozitni načrt Wastlerjevega in Orožnovega načrta z odkritimi strukturami (izvedba E. Zorc).

Slika 20 Stojka 3 – dokumentiranje po nivojih (SE 384/SE 385–SE 388).

4.3.1 Zgodnji novi vek 1, gradnja in delovanje cerkvenega kompleksa (faza 1)

V to fazo so združene stratigrafske enote antropogenega nastanka, ki sodijo v čas gradnje in delovanja govške protestantske cerkve in pripadajočega pokopališča. Sem prištevamo temelje zidu cerkvene ladje iz konca 16. stoletja z zunanjimi in notranjimi podporniki, jame za stojke dokumentirane ob zunanjih podpornikih, roparske jarke obzidja, večji vodni zbiralnik in pokopališče (*sl.* 17). Faza je časovno dobro zamejena s pisnimi viri, ki gradnjo in delovanje cerkve in pokopališča postavljajo v čas med 1581 in 1600.¹⁷

Arhitekturne ostaline

Poligonalni temelj cerkvene ladje SE 151 je bil narejen iz grobo oblikovanih kamnitih blokov lokalnega belega tufa, redkeje tudi drobnozrnatega konglomerata, vezanih z malto. Temelj je širok 1,8 m in je bil znotraj izkopnega polja dokumentiran v skupni dolžini ok. 20 m. Na temelj se prislanjajo štirje zunanji podporniki (SE 390, SE 378, SE 425, SE 470) enotne velikosti približno 2×2 m in dva manjša notranja podpornika (SE 418 in SE 420) velikosti ok. $0,65 \times 1,7$ oz. 2 m (*sl.* 18). Temelji so bili na južnem delu v Kv. B16–17, močno poškodovani že v preteklosti, ob načrtni razstrelitvi cerkve leta 1600 s pomočjo smodnika, ki so ga vkopali ob temelje (vkop SE 504) in porušili stavbo do tal. Dodatno so bili poškodovani kasneje s sodobnim vkopom za vodovodno cev (SE 102), ki je močno poškodovala (presekala) tudi vse odkrite zunanje podpornike. Velikost odkritih temeljev je med 23,7 m (notranja stena) in 25,98 m (zunanja stena) kar potrjuje pisne vire in Orožnov oz. Wastlerjev načrt cerkve s premerom 12,5 sežnja (*sl.* 19).¹⁸

Roparski jarki vzhodnega (SE 22, SE 23, SE 66) in zahodnega zidu cerkvenega obzidja (SE 412, SE 413) prav tako potrjujejo Orožnove navedbe o legi, velikosti in obliki obzidja, ki je bilo pravokotne oblike in

je stalo vzporedno z današnjim kolovozom, ki ločuje sektorja arheoloških izkopavanj.

Ob podpornikih so bile odkrite globoke in močno utrjene jame za stojke (stojke 1–4). Do ok. 1 m globoki vkopi skoraj okroglega tlorisa (v povprečju premer ca. 0,9 m) so bili v več nivojih zapolnjeni z večjimi kamni. Na sredini kamnitega venca so bili jasno vidni odtisi nekdanjih vertikalno zabitih večjih lesenih kolov (*sl.* 20). V dveh jamah sta se delno ohranila tudi lesena kola (*sl.* 21), v nekaterih (SE 144, SE 159, SE 399) pa so bili najdeni tudi odlomki novoveške lončenine in gradbenega materiala (SE 388, SE 405, SE 400). Stojka 5, po obliki in sestavi podobna stojkam 1–4, se je verjetno prav tako nahajala ob podporniku, ki leži izven izkopnega polja. Interpretacija teh neobičajnih stojk je nejasna, lahko bi šlo za podporno konstrukcijo začasne strehe za cerkev, ki naj bi se začela uporabljati že tri leta prej preden je bila dokončana streha leta 1587.¹⁹

Jugozahodno od podpornika 3 je bil odkrit večji vkop SE 393 nepravilne pravokotne oblike v tlorisu in nepravilne oblike v preseku (*sl.* 22). Stene vkopa so bile sprva položne, približno na tretjini so se zalomile in se nato strmo spuščale do ostrega prehoda v ravno dno ($5,59 \times 5,3 \times 1,3$ m). Vkop je bil vkopan v zelo kompaktno in za vodo neprepustno glineno geološko podlago in se je v severovzhodnem vogalu s krajšim in enako globokim kanalom, širokim približno 0,5 m, naslanjal na podpornik 3 (*sl.* 23). V notranjosti vkopa se je na jugovzhodnem in jugozahodnem vogalu nahajalo več velikih lomljencev (SE 407), ki so morda podpirali lesene stojke ali tvorili nekakšno strukturo za streho nad zbiralnikom, na kar nakazuje homogena plast strešnikov (SE 406) na dnu vkopa. Interpretacijo strukture kot vodni zbiralnik in drenažo cerkve so potrdile vremenske razmere na najdišču v času raziskav, saj se je voda (deževnica in podtalnica) v vkopu tudi sredi največje poletne vročine obdržala več tednov.

Hodne površne te faze so bile ohranjene v obliki manjših zaplat oz. prepoznane le v manjših segmentih (SE 140, SE 415, SE 130 in morda tudi SE 416).

17 Orožen 1879; Wastler 1890; Pahor 2005.

18 Svetik 2005, 139.

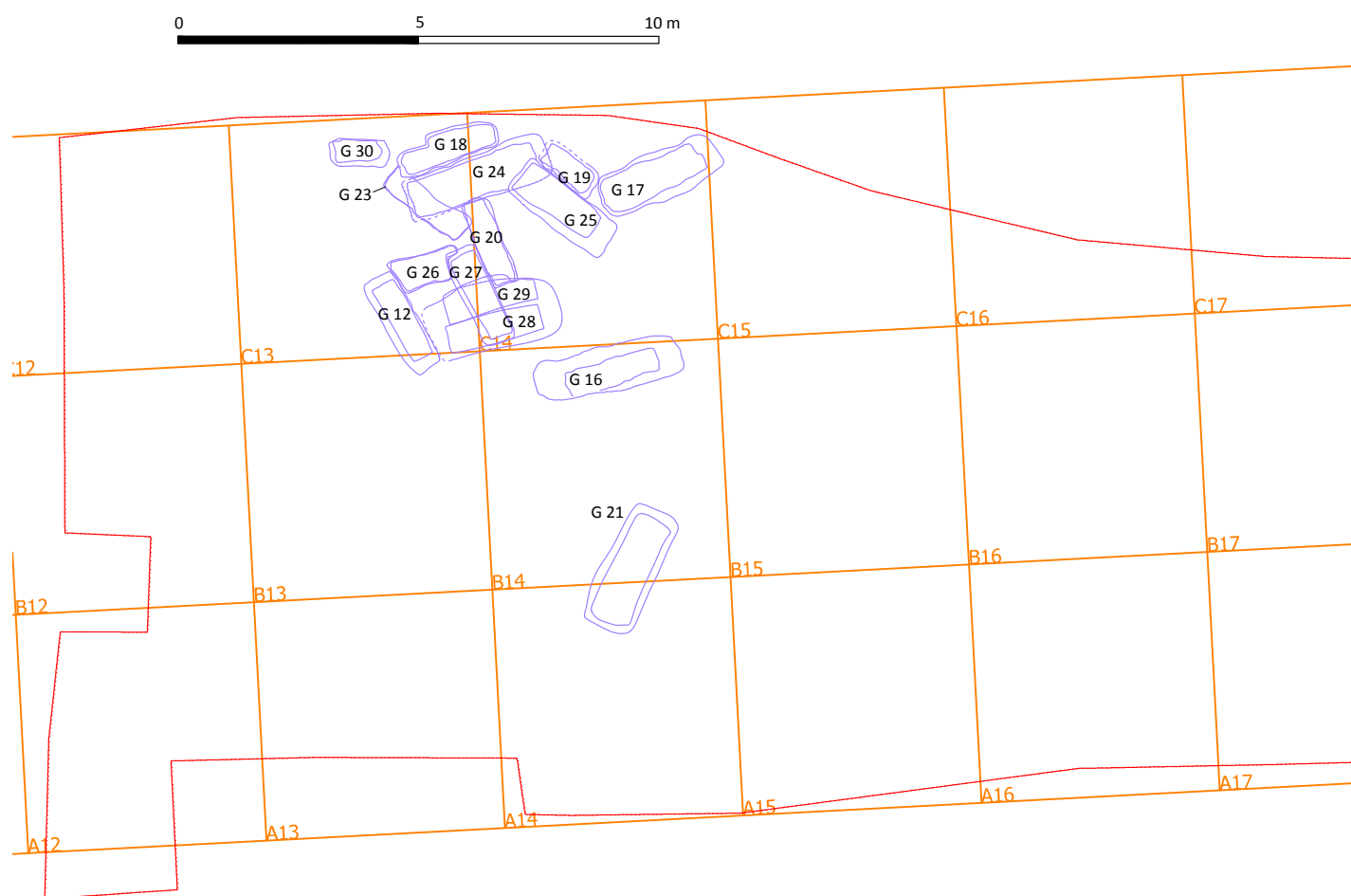
19 Wastler 1890, 127.

Slika 21 Ohranjene lesene stojke VZ 78 in 81 (foto J. Hobič).

Slika 22 Vodni zbiralnik (SE 393/SE 394, SE 406, SE 407) (foto J. Hobič).

Slika 24 Načrt dokumentiranih grobov. Merilo 1:150.

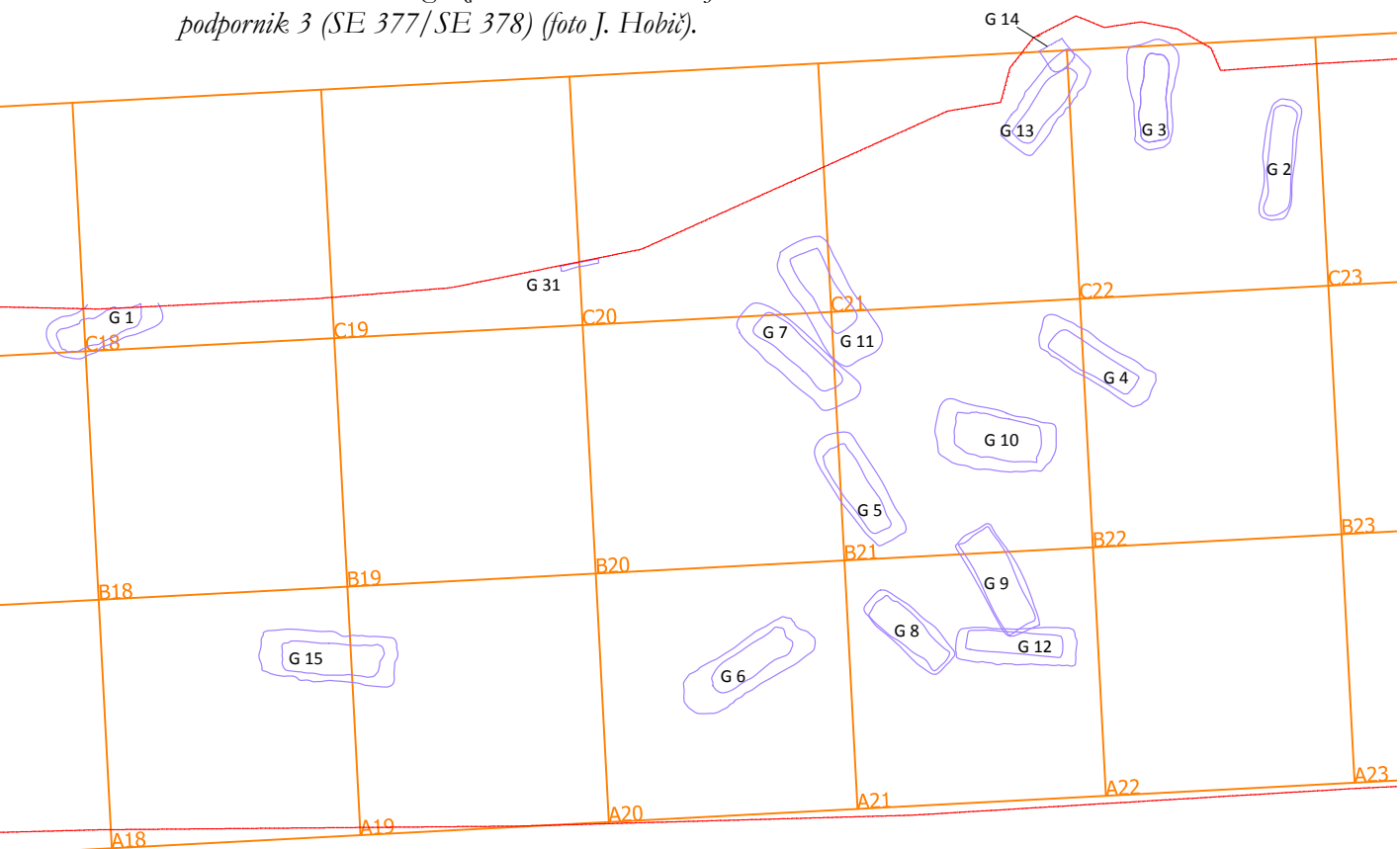

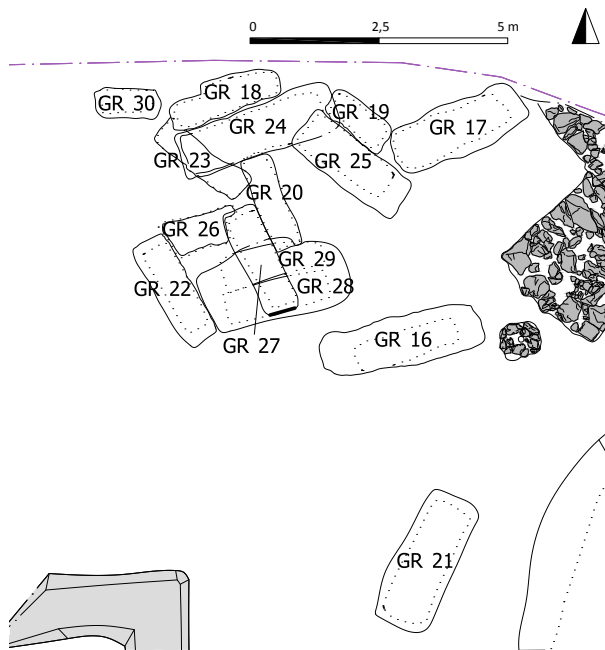
Slika 23 Kanal vodnega zbiralnika, ki se naslanja na podpornik 3 (SE 377/SE 378) (foto J. Hobič).

Pokopališče

V fazo gradnje in delovanja cerkvenega kompleksa sodijo tudi pokopi znotraj obzidanega cerkvenega areala (sl. 24). Obrisi grobov so se pokazali tik pod plastmi ruševine, na globini približno 30 cm pod današnjo hodno površino. Grobne jame so bile preprosto vkopane v geološko podlago (SE 3, SE 28 in SE 29). V nekaterih primerih so bile odkrite skoraj v celoti ohranjene krste.

Od skupno 31 dokumentiranih grobov (glej spodaj) smo raziskali 29 grobov, saj sta grob 14 in grob 31 ležala pod kolovozom, na meji izkopnega polja. Grobovi so bili nepravilno razporejeni po skoraj celotnem prostoru znotraj cerkvenega obzidja. Opazen je prazen prostor na sredini raziskanega območja južno od cerkve, ki vizualno deli grobove na dve skupini: vzhodno in zahodno.

Slika 25 *Načrt grobov zahodne skupine.*

Vzhodna skupina obsega 15 grobov (vključno z grobom 14), ki so bili nepravilno razprostranjeni brez prepoznavne urejene orientacije pokopov, zahodno in jugozahodno od ostankov temeljev cerkve (sl. 25). Grob 1 je edini dokumentiran znotraj cerkve in se je nahajal tik ob južnem temelju cerkvene ladje.

Zahodna skupina obsega 16 grobov (vključno z grobom 31), ki so z izjemo groba 21, ležali zelo strnjeno in v več primerih sekali en drugega (sl. 26). Tudi pri zahodni skupini nismo opazili enotne orientacije pokopov, lahko pa smo na podlagi stratigrafije določili relativno kronologijo nekaterih pokopov. Za razliko od grobov 16, 21 in 30, ki jim stratigrafsko ne moremo določiti zaporedja izkopa, so bili grobovi 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28 in 29 glede na stratigrafsko situacijo očitno izkopani v zelo kratkem času, saj imajo vsi enotno polnilo (SE 423). Ohranjene originalne globine individualnih grobnih jam omenjenih grobov so večinoma dokumentirane v zelo omejenem obsegu, v nekaterih primerih celo samo do nekaj centimetrov globine. Kljub temu je bilo možno določiti zaporedje izkopa omenjenih grobov. Najstarejši grobovi so grob 22, 28 in 29, ki so bili vkopani najgloblje z nivoja hodne površine faze 1a, s povprečno globino 1,3 m. Sledita nekoliko plitvejša grobova 24 in 18, z globino 0,9 m, ki sta bila kasneje presekana z grobom

23. Le-ta je bil presekana z grobom 20. Glede na stratigrafsko sekvenco in relativno globino je bil grob 26 najverjetneje izkopen sočasno kot grob 20. Najmlajši grobovi zahodne skupine so: 17, 19, 25 in 27.

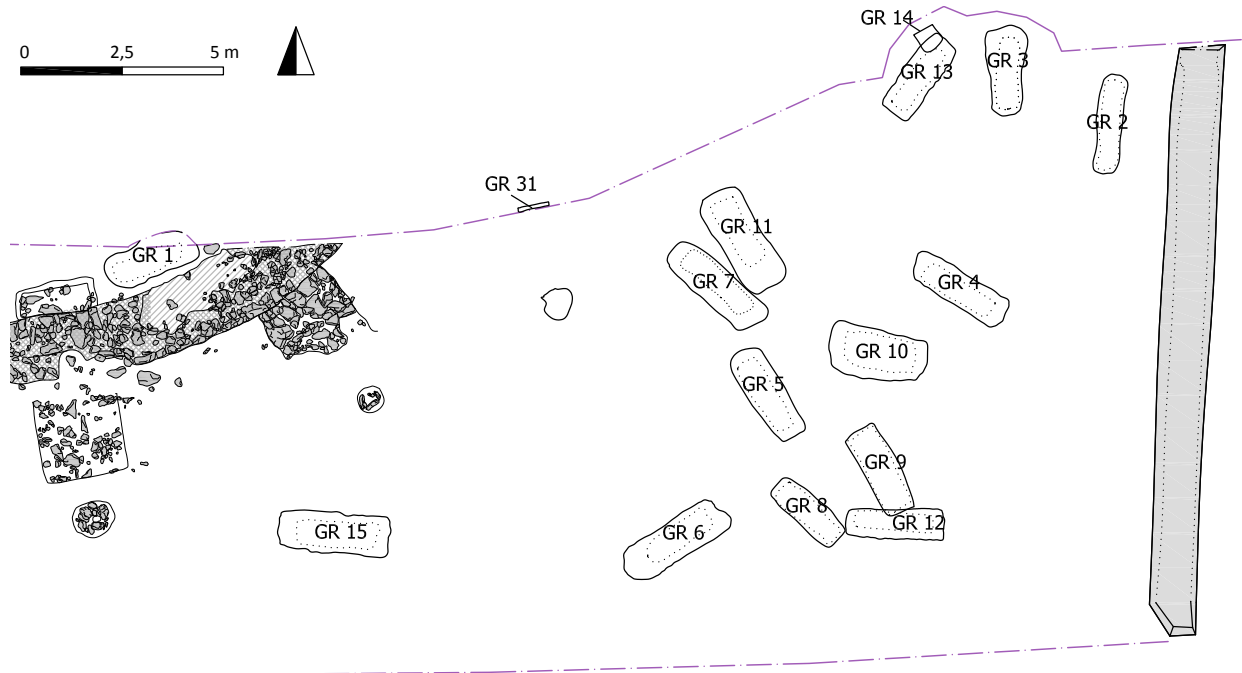
Grobne jame so bile vse bolj ali manj pravokotne oblike in so se razlikovale predvsem v velikosti. Na podlagi tega in antropološke analize skeletnih ostankov so bili štirje grobovi opredeljeni kot otroški grobovi. Odkriti skeleti so bili v zelo slabem stanju, saj so bili grobovi nenehno izpostavljeni poplavljanju podtalnice, ki je v kombinaciji s kislo meljasto glino poškodovala kosti do te mere, da so se pogosto ohranile samo trske preperelih kosti. Najbolje ohranjeni skeleti so tisti v plitvejših (najbolj suhih) grobovih, medtem ko v najglobljih grobovih, ki so bili skoraj neprestano pod vodo, skeletnih ostankov (v skoraj popolnoma ohranjenih lesenih krstah) praktično ni bilo.

Vsi skeleti so ležali v iztegnjeni legi z opaznimi razlikami v položaju glave in rok, kjer je prepoznavanje položaja omogočala ohranjenost skeleta (sl. 27). Položaj glave je lahko na levem (9 skeletov) ali desnem licu (3 skeleti) ali pa leži glava na temenu (8 skeletov). Vendar je pri tem potrebno upoštevati, da pri skoraj tretjini skeletov položaj glave ni jasen zaradi preslabe ohranjenosti lobanje ali celo njene odsotnosti.

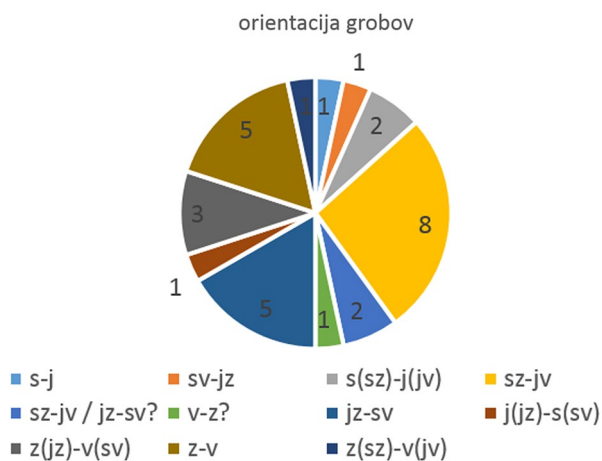
Prav tako so opazne razlike pri položaju rok. Deset skeletov je imelo roke pokrčene na trebuhu, šest jih je imelo roke pokrčene na prsih, dva sta imela verjetno roke iztegnjene ob telesu. V štirih primerih so imeli pokojniki eno roko pokrčeno na prsih in drugo na trebuhu. Ponovno je potrebno predstavljene ugotovitve jemati previdno, saj opazovani vzorec predstavlja samo del skeletov, ki so v zelo slabem stanju, v osmih primerih (25 % skeletov) pa kosti rok sploh niso bile ohranjene.

Antropološka analiza skeletnih ostankov je bila izvedena dvakrat.²⁰ Spol oz. domneven spol je bil glede na spolne karakteristike lobanje in robustnosti kosti, določen 18 skeletom (60 %). Starost je bila določena vsem skeletom predvsem na podlagi obrabe zob, saj so se postkranialne kosti ohranjenile večinoma kot fragmenti in trske kompaktne kostnine (sl. 28). V ne-

²⁰ Glej poglavje Antropološka analiza.

Slika 26 Načrt grobov zahodne skupine.

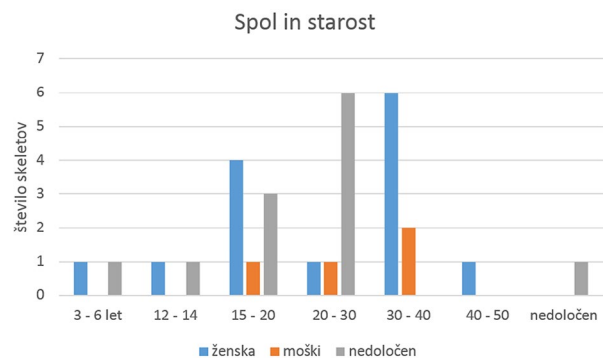
Slika 27 Graf orientacije dokumentiranih pokopov (izvedba E. Zorc).

katerih primerih skelet (17, 21, 22 in 26) predstavlja samo posamezna kost ali zob.

Opis skeletov se nahaja v opisu grobnih celot (poglavje Katalog grobov).

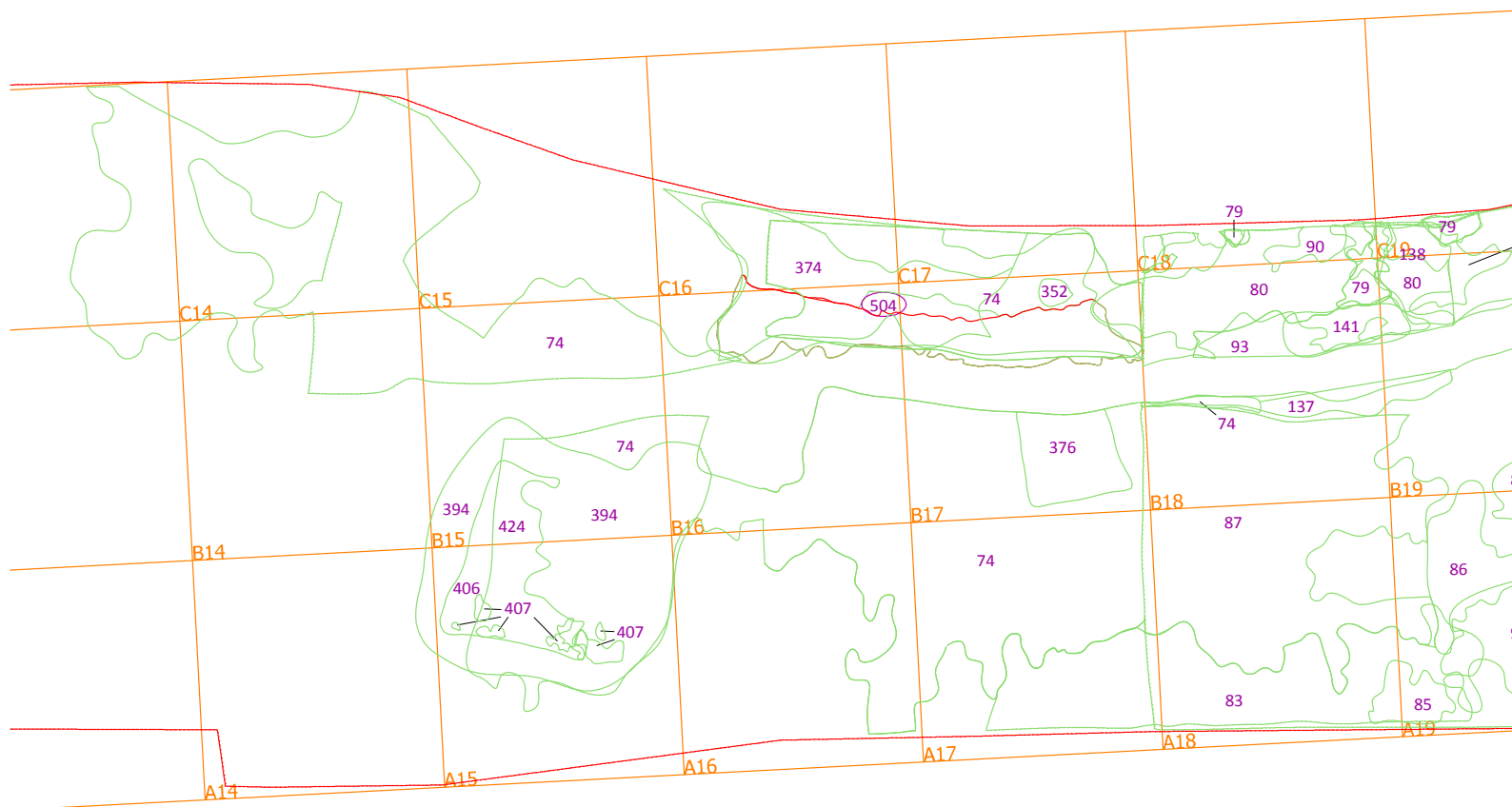
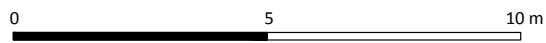
4.3.2 Zgodnji novi vek 2, uničenje cerkvenega kompleksa (faza 2)

Faza 2 zajema čas rušenja govške protestantske cerkve leta 1600. Opredeljujejo jo plasti obsežne ruševine ki so bile pod različnimi stratigrafskimi enotami dokumentirane na skoraj celotni površini sektor-

Slika 28 Graf antropološke analize skeletov; spol in starost (izvedba E. Zorc).

ja 1, znotraj cerkvenega obzidja (sl. 29). Ruševina se pojavlja v obliki lomljencev preperelega tufa SE 13 (= SE 19, SE 20, 21, SE 24, SE 76, SE 81) in rjavega melja SE 73 (= SE 74, SE 85, SE 86, SE 88, SE 131), oba sta bila zmešana z večjo količino keramičnega gradbenega materiala ter v različnih koncentracijah keramičnega gradbenega materiala in lomljencev tufa (SE 75, SE 78, SE 79, SE 80, SE 83, SE 90, SE 95, SE 137, SE 138, SE 374), ki so vsebovali tudi koščke malte, ometa in lončenine. Najdebelejša je bila nad ostanki zidanih struktur (ostanki temeljev, obzidja in podpornikov), na severnem delu, kjer je teren najvišji, pa je bila zaradi globokega oranja skorajda popolnoma uničena. Ruševinske plasti so bile doku-

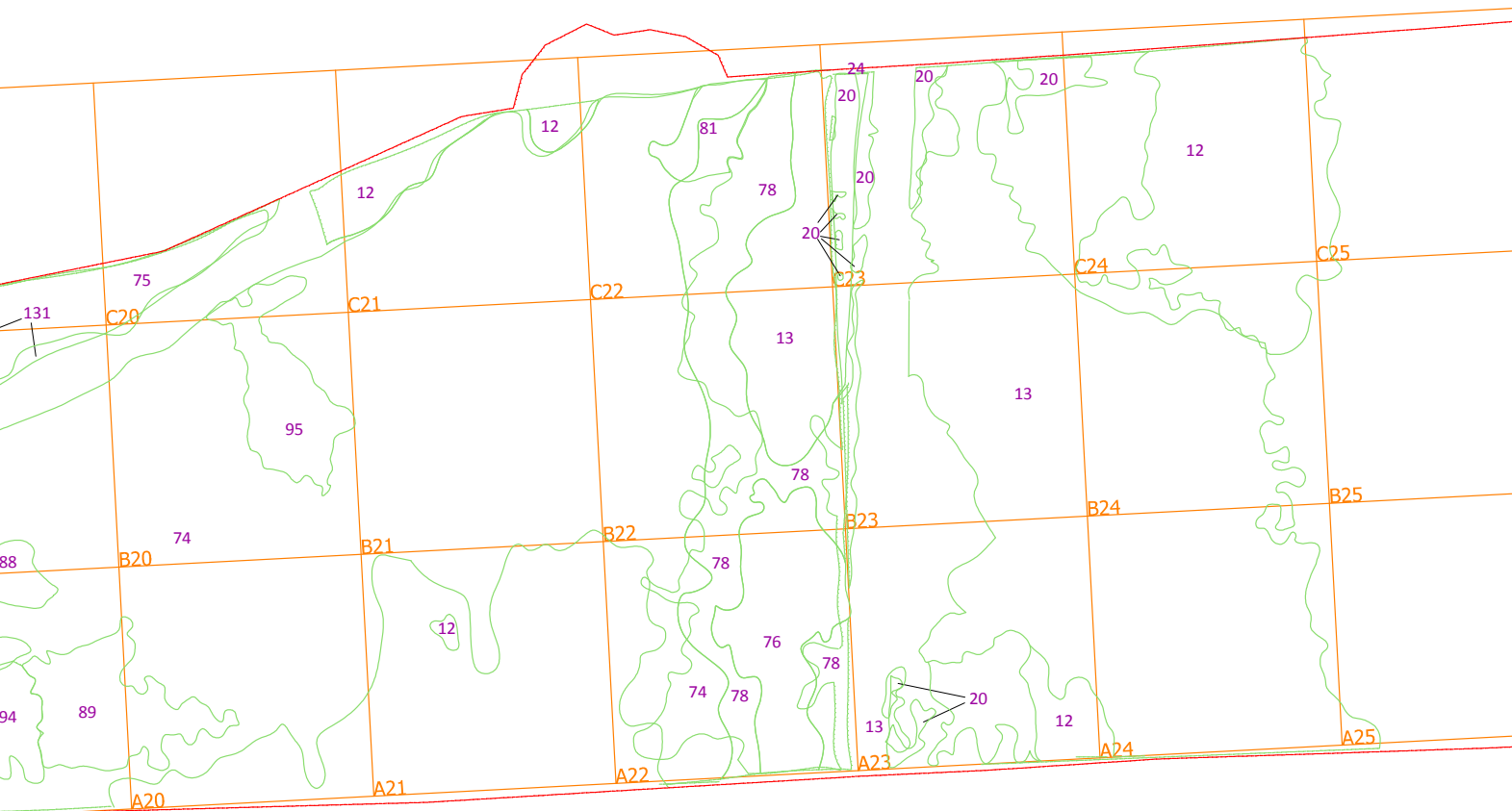

Slika 29 Načrt faze 2. Merilo 1:150.

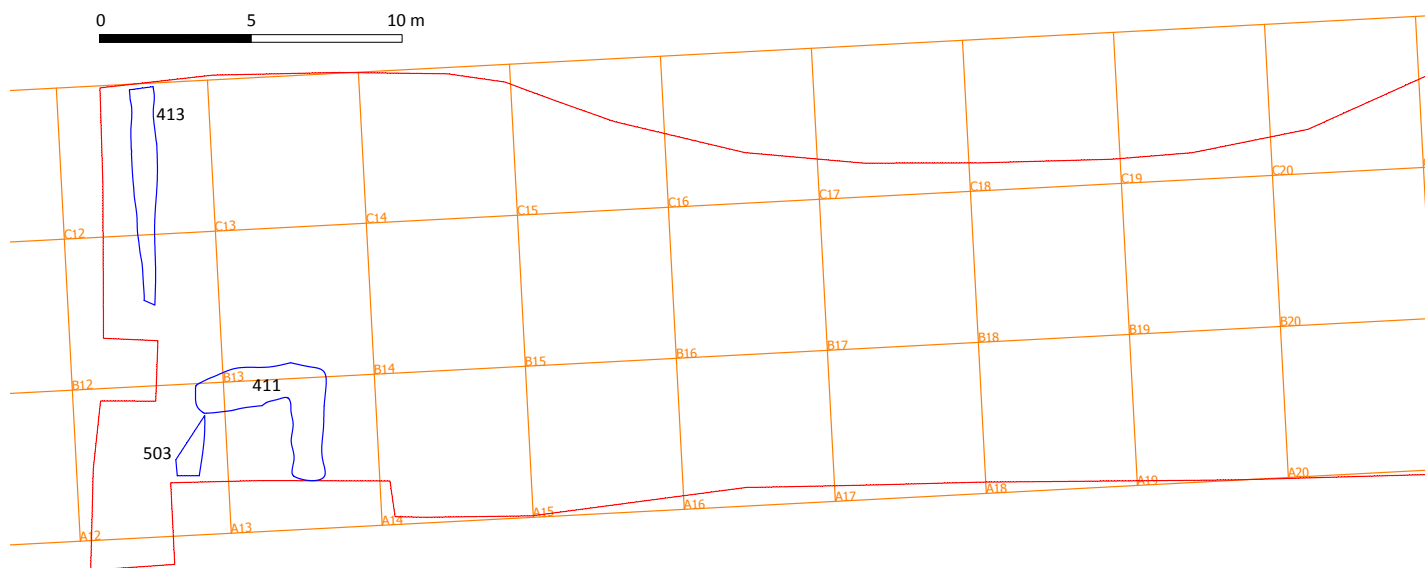
mentirane tudi na površini približno 8 m vzhodno od obzidja cerkve (SE 13, SE 20, SE 21), na zahodnem delu obzidja pa sta jo izgradnja vodovoda in kolovoza popolnoma uničili. Ruševinske plasti so prekrivale tudi vse odkrite grobove.

Obsežno uničenje (SE 504/509) v Kv. B16–17 je poškodovalo temelj cerkvenega objekta (SE 151) (sl. 30). Glede na mesto uničenja in pisne vire gre najverjetneje za posledice eksplozije, saj naj bi cerkev rušili z več ton smodnika, ki so ga zakopali v temelje.²¹ V fazo uničenja cerkve sodijo tudi polnila vodnega zbiralnika (SE 393), v obliki debele plasti premešane ruševine (SE 394), pod katero so je nahajala plast strešnikov (SE 406) in veliki lomljenci peščenjaka (SE 407), ki so ležali v vogalih vkopa.

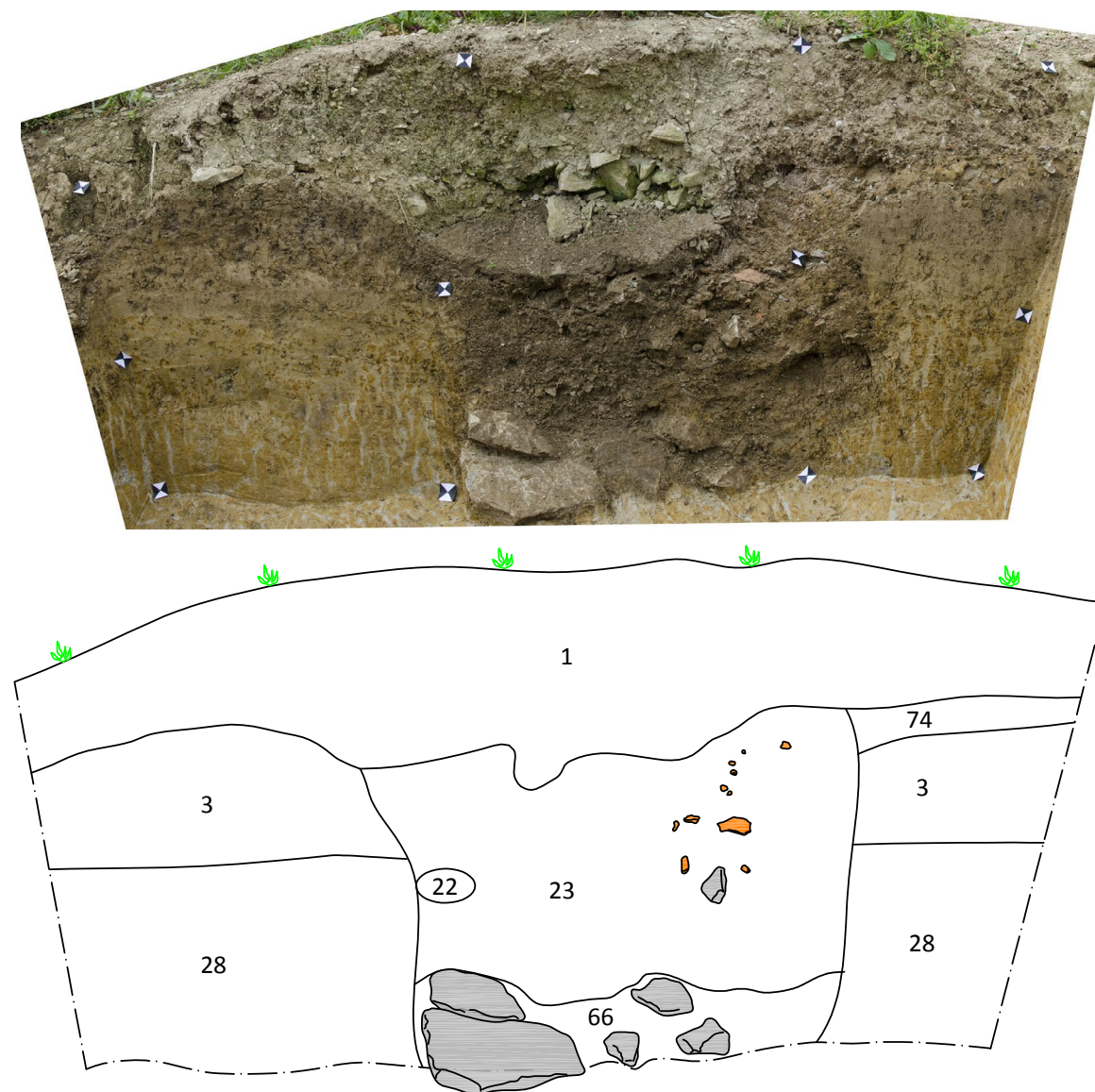
21 Pahor 2005, 60.

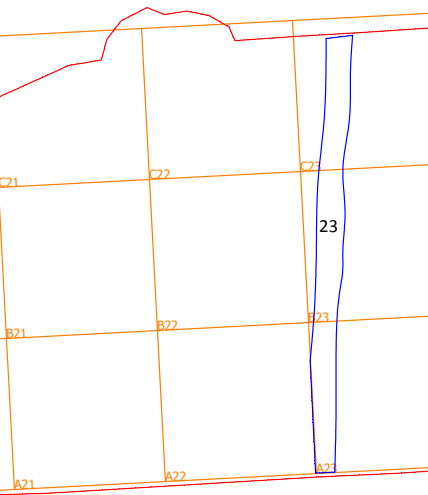
Slika 30 Uničenja temelja cerkevne ladje SE 504 (foto J. Hobič).

Slika 31 Načrt faze 3: dejavnosti ropanja gradbenega materiala. Merilo 1:250.

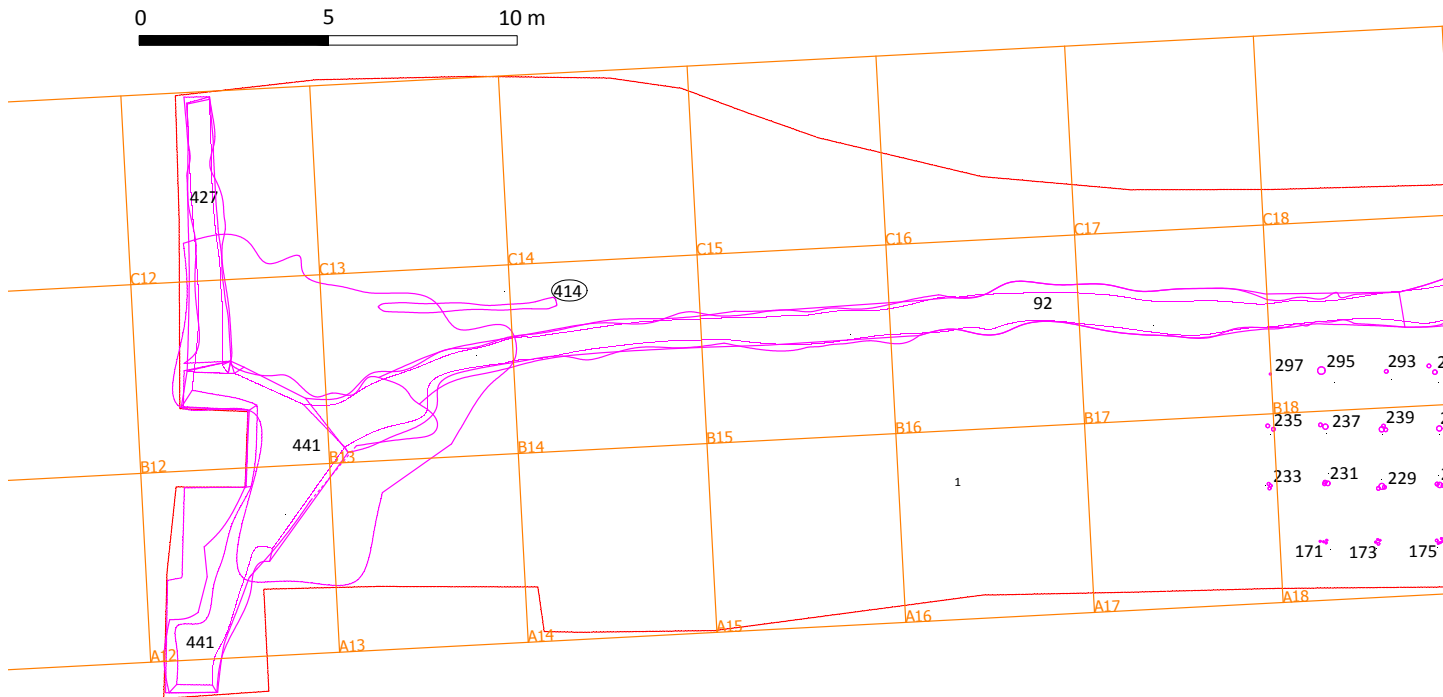
Slika 32 Presek roparskega jarka v obzidja (preseka 20).

Slika 33 Polnilo roparskega jarka objekta 1 (SE 411) z živalskim skeletom (foto J. Hobič).

4.3.3 Novi vek, ropanje gradbenega materiala (faza 3)

V fazo 3 so zajete tiste stratigrafske enote, ki so nastale v času po uničenju cerkve, in sicer kot posledica ropanja arhitekturnih elementov, predvsem obdelanih kamnitih blokov (sl. 31). V celoti je bilo izropano vzhodno (SE 22/23, SE 66) in zahodno obzidje (SE 412/413, SE 430, SE 431) (sl. 32) ter oba odkrita notranja podpornika (SE 418 in SE 420). Zidovi in temelji objekta 1 (SE 410/411) v Kv. A12–13 so bili prav tako popolnoma izropani. V polnilu roparskih jarkov objekta 1 pa je bilo najdeno skoraj popolno živalsko okostje (sl. 33). Sledi ropanja kamnitega gradbenega materiala se kažejo tudi v obliki polnila (SE 376) zgornjega nivoja podpornika SE 425. Časovno te faze ni mogoče natančneje zamejiti, obsega pa čas po uničenju cerkve januarja 1600 in vse do modernih dejavnosti na najdišču v 20. stoletju.

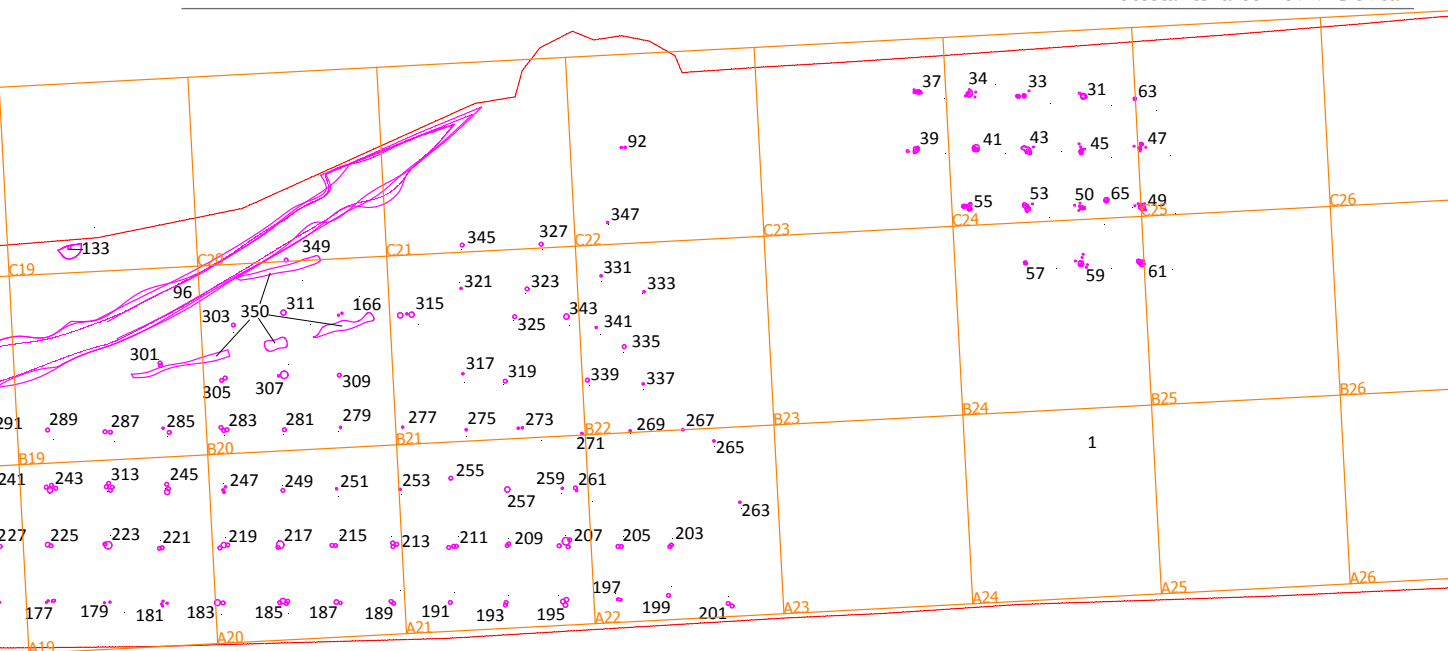
Slika 34 Načrt faze 4. M 1:250.

4.3.4. Moderne aktivnosti (faza 4)

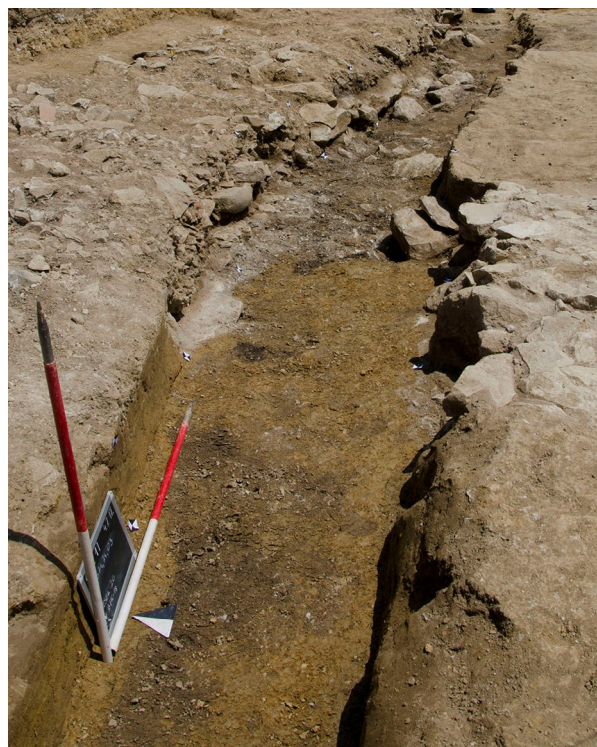
Stratigrafske enote, uvrščene v fazo 4 (*sl. 34*), so nastale kot posledica kultiviranja krajine, infrastrukturnih posegov in raznih dejavnosti, ki jih ni mogoče natančneje pojasniti. Poljedelska dejavnost je vključevala predvsem obdelavo ornice SE 1 (= SE 2, SE 4), ki se je razprostirala po vsem izkopnem polju. Pod ornico je bilo na nekoliko dvignjenem delu terena dokumentiranih nekaj sledi oranja v obliki brazd SE 14/15, SE 350 ter v kvadrantih A17–C25 in večje število jamic za kole s polnili SE 30/31, SE 32/33, SE 34/35, SE 36/37, SE 38/39, SE 40/41, SE 42/43, SE 44/45, SE 46/47, SE 48/49, SE 50/51, SE 52/53, SE 54/55, SE 56/57, SE 58/59, SE 60/61, SE 62/63, SE 64/65, SE 165/166, SE 170/171–SE 348/349. Jamice za manjše kole, razporejene v pravilni mreži približno $1,5 \times 1,5$ m (*sl. 35*), so bile ovalnih, okroglih in redkeje nepravilnih oblik, velikosti med 0,07 do 0,15 m. V poljedelski funkciji je tudi obstoječi kolo-voz SE 461, ki poteka v smeri sever–jug in razmejuje

izkopno polje na dva sektorja ter je dokumentiran v presekih P 27 do P 29.

Infrastrukturni posegi na najdišču so močno poškodovani arheološke ostaline in plasti (*sl. 36*). Izgradnja vodovoda SE 92/102, SE 426/427, SE 428/429 (trije kraki za vodovodno cev) in SE 440/441 (betonski vodovodni jašek) je presekala arhitekturne ostaline cerkve (temelje podpornikov) in skoraj popolnoma uničila sledi zahodnega zidu obzidja (SE 412/413). V 20. stoletje sodi tudi jama SE 132/133 ob severnem robu izkopnega polja, ki je posledica eksplozivnega minometa ter dva linearne jarka neznane funkcije SE 473/474 in SE 475/476 v sektorju 2, ki potekata v smeri sever–jug.

Slika 35 Pogled na mrežo jamic poljedelskih kolov v sektorju 1 (foto E. Zorc).

Slika 36 Pogled na vzhodni krak vodovodnega jarka SE 92/SE 102 (foto J. Hobič).

5 Opredelitev gradiva

Na najdišču je bilo odkritih skupno 20.071 najdb, med katerimi prevladuje keramični gradbeni material, našli smo še lončenino, kovinske najdbe, steklo, obdelan kamen, kosti, lep in žlindro. Skupno je bilo odkritih 206 odlomkov lončenine (posodja), 18.915 odlomkov keramičnega gradbenega materiala (predvsem strešniki ter nekaj kosov tlakovcev in opek), 681 kovinskih najdb, od tega 7 drobnih zlatih našitkov, 45 najdb iz bakrove zlitine, 412 železnih žlebljev za krste ter 28 neopredeljivih kovinskih najdb, 307 kosov stekla (različnih gumbov, odlomkov okenskih pihancev in drugih predmetov), 28 kosov živalskih kosti, 41 kamnitih najdb (od tega tri primere obdelanega kamna in en kamniti brus) ter en kos žlindre, en kos ožgane gline ter koščke blaga in usnja. Skoraj vse odkrito gradivo (97,9%), razen neopredeljenih in modernih najdb iz ornice ter modernih infrastrukturnih posegov, je opredeljeno kot zgodnjenovoveško,²² saj je bilo najdišče po uničenju cerkve praktično nedotaknjeno z izjemo poljedelskih aktivnosti in omenjene gradnje infrastrukture v 20. stoletju.

5.1 Zgodnjenovoveško gradivo (do leta 1600)

Zgodnjenovoveške najdbe vključene v katalog večinoma stratigrafsko izhajajo iz faze 1 in 2. V katalog zgodnjenovoveških najdb so vključeni tudi predmeti iz drugih plasti in z deponije, ki pa smo jih lahko tipološko opredelili ali pa zanje lahko domnevamo, da so bili v uporabi v času delovanja cerkve. Glede na pisne vire sta bila cerkev in pokopališče v uporabi v letih med 1581 in 1600, kar pomeni, da je vse

²² Poimenovanje zgodnjenovoveško (fazi 1 in 2) in novoveško obdobje (faza 3) tako pri fazah kot pri gradivu je narejeno na podlagi natančne časovne datacije faz 1 in 2 in zelo dolgega časovnega razpona faze 3 (1600–konec 19. stoletja).

zgodnjenovoveško gradivo zelo natančno časovno opredeljeno.

Redki odlomki lončenine, ki so bili vsi dokumentirani kot posebne najdbe (PN), so bili glede na izdelavo opredeljeni kot zgodnjenovoveški. Za katalog so bili izbrani predvsem izpovedni odlomki ustij, odlomki ostenij in ročaji.

Poleg keramičnega posodja, se med zgodnjenovoveškim gradivom nahaja še keramični gradbeni material v obliki strešnikov, tlakovcev in opek ter kovinski, stekleni in leseni predmeti ter živalske kosti.

5.1.1 Lončenina

Lončenino predstavljajo odlomki posod, predvsem ustij in dna z ostenjem loncev in drugih posod. Predstavljeni so vsi tipološko izpovedni odlomki posod, ki se na najdišču pojavljajo in analogije, predvsem iz Slovenije in bližnje okolice.

Keramično posodje je bilo narejeno na lončarskem vretenu, ima večinoma gladko površino vendar se pojavlja tudi tako z nekoliko bolj grobo površino. Žgano je največkrat oksidacijsko, a lahko tudi nepopolno oksidacijsko. Pogost je lošč na zunanji in notranji strani posode, pri čemer prevladuje zelena barva, redkeje rjava ali bela, slednja ima tudi poslikavo. Poleg lošča so posode redko okrašene. V dveh primerih je ohranjen žlebljen okras na ramenu lonca v obliki dveh vodoravnih linij kat. št. 58 in 76 (*sl. 37*). Okras v obliki kratkih vrezov je ohranjen na ustju lonca kat. št. 87 ter na ročaju vrča kat. št. 64.

Med lončenino prevladujejo ustja, ki so najverjetneje pripadala višjim trebušastim loncem, ki se pojavijo v 13. stoletju.²³ Na to nakazuje odlomka lonca z ostenjem (*kat. št. 74 in 76*) z različno oblikovanimi izvihanimi ustji. V grobem lahko na najdišču ločimo ustja na dve skupini.

²³ Predovnik 2003, 59.

Slika 37 Okras v obliki žleba na ramenu lonca (foto M. Pečovnik).

Slika 38 Okras na ročaju (foto M. Pečovnik).

Pri prvi skupini ustij je zunanji rob jasno ločen od vratu ter nagnjen navzven (izvihnan), notranji rob ustja pa tekoče prehaja v steno. Zunanji rob ustja je umetelno oblikovan, v vertikalni smeri razčlenjen, v prečnem prerezu roba ustja profiliran (*kat. št. 52, 58, 59, 60, 62, 65, 68*). Večkrat profilirana ustja naj bi se pojavila v začetku 14. in ostala popularna več stoletij.²⁴ Lonec kat. št. 58 je podoben tistim iz Celja in Kopra, ki naj bi se pojavljali od 15. stoletja naprej.²⁵ Lonec kat. št. 65 ima primerjavo na najdišču Pri Muri pri

24 Predovnik 2003, 59 s citati.

25 Guštin 2001, sl. 210: 19, sl. 235: 219; Mileusnić 2012, kat. št. 91.

Slika 39 Keramična čaša na nogi (foto T. Nanut).

Lendavi.²⁶ Za lonec z nekoliko bolj poševnim ustjem kat. št. 52 najdemo primerjavo z Otoka pri Dobravi.²⁷ Z istega najdišča pa najdemo tudi primerjave za lonec kat. št. 60 z nekoliko manj izrazito profiliranim zunanjim robom ustja.²⁸ Lonec z izrazito visokim ustjem kat. št. 68, ki je profilirano samo v spodnji polovici, v zgornji pa poševno prehaja v stanjšan in zaobljen rob ustja ima lahko primerjavo s tistim s Starega grada in z Malega grada v Kamniku.²⁹ Za lonec z izvihanim ustjem kat. št. 59, ki je le rahlo profilirano, najdemo primerjave prav tako na Starem gradu pod Podbočjem ter v Celju.³⁰

Druga skupina ima močno izvihan rob ustja in na notranjem robu izrazitejši žleb, namenjen za prileganje pokrova (*kat. št. 53, 87 in 61*). Odlomek ustja lonca kat. št. 53, ki ga Štular uvršča med široka kar-

26 Šavel, Sankovič 2011, 309: 718.

27 Šribar 1972, t. 100: 4/5.

28 Šribar 1972, t. 19: 12, t. 80: 443.

29 Predovnik 2003, t. 55: 308; Štular 2009, t. 20: 4.

30 Predovnik 2003, t. 56: 319, 330; Guštin 2001, 210: 9.

nisna ustja (tip 10D), ima primerjave na Malem gradu in na najdišču Pri Muri pri Lendavi.³¹ Odlomka ustij loncev kat. št. 61 in 87 sta si zelo podobna. Za prvega lahko najdemo po obliki podobne primerjave na Starem gradu pod Podbočjem ter v Celju.³² Od omenjenih primerjav se primerek z Govč razlikuje po okrasu na robu ustja v obliki plitvih kratkih vrezov, ki zaenkrat nima analogij. Za drugo ustje lahko najdemo primerjavo na gradu Šalek.³³

Nekoliko izstopa ustje (*kat. št. 66*), ki ni uvrščeno v nobeno izmed skupin, saj nima notranjega roba ustja žlebljenega, ne profiliranega zunanjega roba ustja. Podoben primerek je bil odkrit na najdišču Pri Muri pri Lendavi in v Celju.³⁴ Oba omenjena odlomka sta opredeljena kot srednjeveška.

Edini odlomek ustja skleda s slabo ohranjenim belim loščem in zelenim slikanjem (*kat. št. 62*) je podoben skledi odkriti na Bonifiki.³⁵

Prav tako so vrči zastopani le z dvema odlomkoma ročajev (*kat. št. 51 in 64*). Z vrezi okrašen ročaj ima primerjave v Kopru, Kamniku in Starem gradu pod Podbočjem.³⁶

Na najdišču sta bila odkrita tudi odlomka čaš na nizki nogi z zelenim loščem kat. št. 75 in 77 (*sl. 39*) za katere lahko najdemo primerjave iz okolice Kutine na Hrvaškem.³⁷

Na najdišču so bili najdeni trije odlomki t. i. gumbastih pokrovov (*kat. št. 63, 78, 85*). Za pokrov kat. št. 79 imamo primerjavo v Celju in na Malem gradu.³⁸ Oprijemni gumbi različnih oblik in velikosti z Govč (*kat. št. 63 in 85*) so zelo pogosti in se pojavljajo skozi daljše časovno obdobje.

5.1.2 Keramični gradbeni material

Večino keramičnega gradbenega materiala predstavljajo kosi gradbene keramike – strešniki in redkeje zidna opeka in tlakovci, ki se pojavlja v plasteh SE 1 in SE 2 (ornica) ter predvsem v ruševinskih plasteh SE 13, SE 73, SE 74. Vsa predstavljena gradbena keramika je datirana v zadnjo tretjino 16. stoletja.

Največji delež keramičnega gradbenega materiala predstavljajo strešniki (*kat. št. 81, 82, 83, 84*). V vseh primerih gre za odlomke t. i. bobrovcev s polkrožno zaključenim spodnjim robom in z oglatim nosom za obešanje na prečne letve ostrešja (*sl. 40*). Ohranjena sta tudi dva primerka slemenjakov (*kat. št. 57, 79*) (*sl. 41*). Slemenjaki so namenjeni pokrivanju slemena oz. stika dveh strani strehe. Na najdišču je bilo odkritih tudi več odlomkov pravokotnih tlakovcev (*kat. št. 88*), ki so bili najverjetneje uporabljene za tlakovanje notranjosti cerkve in več primerkov opek (*kat. št. 67, 70*). Med gradivom izstopa predmet kat. št. 18 (*sl. 42*), katerega namembnost ni znana.

Slika 40 Strešnik *kat. št. 81* (foto S. Pukšič).

31 Štular 2007, t. 9: 2; Šavel, Sankovič 2011, G555 in G558.

32 Predovnik 2003, t. 45: 120; Guštin 2001, 223: 130.

33 Brišnik, Ravnikar 1999, t. 19: 124.

34 Šavel, Sankovič 2011, 62: G849; Guštin 2001, 217: 76.

35 Mileusnić 2012, kat. št. 218

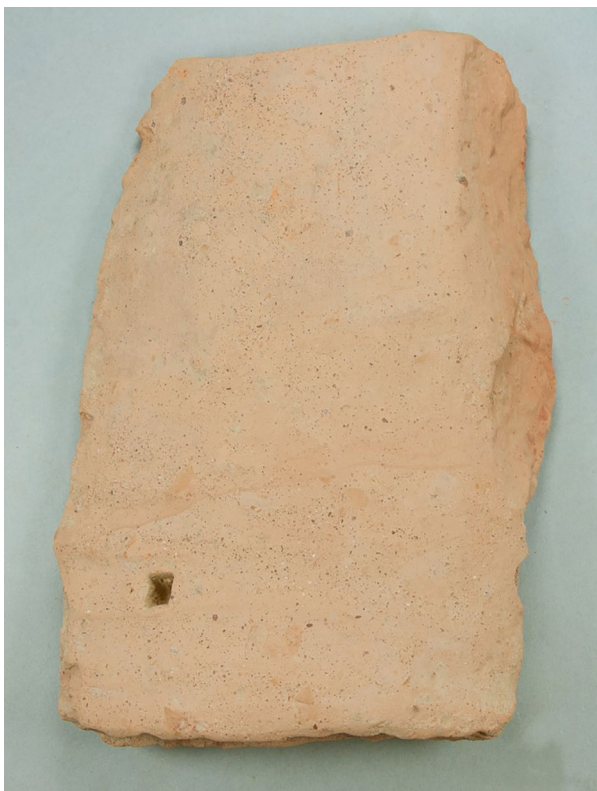
36 Mileusnić 2012, kat. št. 122; Štular 2007, t. 25: 5; Predovnik 2003, 58: 352.

37 Sekelj Ivanččan, Tkalčec 22, t. 1: 3.

38 Guštin 2001, 238: 225; Štular 2009, t. 21: 16.

Slika 41 Slemenjak kat. št. 79 (foto S. Pukšič).

Slika 42 Neopredeljiv predmet kat. št. 18 (foto S. Pukšič).

Odkrit je bil v grobu 11. V primerjavi s preostalimi odlomki slemenjakov z najdišča, nima enako velikega loka, poleg tega ima na enem delu pravokotno luknjico, ki bi lahko služila pritrdjevanju, podobno kot pri nekaterih tipih strešnikov.

5.1.3 Kovinske najdbe

Med novoveškimi kovinskimi predmeti velja izpostaviti številne najdbe iz bakrove zlitine. Večinoma gre za najdbe iz grobov, ki predstavljajo dele noše. Največ je odlomkov in tudi v celoti ohranjenih spénceev (*kat. št. 12, 13, 14, 15, 19, 22, 26, 35, 36, 37, 43, 44 in 45*) sestavljenih iz zanke in kaveljčka, ki so služili spenjanju oblačil. Spéneci iz Govč sodijo v tip 1000 oz. 1200 po Krabathu in se pojavijo že 12. stoletju, uveljavijo pa sredi 15. stoletja.³⁹ Poleg spénceev so zapenjanju oz. zavezovanju oblačil služili tudi obročki oz. zanke za zavezovanje (*kat. št. 30, 39, 40 in 41*). Zelo podobni spéneci iz približno istega časa so najdeni v Šentjerneju, na Ptujju in v Kopru.⁴⁰

Podobno funkcijo spenjanja oblačil ali drugih tkanin so imele igle in bucike. Igla z okroglo glavico na kateri je vidna vodoravna zareza (*kat. št. 89*) ima bližnje analogije v Polhovem Gradcu, Celju in Prekmurju.⁴¹ Njena uporaba pa ima več razlag, od pripenjanja tančic na lase do pripenjanja tekstilne obloge na krsto.⁴² Poškodovana bucika z vodoravno vrezano linijo na glavici (*kat. št. 72*) je bila namenjena spenjanju oblačil, predvsem životca in rokavov, ki so bili pogosto ločeni od obleke. Podobne bucike so bile odkrite v Šentjerneju, Celju in v Prekmurju.⁴³

Nejasna je funkcija številnih odlomkov žičke iz bakrove zlitine (*kat. št. 1, 2, 3, 4 in 16*) saj gre lahko za odlomke bucik ali pa za kak drug predmet.

V dveh otroških grobovih (21 in 30) so bili na lobanjah oz. pri glavi (*sl. 43*) odkriti odlomki trakaste žice iz bakrove zlitine (*kat. št. 25, 46 in 47*), ki so lahko del

³⁹ Krabath, 2001, 197.

⁴⁰ Predovnik et al. 2008; Mileusnić 2015, 274.

⁴¹ Železnikar 22, 353; Guštin et al. 2001, 240; Kerman, 1997, 52.

⁴² Krabath 2001, 193.

⁴³ Predovnik et al. 2008, 80; Guštin et al. 2001, 240; Kerman 1997, 52.

Slika 43 *Kepa blata s fragmenti lobanje in trakasto žico iz bakrove zlitine (foto J. Hobič).*

Slika 44 *Lega žebličkov in situ in detajl žeblička (foto E. Zorc).*

Slika 45 *Sklepanec iz masivne kovine (foto S. Pukšič).*

Slika 46 *Venček in situ v grobu 3 (foto J. Hobič).*

Slika 47 *Zlati našitki iz groba 22 (foto M. Pečovnik).*

naglavnega pokrivala ali pa so predstavljali preproste diademe, s katerimi so včasih bili pokopani otroci, predvsem deklice v poznem srednjem veku in zgodnjem novem veku.⁴⁴

Prav tako so bili na in pod lobanjo v grobu 21 odkriti pravokotno zalomljeni žeblički (*sl. 44*) iz snopa tankih žičk bakrove zlitine (*kat. št. 26 in 28*), za katere ni analogij. Verjetno so bili del naglavnega pokrivala, ki pa se ni ohranilo.

⁴⁴ Kenzler 2015, 165; Lippok 2011, 121.

Slika 48 Železen nož (foto M. Pečovnik).

Slika 49 Žvale (foto J. Hobič).

Presenetljiva je najdba umetelno izdelanega sklepanca iz masivne kovine⁴⁵ (*kat. št. 29*) v ženskem grobu 22 (*sl. 45*). Skoraj v celoti ohranjen sklepanec je sestavljen iz 28 osnovnih elementov, ki so povezani z manjšimi ovalnimi členi. Prav tako umetelno izdelana elementa za zapenjanje imata stranska krilca v obliki delfina ali račke, sklepanec pa dopolnjuje element v obliki črke U za obešanje predmetov, kot so majhne torbice, ključi, pomander in celo majhne knjige. Sklepanci iz masivne kovine se pojavijo že v 13. stoletju, v 16. stoletju pa postanejo pogost ženski modni dodatek. Pogosto so izdelani iz žlahtnih kovin, kar je izkazovalo družbeni status in bogastvo lastnice.⁴⁶

Edina najdba, ki jo lahko opredelimo kot grobni pridelek, je venček iz trakaste žice iz bakrove zlitine s tremi močno korodiranimi železnimi elementi (*kat. št. 5*), ki so bili nanj pritrjeni ali obešeni (*sl. 46*).⁴⁷ Venček je bil položen na pokrov krste v grobu 3. Kovinski venčki se kot ena od oblik *corone funebris* prvič pojavijo v grobovih prav v 16. stoletju.⁴⁸

45 Analiza kovine še poteka, lahko pa bi šlo za medenino.

46 Winters 1999, 102.

47 Pokopališče je datirano v konec 16. stoletja, ko postane pokopavanje v oblačilih običajno, zato deli noše oz. oblačil, ki (razen omenjenega venčka) predstavljajo vse najdbe iz grobov, niso opredeljeni kot grobni pridatki.

48 Lippok 2011, 117, 121.

Na najdišču sta bila odkrita še dva predmeta iz bakrove zlitine, katerih namembnost ni jasna. Prva je pravokotna ploščica s perforacijo (*kat. št. 50*), druga pa deformiran kos tanke pločevine bakrove zlitine (*kat. št. 69*), ki ima delno ohranjene manjše perforacije ob robu.

V grobu 22 so bili najdeni tudi umetelno filigransko izdelani zlati našitki (*kat. št. 31, sl. 47*), ki so bili glede na portrete iz 2. polovice 16. stoletja in samo obliko (na zadnji strani je pritrjena precej dolga in tanka zanka) najverjetneje prišiti na naglavno pokrivalo.

Med številnimi kovinskimi najdbami so tudi železni predmeti. Večino predstavljajo težko določljivi in močno poškodovani fragmenti železnih predmetov ali funkcionalni železni predmeti, ki jih ni možno natančneje časovno opredeliti. Pri tovrstnih predmetih velja, da jih datiramo s pomočjo arheoloških kontekstov. Kar 93% vseh železnih najdb na najdišču so močno korodirani žebli za krste. Nekaj primerov žeblijev je ohranjenih v tej meri, da se prepozna oblika glavice, ki je pravokotna (*kat. št. 7, 8, 9, 10, 11, 16, 17*). Velikost žeblijev močno variira (od 5 do 10 cm), kar je lahko odraz resničnega stanja ali pa posledica slabe ohranjenosti. Med železnimi najdbami je seveda precej časovno neopredeljivih najdb, med katerimi izstopa železen nož (*sl. 48*) z masivnim železnim ročajem in okovom iz bakrove zlitine (*kat. št. 54*). Najdene so bile tudi žvale *kat. št. 71 (sl. 49)*.⁴⁹

5.1.4 Steklo

Bogato zbirko steklenih najdb predstavljajo številni stekleni gumbi in odlomki okenskih pihancev, drobne steklene jagode ter odlomki steklenic. Gumbe, odkrite v grobovih 4, 16, 18 in 24, lahko razdelimo v dve vrsti. Gumbe iz brušenega prosojnega stekla lahko ločimo na dva tipa glede na brušenje površine: v obliki faset (*kat. št. 6, 23 in 80*) ali v obliki turbanasto zavrtih ploskev (*kat. št. 6 in 21*). Oba tipa gumbov imata zanko iz masivne kovinske žice, ki se na drugi strani gumba zaključijo z rozeto.⁵⁰ Slednja je lahko tudi poz-

49 Predmet je izgubljen.

50 Analiza kovine ni bila narejena, vendar gre najverjetneje za kositer.

Slika 50 Fasetirani stekleni gumbi z zlato rozeto (foto E. Zorc).

Slika 53 Rdeči fasetirani kamenčki (foto M. Pečovnik).

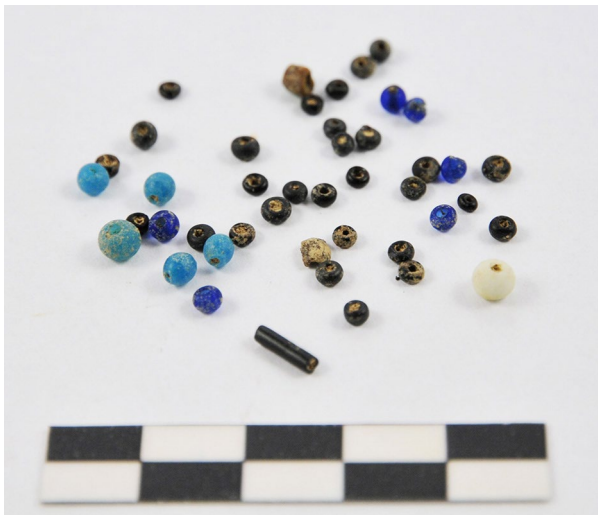
Slika 54 Modro steklo (foto J. Hobič).

Slika 51 Gumbi iz črne steklene paste (foto T. Nanut).

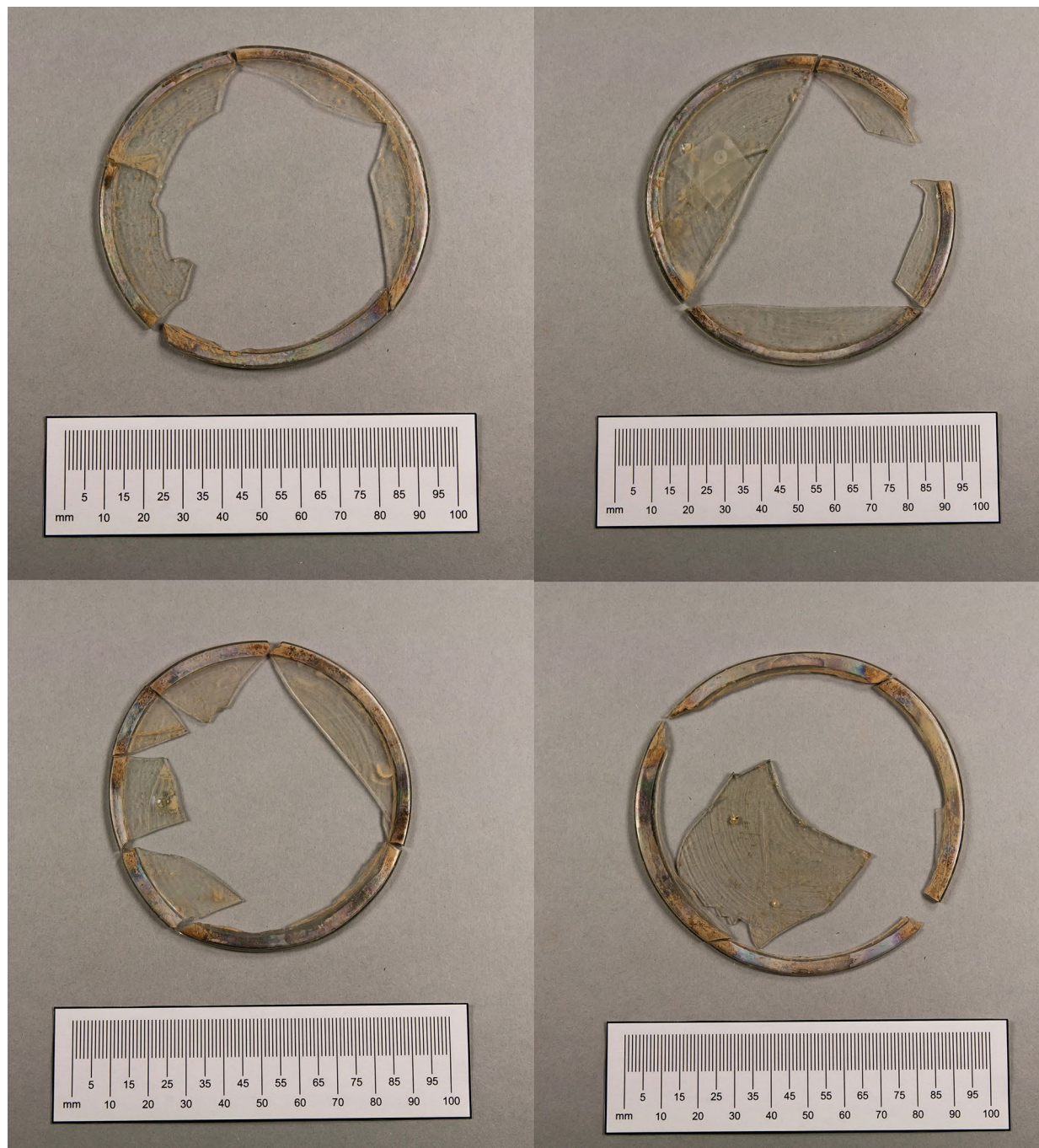
Slika 55 Odlomek ročaja pokrova steklene posode (foto E. Zorc).

Slika 52 Steklene jagode (foto T. Nanut).

lačena (sl. 50). Zaenkrat nikjer v Evropi ni primerjav za fasetirane steklene gumbe, saj so iz tega časa ohranjeni predvsem kovinski ali leseni gumbi, oblečeni v blago ali izvezeni. Na Floridi so bili v brodolomu iz tega obdobja najdeni podobni predmeti, ki pa so bili opredeljeni kot fasetirane kristalne jagode, ki naj bi prišle z Nizozemske in so se uporabljale pri trgovanju v Ameriki.⁵¹

⁵¹ Stemm *et al.* 2013, 27.

Slika 56 Odlomki pibancev (foto S. Pukšič).

Druga vrsta gumbov je narejena iz črne steklene paste (sl. 51) in ima navadno drobno železno zanko, ki pa se je le redko ohranila v celoti (kat. št. 21 in 38). Skoraj popolnoma identični gumbi iz proterobasa so bili odkriti na Bavarskem (Fichtelberg) v glažuti, ki je delovala vsaj od 17. stoletja naprej, dva primerka pa hrani Rijksmuseum v Amsterdamu.⁵² Prav tako so bili odkriti pri že omenjenem brodolomu na Floridi.⁵³

⁵² Ullman 2006; splet 1.

⁵³ Stemm *et al.* 2013, 27.

Drobne steklene jagode (sl. 52) različnih barv (kat. št. 48), ki so bile odkrite v otroškem grobu 30, so bile bodisi del ogrlice bodisi, kot v primeru Šentjerneja, kjer so bile odkrite zelo podobne, našite kot okras na obleko. Šentjernejske so sicer nekoliko mlajše, saj so datirane v 17. stoletje.⁵⁴ Podobne steklene jagode imenovane „semenske jagode“ so bile običajno tržno blago v Amerikah, masovno pa so jih izdelovali

⁵⁴ Predovnik *et al.* 2008, 85

v večjih steklarskih centrih na Nizozemskem, v Italiji in Španiji.

Šest rdečih fasetiranih kamenčkov (*kat. št. 32*) je bilo, glede na plosko spodnjo stran, verjetno nalepljeno ali vstavljeno v kos nakita (*sl. 53*). Droben odlomek stekla temno modre barve (*kat. št. 42*) je verjetno prav tako služil kot okras na oblačilih ali kot del nakita (*sl. 54*).

Zanimiv je predmet iz brušenega prozornega stekla (*kat. št. 86*), podoben šahovski figuri (*sl. 55*), ki je bil sicer odkrit na deponiji in zato težko stratigrafsko in časovno opredeljiv. Podobni predmeti, ki predstavljajo ročaje pokrovov steklenih posod, so bili najdeni v Brnu, na Praškem gradu in Olomoucu. Po navadi gre za pokrove večjih steklenih skodelic.⁵⁵

Večino steklenih najdb predstavljajo številni odlomki steklenih pihancev za okna (*kat. št. 73*) s premerom ok. 10 cm in vidnim odkrhkom, ki so nekdaj sestavljali okna cerkve (*sl. 56*). Večinoma gre za rahlo rjavkasto obarvano steklo z ožjim ali nekoliko širšim spodvihanim in sploščenim robom na katerem so vidne mavričaste lise. Podobne so proizvajali v Ljubljanskih steklarnah v 16. stoletju.⁵⁶

Na najdišču je bilo odkritih še nekaj odlomkov steklenih posod iz novoveškega stekla, ki jih časovno ni mogoče opredeliti. Eden takih je odlomek dna steklenice (*kat. št. 56*) z delno ohranjenim napisom „... Ko“.

5.1.5 Ostalo (tekstil, les, kost)

V grobu 22 so se na sklepancu ohranili tudi kosi tekstila kat. št. 33 (*sl. 57*) in kat. št. 34 ter večji kos usnja. Pravokoten kos tekstila (bombaž ali lan?), ki je bil prvotno verjetno bele barve, je zelo kvalitetno tkan.⁵⁷ Ostanki usnja (*sl. 58*), ki so bili prav tako najdeni v grobu 22, so žal neprepoznavni, gre pa za precej debel kos.

Dve močno poškodovani verjetno leseni jagodi (*kat. št. 49*) sta bili odkriti v otroškem grobu 30 skupaj s steklenimi jagodami.

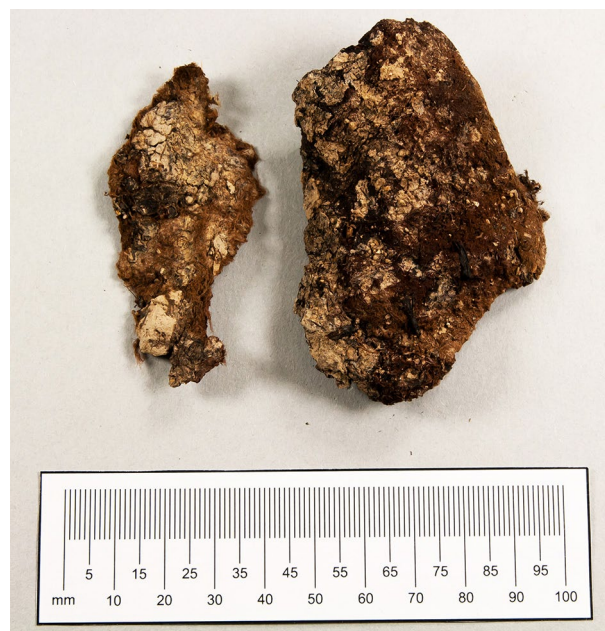
55 Sedlačkova 2015, 317.

56 Kos 2007, 135: 470.

57 Raziskave, analiza in konservacija tekstila ter usnja ni bila izvedena.

Slika 57 Blago, odkrito skupaj s sklepancem, v grobu 22 (foto E. Zorc).

Slika 58 Ostanki usnja, odkriti skupaj s sklepancem, v grobu 22 (foto S. Pukšič).

Odkrit je bil tudi kos žlindre oz. taline (železa ?) v SE 2. Med najdbami je tudi nekaj kosov živalskih kosti (od tega en skoraj v celoti ohranjen živalski skelet), ter ostankov polžev in školjk.

5.2 Novoveško gradivo (po l. 1600)

V vrhnjem sloju ruševinski plasti SE 74 je bil odkrit poškodovan okrasni glavnik iz roževine kat. št. 90 (sl. 59), ki verjetno izvira iz višje ležečih plasti, saj so taki glavnički pogosti v 19. in na začetku 20. stoletja. V omenjeno ruševinsko plast je bil najverjetneje infiltriran z oranjem.

Železne predmete, ki so na podlagi stratigrafske lege opredeljeni kot novoveški (kat. št. 91, 92, 93), lahko bolj ali manj povežemo s kmetijsko ali kako obrtno dejavnostjo.

Slika 59 Glavnik iz roževine (foto J. Hobič).

5.3 Moderno gradivo

Kot zanesljivo moderne smo poleg redkih koščkov oglja, kosov plastike ter nekaj odlomkov stekla iz 20. in 21. stoletja opredelili različne železne predmete. Predmet z navojem (kat. št. 94) je verjetno pripadal kmetijski mehanizaciji, močno poškodovan predmet iz različnih zlitin (kat. št. 95) odkrit v globoki jami ob kolovozu pa je najverjetneje del eksplozivnega naboja za minomet.⁵⁸

⁵⁸ V bližini sta bili najdeni tudi dve cevi naboja.

6 Analize

V času arheoloških izkopavanj v Govčah in v poizkopalni obdelavi gradiva smo izvedli tudi več analiz, ki so pripomogle k interpretaciji celotnega najdišča. Analizo geoloških plasti in kamnitega gradbenega materiala je naredil dr. Igor Rižnar. Antropološko analizo skeletnih ostankov je izvedla dr. Petra Leben Seljak. Vzorce ometa iz ruševinskih plasti cerkve pa je naredila Maja Gutman.

6.1 Geološka analiza

Igor Rižnar

Geološka analiza je potekala na terenu 29. 6. 2012, ko je bil odkopan vzhodni del predvidene površine arheoloških raziskav in 14. 7. 2012, ko je bil odkrit tudi zahodni del najdišča.

Območje arheološkega najdišča Govče leži na t. i. pliokvartarnih oziroma plio-pleistocenskih sedimentih, ki obrobajo severni del Celjske kotline. Po podatkih Osnovne geološke karte SFRJ 1: 100 000, List Celje, gre na območju najdišča za zgornji oziroma mlajši del pliokvartarnih sedimentov, ki so zastopani v glavnem z drobnozrnatimi sedimenti in redkimi tankimi lečami nekarbonatnega proda.⁵⁹ Ker opisani sedimenti ne vsebujejo fosilnega inventarja, sloni njihova ločitev na starejši in mlajši del le na podlagi litologije, tako je v spodnji del uvrščen prod, v zgornjega pa drobnozrnatimi sedimenti.⁶⁰

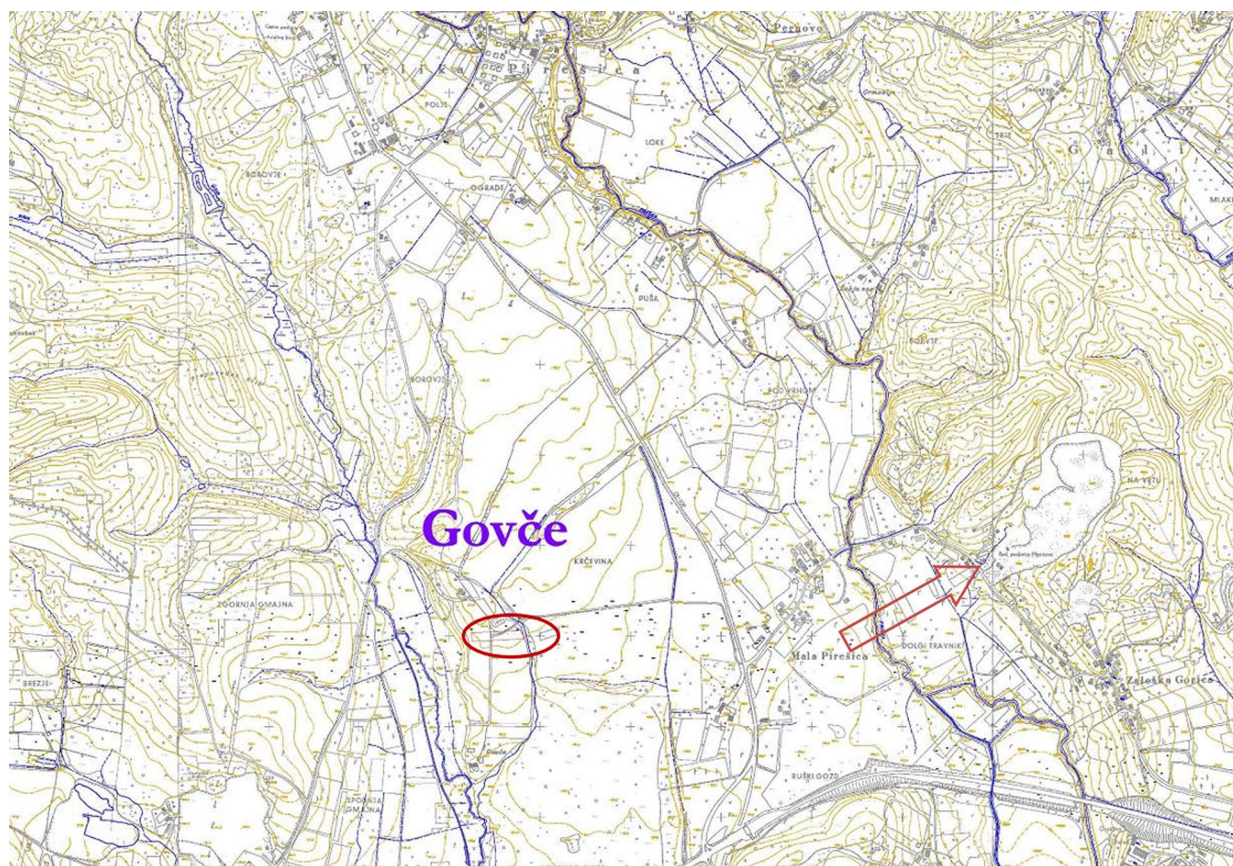
V širši okolici izdanjajo izpod razmeroma tanke plasti pliokvartarnih sedimentov starejše sedimentne kamnine. Jugovzhodno in jugozahodno izdanja pri Rušah, Ložnici in Lopati t. i. govški peščenjak spodnjemiocenske starosti, severneje pa oligocenski tuf in klastiti, ter triasne predornine in karbonati.

Geomorfološke značilnosti območja najdišča

Arheološko najdišče Govče se nahaja na levem bregu plitve doline potoka Varšca, ki loči dve različni morfološki območji. Na vzhodni strani, kjer je tudi najdišče, je zelo položen relief, ki se od Velike Pirešice pa vse do avtoceste spušča proti jugovzhodu z enakomernim naklonom 13–18 ‰. V razmeroma položno pobočje so vrezane struge manjših potokov, ki odvajajo površinsko vodo. Pliokvartarni drobnozrnatimi sedimenti so namreč v glavnem meljaste do glinaste frakcije in kot taki zelo slabo prepustni. Relief zahodno od Vasce je očitno bolj razčlenjen. Izstopa greben, ki poteka v smeri vzhod–zahod, v katerem so vrezane razmeroma globoke grape globoke tudi več kot 30 m. Izpod pliokvartarnih sedimentov izdanjajo zahodno od Vasce na več mestih oligocenske predornine vrh nekaterih vzpetin. Pliokvartarni sedimenti torej najverjetneje zapolnjujejo precej razčlenjen relief. Glede na to, da je v jugozahodnem delu prej omenjenega grebena erozijsko okno, skozi katerega izpod pliokvartarnih sedimentov izdanjajo oligocenske predornine, le 800 m jugovzhodneje pa že spodnjemiocenski govški peščenjak, podobna situacija pa je očitna tudi slab kilometer vzhodno od obravnavanega najdišča, lahko sklepamo, da meja med omenjenima litološkima enotama poteka v smeri vzhod–zahod pod pliokvartarnimi sedimenti v neposredni bližini najdišča. Preloma, ki potekata preko najdišča oziroma v neposredni bližini (*sl. 60*) ne kažejo prepričljivih morfoloških znakov na površini in najverjetneje ne segata v pliokvartarne sedimente.

59 Buser 1979; Buser 1978.

60 Buser 1979.

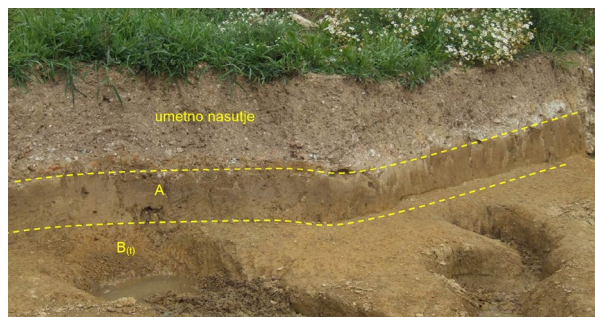

Slika 60 Topografija okolice najdišča. S puščico je označen najbližji kamnolom tufa v Zaloški Gorici.

Geološke razmere v izkopnem polju

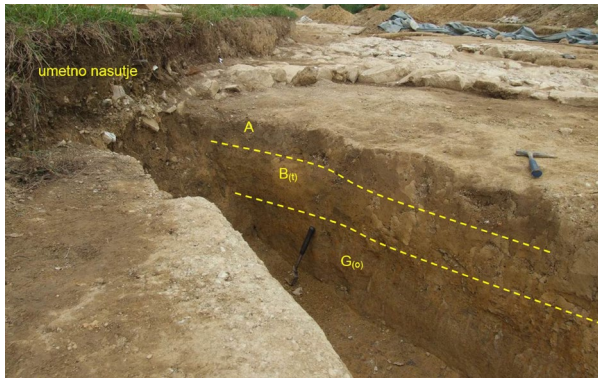
Geološke razmere v izkopnem polju so zelo enostavne. Na severovzhodnem delu najdišča je na vrhu nekaj deset cm debela plast recentnega umetnega nasutja (sl. 61). Pod to plastjo je razvit celoten talni profil, ki je podoben na vsej površini najdišča. Na vrhu je jasno razvit humozen 20 do 30 cm debel A horizont v glavnem meljaste frakcije. Pod njim sledi nekoliko bolj zaglinjen B(t) horizont, ki je bolj okrastrate barve in predstavlja horizont kopičenja izpranih delcev, v našem primeru v glavnem gline. V dnu talnega profila je marmoriran glinast melj z večjo ali manjšo koncentracijo limonitnih konkcij (sl. 61, 62 in 63). Slednji predstavlja glejni horizont, sive srage pa predstavljajo reduciran sediment zaradi delovanja zastajajoče vode, ki po izsušitvenih razpokah in vzdolž bioturbačij (koreninje in rovi živali) prodira v sicer oksidiran sediment. Razmeroma ravna površina območja med potokoma Varšca in Pirešica med avtocesto in Veliko Pirešico bi utegnila predstavljati zgornjo površino

pliokvartarnih sedimentov. Glede na geološke razmere v širši okolici menimo, da najverjetneje predstavlja poplavne sedimente plioleistocenskih vodotokov, tako da je težko soditi ali gre za poplavne sedimente ali pa za jezersko sedimentacijo, kot meni Buser, saj gre za popolnoma pedogeniziran sediment, morebitne sedimentne teksture pa so zaradi pedogenetskih procesov popolnoma uničene.⁶¹

Slika 61 Talni profil v vzhodnem delu izkopnega polja (foto I. Rižnar).

61 Buser, 1979.

Slika 62 Talni profil ob temeljih objekta (foto I. Rižnar).

Slika 63 Talni profil v zahodnem delu izkopnega polja (foto I. Rižnar).

Gradbeni material

Poleg grobov, ki so vkopani v horizont G(o), je v izkopnem polju kamnit temelj obodnega zidu protestantske cerkve iz 16. stol. Temelj predstavljajo grobo oblikovani kamniti bloki belega mikrokristalnega tufa (sl. 64). V kamnini so poleg podolgovatih vtrošnikov glinencev pod lupo prepoznavna še posamezna zrna biotita in druga temnejša makroskopsko neprepoznavna zrna velikosti do 0,5 mm, ki so lahko limonitizirana. Oligocenski tuf sicer izdanja v neposredni bližini izpod pliokvartarnih sedimentov, najbližji kamnolom pa je znan v Zaloški Gorici približno 1 km vzhodno od najdišča, vendar je bil ta kamnolom po navedbah Grimšičarja odprt šele leta 1963 za potrebe

Slika 64 Bel oligocenski tuf uporabljen za temelje zidu. (foto I. Rižnar)

Slika 65 Konglomerat s tufskim vezivom (foto I. Rižnar).

industrije cementa, ni pa jasno, ali je morda na tem mestu že obstajal starejši opuščen kamnolom.⁶² Razen opisanega tufa so bili na najdišču tudi redki obdelani bloki iz drobno zrnatega litičnega konglomerata (sl. 65). Gre za porozen konglomerat s srednje do dobro zaobljenimi klasti različnih nekarbonatnih kamnin. Klasti so veliki do od 0,5 do 20 mm in so slabo sortirani. Imbrikacija ni opazna, kamnina ima klastno podporo. Nekateri klasti so raztopljeni, vezivo pa je bel tuf. Večina klastov je preperelih. Konglomerat se po Buserju nahaja v bazi oligocenskega tufa severno od Podloga, torej prav tako v neposredni bližini arheološkega najdišča, vendar podatkov o

⁶² Grimšičar 1967.

morebitnih kamnolomih v tem območju na geološki karti ni.⁶³

6.2 Antropološka analiza skeletnih ostankov

Petra Leben Seljak

V Govčah pri Žalcu smo poleti 2012 izkopali 31 skeletov oseb, ki so bile pokopane v krstah na protestantskem pokopališču iz 16. stoletja. Antropologinja na teren žal ni mogla priti, zato smo se dogovorili, da se skelete pregleda kasneje in to neočiščene, ker so bile kosti slabo ohranjene in bi pri pranju še bolj razpadle (*sl. 66*).

Izkazalo se je, da je bila večina skeletov tako slabo ohranjenih, da izpovedna antropološka analiza ni bila možna. Kljub temu, da so bili skeleti kompletni (pokopi v krstah), so se od njih ohranili le prepereli koščki korpusov dolgih kosti (trske kompaktne kostnine, za katere večinoma ni mogoče določiti niti tega, kateri kosti pripadajo), koščki kosti lobanje in v nekaterih primerih tudi zobje. Nekoliko bolje so bile ohranjene samo kosti treh skeletov (1, 2 in 19). Kostni so bile povsem zalite z glino, značilnosti lobanj in zob niso bile vidne ali pa le slabo. Antropologinja je priporočila, da se gradivo opere, ker se bodo očiščene in suhe kosti bolje ohranile, gradivo pa bo zavzelo tudi precej manj prostora v depozu (trenutno predstavlja ilovica približno $\frac{3}{4}$ gradiva, kosti pa slabo četrtino ali še manj). Po pranju so se kosti še enkrat pregledale, predvsem lobanje, z namenom, da bi nekaj več izvedeli o zobeh (obraba, karies). Analiza DNK po mnenju antropologinje ni bila smiselna.

Okostja so bila izredno slabo ohranjena, temu primerni pa so bili tudi izsledki antropološke analize. Spol je bilo mogoče določiti le v nekaj primerih in sicer po spolnih znakih na lobanji in po robusticiteti kosti, ostanke medenice je namreč imel samo skelet 19. Starost je bila večinoma določena po obrabi zob, saj se drugi indikatorji niso ohranili. Od dolgih postkranialnih kosti so se večinoma ohranili le fragmenti, zaradi česar je bilo telesno višino moč določiti samo trem skeletom: 1, 2 in 19.

Slika 66 Čiščenje skeleta v grobu (foto E. Zorc).

Med 31 skeleti so bili 3 otroški (št. 3, 15, 31). Pri 28 odraslih skeletih v 8 primerih ni bilo mogoče določiti starosti. Med preostalimi 20 so prevladovala mlade osebe: 11 jih je umrlo v starosti med 18 in 25 let, 9 pa je bilo starejših. Med temi 9 jih je 6 umrlo v starosti 30–40 let, 3 pa verjetno v starosti 40–50 let. Spol je bilo mogoče kolikor toliko zanesljivo določiti le 3 moškimi skeletom (skelet 1, 13, 19) in 3 ženskim skeletom (7, 12, 17, 23), pri ostalih pa je spol nedoločljiv (5, 9, 10, 14, 17, 20, 22, 24–30) oz. opredeljen kot domnevno moški (4) oz. domnevno ženski skelet (2, 6, 8, 11, 16, 18).

Zobje so bili ohranjeni pri 2 otroških in 20 odraslih skeletih (21, vendar skelet 25b ni samostojen). Odrasli skeleti niso imeli popolnega zobovja, ohranili so se le izolirani zobje: samo 4 skeleti so imeli nad 21 zob, 5 skeletov je imelo ohranjenih manj kot 10 zob, preostalih 11 skeletov pa 11–20 zob. Pri 1 otroku in 9 odraslih je bil opazen karies (od 1 do 4 kariozni zobje). Število ohranjenih zob odraslih skeletov je znašalo 302, od tega je bilo karioznih 22 zob ali 7,6 %. Prevladoval je interproksimalni karies na zobni kroni, prizadeti pa so bili predvsem molarji (14), premolarji (5) in zgornji incizivi (3). Pri večini skeletov je bila obraba zob rahla. Pri nekaterih so bile opažene anomalije v obrabi, ki nakazujejo, da so osebe uporabljale zgornje sprednje zobe v druge namene in ne le za žvečenje

63 Buser 1979.

hrane. Tako anomalijo so imeli skeleti 2, 7, 8 in 12 (verjetno tudi 23), vsi pa so domnevno ženski skeleti. Antropološki opis in patološki znaki posameznih skeletnih ostankov (iz obeh antropoloških poročil) je povzet v opisu grobih celot v katalogu gradiva.

6.3 Analiza malte in ometa

Maja Gutman

Analizirali smo 8 vzorcev ometov in kamna protestantske cerkve iz arheološkega najdišča *Govče – Arjanas* (EŠD 1487). Namen analiz je bilo določiti sestavo uporabljenih materialov in ugotoviti morebiten izvor teh materialov. Določili smo mineraloško-petrografsko sestavo odvzetih vzorcev, velikost in obliko zrn agregata, ter razmerje med agregatom in vezivom. Za določitev tipa kamna smo si pomagali z metodo XRD, s pomočjo katere smo določili mineralno sestavo kamna. Vzorce smo najprej vgradili v araldit. Nato smo jih obrusili in spolirali tako, da smo na površini dobili prečni presek plasti. Pripravili smo zbruske vzorcev, ki smo jih pregledali z optičnim mikroskopom v presewni polarizacijski svetlobi. Vzorci so bili pregledani v vidni svetlobi (VIS). Preiskave smo opravili z optičnim mikroskopom Olympus BX60 z JVC3 – CCD video kamero. Mineralna sestava vzorca AVG 6 je bila določena z rentgensko praškovno difrakcijo (XRD). Uporabljena je bila aparaturna Philips PW3710, z bakrovo rentgensko cevjo in sekundarnim grafitnim monokromatorjem. Podatki so bili pridobljeni pri 40 kV in toku 30 mA v območju od 2 do 50° 2θ.

V vseh analiziranih vzorcih so zrna slabo sortirana. Zrna so velikosti povprečno več kot 0,40 mm, pri čemer so številna zrna večja od 3 mm in jih nismo uspeli v celoti zajeti v vidno polje mikroskopa. Agregat je večinoma ostrorob, vendar so prisotna tudi zaobljena in polzaobljena zrna. V vseh vzorcih vezivo prevladuje nad agregatom v razmerju približno 2 : 1. Silikatna zrna, ki prevladujejo nad karbonatnimi, sestavljajo predvsem zrna kremenca, plagioklazov ter litična zrna magmatskih (diabazi) in sedimentnih kamnin (roženec, kremenov peščenjak, meljevci). Plagioklazi so kamninotvorni minerali v magmatskih in metamorfnih kamninah. Karbonatna zrna so v vzorcih bolj redka, večinoma so ostroroba. V vseh vzorcih, razen v AVG 7 so prisotna zrna keramike oziroma opeke. V vzorcih AVG 2, AVG 4, AVG 5, AVG 7 in AVG 8 se pojavljajo zrna glavkonita. Gre za zelen mineral iz skupine sljud. Pojavlja se v morskih sedimentih in nastaja v bližini obale. Najden je v peščenjakih in tufu na območju Celja (Buser 1977, 12). V vzorcu AVG 8 smo zasledili dva odlomka lupinic biogenov. Lupinice so lahko izpadli del kamnine, ki vsebuje fosilne ostanke. Vzorci AVG 1–5 imajo na eni strani sloj beleža debeline od 0,02 mm do 0,12 mm. Material za omete in malto je bil najverjetneje odvzet iz nekega lokalnega vodnega vira (reke), saj mineraloško-petrološka sestava ustreza kamninski sestavi zaledja. Keramika oz. opeka je bila dodana.

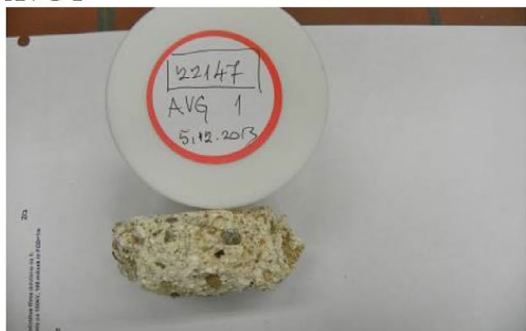
V vseh vzorcih je vezivo apneno, s številnimi grudicami apna, ki so ponekod velike tudi do 5 mm. Grudice lahko nakazujejo, da je bilo apno slabo gašeno.

Vzorec AVG 6 se razlikuje od ostalih vzorcev, ker gre za kamen in ne omet ali malto.

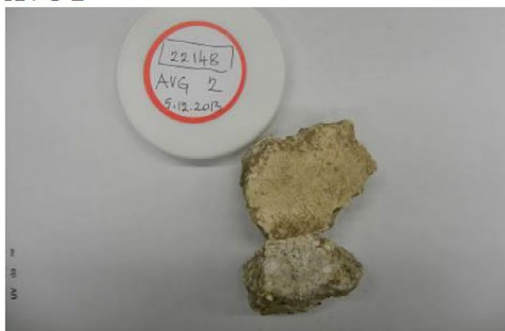
Del. oznaka	Vrsta vzorca	Mikrolokacija
AVG 1	omet, barvne plasti	bela, SN 90, SE 20, sek/kv B18, 7. 6. 2012, analiza ometa
AVG 2	omet, barvne plasti	svetlo rjava, vz. 013, SE 000, sek/kv 1/C18, 6. 6. 2012
AVG 3	omet, barvne plasti	oker, vz. 018, SE 074, sek/kv1/B19, 6. 6. 2012
AVG 4	omet, barvne plasti	oker in oranžna, vz. 032, SE 074, sek/kv 1/B19, 6. 6. 2012
AVG 5	omet, barvne plasti	oker, vz. 033, SE 074, sek/kv 1/B19, 6.
AVG 6	kamen	umazano bela, vz. 055, SE 138, sek/kv 1/C19, 20. 6. 2012
AVG 7	omet	omet, vz. 056, SE 090, sek/kv 1/C18, 20. 6. 2012
AVG 8	omet	malta, vz. 061, SE 084, sek/kv 1/P18, 22. 6. 2012

Slika 67 *Seznam vzorcev ometa.*

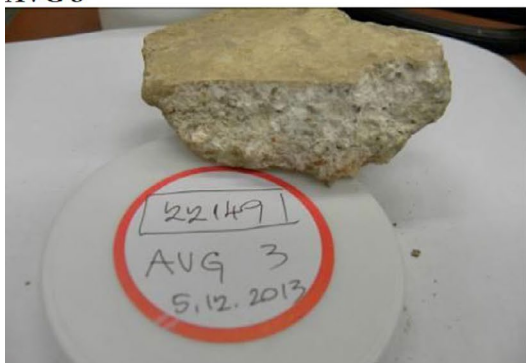
AVG 1

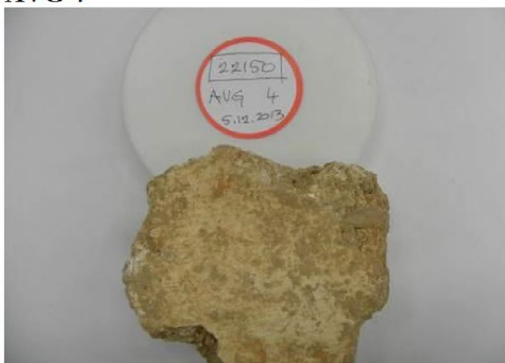
AVG 2

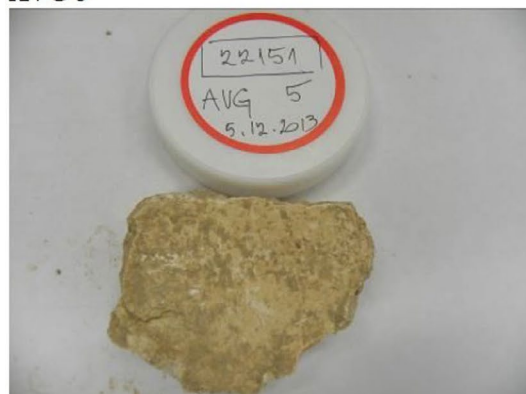
AVG 3

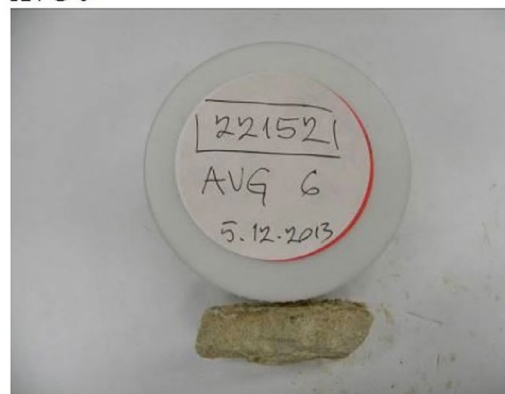
AVG 4

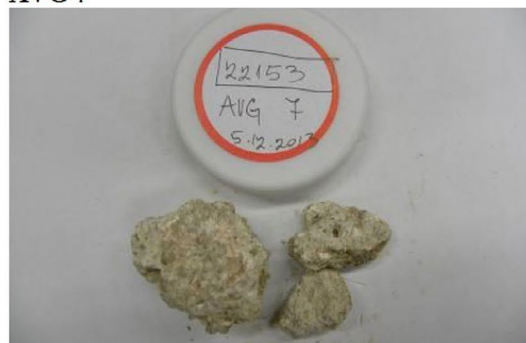
AVG 5

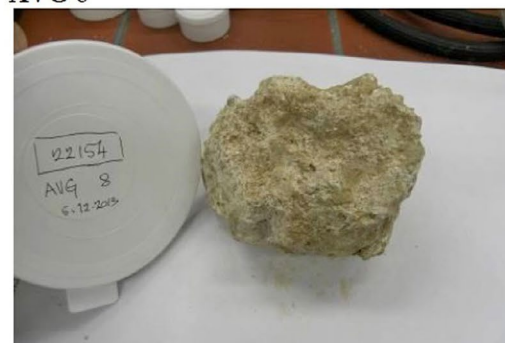
AVG 6

AVG 7

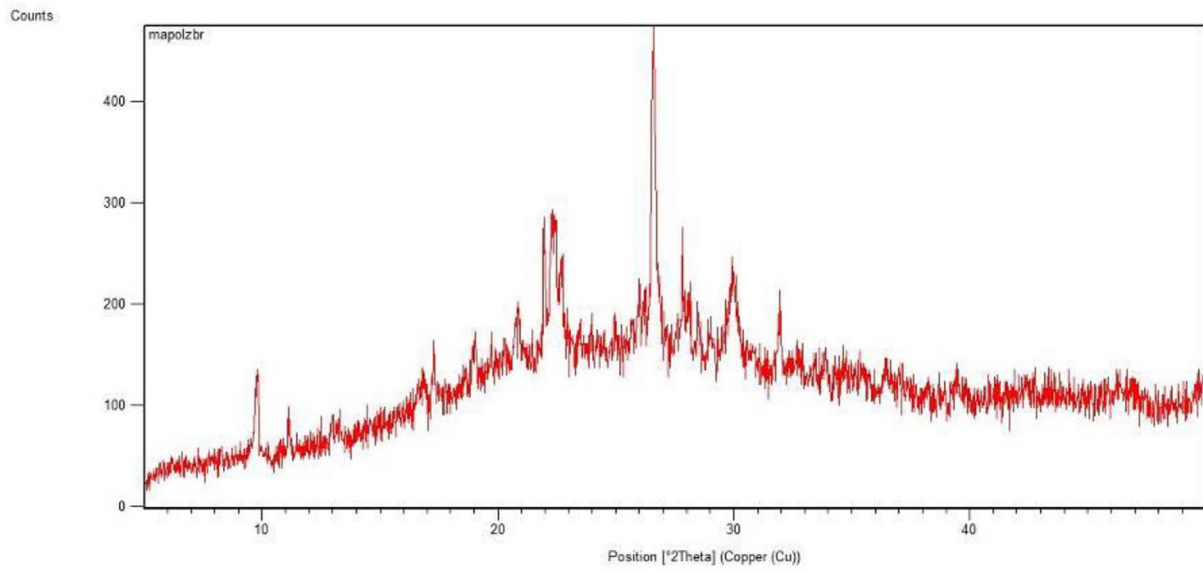
AVG 8

Slika 68 Fotografije vzorcev AVG 1–AVG 8 (foto M. Gutman).

XRD analiza vzorca AVG 6 je pokazala prisotnost minerala heulandita, kremena in plagioklazov. Mineral heulandit spada v skupino zeolitov. Grimšičar (1967) potrjuje prisotnost zeolitov in minerala heulandit v

oligocenskih tufih med Mozirjem in Celjem. Glede na ugotovljene rezultate sklepamo, da je vzorec AVG 6 tuf oz tuft. Tuft je v kamnino vezan vulkanski pepel.

Slika 69 Graf XRD (izvedba M. Gutman).

7 Zaključek

Arheološko najdišče leži na območju registrirane kulturne dediščine *Arja vas – Arheološko najdišče Govče* (EŠD 1487). Zaščitne arheološke raziskave je na območju predvidene gradnje plinovoda, na parcelah št. 1469, 1465/5, 1458/2, 1463/1, vse k. o. Levec, izvedla ekipa CPA ZVKDS.

Zaščitna arheološka izkopavanja so potekala na območju kmetijskih površin, na rahli vzpetini ca. 250 m severno od avtoceste Ljubljana–Maribor. Izkopno polje je bilo na vzhodni strani zamejeno z manjšim potokom, na severni pa s kolovozom, ki ga loči od severnega dela območja zavarovane arheološke dediščine. Še en kolovoz, v smeri sever–jug, je delil izkopno polje na dva sektorja. Sektor 1, vzhodno od kolovoza je vseboval praktično vse odkrite arheološke ostaline, medtem ko sta bila v sektorju 2, zahodno od kolovoza, dokumentirana samo dva moderna jarka neznane funkcije.

Arheološke ostaline, odkrite na Govčah, lahko glede na stratigrafsko lego in gradivo opredelimo v zgodnji novi vek, novi vek in moderen čas. Geološke plasti vodo neprepustne meljaste gline in melja, so tvorile podlago in hodno površino za vse plasti in strukture povezane z gradnjo, uporabo in uničenjem cerkvenega kompleksa. Na podlagi pisnih virov in stratigrafije je bila možna natančnejša časovna določitev zgodnjenovoveških plasti faze 1 in 2. Faza 1 predstavlja čas gradnje in delovanja cerkvenega kompleksa med leti 1581 in 1600, faza 2 pa predstavlja uničenje cerkve januarja 1600. V fazo 3, ki sledi uničenju cerkvenega kompleksa, sodijo plasti, ki so posledica ropanja kamnitega gradbenega materiala. Časovno aktivnosti iz te faze, zaradi odsotnosti tipokronološko opredeljivih najdb, ni bilo mogoče zamejiti natančneje kot na čas med 1600 in 20. stoletjem. Fazo 4 zaznamujejo stratigrafske enote, nastale kot posledica kultiviranja krajine, poškodb in infrastrukturnih posegov v 20. in 21. stoletju.

Arheološka izkopavanja so z odkritjem ostankov temeljev arhitekture potrdila centralno poligonalno zasnovano cerkvene ladje s podporniki na vogalih ter velikost in obliko obzidja, hkrati pa razkrila večji vodni zbiralnik, ki je deloval tudi kot drenaža za cerkev, ter ostanke vsaj enega objekta, ki se je nahajal v jugozahodnem vogalu cerkvenega dvorišča. Prav tako so raziskave razkrile neobičajno močno utrjene jame za stojke tik ob zunanjih podpornikih. Namembnost le-teh sicer ni jasna, lahko jih razumemo kot del lesene konstrukcije, ki je podpirala začasno streho v času gradnje cerkve. Glede na arheološke ugotovitve je bila večina dogajanja v zgodnjem novem veku skoncentrirana na prostor znotraj cerkvenega areala, čeprav so sledi človeških aktivnosti zabeležene tudi zunaj kompleksa, vzhodno od obzidja, kjer so bile odkrite plasti ruševine in ostanki preprostega temelja krajšega zidu.

Obrisi grobov so se pokazali znotraj obzidanega cerkvenega areala pod plastjo ruševine, ki je prekrivala skoraj celoten sektor 1, na globini približno 30 cm. Grobne jame so bile preprosto vkopane v geološko podlago (SE 3, SE 28 in SE 29). V nekaterih primerih so bile odkrite skoraj v celoti ohranjene krste.

Od skupno 31 dokumentiranih grobov smo raziskali 29 grobov, saj sta grob 14 in grob 31 ležala pod kolovozom na meji izkopnega polja. Grobovi so bili nepravilno razporejeni po skoraj celotnem raziskanem prostoru znotraj cerkvenega obzidja. Prazen prostor na sredini raziskanega območja, južno od cerkve, vizualno deli grobove na vzhodno in zahodno skupino. Vzhodna skupina grobov je zajemala 15 grobov (vključno z grobom 14), ki so nepravilno razprostranjeni, brez prepoznavne urejene orientacije pokopov, zahodno in jugozahodno od ostankov temeljev cerkve. Grob 1 je edini dokumentiran znotraj cerkve in se je nahajal tik ob južnem temelju cerkvene ladje. Zahodna skupina grobov je zajemala 16 grobov

(vključno z grobom 31), ki so z izjemo groba 21, ležali zelo strnjeno in so v več primerih sekali en drugega. Tudi pri zahodni skupini ni bilo opaziti enotne orientacije pokopov, je pa bila na podlagi stratigrafije določena relativna kronologija nekaterih pokopov.

Rezultati antropološke analize 31 skeletov so zaradi izredno slabo ohranjenih osteološki ostankov skromni. Spol je bilo mogoče določiti le v nekaj primerih, starost pa je večinoma določena po obrabi zob, saj se drugi indikatorji niso ohranili. Telesno višino je bilo mogoče zaradi redko ohranjenih dolgih kosti določiti samo trem skeletom (1, 2 in 19). Med 31 skeleti so trije otroški (št. 3, 15, 31). Pri 28 odraslih skeletih v osmih primerih ni bilo mogoče določiti starosti, med preostalimi prevladujejo mlade osebe: 11 jih je umrlo v starosti med 18 in 25 let, devet pa je bilo starejših. Med temi devetimi jih je šest umrlo v starosti 30–40 let, trije pa verjetno v starosti 40–50 let. Spol je bilo mogoče določiti le trem moškim skeletom (skelet 1, 13, 19), trije skeleti pa so domnevno ženski (7, 12, 23), pri ostalih pa je spol nedoločljiv oz. vprašljiv. Pri večini skeletov je obraba zob rahla. Pri nekaterih so opazne anomalije v obrabi, ki nakazujejo, da so osebe uporabljale zgornje sprednje zobe v druge namene in ne le za žvečenje hrane.

Odkrite arheološke najdbe, ki večinoma izhajajo iz zgodnjenovoveških plasti in grobov, so povezane z delovanjem cerkvenega kompleksa in nošo pokopanih pokojnikov ter sodijo v čas zadnjih dveh desetletij 16. stoletja. Redke najdbe sodijo v novoveško obdobje med letom 1600 in 20. stoletjem ter v moderen čas, saj je bilo najdišče po uničenju cerkve praktično nedotaknjeno vse do modernih infrastrukturnih posegov in izpostavljeno le kmetijskim dejavnostim. V grobovih so se večinoma ohranili kovinski deli noše, to je okrasje in predmeti za spenjanje oblačil v obliki spencev in zank iz bakrove zlitine in stekleni gumbi.

Med grobnimi najdbami izstopata predvsem masivni kovinski sklepanec in zlati filigranski našitki iz ženskega groba. Na omenjenem sklepancu so se ohranila tudi tekstilna vlakna in usnje. V plasteh faze 1 in 2 so bili odkriti redki odlomki lončenine, ki večinoma predstavljajo ustja loncev s profiliranim in navzven izvihanim robom ter velika količina keramičnega gradbenega materiala v obliki odlomkov strešnikov, tlakovcev in opek. Večino steklenih najdb iz zgodnjenovoveških plasti predstavljajo odlomki pihancev in že omenjeni stekleni gumbi.

Novoveške najdbe iz faze 3 predstavljajo predvsem kovinske najdbe predmetov za vsakdanjo uporabo in predmetov, ki jim zaradi preslabe ohranjenosti ni bilo mogoče določiti namembnosti. Moderne najdbe iz faze 4 predstavljajo predvsem odlomki stekla in kose kmetijske mehanizacije ter kose eksplozirane granate za minomet.

Z zaščitnimi arheološkimi izkopavanji smo dobili pomemben vpogled v izjemno redko najdišče z začetka novega veka, z ostanki ene izmed dveh (delno) ohranjenih protestantskih arhitektur iz 16. stoletja na Slovenskem. Z raziskavami smo potrdili pričevanja v pisnih virih in točno locirali arhitekturne ostaline nekdanje protestantske cerkve in pripadajočega pokopališča ter še nekatere nove elemente cerkvenega kompleksa, ki v pisnih virih niso omenjeni.

Odkritje temeljev cerkve, ki zaradi svoje poligonalne centralne zasnove predstavlja redek primer tovrstne renesančne cerkvene arhitekture na Slovenskem, je izjemnega pomena za slovensko kulturno dediščino. Raziskani del pokopališča predstavlja edino sistematično raziskano protestantsko pokopališče iz 16. stoletja na Slovenskem, saj so bila protestantska pokopališča večinoma uničena v pohodu protireformacijskih komisij leta 1600 ali pa pokopi iz tega obdobja na različnih najdiščih niso bili nikoli sistematično raziskani.

8 Govče

The archeological site is located in the area of registered cultural heritage Arja vas - Archeological site Govče (EŠD 1487). Protective archeological research is in the area of the planned construction of the gas pipeline, on plots no. 1469, 1465/5, 1458/2, 1463/1, all as Levec, performed by the CPA ZVKDS team.

Rescue archeological excavations took place in the area of agricultural land, on a slight slope of approx. 250 m north of the Ljubljana-Maribor motorway. The excavation field was bordered on the east by a small stream, and on the north by a cart track that separates it from the northern part of the area of protected archaeological heritage. Another cart track, in the north-south direction, divided the excavation field into two sectors. Sector 1, east of the cart track, contained virtually all archaeological remains discovered, while in sector 2, west of the cart track, only two modern ditches of unknown function were documented.

Archaeological remains discovered in Govče can be identified in the early New Age, New Age and modern times, depending on the stratigraphic location and material. Geological layers of water-impermeable silty clay and silt formed the basis and walking surface for all layers and structures associated with the construction, use and destruction of the church complex. Based on written sources and stratigraphy, it was possible to determine more precisely the early modern layers of phases 1 and 2. Phase 1 represents the time of construction and operation of the church complex between 1581 and 1600, and phase 2 represents the destruction of the church in January 1600. The phase 3 after the destruction of the church complex, there are layers that result from the robbery of stone building material. The time activity from this phase, due to the absence of typochronologically identifiable finds, could not be limited more precisely than to the time between 1600 and the 20th century. Phase 4 is marked by stratigraphic units created as a

result of landscape cultivation, damage of infrastructural interventions in the 20th and 21st centuries.

Archaeological excavations have uncovered the central polygonal design of the nave with supports at the corners and the size and shape of the walls. in the southwest corner of the churchyard. Research has also revealed unusually heavily fortified stand pits right next to the external supports. The purpose of these is not clear, they can be understood as part of a wooden structure that supported the temporary roof during the construction of the church. According to archeological findings, most of the events in the early New Age were concentrated in the churchyard, although traces of human activity have been recorded outside the complex, east of the city walls, where layers of rubble and the remains of a simple foundation of a shorter wall have been discovered.

The outlines of the tombs appeared inside the walled church area under a layer of rubble that covered almost the entire sector 1, at a depth of about 30 cm. Grave pits were simply dug into the geological base (SE 3, SE 28 and SE 29). In some cases, almost completely preserved coffins have been discovered.

Out of a total of 31 documented graves, 29 graves were investigated, as grave 14 and grave 31 lay under the cart track at the boundary of the excavation field. The graves were irregularly arranged over almost the entire surveyed area within the church walls. An empty space in the middle of the study area, south of the church, visually divides the graves into an eastern and a western group. The eastern group of graves included 15 graves (including grave 14) that are irregularly distributed, with no recognizable orderly burial orientation, west and southwest of the remains of the church foundations. Tomb 1 is the only one documented inside the church and was located right next to the southern foundation of the church nave. The western group of graves included 16 graves (including grave 31), which, with the exception of grave

21, lay very compact and in several cases intersected each other. No uniform orientation of burials was observed in the western group either, but the relative chronology of some burials was determined on the basis of stratigraphy.

The results of the anthropological analysis of 31 skeletons are modest due to extremely poorly preserved osteological remains. Gender could be determined in only a few cases, and age was mostly determined after tooth wear, as other indicators have not been preserved. Body height could be determined by only three skeletons (1, 2, and 19) due to the rarely preserved long bones. Among the 31 skeletons, three are children's (Nos. 3, 15, 31). In 28 adult skeletons, the age could not be determined in eight cases, with young people predominating among the rest: 11 died between the ages of 18 and 25, and nine were elderly. Of these nine, six died between the ages of 30 and 40, and three probably between the ages of 40 and 50. The sex could be determined only by three male skeletons (skeleton 1, 13 19), and three skeletons are probably female (7, 12, 23), while in all others cases the sex is indeterminate or questionable. In most skeletons, tooth wear is slight. In some, wear anomalies are observed, suggesting that individuals used their upper front teeth for purposes other than just chewing food.

The discovered archeological finds, mostly derived from early modern strata and tombs, are related to the operation of the church complex and the costumes of the buried deceased and date back to the last two decades of the 16th century. Rare finds belong to the modern period between 1600 and the 20th century and to modern times, as the site was virtually untouched after the destruction of the church until modern infrastructural interventions and exposed only to agricultural activities. In the graves, metal parts of the costume have been mostly preserved, ornaments and items for fastening clothes in the form of sponges and loops made of copper alloy

and glass buttons. Among the grave finds, the most prominent are the massive metal clasp and gold filigree patches from the woman's grave. Textile fibers and leather have also been preserved on the mentioned plywood. In layers 1 and 2, rare fragments of pottery were found, mostly representing the mouths of pots with profiled and outwardly blown edges and a large amount of ceramic building material in the form of fragments of tiles, pavers and bricks. Most of the glass finds from the early modern strata are fragments of wind instruments and the already mentioned glass buttons.

The modern finds from phase 3 represent mainly metal finds of objects for everyday use and objects for which it was not possible to determine their purpose due to poor preservation. Modern finds from phase 4 are mainly fragments of glass and pieces of agricultural machinery and pieces of exploded mortar grenade.

Rescue archeological excavations have given us an important insight into an extremely rare site from the beginning of the new century, with the remains of one of two (partially) preserved Protestant architectures from the 16th century in Slovenia. Through research, we confirmed testimonies in written sources and accurately located the architectural remains of the former Protestant church and the associated cemetery, as well as some new elements of the church complex that are not mentioned in written sources.

The discovery of the foundations of the church, which due to its polygonal central design is a rare example of such Renaissance church architecture in Slovenia, is extremely important for the Slovenian cultural heritage. The excavated part of the cemetery is the only systematically researched Protestant cemetery from the 16th century in Slovenia, as Protestant cemeteries were mostly destroyed during the march of anti-Reformation commissions in 1600 or burials from this period were never systematically investigated.

9 Literatura

- Register kulturne dediščine, Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport. <http://giskeds.situla.org/gisked/>
- Geološki zavod Slovenije. Osnovna geološka karta Slovenije M1:100.000, list Celje L 33–65). www.geo-zs.si
- Arheološki kataster Slovenije. <http://arkas.zrc-sazu.si>
- Bricelj, M., BUTINA, E., DRAKSLER, M., KREMPUŠ, R. 2009, *Poročilo o arheoloških ekstenzivnih terenskih pregledih (ETP) na terasi plinovoda M2/1 Rogaška Slatina- Trojane*. - Arhiv ZVKDS, CPA.
- Bricelj, M., BUTINA, E., MLEKUŽ, D., LAZAR, E., KREMPUŠ, R. 2010, *Poročilo o izvedenih predhodnih arheoloških raziskavah na območju terase plinovoda M2/1 Rogaška Slatina- Trojane, faza 2*. - Arhiv ZVKDS, CPA.
- Bricelj, M., Erjavec, R., Rižnar, I. 2012, *Poročilo o arheoloških raziskavah na lokaciji Kačji dol na terasi plinovoda M2/1 Rogaška Slatina- Trojane*. - Arhiv ZVKDS, CPA.
- BRIŠNIK D., RAVNIKAR T. 1999, *Grad Šalek*. – Velenje.
- BUSER, S. 1978, *Osnovna geološka karta SFRJ 1: 100.000, List Celje*. – Zvezni geološki zavod, Beograd.
- BUSER, S. 1979, *Osnovna geološka karta SFRJ 1: 100.000, List Celje*. – Zvezni geološki zavod, Beograd.
- BUSER, S., 1977. *Osnovna geološka karta 1: 100 000. Tolmač lista Celje, L 33-67*. Geološki zavod Ljubljana.
- GRIMŠIČAR, A., 1967. *Zeoliti v oligocenskih tufih med Mozirjem in Celjem*. Geologija 10, 239-245.
- GUŠTIN M. 2001, *Srednjeveško Celje*. – Archaeologia historica Slovenica 3, Ljubljana.
- GUTMAN, M. 2014, *Poročilo naravoslovnih preiskav (analiza ometov)*. – Arhiv ZVKDS, Restavratorski center.
- HORVAT, M. 1999, *Keramika. Tehnologija keramike, tipologija lončenine, keramični arhiv*. – Razprave Filozofske fakultete, Ljubljana.
- KENZLER, H. 2015. Religion, Status and Taboo. Changing Funeral Rites in Catholic and Protestant Germany. – V: Tarlow, S. (ur.) *The Archaeology of Death in Post-Medieval Europe*. Warsaw/Berlin: De Gruyter Open Ltd, Warsaw/Berlin, str.148-169.
- KERMAN, B. 1997, Srednji in novi vek v Prekmurju v luči arheoloških najdb. – V: *Pokrajinski muzej Murska Sobota: katalog stalne razstave*, 45-54. Murska Sobota: Pokrajinski muzej Murska Sobota.
- KOS, M. 2007, *Steklo iz 15. in 16. stoletja*. – Viri. Gradivo za materialno kulturo Slovencev VI, 134-135.
- KRABATH, S. 2001, *Die hoch- und spätmittelalterlichen Buntmetallfunde nördlich der Alpen. Eine archäologisch-kunsthistorische Untersuchung zu ihrer Herstellungstechnik, funktionalen und zeitlichen Bestimmung*. – Internationale archaeologie 63.
- LIPPOK, J. 2011, Religiosität in Mittelalter und Neuzeit. *Corona Funeris. Zur Problematik neuzeitlicher Totenkronen aus archäologischer Sicht*. – Mitteilungen der Deutsche Gesellschaft für Archäologie des Mittelalters und der Neuzeit, str.113-124.
- MILEUSNIČ, Z. 2012, Opredelitev novoveškega keramičnega gradiva in ostalih drobnih najdb. – V: Guštin M. in Tomaž A. 2012, *Bertoki – Bonifika pri Koprju*. – AAS 27, Ljubljana.
- MILEUSNIČ, Z. 2015, *Beneška dediščina na območju nekdanjega dominikanskega samostana v Koprju*. Koper: Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije Koper.
- OROŽEN, I. 1854, *Celjska kronika*. – Celje, str. 135.
- OROŽEN, I. 1879, *Die Lutherische Kirche in Scaberfenau*. – Mittheilungen des Historischen Vereins für Steiermark, XXVII, str. 177-178.
- PAHOR., D. 2005, *Protestantska cerkev v Govčah pri Žalcu*. – Zbornik za umetnostno zgodovino 41, str. 59-97.
- PREDOVNIK, K. 2003, *Trdnjava Kostanjevica na Starem gradu nad Podbočjem*. – Archaeologia historica Slovenica 4, Ljubljana.
- PREDOVNIK, K., M. LAVRINC in M. DACAR 2008, *Cerkev Sv. Jerneja v Šentjerneju. Arheološka izkopavanja v letih 1985 in 1986*. – Archaeologia Historica Slovenica 6. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Znanstvena založba in Oddelek za arheologijo.
- Rižnar, I. 2012, *Poročilo o geoloških razmerah na arheološkem najdišču Govče*. - Geološki Zavod Slovenije, Ljubljana.
- ROSOLENZ, J., 1607. *Gründlicher Gegenbericht auff den falschen Bericht vnnd vermainte Erinnerung Davidis Rungij, Wittenbergischen Professors, von der Tyrannischen Bägstischen Verfolgung dess. Gradec*: s.n.
- SEDLAČKOVA, H. 2015, *Středověké a renesanční sklo (z Veselí nad Moravou)/Medieval and Renaissance Glass (from Veselí nad Moravou Castle)*. – Brno, str. 317.
- SEKELJ IVANČAN, T., TKALČEC, T. 22, *Kasnosrednjovekovna Stolna Keramika Iz Okolice Kutine I Garešnice*. – Pril. Inst. Arheol. Zagrebu, 19, str. 165.-194.
- STEMM, G. et al. 2013, *The Deep-Sea Tortugas Shipwreck, Florida: a spanish-Operated Navio of the 1622 Tierra Firme Fleet. Part 2, the Artifacts*. – Odyssey Papers 27, str.1-67.
- SVETIK, P.2005, *Niže merstvo, Malo znan učbenik iz zemljo-merstva*. – Geodetski vestnik 49, str. 138 – 142.
- ŠAVEL, I. in B. KERMAN 2008, *Gornje njive pri Dolgi vasi*. – AAS 6, Ljubljana.
- ŠAVEL, I. in S. SANKOVIČ 2011, *Pri Muri pri Lendavi*. – AAS 23, Ljubljana.

- ŠRIBAR, V. 1972, *Arheološko odkrivanje Otoka pri Dobravi – Freisinškega trga Gutenwerth*. Katalog keramičnega gradiva iz leta 1967, Narodni muzej, Ljubljana.
- ŠTULAR, B. 2009, *Mali grad, visokosrednjeveški grad v Kamniku*. – Opera Instituti archaeologici Sloveniae 15, Ljubljana.
- ŠTULAR, B. 2015, *Smednik castle*. – E-Monographiae Instituti Archaeologici Sloveniae 8, Ljubljana.
- ŠUMI, N. 1966, *Arhitektura 16. stoletja na Slovenskem*. – Ljubljana, str. 125 - 132.
- TOMANIČ JEVREMOV, M. 1997, Ormož. – V: Guštin, M. Predovnik K. (ur): *Drobci nekega vsakdana*. Archaeologia historica Slovenica 2, Ljubljana, str. 107-139.
- ULLMAN, W. 2006, *Proterobas-Glashütte am südlichen Hang des Ochsenkopfes bei Neubau/Fichtelberg*. [Online] <http://www.geoparkbayern.de/Public/Geosites/Bayreuth/GlashuetteOchsenkopf.htm> [dostop 20. januarja 2016].
- VERBIČ, T. 2006, *Poročilo o geološkem ogledu arheološkega najdišča pri Nedelici*.
- WASTLER, J., 1890. Die Protestantische Kirche zu Scharfenau bei Sachsenfeld. *Mitteilungen des Historischen Verrein für Steiermark XXXVIII*, str. 123-143.
- WINTERS, L. 1999, *A Renaissance Treasury: The Flagg Collection of European Decorative Arts and Sculpture*. – ur. Anbin-der, P., New York: Hudson Hill Press.
- ŽELEZNIKAR, J. 22, *Graščina v Polbovem Gradcu*. – Arheološki vestnik 53, str. 301-371.
- Splet:
Splet 1:
<http://hdl.handle.net/10934/RM0001.COLLECT.372203>
Splet 2:
https://www.kent.gov.uk/__data/assets/pdf_file/20/55811/SERF-draft-papers-post-medieval-to-modern-and-industrial.pdf: BARBER, L.2013, Post-medieval/Modern and Industrial South East Research Framework Resource Assessment and Research Agenda for Post-medieval/Modern and Industrial periods. Consultation draft February 2013

10 Katalog stratigrafskih enot

Katalog stratigrafskih enot je zasnovan na osnovi stratigrafskega sosledja plasti ter faz najdišča. Na začetku predstavljamo geološke plasti, katerim sledijo stratigrafske enote, razporejene po fazah najdišča od najstarejše zgodnjenovoveške faze do sodobnih posegov v prostoru.

Vsi opisi so podani na primerljiv način, mere so zabeležene v primerih, ko so bile dejansko dokumentirane tudi na terenu, barva plasti v oklepajih je podana v kodirani obliki po Munsellovi barvni lestvici.

Okrajšave

SE	stratigrafska enota
Kv.	kvadrant
m	meter

10.1 Geološke plasti

1 SE 3

Kv. B–C1, A9–C29, A30; plast mehkega glinenega melja olivno rjave barve (2.5Y 4/4) s 3 % peska in 1 % nekarbonatnega grušča. V spodnjem delu je bila nekoliko svetlejša, bolj glinena in skorajda ni vsebovala grobih sestavin. Na vrhu plasti so bile najdene redke najdbe, predvsem novoveška lončenina, preostali del plasti pa je arheološko sterilen.

Interpretacija: geološka osnova, A horizont.

2 SE 28

Kv. A1–C30; sterilna plast čvrste gline rumenkasto rjave barve (10YR 5/8) z večjo vsebnostjo limonitnih konkrecij (20 %). Plast ni bila odstranjena, dokumentirana je bila v presekih sond 1, 2, 9 in 10.

Interpretacija: geološka osnova, B(t) horizont.

3 SE 29

Kv. A1–C30; sterilna marmorirana plast čvrste gline rumenkasto rjave (10YR 5/8) in svetlo rjavo sive (10YR 6/2) barve. Plast ni bila odstranjena, dokumentirana je bila v presekih sond 1, 2, 9 in 10.

Interpretacija: geološka osnova, glejni horizont G(0).

4 SE 146/147, SE 354/355, SE 358/359, SE 360/361, SE 362/363, SE 364/365, SE 366/367, SE 368/369, SE 370/371, SE 372/373

Mejne površine nepravilno ovalne oblike v tlorisu in profilu, zapolnjene s čvrstim meljasto glinenim polnilom sivo rjave barve (2.5Y 5/2) z drobcji oglja (0,5 %).

Interpretacija: krioturbacije (geologija).

Krioturbacije dokumentirane v sektorju 1 (foto J. Hobič).

10.2 Zgodnji novi vek 1, faza 1

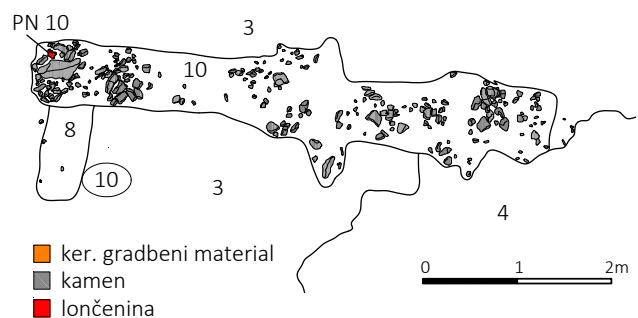
Zidane strukture

Ostanki neznanih struktur

5 SE 10

Kv. C26, C27; ostanki suhozidnega temelja zidu iz lomljenecv tufa. Širina temelja je znašala 0,4 m, ohranjen je bil na skupni dolžini pribl. 5,5 m. Samostoječa struktura je bila močno poškodovana z oranjem, saj so številni lomljenci potegnjeni izven linije temelja.

Interpretacija: temelj preprostega zidu neznane funkcije.

Ostanki temelja SE 10 (izvedba E. Zorc).

6 SE 500

Kv. A14, A15; plitev 1,9 m dolg in 0,6 m širok vkop linearne oblike. Vkop je bil samo delno dokumentiran saj se je nadaljeval izven izkopnega polja.

Interpretacija: vkop neznane strukture.

7 SE 501

Kv. A14, A15; polnilo vkopa SE 500 melja (45 %), meljaste gline (15 %) in peska (5 %) rumenkastorjave (10YR 5/4) in temnosivkastorjave (10YR 3/2) barve, s 5 % srednje velikih lomljenecv peščenjaka in 20 % velikih lomljenecv peščenjaka. Polnilo je na dnu vsebovalo tudi 5 % malte in 5 % odlomkov keramičnega gradbenega materiala velikega do 0,5 cm.

Interpretacija: ostanki neznane strukture.

Temelj cerkvene ladje

8 SE 151

Kv. B15–C16, B17–18, C18; kamnit poligonalni temelj je bil narejen iz grobo oblikovanih kamnitih blokov belega tufa, redkeje tudi drobnozrnate-

Temelj cerkvene ladje SE 151 (foto J. Hobič).

ga konglomerata, vezanih z malto. Širina temelja je znašala 1,8 m, ohranjen je bil na skupni dolžini približno 20 m. Na temelj so se prislanjali štirje zunanji (SE 390, SE 378, SE 470, SE 425) in dva notranja podpornika (kontraforja) (SE 418, SE 420). Struk-

tura je bila na južnem delu, v Kv. B 16–17, močno poškodovana z modernim vkopom za vodovodno cev (SE 102) ter s starejšim vkopom (SE 504).

Interpretacija: temelj poligonalnega temelja zidu protestantske cerkve iz 16. stoletja.

Podpornik 1

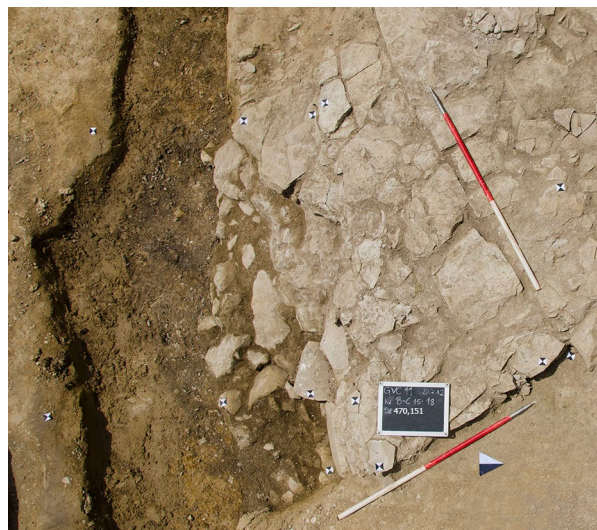
9 SE 134 (= SE 469)

Kv. B18–19; vkop oglete oblike v tlorisu (2 × 2 m).

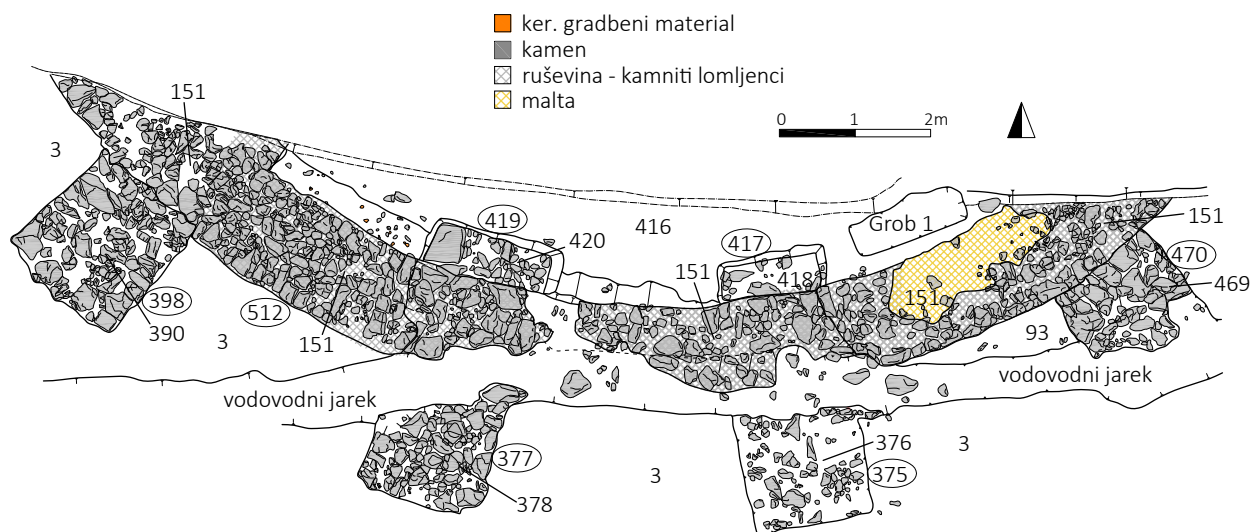
Interpretacija: vkop za zunanji podpornik SE 152.

10 SE 152 (= SE 470)

Kv. B18–19; pravokotna struktura iz lomljencev belega tufa, vezanih z malto. Struktura se je na severnem delu naslanjala na temelj obzidja cerkve (SE 151).

Temelj podpornika 1 SE 470 (foto J. Hobič).

Risba cerkvene ladje in podpornikov (izvedba E. Zorc).

Novodobni posegi so jo močno poškodovali. Presekana je bila z vkopom jarka za vodovod (SE 102), ki je bil prav na tem delu nekoliko razširjen. Podpornik je bil ohranjen le na površini 2×2 m.

Interpretacija: zunanji opornik zunanje stene cerkve iz 16. stoletja.

Podpornik 2

11 SE 375

Kv. B17; vkop oglete oblike v tlorisu in profilu ($1,91 \times 2,06$ m).

Interpretacija: vkop za zunanji podpornik SE 425.

12 SE 425

Kv. B17; pravokotna struktura iz lomljenцев belega tufa v velikosti do 58 cm (90 %), vezanih z malto (10 %) širine 1,8 m in dolžine 2 m. Na severnem delu je bila presekana z recentnim vkopom za vodovod SE 102. Zgornji del strukture je bil poškodovan najverjetneje že v času uničenja cerkve (SE 376).

Interpretacija: zunanji podpornik zunanje stene cerkve iz 16. stoletja.

Temelj podpornika 2 SE 425 (foto J. Hobič).

Podpornik 3

13 SE 377

Kv. B16; vkop oglete oblike v tlorisu in profilu ($1,80 \times 2,01$ m).

Interpretacija: vkop za zunanji podpornik SE 378.

14 SE 378

Kv. B16; pravokotna struktura iz lomljenцев belega tufa v velikosti do 50 cm (90 %), vezanih z malto (10 %). Struktura je bila na severnem delu presekana z vkopom jarka za vodovod (SE 102).

Interpretacija: zunanji podpornik zunanje stene cerkve iz 16. stoletja.

Temelj podpornika 3 SE 378 (foto J. Hobič).

Podpornik 4

15 SE 389

Kv. C14–15, B15; vkop pravokotne oblike v tlorisu in profilu ($2,51 \times 2,16$ m).

Interpretacija: vkop za zunanji podpornik SE 390.

16 SE 390

Kv. C14–15, B15; pravokotna struktura iz lomljenцев belega tufa v velikosti do 50 cm (90 %), vezanih z malto (10 %). Struktura je bila v celoti ohranjena in je zajemala površino $2,5 \times 2,1$ m. Na severovzhodni strani se je naslanjala na temelj cerkvenega obzidja (SE 151).

Interpretacija: najzahodnejši zunanji podpornik zunanje stene cerkve iz 16. stoletja.

Temelj podpornika 4 SE 390 (foto J. Hobič).

Podpornik 5

17 SE 417

Kv. B, C17; vkop oglatega tlorisa v velikosti $0,57 \times 1,7$ m.

Interpretacija: vkop za zunanji podpornik SE 418.

18 SE 418

Kv. B, C17; pravokotna struktura širine 0,57 m in dolžine 1,7 m, je bila narejena iz lomljencev belega tufa v velikosti do 46 cm (90 %), vezanih z malto (10 %). Na južnem delu se je naslanjala na temelje obzidja cerkve (SE 151). Zgornji del strukture je bil poškodovan najverjetneje že v času uničenja cerkve (SE 504).

Interpretacija: notranji podpornik zunanje stene cerkve iz 16. stoletja.

Temelj podpornika 5 SE 418 (foto J. Hobič).

Podpornik 6

19 SE 419

Kv. B, C16; vkop oglatega tlorisa v velikosti $0,7 \times 2$ m.

Interpretacija: vkop za notranji opornik SE 420.

20 SE 420

Kv. B, C16; pravokotna struktura iz lomljencev belega tufa v velikosti do 58 cm (90 %), vezanih z malto (10 %) širine 0,7 m in dolžine 2 m. Na južnem delu se je naslanjala na temelje obzidja cerkve (SE 151). Zgornji del strukture je bil poškodovan najverjetneje že v času uničenja cerkve (SE 504).

Interpretacija: notranji podpornik zunanje stene cerkve iz 16. stoletja.

Temelj podpornika 6 SE 420 (foto J. Hobič).

Stojke

Stojka 1 (ob podporniku 4)

21 SE 163

Kv. B20; vkop okrogle oblike v tlorisu in nepravilne v preseku. Stene so stopničasto prehajale v ozko in ravno dno ($0,76 \times 0,4$ m). Zapolnjen je bil s polnili SE 164–SE 166.

Interpretacija: vkop jame za kol, zapolnjen s polnili SE 164, SE 169, SE 353.

22 SE 164

Kv. B20; rahlo peščeno meljasto polnilo temno rumeno rjave barve (10YR 4/4) s 40 % lomljencev peščenjaka, večjih od 20 mm. Vsebovalo je manjšo količino novoveške gradbene keramike (1 %) in kose malte v velikosti do 7 cm (5 %).

Interpretacija: polnilo vkopa jame za kol SE 163.

23 SE 169

Kv. B20; struktura, sestavljena iz lomljencev peščenjaka v velikosti do 37 cm (100 %). Lomljenci so bili prislonjeni ob steno vkopa in tako tvorili kamnit venec, ki je služil za učvrstitev vertikalno postavljenega kola (0,48 × 0,28 × 0,27 m).

Interpretacija: kamnita učvrstitev kola v jami SE 163.

Temelj podpornika 5 SE 418 (foto J. Hobič).

24 SE 353

Kv. B20; fragment lesa v velikosti 0,15 × 0,06 × 0,09 m. Interpretacija: ostanek lesenega kola v jami SE 163.

Stojka 2 (ob podporniku 3)

25 SE 144

Kv. B18–19; vkop nepravilne oblike v preseku in tlorisu (1,4 × 0,85 × 0,44 m).

Interpretacija: vkop jame za kol, zapolnjene s polnili SE 145, SE 158, SE 159, SE 160.

26 SE 145

Kv. B18–19; rahlo sprijeto peščeno meljasto polnilo sivkasto rjave barve (10YR 5/2) s 15 % lomljencev

peščenjaka v velikosti 6–20 mm ter 25 % v velikosti do 200 mm. Vsebovalo je kose malte (10 %), odlomke gradbene keramike v velikosti do 15 cm (5 %) ter 1 odlomek novoveške lončenine (1 %).

Interpretacija: polnilo jame za kol SE 144.

27 SE 158

Kv. B19; mejna površina okrogle oblike v tlorisu in s profilom v obliki črke U (0,46 × 0,49 m). Strme stene so ostro prehajale v ravno dno.

Interpretacija: mejna površina kola v jami SE 144.

28 SE 159

Kv. B19; mehko temno rumeno rjavo (10YR 4/4) peščeno glinasto polnilo s 5 % lomljencev peščenjaka v velikosti nad 20 mm in drobcji oglja (1 %). Vsebovalo je manjše količine novoveške gradbene keramike (1 %).

Interpretacija: polnilo mejne površine SE 158 v jami SE 144.

29 SE 160

Kv. B19; struktura, sestavljena iz lomljencev peščenjaka v velikosti 10–20 cm (40 %) in 20–32 cm

Kamnita utrđitev jame za stojko SE 160 (foto J. Hobič).

(60 %). Lomljenci so bili prislonjeni ob steno vkopa in tako tvorili kamnit venec, ki je služil za učvrstitev vertikalno postavljenega kola (0,64 × 0,27 m).

Interpretacija: kamnita učvrstitev kola v jami SE 144.

Stojka 3 (ob podporniku 2)

30 SE 384

Kv. A17; vkop s tlorisom okrogle oblike in z banjastim profilom (0,89 × 0,79 m). Interpretacija: vkop jame za kol, zapolnjene s polnili SE 385–388.

31 SE 385

Kv. A17; zbito peščeno glinasto polnilo rjavo rume barve (10YR 6/8) z 2 % lomljenecv apnenca v velikosti 6–20 mm, 5 % v velikosti nad 20 mm in 1 % lomljenecv peščenjaka v velikosti nad 20 mm. V polnilu ni bilo najdb.

Interpretacija: polnilo vkopa jame za kol SE 384.

32 SE 386

Kv. A17; struktura, sestavljena iz lomljenecv apnenca v velikosti do 23 cm (100 %). Lomljenci so zapolnjevali skoraj celotno površino vkopa SE 384 (0,87 × 0,81 × 0,37 m) in tako tvorili kamnit venec, ki je služil za učvrstitev vertikalno postavljenega kola.

Kamnita utrditev jame za stojko SE 386 (foto J. Hobič).

Interpretacija: kamnita učvrstitev kola v jami SE 384.

33 SE 387

Kv. A17; mejna površina kola okrogle oblike s premerom 0,20 m in globino 0,65 m.

Interpretacija: mejna površina kola v jami SE 384.

34 SE 388

Kv. A17; mehko peščeno meljasto polnilo temno rumeno rjave barve (10YR 4/4) s 5 % lomljenecv peščenjaka v velikosti 2–6 mm in manjšo količino novoveške gradbene keramike (1 %). V polnilu je bil najden tudi ostanek lesenega kola (VZ 78).

Interpretacija: polnilo mejne površine SE 387 z ostankom lesenega kola.

Stojka 4 (ob podporniku 1)

35 SE 401

Kv. A–B16; vkop okrogle oblike v tlorisu in konkavne v profilu. Stene so bile navpične in so postopno prehajale v dno konkavne oblike (0,84 × 0,48 m).

Interpretacija: vkop jame za kol, zapolnjene s polnili SE 402–405.

36 SE 402

Kv. A–B16; zbito peščeno glinasto polnilo rjavo rume barve (10YR 6/6) z 10 % lomljenecv apnenca v velikosti 6–20 mm in 5 % v velikosti do 60 mm. Polnilo je vsebovalo le manjše kose malte (do 3 cm) (3 %).

Interpretacija: polnilo jame za kol SE 401.

37 SE 403

Kv. A–B16; mejna površina okrogle oblike v tlorisu in oglate v profilu s premerom 0,26 m in globino 0,27 m.

Interpretacija: mejna površina kola v jami SE 401.

38 SE 404

Kv. A–B16; struktura, deloma sestavljena iz lomljenecv apnenca v velikosti do 30 cm (20 %), prevladovali pa so lomljenci v velikosti do 43 cm (80 %). Lomljenci so bili prislonjeni ob steno vkopa in tako tvo-

rili kamnit venec z jasno vidnim odtisom vertikalno postavljenega lesenega kola SE 403 (0,80 × 0,35 m). Interpretacija: kamnita učvrstitev kola v jami SE 401.

Kamnita utrditev jame za stojko SE 404 (foto J. Hobič).

39 SE 405

Kv. A–B16; mehko peščeno meljasto polnilo temno rumeno rjave barve (10YR 4/6) z 10 % lomljencev apnenca v velikosti do 3 cm in 5 % v velikosti do 6 cm. Polnilo je vsebovalo redke odlomke novoveške gradbene keramike (1 %), kose malte, ki niso presejali 3 cm (2 %), ter kose lesa (VZ 81) (2 %), ki so pripadali ostanku strohnelega kola.

Interpretacija: polnilo mejne površine kola SE 401 z ostanki strohnelega kola.

Stojka 5

40 SE 396

Kv. B14–15; vkop ovalne oblike v tlorisu in konkavne v profilu. Stene so bile navpične in so postopno prehajale v rahlo vbočeno dno (0,77 × 0,60 × 0,73 m).

Interpretacija: vkop jame za kol, zapolnjene s polnili SE 397–400.

41 SE 397

Kv. B14–15; struktura, sestavljena iz lomljencev apnenca (70 %) in peščenjaka (30 %) v velikosti od 12 do 35 cm. Lomljenci so bili prislonjeni ob steno

vkopa in tako tvorili kamnit venec z jasno vidnim odtisom vertikalno postavljenega lesenega kola SE 398 (0,77 × 0,6 × 0,73 m).

Interpretacija: kamnita učvrstitev kola v jami SE 396.

Kamnita utrditev jame za stojko SE 397 (foto J. Hobič).

42 SE 398

Kv. B14–15; mejna površina okrogle oblike v tlorisu in nepravilne v profilu s premerom 0,23 m in globino 0,66 m.

Interpretacija: mejna površina kola v jami SE 396.

43 SE 399

Kv. B14–15; mehko meljasto glineno polnilo rjave barve (10YR 5/3) z 2 % lomljencev apnenca v velikosti nad 20 mm in 18 % lomljencev peščenjaka enakih dimenzij. Polnilo je vsebovalo do 10 cm velike kose malte (3 %), drobce oglja (1 %) ter novoveško lončenino (1 %) in steklo (1 %).

Interpretacija: polnilo mejne površine kola SE 399 v jami SE 396.

44 SE 400

Kv. B14–15; drobljivo glineno meljasto polnilo svetlo olivno rjave barve s 5 % lomljencev peščenjaka v velikosti 6–20 mm. Vsebovalo je le redke odlomke novoveške gradbene keramike (1 %).

Interpretacija: polnilo jame za kol SE 396.

Vodni zbiralnik

45 SE 393

Kv. A14–B16; vkop nepravilne pravokotne oblike v tlorisu in nepravilne v profilu. Stene vkopa so bile sprva položne, približno na tretjini so se zalomile in se nato strmo spuščale do ostrega prehoda v ravno dno ($5,59 \times 5,3 \times 1,3$ m).

Interpretacija: vkop za vodni zbiralnik, zapolnjen s polnili SE 394, SE 406, SE 407, SE 424 (faza 1b).

Vkop za vodni zbiralnik (foto J. Hobič).

46 SE 423

Kv. C13–15, B13; čvrsto meljasto glineno polnilo rumeno rjave barve (10YR 5/6) s 5 % lomljenčev peščenjaka v velikosti 2–6 mm, 7 % v velikosti 6–20 mm in 15 % v velikosti nad 20 mm. Vsebovalo je novoveško gradbeno keramiko (10 %), drobce oglja, ki niso presegali 1 cm (1 %) ter posamezne železne žeblje (1 %). Interpretacija: zgornje zasutje zahodne skupine grobov (grobovi 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28 in 29).

Zasutje zahodne skupine grobov SE 423 (foto J. Hobič).

Grobovi

Grob 1 (skelet 1)

47 SE 99

Kv. C17–18; vkop oglate oblike v tlorisu in preseku ($1,89 \times 0,65 \times 0,5$ m). Stene so bile strme in ostro prehajajo v ravno dno.

Interpretacija: vkop groba 1.

48 SE 100

Kv. C17–18; polnilo, v zgornjem delu je sipko, saj poleg peščenega melja (20 %) temno rumenkasto rjave barve (10YR 4/4) vsebuje večje količine malte (4 %), ometa (5 %) in gradbene keramike (5 %) ter lomljenčev peščenjaka v velikosti 2–6 mm (1 %), 6–20 mm (1 %) ter od 20 do 150 mm (7 %). V spodnjem delu polnila je prevladovala zbita meljasta glina rjavkasto rumene barve (10YR 6/8).

Interpretacija: polnilo groba 1.

Grob 2 (skelet 2)

49 SE 101

Kv. C22; čvrsto polnilo, v zgornjem delu sestavljeno iz peščene gline olivno rumene barve (2,5Y 6/6), v spodnjem pa iz peščenega melja rumenorjave barve (10YR 5/4). Vsebuje 10 % lomljenčev peščenjaka v velikosti 6–20 mm in 5 % v velikosti nad 20 mm. Med najdbami je zastopana gradbena keramika (2 %) in železni žebli (1 %).

Interpretacija: polnilo groba 2.

50 SE 107

Kv. C22; vkop oglate oblike v tlorisu in profilu ($2,38 \times 0,85 \times 0,3$ m). Stene so bile strme in so ostro prehajale v ravno dno.

Interpretacija: vkop groba 2.

Grob 3 (skelet 3)

51 SE 105

Kv. C22; čvrsto polnilo sestavljeno iz pečene glineno rumeno rjave barve (10YR 5/6) v zgornjem delu in pečene melja olivno rjave barve (2.5Y 4/4) v spodnjem. Vsebovalo je 10 % lomljencev peščenjaka v velikosti 6–20 mm in 5 % v velikosti nad 20 mm. Med najdbami je bila zastopana gradbena keramika (1 %), kosi malte v velikosti do 5 cm (20 %) in železni žebli (1 %).

Interpretacija: polnilo groba 3.

52 SE 106

Kv. C22; vkop oglate oblike v tlorisu in profilu (1,25 × 0,79 × 0,58 m). Stene so bile strme in so ostro prehajale v ravno dno.

Interpretacija: vkop groba 3.

Grob 4 (skelet 4)

53 SE 108

Kv. B21–22; vkop oglate oblike v tlorisu in profilu (2,16 × 0,73 × 0,5 m). Stene so bile strme in so ostro prehajale v ravno dno.

Interpretacija: vkop groba 4.

54 SE 109

Kv. B21–22; čvrsto pečeno glinasto polnilo svetlo olivno rjave barve (2,5Y 5/6) s 15 % lomljencev peščenjaka v velikosti 6–20 mm in 10 % v velikosti nad 20 mm. Lomljenci so bili pogostejši predvsem v zgornjem delu polnila. Med najdbami je bila zastopana gradbena keramika (3 %) in železni žebli (1 %).

Interpretacija: polnilo groba 4.

Grob 5 (skelet 5)

55 SE 98

Kv. B20–21; drobljivo pečeno glinasto polnilo rumeno rjave barve (10YR 5/6) z 10 % lomljencev peščenjaka v velikosti 6–20 mm, in 10 % v velikosti nad 20 mm. Vsebovalo je manjšo količino in gradbe-

ne keramike (2 %). Polnilo je bilo v spodnjem delu bolj čisto, brez ruševinskega materiala.

Interpretacija: polnilo groba 5.

56 SE 114

Kv. B20–21; vkop oglate oblike v tlorisu in profilu (2,32 × 0,74 × 0,6 m). Stene so bile strme in so ostro prehajale v ravno dno.

Interpretacija: vkop groba 5.

57 SE 115

Kv. B20–21; čvrsto meljasto glineno polnilo rumeno rjave barve (10YR 5/6) z 9 % lomljencev peščenjaka v velikosti 2–8 cm. Med najdbami je bila zastopana gradbena keramika (7 %) in železni žebli (1 %).

Interpretacija: polnilo groba 5.

Grob 6 (skelet 6)

58 SE 112

Kv. A20; vkop oglate oblike v tlorisu in profilu (2,20 × 0,96 × 0,5 m). Stene so bile strme in so ostro prehajale v ravno dno.

Interpretacija: vkop groba 6.

59 SE 113

Kv. A20; čvrsto polnilo sestavljeno iz pečene glineno rumeno rjave barve (10YR 5/6) in pečene melja temno rumeno rjave barve (10YR 4/4) v spodnjem delu. Vsebovalo je 10 % lomljencev peščenjaka v velikosti 6–20 mm in 5 % v velikosti nad 20 mm. Med najdbami je bila zastopana predvsem gradbena keramika (1 %).

Interpretacija: polnilo groba 6.

Grob 7 (skelet 7)

60 SE 128

Kv. B20–21, C20; vkop oglate oblike v tlorisu in profilu (2,2 × 0,7 × 0,53 m). Stene so bile strme in so ostro prehajale v ravno dno.

Interpretacija: vkop groba 7.

61 SE 129

Kv. B20–21, C20; čvrsto polnilo je bilo sestavljeno iz peščene gline rumeno rjave barve (10YR 5/6) v zgornjem delu, v spodnjem pa iz peščenega melja temno rumenorjave barve (10YR 4/6). Vsebovalo je 10 % lomljencev peščenjaka v velikosti nad 20 mm. Med najdbami je bila zastopana gradbena keramika (1 %) in železni žebli (1 %), ki so pripadali leseni krsti, od katere se je ohranil le manjši fragment lesa (VZ 45).

Interpretacija: vkop groba 7.

62 SE 136

Kv. B20–21, C20; polnilo, sestavljeno pretežno iz odlomkov gradbene keramike v velikosti do 15 cm, med katerimi je bila meljasta glina svetlo olivno rjave barve (2.4Y 5/6). V manjši količini (1 %) so se pojavljali drobcji oglja v velikosti do 0,3 cm. Polnilo se je nahajalo pod lobanjo skeleta 7.

Interpretacija: polnilo groba 7.

Grob 8 (skelet 8)**63 SE 120**

Kv. B20–C21; vkop oglate oblike v tlorisu in profilu (1,87 × 0,73 × 0,5 m). Stene so bile strme in so ostro prehajale v ravno dno.

Interpretacija: vkop groba 8.

64 SE 121

Kv. B20–C21; čvrsto polnilo je bilo sestavljeno iz peščene gline rumeno rjave barve (10YR 5/6) v zgornjem in peščenega melja rumenorjave barve (10YR 4/4) v spodnjem delu. Vsebovalo je 10 % lomljencev peščenjaka v velikosti 6–20 mm in 10 % v velikosti nad 20 mm. Med najdbami je bila zastopana gradbena keramika (1 %).

Interpretacija: polnilo groba 8.

Grob 9 (skelet 9)**65 SE 122**

Kv. A–B21; vkop oglate oblike v tlorisu in profilu (1,82 × 0,74 × 0,6 m). Stene so bile strme in so ostro prehajale v ravno dno.

Interpretacija: vkop groba 9.

66 SE 123

Kv. A–B21; čvrsto polnilo je bilo v zgornjem delu sestavljeno iz peščene gline rumeno rjave barve (10YR 5/6), v spodnjem pa iz peščenega melja temno rumenorjave barve (10YR 4/3). Vsebovalo je 15 % lomljencev peščenjaka v velikosti 6–20 mm in 10 % v velikosti nad 20 mm. Med najdbami je bila zastopana gradbena keramika (1 %) in železni žebli (1 %).

Interpretacija: polnilo groba 9.

Grob 10 (skelet 10)**67 SE 126;**

Kv. B21; vkop oglate oblike v tlorisu in profilu (2,1 × 1,5 × 0,48 m). Stene so bile strme in so ostro prehajale v ravno dno.

Interpretacija: vkop groba 10.

68 SE 127

Kv. B21; čvrsto polnilo je bilo sestavljeno iz peščene gline rumeno rjave barve (10YR 5/6) v zgornjem delu in peščenega melja temno rumenorjave barve (10YR 4/3) v spodnjem. Vsebovalo je 20 % lomljencev peščenjake v velikosti nad 20 mm, ki so se v večjih količinah pojavljali predvsem v zgornjem delu polnila. Med najdbami je bila zastopana gradbena keramika (2 %) in železni žebli (1 %).

Interpretacija: polnilo groba 10.

Grob 11 (skelet 11)**69 SE 104**

Kv. B20–C21; mehko glineno meljasto polnilo rumeno rjave barve (10YR 5/8) s 5 % lomljencev peščenjaka v velikosti 6–20 mm in 10 % v velikosti nad 20 mm. Vsebovalo je izključno gradbeno keramiko (7 %).

Interpretacija: najmlajše polnilo groba 11.

70 SE 118

Kv. B20–C21; vkop oglate oblike v tlorisu in profilu (2,39 × 0,92 × 0,8 m). Stene so bile strme in so ostro prehajale v ravno dno.

Interpretacija: vkop groba 11.

71 SE 142

Kv. B20–C21; polnilo je bilo sestavljeno izključno iz večjih lomljencev peščenjaka, tudi obdelanih (PN 165), v velikosti ok. 50 × 40 cm. Masivni lomljenci so bili zloženi eden poleg drugega po celotni površini vkopa groba.

Interpretacija: polnilo groba 11.

Kamnito polnilo SE 142 v grobu 11 (foto J. Hobič).

72 SE 148

Kv. B20–21, C20; čvrsto meljasto glineno polnilo svetlo olivno rjave barve (2.5Y 5/6) z 2 % lomljencev peščenjaka v velikosti 2–6 mm in 5 % v velikosti 150–200 mm. Vsebovalo je manjšo količino odlomkov gradbene keramike (3 %) ter železne žeblice (1 %). Interpretacija: polnilo groba 11, pod nasutjem lomljencev SE 142.

73 SE 356

Kv. B20–21; ostanek lesene deske dolžine 1,37 m, širine 0,40 m in debeline 0,03 m (VZ 74).

Interpretacija: zgornji del krste v grobu 11.

74 SE 357

Kv. B20–21; ostanek lesene deske dolžine 1,65 m, širine 0,50 m in debeline 0,03 m (VZ 77).

Interpretacija: spodnji del krste v grobu 11.

Grob 12 (skelet 12)

75 SE 124

Kv. A21; vkop oglate oblike v tlorisu in profilu (2 × 0,6 × 0,55 m). Stene so bile strme in so ostro prehajale v ravno dno.

Interpretacija: vkop groba 12.

76 SE 125

Kv. A21; čvrsto meljasto glineno polnilo svetlo olivno rjave barve (2,5Y 5/6) z 2 % lomljencev peščenjaka v velikosti 2–6 mm in 5 % v velikosti nad 20 mm. Polnilo je vsebovalo gradbeno keramiko (5 %) ter številne železne žeblice, ki pripadajo leseni krsti, od katere se je ohranil le fragment lesa (VZ 58).

Interpretacija: polnilo groba 12.

Grob 13 (skelet 13)

77 SE 110

Kv. C21–22; vkop oglate oblike v tlorisu in profilu (1,96 × 0,66 × 0,5 m). Stene so bile strme in so ostro prehajale v ravno dno.

Interpretacija: vkop groba 13.

78 SE 111

Kv. C21–22; čvrsto meljasto glineno polnilo svetlo olivno rjave barve (2,5Y 5/6) z 2 % lomljencev peščenjaka v velikosti 2–5 cm. Med najdbami je bila zastopana izključno gradbena keramika (7 %).

Interpretacija: polnilo groba 13.

Grob 14

79 SE 149

Kv. C21–22; polnilo groba 14. Grob ni bil izkopan, saj je večidel ležal pod traso današnjega kolovoza.

Interpretacija: polnilo groba 14.

80 SE 150

Kv. C21–22; vkop groba 14. Grob ni bil izkopan, saj je večidel ležal pod traso današnjega kolovoza.

Interpretacija: vkop groba 14.

Grob 15 (skelet 14)**81 SE 82**

Kv. A18–19; polnilo, v zgornjem delu je bilo sestavljeno iz zbite meljaste glinene svetlo rumenkasto rjave barve (10YR 6/4), v spodnjem pa prevladuje svetlo olivno rjav (2.5Y 5/6) rahel melj s 5 % lomljenecv peščenjaka v velikosti 2–6 mm in 8 % v velikosti 6–20 mm. Med najdbami je prevladovala novoveška gradbena keramika (5 %), malta (1 %) in železni žebli (1 %).

Interpretacija: polnilo groba 15.

82 SE 156

Kv. A18–19; vkop oglate oblike v tlorisu in profilu (2,5 × 1,5 × 0,6 m). Stene so bile strme in so ostro prehajale v ravno dno.

Interpretacija: vkop groba 15.

83 SE 167

Kv. A18–19; ostanek lesene deske dolžine 0,29 m, širine 0,17 m in debeline 0,03 m (VZ 100).

Interpretacija: zgornji del krste v grobu 15.

84 SE 168

Kv. A18–19; ostanek lesene deske dolžine 1,52 m, širine 0,43 m in debeline 0,01 m (VZ 95).

Interpretacija: spodnji del krste v grobu 15.

Grob 16 (skelet 16)**85 SE 391**

Kv. B14; vkop oglate oblike v tlorisu in profilu (2,41 × 0,66 × 0,85 m). Stene so bile strme in so ostro prehajale v ravno dno.

Interpretacija: vkop groba 16.

86 SE 392

Kv. B14; drobljivo peščeno meljasto polnilo svetlo olivno rjave barve (2.5Y 5/4) s 5 % lomljenecv peščenjaka v velikosti 6–20 mm in 15 % v velikosti nad 20 mm. Vsebovalo je manjšo količino novoveške lončenine (1 %), stekla (1 %) in gradbene keramike (5 %).

Interpretacija: polnilo groba 16.

Grob 17 (skelet 18)**87 SE 434**

Kv. C14; vkop oglate oblike v tlorisu in profilu (2,1 × 1 × 0,78 m). Jugozaahodna stena vkopa ni bila ohranjena.

Interpretacija: vkop groba 17.

88 SE 435

Kv. C14; drobljivo meljasto glineno polnilo rumenkasto rjave barve (10YR 5/4) s 5 % lomljenecv peščenjaka v velikosti 6–20 mm in 10 % v velikosti do 15 cm. Vsebovalo je novoveški gradbeni material (4 %) in železne žeblice (1 %).

Interpretacija: polnilo groba 17.

Grob 18 (skelet 19)**89 SE 436**

Kv. C13–14; vkop oglate oblike v tlorisu in profilu (2,1 × 0,88 × 0,46 × 0,7 m). Ohranjena je bila samo severozahodna stena vkopa.

Interpretacija: vkop groba 18.

90 SE 437

Kv. C13–14; drobljivo meljasto glineno polnilo rumenkasto rjave barve (10YR 5/4) s 5 % lomljenecv peščenjaka v velikosti 2–6 mm in 6 % v velikosti do 6–20 mm. Vsebovalo je le železne žeblice (1 %).

Interpretacija: polnilo groba 18.

Grob 19 (skelet 21)

91 SE 432

Kv. C14; vkop oglate oblike v tlorisu in profilu (1,3 × 0,5 × 0,9 m). Ohranjena je bila samo severovzhodna stena vkopa.

Interpretacija: vkop groba 19.

92 SE 433

Kv. C14; meljasto glineno polnilo rumenkasto rjave barve (10YR 5/4) s 5 % lomljencev peščenjaka v velikosti 6–20 mm. Vsebovalo je le manjše odlomke gradbene keramike, ki niso presegali velikosti 1 cm (1 %), in železne žeblice (1 %).

Interpretacija: polnilo groba 19.

93 SE 444

Kv. C14; spodnji del lesene krste, od katerega so se ohranili le trije manjši koščki lesa debeline 2 cm (VZ 113).

Interpretacija: spodnji del krste v grobu 19.

Grob 20 (skelet 20)

94 SE 442

Kv. C13–14; vkop oglate oblike v tlorisu in profilu (1,96 × 0,55 × 0,75 m). Ohranjena je bila samo vzhodna stena vkopa.

Interpretacija: vkop groba 20.

95 SE 443

Kv. C13–14; drobljivo meljasto glineno polnilo svetlo rumenkasto rjave barve (2.5YR 6/3) z 20 % lomljencev peščenjaka v velikosti 6–20 mm, 20 % v velikosti 6–20 mm in 3 % v velikosti 20–40 mm. Vsebovalo je novoveški gradbeni material (3 %) in železne žeblice (1 %).

Interpretacija: polnilo groba 20.

Grob 21 (skelet 15)

96 SE 445

Kv. A, B14; vkop oglate oblike v tlorisu in profilu (2,71 × 1,1 × 0,8 m).

Interpretacija: vkop groba 21.

97 SE 446

Kv. A, B14; polnilo je bilo na vrhu sestavljeno iz meljaste gline rjavkasto rumene barve (10YR 6/8), v spodnjem delu pa iz rjavega (10YR 5/3) melja. Vsebovalo je 13 % lomljencev peščenjaka v velikosti 6–20 mm, 15 % v velikosti 20–100 mm ter drobce oglja (2 %). Med najdbami je prevladovala novoveški gradbeni material (5 %) ter železni žeblici (1 %).

Interpretacija: polnilo groba 21.

Grob 22 (skelet 22)

98 SE 447

Kv. B, C13; vkop oglate oblike v tlorisu in profilu (2,65 × 1,47 × 0,74 m). Vzhodna stena vkopa je bila ohranjena le v spodnjem delu.

Interpretacija: vkop groba 22.

99 SE 448

Kv. B, C13; drobljivo meljasto glineno polnilo rjavkasto rumene barve (10YR 5/3) s 5 % lomljencev peščenjaka v velikosti 6–20 mm. Vsebovalo je drobce oglja (5 %), drobce novoveškega gradbenega materiala (5 %) in železne žeblice (1 %).

Interpretacija: polnilo groba 22.

SE 480

Kv. B, C13; lesena deska dolžine 1,81 m, širine 0,4 m in debeline 0,02 m.

Interpretacija: spodnji del krste v grobu 22.

100 SE 481

Kv. B, C13; lesene deske, ki sestavljajo stranice krste. Severna in južna stranica sta bili krajši. Severna je merila v dolžino 55 cm, južna pa 42 cm. Vzhodna in zahodna stranica sta bili daljši, v dolžino sta merili 176 cm. Stranice so se ohranile v širini 12 cm in debelini 2 cm (VZ 106).

Interpretacija: stranski deli krste v grobu 22.

Grob 23 (skelet 23)**101 SE 449**

Kv. C13; vkop oglate oblike v tlorisu in profilu ($2,11 \times 0,65 \times 0,8$ m). Ohranili sta se le severozahodna in jugozahodna stena vkopa.

Interpretacija: vkop groba 23.

102 SE 450

Kv. C13; drobljivo meljasto glineno polnilo rjavkasto rumene barve (10YR 5/3) s 15 % lomljenecv peščenjaka v velikosti 6–20 mm in 5 % v velikosti do 70 mm. Vsebovalo je drobce oglja (2 %), novoveški gradbeni material (10 %) in železne žeblice (1 %). Polnilo je bilo v spodnjem delu bolj čisto, brez ruševinskega materiala.

Interpretacija: polnilo groba 23.

Grob 24 (skelet 24)**103 SE 451**

Kv. C13; vkop oglate oblike v tlorisu in profilu ($2,7 \times 0,74 \times 0,47$ m).

Interpretacija: vkop groba 24.

104 SE 452

Kv. C13; čvrsto meljasto glineno polnilo rumenorjave barve (10YR 5/6) z 2 % lomljenecv peščenjaka v velikosti 6–20 mm, 2 % v velikosti 2–6 mm in 5 % v velikosti nad 20 mm. Vsebovalo je novoveški gradbeni material (5 %) in železne žeblice (1 %). Polnilo je bilo v spodnjem delu bolj čisto, brez ruševinskega materiala.

Interpretacija: polnilo groba 24.

Grob 25 (skelet 25)**105 SE 438**

Kv. C14; vkop oglate oblike v tlorisu in profilu ($2,49 \times 0,9 \times 0,75$ m). Ohranili sta se samo južna in vzhodna stena vkopa.

Interpretacija: vkop groba 25.

106 SE 439

Kv. C14; drobljivo meljasto glineno polnilo svetlo olivno rjave barve (2.5YR 5/4) s 15 % lomljenecv peščenjaka v velikosti 6–20 mm in 5 % v velikosti nad 20 mm. Vsebovalo je novoveški gradbeni material (5 %), železne žeblice (1 %) ter koščke lesa, ostanke lesene krste (2 %) (VZ 90, 92).

Interpretacija: polnilo groba 25.

107 SE 471

Kv. C14; leseni deski, ohranjeni v dolžini 1,37 oz. 1,21 m, širini 0,14 oz. 0,08 m in z debelino 2 cm (VZ 112).

Interpretacija: ostanke spodnjega dela krste v grobu 25.

Grob 26 (skelet 26)**108 SE 453**

Kv. C13; vkop oglate oblike v tlorisu in profilu ($1,37 \times 0,72 \times 0,8$ m). Ohranjeni sta bili le severozahodna in jugozahodna stena vkopa.

Interpretacija: vkop groba 26.

109 SE 454

Kv. C13; mehko peščno glinasto polnilo rumenorjave barve (10YR 5/4) s 5 % lomljenecv peščenjaka v velikosti 2–6 mm, 10 % v velikosti 6–20 mm, in 3 % v velikosti nad 20 mm. Vsebovalo je novoveški gradbeni material (1 %) in železne žeblice (1 %). Polnilo je bilo v spodnjem delu bolj čisto, brez ruševinskega materiala.

Interpretacija: polnilo groba 26.

Grob 27 (skelet 27)**110 SE 456**

Kv. C13–14; vkop oglate oblike v tlorisu in profilu ($2,12 \times 0,58 \times 1,25$ m). Ohranjena je bila le južna stena vkopa.

Interpretacija: vkop groba 27.

111 SE 457

Kv. C13–14; čvrsto meljasto glineno polnilo rumenorjave barve (10YR 5/4) z 10 % lomljenecv pešče-

njaka v velikosti 2–6 mm, 5 % v velikosti 6–20 mm, in 3 % v velikosti nad 20 mm. Vsebovalo je novoveški gradbeni material (1 %) in železne žebelje (1 %) in drobce oglja (1 %). Polnilo je bilo v spodnjem delu bolj čisto, brez ruševinskega materiala.

Interpretacija: polnilo groba 27.

112 SE 482

Kv. C14; lesena deska, ki se je ohranila v dolžini 0,32 m, širini 0,31 m in debelini 0,02 m ohranila od zgornjega dela krste. Ohranjena je bila v spodnjem, južnem delu groba in je deloma prekrivala noge skeleta (VZ 104).

Interpretacija: zgornji del krste v grobu 27.

113 SE 483

Kv. C14; leseni vzporedni deski z dolžino 1,75, širino 0,43 in debelino 0,003 m, ki sta se ohranili od spodnjega dela krste (VZ 105).

Interpretacija: spodnji del krste v grobu 27.

114 SE 484

Kv. C13–14; lesene deske, ki so se ohranile od stranskega dela krste v dolžini 1,78 m, širini 0,21 m in debelini 0,02 m.

Interpretacija: stranski deli krste v grobu 27.

115 SE 486

Kv. C13–14; mehko meljasto glineno polnilo rume-no rjave barve (10YR 4/5) s 15 % lomljencev peščenjaka v velikosti 2–6 mm, 10 % v velikosti 6–20 mm in 5 % v velikosti nad 20 mm. Vsebovalo je novoveški gradbeni material (1 %). Polnilo je bilo v spodnjem delu bolj čisto, brez ruševinskega materiala.

Interpretacija: polnilo groba 27.

Grob 28 (skelet 28)

116 SE 489

Kv. C13–14; lesene deske, ki tvorijo zgornji del krste, so bile ohranjene v dolžini 1,9 m, širini 0,60 m in debelini 0,03 m.

Interpretacija: zgornji del krste v grobu 28.

117 SE 490

Kv. C13–14; lesene deske, ki tvorijo stranski del krste, so bile ohranjene v dolžini 1,94 m, širini 0,54 m in debelini 0,03 m (VZ 96).

Interpretacija: stranski del krste v grobu 28.

118 SE 491

Kv. C13–14; lesene deske, ki so tvorile spodnji del krste, so bile ohranjene v dolžini 1,9 m, širini 0,54 m in debelini 0,03 m (VZ 98).

Interpretacija: spodnji del krste v grobu 28.

Stranica krste v grobu 28 (foto E. Zorc).

Grob 29 (skelet 29 in skelet 30)

119 SE 487 (= SE 485)

Kv. C13–14; vkop oglate oblike v tlorisu in profilu (2,8 × 1,5 × 1,5 m). Zahodna stena ni bila ohranjena.

Interpretacija: vkop grobov 28 in 29.

120 SE 488

Kv. C13–14; mehko meljasto glineno polnilo rume-no rjave barve (10YR 4/5) z 10 % lomljencev peščenjaka v velikosti 2–6 mm, 5 % v velikosti 6–20 mm in 3 % v velikosti nad 20 mm. Vsebovalo je novoveški gradbeni material (1 %). Polnilo je bilo v spodnjem delu bolj čisto, brez ruševinskega materiala (1,8 × 0,6 × 0,13 m).

Interpretacija: polnilo groba 29.

121 SE 492

Kv. C13–14; lesene deske, ki so tvorile zgornji del krste, so bile ohranjene v dolžini 1,26 m, širini 0,45 m in debelini 0,04 m (VZ 101).

Interpretacija: spodnji del krste v grobu 29.

122 SE 493

Kv. C13–14; lesene deske, ki so tvorile zgornji del krste, so bile ohranjene v dolžini do 1,87 m, širini 0,22 m in debelini 0,02 m (VZ 99).

Interpretacija: stranski del krste v grobu 29.

123 SE 494

Kv. C13–14; lesene deske, ki so tvorile spodnji del krste, so bile ohranjene v dolžini do 1,87 m, širini 0,38 m in debelini 0,03 m (VZ 108).

Interpretacija: spodnji del krste v grobu 29.

124 SE 495

Kv. C13–14; leseni vezni deščici spodnjega dela krste, dolžine 0,47 m, širine 0,07 m in debeline 0,4 m (VZ 110).

Interpretacija: vezne deske spodnjega dela krste v grobu 29.

Vezne deske spodnjega dela krste v grobu 29 (spodaj) in krsta v grobu 28 (zgoraj) (foto J. Hobič).

Grob 30 (skelet 31)**125 SE 498**

Kv. C13; vkop oglate oblike v tlorisu in profilu (1,2 × 0,55 × 0,2 m).

Interpretacija: vkop groba 30.

126 SE 499

Kv. C13; mehko polnilo temno rumenorjave (10YR 4/4) meljaste gline s 5 % peska, 15 % drobnih lomljenцев peščenjaka, 10 % srednje velikih lomljenцев peščenjaka, 8 % lomljenцев peščenjaka velikih od 1–10 cm in 3 % lomljenцев peščenjaka velikih od 10–17 cm. Polnilo je vsebovalo tudi keramični gradbeni material (2 %).

Interpretacija: polnilo groba 30.

Grob 31**127 SE 153**

Kv. C19–20; vkop groba 31. Grob je bil le delno viden ob severnem robu izkopnega polja, v večji meri pa je ležal pod današnjim kolovozom, izven meja izkopa. Grobna jama ni bila izpraznjena.

Interpretacija: vkop groba 31.

128 SE 154

Kv. C19–20; polnilo vkopa SE 153, je bilo sestavljeno iz ruševinskega materiala, malte, novoveškega gradbenega materiala in lomljenцев peščenjaka. Polnilo je bilo le delno odstranjeno, saj je grob večidel ležal pod kolovozom, izven meja vkopa.

Interpretacija: polnilo groba 31.

Hodne površine**129 SE 103**

Kv. A18–19; zbita plast rumenorjavega peščenega melja rumeno rjave barve (10YR 5/4) s 5 % lomljenцев peščenjaka v velikosti 2–6 mm, 5 % v velikosti 6–20 mm in 2 % lomljenцев apnenca v velikosti 150–250 mm. Vsebovala je malto in omet (skupaj 2 %) ter gradbeno keramiko (5 %). Presekana je bila z vkopom groba 15 (SE 156).

Interpretacija: hodna površina.

130 SE 140

A18–B19; zbita plast meljaste gline rumenkasto rjave barve (10YR 5/4), je bila ohranjena na površini 4,6 × 2,6 m. Vsebovala je lomljenцев peščenjaka v velikosti 6–20 mm ter 5 % v velikosti nad 20 mm. Med

najdbami so bili zastopani predvsem odlomki noveške gradbene keramike, ki ne presegajo velikosti 3 cm. V severnem delu je bila plast poškodovana s srednjeveškimi vkopi SE 143, SE 144, SE 157 ter z modernim vkopom za vodovodno cev SE 102.

Interpretacija: hodna površina iz časa gradnje cerkve.

Izravnave, utrditve

131 SE 351 (= SE 395)

Kv. C16–18, B17, B18; zbita plast meljaste glineno rjave barve (10YR 5/6). Ohranjena je bila na ozkem pasu ob severnem robu izkopnega polja, v dolžini 5,9 m, širini 0,64 m in debelini 0,15 m. Plast je enaka SE 395 v Kv. B17, C17–18, kjer je bila presekana z vkopom groba 1 (SE 99). Plast je bila zbita, vsebovala je lomljence peščenjaka v velikosti 2–6 cm (15 %) ter v velikosti 6–15 cm (5 %). Pod njo smo zasledili zdrobljene lomljence peščenjaka (SE 416).

Interpretacija: glineno nasutje, morda izravnava.

132 SE 415

Kv. B12–C14; sipka plast peska blede rumene barve (5Y 7/3) (100 %), ki ni vsebovala najdb. Na vzhodni strani, v Kv. C13–14, je bila presekana z vkopi zahodne skupine grobov, na zahodni, v Kv. B–C12, pa z vkopom SE 412.

Interpretacija: podlaga za tlakovanje, utrditev.

133 SE 416

Kv. C15–17; tanka, približno 4 cm debela zbita plast zdrobljenih peščenjakov, ki je ležala pod meljasto glinenim nasutjem (SE 351 = SE 395). Plast ni vsebovala najdb. V Kv. C17–18 je bila presekana z vkopom groba 1 (SE 99).

Interpretacija: podlaga za tlakovanje, utrditev.

Pogojno faza 1: SE dokumentirane v presekih sond 7 in 8

134 SE 458

Kv. C11–12; rahlo polnilo je bilo sestavljeno iz peščenega melja temno rjave barve (10YR 3/6) s 5 % lomljencev peščenjaka v velikosti 2–6 mm, 10 %

v velikosti 6–20 mm, in 35 % v velikosti 20–200 mm. Vsebovalo je malto (2 %) in gradbeno keramiko (3 %). Polnilo je bilo dokumentirano na P 29 v sondi 8.

Interpretacija: polnilo vkopa SE 465.

135 SE 459

Kv. C11–12; vkop jarka oglete oblike v profilu. Na vzhodnem delu je bil uničen z nasutjem za poljsko cesto (SE 461) ter modernim vkopom za vodovod SE 440.

Interpretacija: vkop, zapolnjen z SE 460.

136 SE 460

Kv. A11–12; rahlo polnilo sestavljeno iz meljaste glineno olivno rjave barve (2.5Y 4/4) z 20 % lomljencev peščenjaka v velikosti 2–6 mm, 10 % v velikosti 6–20 mm, in 35 % v velikosti 20–100 mm. Vsebovalo je gradbeno keramiko (2 %). Polnilo je bilo dokumentirano na P 27, P 28 v sondi 7.

Interpretacija: polnilo vkopa SE 459.

137 SE 462

Kv. A11; vkop konkavne oblike v profilu je bil dokumentiran na presekih 27 in 28. Na vzhodnem delu je bil uničen z nasutjem za poljsko cesto SE 461.

Interpretacija: vkop zapolnjen z SE 455, SE 464, SE 463.

10.3 Zgodnji novi vek 2, faza 2

Ruševinske plasti

138 SE 13 (= SE 19, SE 21, SE 24, SE 76, SE 81)

V kvadrantih A do C23–24 smo dokumentirali večjo plast ruševine SE 13 sestavljeno iz preperlega peščenjaka blede sivozelene barve, ki je vsebovala tudi večjo količino keramičnega gradbenega materiala (strešnike, zidno opeko...). V tej plasti smo našli tudi nekaj odlomkov lončenine ter ostanke lupin školjk, ki smo jih dokumentirali kot vzorec VZ 1.

Interpretacija: ruševina.

139 SE 20

Kv. A23–C23; plast močno zbite rjavkasto rumene (10YR 6/8) glineno z 1% peska in 2% velikih lomljencev

peščenjaka ter drobcu malte (3%). Plast je bila ohranjena v obliki manjših zaplat okoli roparskega jarka SE 22/023 in je bila močno poškodovana z oranjem. Interpretacija: ruševina.

140 SE 73 (= SE 74, SE 85, SE 86, SE 88, SE 131)

Plast ruševine je bila sestavljena iz melja rjave (10YR 5/3) in rumenkasto rjave (10YR 5/4) barve, ki je vsebovala večjo količino poznosrednjeveške gradbene keramike (20 %), lomljence apnenca in peščenjaka v velikosti 2–6 mm (skupaj 7 %), lomljence peščenjaka v velikosti 6–20 mm (25 %) ter večje lomljence apnenca in peščenjaka v velikosti 20–200 mm (skupaj 13 %). V manjših količinah je bila prisotna tudi malta in omet (skupaj 4 %). Plast smo dokumentirali skoraj po celotni površini izkopenega polja, prekrivala je strukture in grobove.

Interpretacija: ruševina.

Plast ruševine SE 74 (foto J. Hobič).

141 SE 75

Kv. B19–C20; plast ruševine je bila sestavljena pretežno iz meljastega peska blede rjave barve (10YR 6/3), malte (5 %) s 35 % nekarbonatnega gruščca (2–6 mm) in 25 % v velikosti 6–20 mm. V plasti smo našli večjo količino zgodnjenovoveške gradbene keramike (15 %).

Interpretacija: ruševina.

142 SE 78

Kv. A–C22; plast ruševine je bila sestavljena pretežno iz meljaste gline rumene barve (10YR 7/8) z nekarbonatnim gruščcem v velikosti 6–20 mm (15 %) ter malto in gradbeno keramiko (skupaj 10 %).

Interpretacija: ruševina.

143 SE 79

Kv. C18–19, B18; kamnita ruševina iz lomljenec peščenjaka v velikosti 6–20 mm (43 %) in nad 20 mm (30 %).

Interpretacija: ruševina.

144 SE 80

Kv. B19–C19; ruševinska plast je bila dokumentirana v Kv. B, C 18–19. Sestavljena je bila iz peščene melja rjave barve (10YR 6/3) s 15 % lomljenec peščenjaka v velikosti 2–6 mm in 10 % v velikosti nad 20 mm. Vsebovala je malto in omet (skupaj 2 %), oglje (1 %), več železnih predmetov (1 %) ter zgodnjenovoveško gradbeno keramiko (5 %).

Interpretacija: ruševina.

145 SE 83

Kv. A17–19; ruševinska plast je bila dokumentirana v Kv. A 17–19. Sestavljal jo je zbit pesek (45 %), melj rumenkasto rjave barve (10YR 5/4) s 15 % lomljenec peščenjaka v velikosti 6–20 mm in 30 % v velikosti nad 20 mm. Vsebovala je malto (1 %) in zgodnjenovoveško gradbeno keramiko (5 %).

Interpretacija: ruševina.

146 SE 90

Kv. B17–18, C18; ruševinska plast je bila dokumentirana v Kv. B, C 18 in je prekrivala temelje zidu cerkvenega objekta (SE 151). Sestavljena je bila pretežno iz lomljenec peščenjaka v velikosti 20–200 mm (80 %) ter iz manjše količine peščenega melja zelo temno sivkasto rjave barve (10YR 3/2) (15 %) in malte (5 %).

Interpretacija: ruševina temelja zidu cerkve SE 151.

147 SE 95

Kv. B/C20; ruševinska plast je bila dokumentirana v Kv. B 20, sestavljena je bila izključno iz zgodnjenovoveške gradbene keramike.

Interpretacija: ruševina.

148 SE 137

Kv. B18–19; ruševinska plast je bila sestavljena iz temno sivorjavega (10YR 4/2) melja s 5 % lomljen-

cev peščenjaka v velikosti 6–20 mm, 15 % v velikosti 20–150 mm. Vsebovala je gradbeno keramiko (8 %), malto (2 %). Ruševina je prekrivala vkopa SE 143, SE 144, deloma pa tudi plast SE 140.

Interpretacija: ruševina.

149 SE 138

Kv. B/C19; ruševinska plast je bila dokumentirana v Kv. B, C 19, tik ob strukturi SE 151. Sestavljali so jo zdrobljeni lomljenci peščenjaka v velikosti 6–20 mm (25 %) in v velikosti nad 20 mm (45 %). Vsebovala je tudi manjše količine malte (1 %).

Interpretacija: ruševina strukture SE 151.

150 SE 374

Kv. B16–C17; ruševinska plast je bila dokumentirana v Kv. B/C15–17, sestavljena je bila iz meljaste gline (10 %) in peščenega melja (20 %) svetlo olivno rjave barve (2.5Y 5/4) z 19 % lomljenecv peščenjaka v velikosti 6–20 mm, in 40 % v velikosti 20–30 mm. Vsebovala je kose malte (5 %), polže (1 %) ter gradbeno keramiko (5 %). Ruševina je prekrivala strukturo SE 151.

Interpretacija: ruševina.

151 SE 394

Kv. A14–B16; čvrsto meljasto glineno polnilo temno rumeno rjave barve (10YR 5/6) s 5 % lomljenecv peščenjaka v velikosti 6–20 mm, 30 % v velikosti do 150 mm. Vsebovalo je večje količine zgodnjeno-veške gradbene keramike (30 %) v manjši meri pa tudi malte (2 %), lončenine (2 %), okenskega stekla (0,5 %) in kovine (0,5 %).

Interpretacija: ruševinsko zasutje zbiralnika za vodo SE 393.

152 SE 406

Kv. A/B15; polnilo, večidel sestavljeno iz odlomkov novoveške strešne kritine (90 %), med katerimi je bil rahlo sprjet melj svetlo olivno rjave barve (2,5Y 5/3). Interpretacija: strešna kritina nadstreška, ki je verjetno nekoč stal nad vodnim zbiralnikom SE 393.

153 SE 407

Kv. A15; polnilo, sestavljeno iz večjih lomljenecv peščenjaka v velikosti do 50 cm, ki so predstavljali posamezne lomljence ali manjše koncentracije znotraj vkopa vodnega zbiralnika, predvsem v vogalih na južni polovici vkopa.

Interpretacija: verjetno ruševine konstrukcije, ki je podpirala nadstrešek vodnega zbiralnika SE 393.

Ruševine konstrukcije, ki je verjetno podpirala nadstrešek vodnega zbiralnika SE 393 (foto J. Hobič).

154 SE 504

Kv. B16–17; vkop nepravilne oblike v tlorisu in profilu (7,9 × 2,5 × 0,5 m), ki je poškodoval osrednji del temelja zidu SE 151.

Interpretacija: vkop roparskega jarka.

155 SE 509

Kv. B16–17; polnilo sestavljeno iz meljaste gline (10 %) in peščenega melja (20 %) svetlo olivno rjave barve (2.5Y 5/4) z 19 % lomljenecv peščenjaka v velikosti 6–20 mm, in 40 % v velikosti 20–30 mm.

Vsebovalo je kose malte (5 %), polže (1 %) ter gradbeno keramiko (5 %).

Interpretacija: polnilo roparskega jarka SE 504.

10.4 Novi vek, faza 3

156 SE 22/23, SE 66

v Kv. od A23 do C23 smo dokumentirali večji vkop pravilne linearne oblike dolžine 15 m in širine 0,8 m, ki je presekal ruševinsko plast SE 13 v smeri sever–jug. Polnilo vkopa SE 23 je bilo sestavljeno iz peščeno glinaste ilovice in večje količine manjših lomljencev peščenjaka ter delcev malte in gradbenega materiala. Jarek je bil globok ok. 0,7 m, na dnu pa smo dokumentirali polnilo SE 66 sestavljeno iz večjih lomljencev in klesancev temno sivega peščenjaka, ki so bili položeni na dno vkopa.

Interpretacija: roparski jarek vzhodnega dela obzidja protestantske cerkve.

Polnilo iz kamnitih lomljencev SE 66 v roparskem jarku SE 22/23 vzhodnega obzidja (foto E. Zorc).

157 SE 376

Kv. B17; ruševinsko polnilo sestavljeno iz peščene melja svetlo rumenkasto rjave barve (2.5Y 6/3) z 20 % lomljencev peščenjaka v velikosti 6–20 mm, 30 % v velikosti do 150 mm. Vsebovalo je malto (2 %) ter redke odlomke gradbene keramike (1 %) in lončenine (1 %). Polnilo je prekrivalo ohranjeni del podpornika SE 425.

Interpretacija: polnilo roparskega jarka podpornika SE 425.

158 SE 410

Kv. A12–B13; vkop nepravilno oglate oblike v tlorisu (v obliki črke L) in oglate v preseku. Strme stene so ostro prehajale v ravno dno (3,56 × 2,21 × 0,72 m). Na zahodnem delu je bil presekán z modernim vkopom za jašek (SE 440), na jugu pa se je nadaljeval izven meja izkopnega polja.

Interpretacija: vkop, morda za temelj jugozahodnega vogalnega stolpa.

Vkop za temelje objekta 1 (foto J. Hobič).

159 SE 411

Kv. A12–B13; ruševinsko polnilo sestavljeno glinene melja temno sivo rjave barve (10YR 3/2), ki je vsebovalo 10 % ostrorobega peska, 10 % lomljencev peščenjaka v velikosti 6–20 mm in 20 % v velikosti do 150 mm. Med najdbami je bila zastopana lončenina (1 %), kosi malte, ki ne presegajo 5 cm (5 %), oglje v velikosti do 2 cm (2 %), gradbena keramika (2 %) ter živalske kosti (2 %).

Interpretacija: ruševinsko polnilo roparskega jarka SE 410.

160 SE 412

Kv. C12; vkop linearne oblike v tlorisu in oglate v profilu, ki je potekal v smeri sever–jug. Na zahodni in južni strani je bil poškodovan z modernima vkopoma za vodovod (SE 426, SE 440) ($7,3 \times 0,8 \times 0,77$ m).

Interpretacija: vkop jarka, morda roparski jarek zahodnega obzidja iz 16. stoletja.

Polnilo roparskega jarka temeljev objekta 1 (foto J. Hobič).

161 SE 413

Kv. C12; peščeno meljasto polnilo svetlo rumenorjave barve (10YR 6/4) z 12 % lomljencev peščenjaka v velikosti 6–20 mm, 25 % v velikosti 20–100 mm, 20 % v velikosti 100–200 mm in 5 % v velikosti 200–350 mm. Vsebovalo je 1 % gradbene keramike in kose malte, ki niso presežali 2 cm ($0,70 \times 0,25$ m).

Interpretacija: najmlajše zasutje roparskega jarka zahodnega obzidja cerkve SE 412.

163 SE 431

Kv. C12; polnilo jarka je bilo sestavljeno iz peščenega melja (84%) temno rumeno rjave barve (10YR 4/4), lomljencev peščenjaka v velikosti 20–50 mm (5 %), 50–100 mm (10 %) ter apnenčevih prodnikov v velikosti 20–50 mm (1 %). Vsebovalo je malto (1 %) in gradbeno keramiko (1 %).

Interpretacija: zasutje roparskega jarka SE 412.

162 SE 430

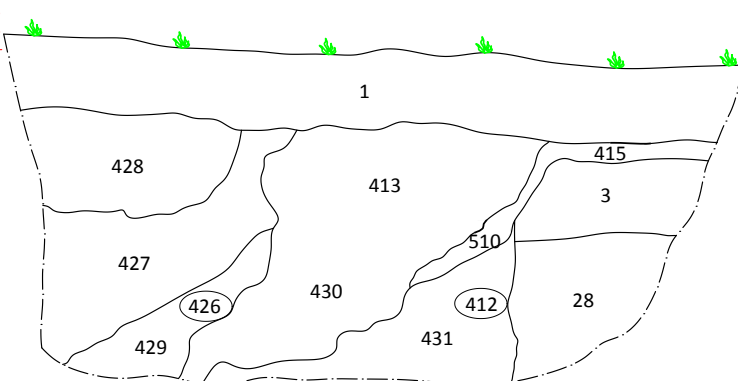
Kv. C12; polnilo jarka sestavljeno iz peščenega melja (45 %) svetlo olivno rjave barve (2.5Y 5/4), lomljencev peščenjaka v velikosti 2–6 mm (20 %), 6–20 mm (10 %) ter 20–170 mm (23 %). Vseboval je malto (1 %) in gradbeno keramiko (1 %).

Interpretacija: zasutje roparskega jarka SE 412.

X=514364.047
Y=125261.024
Z=273.170

X=514366.318
Y=125261.188
Z=273.170

Polnilo roparskega jarka zahodnega obzidja (izdelava E. Zorc).

10.5 Moderne aktivnosti, faza 4

164 SE 1 (= SE 2, SE 4)

Mehka plast glinenega melja rjave barve (10YR 4/3) s 3 % nekarbonatnega grušča v velikosti 2–6 mm, 3 % v velikosti 6–20 mm, in 3 % v velikosti 30–50 mm. Vsebovala je odlomke gradbene keramike (5 %). Plast je bila odstranjena strojno in je dokumentirana le v presekih.

Interpretacija: ornica.

165 E 14

Kv. C24: vkop jarka linearne oblike v tlorisu in nepravilne v profilu (2,65 × 0,28 × 0,05 m)

Interpretacija: vkop jarka, zapoljenega s SE 15.

166 SE 15

Kv. C24; glineno moljasto polnilo temno rumeno rjave barve (10YR 3/4) z 2 % nekarbonatnega grušča v velikosti 2–6 mm, 2 % v velikosti 6–20 mm in 5 % v velikosti 30–50 mm. Vsebovalo je močno fragmentirano gradbeno keramiko (1 %).

Interpretacija: polnilo jarka SE 14.

167 SE 92 (= SE 96)

Kv. B13–B20, C20–C21; polnilo jarka sestavljeno iz glinenega melja olivno rumene barve (2.5Y 6/6), lomljencev peščenjaka v velikosti 2–6 mm (5 %), 6–20 mm (10 %) ter 20–170 mm (23 %). Vsebovalo je malto (1 %) in gradbeno keramiko (5 %).

Interpretacija: polnilo jarka za vodovodno cev SE 102.

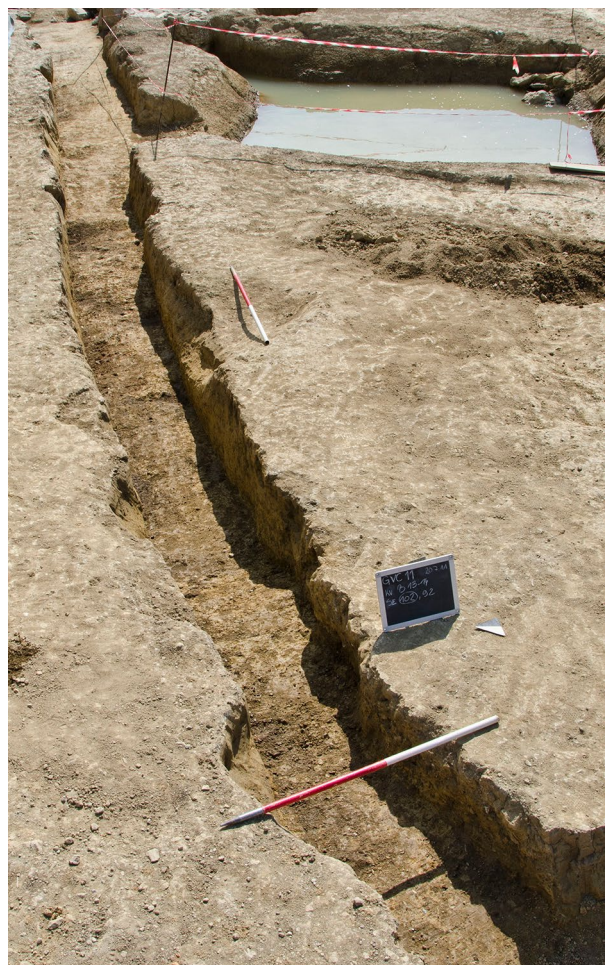
168 SE 102

Kv. B13–B20, C20–C21; vkop linearne oblike v tlorisu in oglate v profilu (39 × 0,9 × 0,7 m). Potekal je v smeri severovzhod–jugozahod, na vzhodni strani se je nadaljeval izven meja izkopa, na zahodni pa se je zaključil ob vkopu za jašek SE 440.

Interpretacija vkop jarka za vodovodno cev.

Vzhodni krak vodovoda z vodovodno cevjo, SE 102/SE 92 (foto J. Hobič).

Vzhodni krak vodovoda SE 102/SE 92 (foto J. Hobič).

169 SE 132

Kv. C19; vkop ovalne oblike v tlorisu in s profilom v obliki črke U ($0,56 \times 0,38 \times 0,35$ m). na severni strani se je nadaljeval izven meja izkopa.

Interpretacija: vkop jame, morda nastale kot posledica eksplozije granate.

Jama, ki je nastala kot posledica eksplozije granate minometa (foto]. Hobiš).

170 SE 133

Kv. C19; peščeno meljasto polnilo temno sive barve (10YR 4/1) s 15 % lomljenecv peščenjaka v velikosti 2–6 mm (5 %) in 15 % v velikosti 6–20 mm. Vsebovalo je drobce oglja (2 %), kose ometa v velikosti do 3 cm (5 %), manjšo količino gradbene keramike (1 %), ob stenah vkopa pa je bila dokumentirana večja količina odlomkov granate.

Interpretacija: polnilo vkopa SE 132.

171 SE 350

Kv. B19–B20; mejna površina linearne oblike v tlorisu in s profilom v obliki črke V ($6,5 \times 0,15 \times 0,08$ m), zapolnjena z ornico (SE 2).

Interpretacija: mejna površina brazde.

172 SE 426

Kv. C12, B12; vkop linearne oblike v tlorisu in nepravilne v profilu ($7,1 \times 1 \times 0,8$ m). Na severni strani se je nadaljeval izven meja izkopa, na južni pa se je zaključil ob vkopu za jašek SE 440. Na vzhodnem delu je poškodoval starejši vkop SE 412.

Interpretacija: vkop jarka za vodovodno cev.

173 SE 427

Kv. C12; polnilo sestavljeno iz peščenega melja (62 %) in gline (3 %) temno rumeno rjave barve (10YR 4/6), lomljenecv peščenjaka v velikosti 2–6 mm (20 %), 6–20 mm (10 %) ter 20–170 mm (5 %). Vsebovalo je malto (1 %) in gradbeno keramiko (1 %). Polnilo je bilo dokumentirano le v P 26.

Interpretacija: polnilo jarka za vodovodno cev SE 426.

174 SE 428

Kv. C12; polnilo je bilo sestavljeno iz peščene gline rumeno rjave barve (10YR 5/4), lomljenecv peščenjaka v velikosti 2–6 mm (20 %), 6–20 mm (5 %) ter nad 20 mm (2 %). Vsebovalo je malto (1 %) in gradbeno keramiko (1 %). Polnilo je bilo dokumentirano le v P 26.

Interpretacija: polnilo jarka za vodovodno cev SE 426.

175 SE 429

Kv. C12; polnilo je bilo sestavljeno iz peščenega melja zelo temno sivo rjave barve (10YR 3/2), lomljenecv peščenjaka v velikosti 2–6 mm (15 %), 6–20 mm (10 %) ter nad 20 mm (5 %). Vsebovalo je gradbeno keramiko (1 %). Polnilo je bilo dokumentirano le v P 26.

Interpretacija: polnilo jarka za vodovodno cev SE 426.

176 SE 440

Kv. A12–B13; vkop nepravilne oblike v tlorisu in ogleate v profilu ($9,8 \times 6,5 \times 0,6$ m). je poškodoval starejša vkopa SE 410 in SE 412.

Interpretacija: vkop za jašek.

177 SE 441

Kv. A12–B13; polnilo je bilo sestavljeno iz peščenega melja (26 %), meljaste gline (35 %) temno rumeno rjave barve (10YR 4/4), lomljenecv peščenjaka v velikosti 2–6 mm (10 %), 6–20 mm (15 %) ter 20–150 mm (10 %). Vsebovalo je malto (1 %), drobce oglja (1 %) in gradbeno keramiko (1 %).

Interpretacija: polnilo vkopa za jašek SE 440.

178 SE 461

Kv. A–C11–12, nasutje ostrorobega peska in karbonatnega grušča v velikosti 2–6 mm (20 %), 6–20 mm (20 %) in 20–100 mm (40 %). Nasutje je bilo dokumentirano na presekih 27–29.

Interpretacija: kolovoz.

179 SE 473

Kv. B5–B4; vkop oglate oblike v tlorisu in profilu (15 × 0,4 × 0,26 m). Jarek je v smeri sever–jug sekal celotno izkopno polje.

Interpretacija: vkop jarka neznane funkcije.

180 SE 474

Kv. B5–B4; polnilo je bilo sestavljeno iz peščene melja (78 %), meljaste gline (10 %) rjave barve (10YR 5/3), lomljencev peščenjaka v velikosti 6–20 mm (10 %). Vsebovalo je gradbeno keramiko (2 %).

Interpretacija: polnilo vkopa jarka SE 473.

181 SE 475

Kv. B3; vkop oglate oblike v tlorisu in profilu (1,68 × 0,38 × 0,57 m).

Interpretacija: vkop manjšega jarka neznane funkcije.

182 SE 476

Kv. B3; meljasto glineno polnilo svetlo rumenkasto rjave barve (10YR 6/4), ki je vsebovalo le drobce oglja (1 %).

Interpretacija: polnilo jarka SE 475.

183 SE 30/31, SE 32/33, SE 34/35, SE 36/37, SE 38/39, SE 40/41, SE 42/43, SE 44/45, SE 46/47, SE 48/49, SE 50/51, SE 52/53, SE 54/55, SE 56/57, SE 58/59, SE 60/61, SE 62/63, SE 64/65, SE 165/166, SE 170/171–SE 348/349.

Mejne površine nekdanjih kolov, zapolnjene z glinenim meljem rjave barve (10YR 4/3) s 3 % nekarbonatnega grušča v velikosti 2–6 mm, 3 % v velikosti 6–20 mm, in 3 % v velikosti 30–50 mm. V polnilu so bili prisotni tudi odlomki gradbene keramike (5 %).

Interpretacija: sledi poljedelskih kolov v pravilnem rastru.

Jamice poljedelskih kolov v sektorju 1 (foto E. Zorc).

11 Katalog grobov

Katalog grobov je sestavljen iz vseh 31 dokumentiranih grobov in ostankov 31 skeletov odkritih z arheološkimi izkopavanji. Znotraj izkopnega polja smo raziskali 28 grobov, dva pa sta ostala neraziskana, ker sta se nahajala pod obstoječim kolovozom. Razen kosti skeleta 17 so bili vsi skeletni ostanki odkriti v grobovih.

Skoraj vse grobove smo odkrili znotraj obzidja, ki je obdajalo cerkev, en grob pa je bil odkrit znotraj cerkvene ladje. Vse grobove smo odkrili neposredno pod plastmi ruševine, ki so nastale ob uničenju cerkve leta 1600.

Pri opisu posamezne kataloškega opisa groba je podana oblika, velikost (dno grobne jame) in globina ohranjene grobne jame. Sledi opis groba in skeleta

ter kataloške številke grobnih najdb. V grobovih so se ohranili predmeti, ki pripadajo noši oz. oblačilom pokojnika, deli lesenih krst in močno korodirani žebelji od krst. Visoka podtalnica je poleg kovinskih predmetov močno prizadela tudi skeletne ostanke, ki so se najboljše ohranili v plitvejših, bolj suhih grobovih. Po drugi strani pa je talna voda ohranila lesene ostanke krst, ki so bile v najglobljih, konstantno poplavljenih grobovih, popolnoma ohranjene.

Celotno pokopališče je časovno zelo natančno opredeljeno s pisnimi viri v čas med 1592 in 1600.

Avtor fotografij je J. Hobič, avtorica izrisov grobov z najdbami in presekov grobnih jam pa je E. Zorc.

- kost
- preperela kost
- les
- preperel les
- ožgan les
- železo
- bron
- fragmenti bronastega okrasa
- steklo
- zlato
- tkanina
- kamen

Grob 1

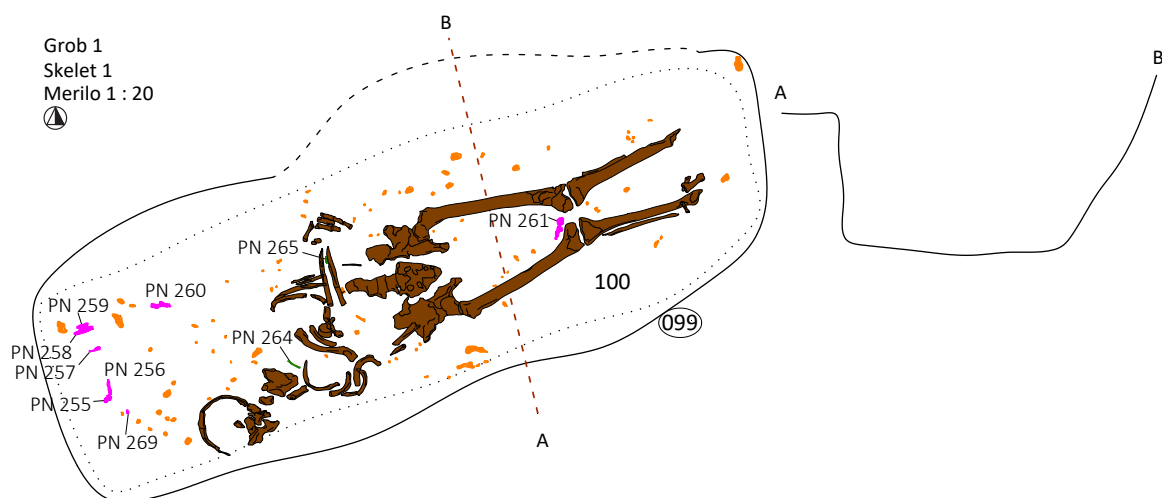
SE 100, Kv. C18

Opis groba: Grob je ležal tik ob notranji steni cerkvene ladje. Grobna jama, ovalne oblike v tlorisu in banjaste oblike v preseku, je bila usmerjena v smeri jugozahod–severovzhod in vkopana v SE 3, SE 28 in SE 29. V spodnjem delu (dno) je imela grobna jama nepravilno pravokotno obliko, kar nakazuje na uporabo krste, ki pa ni ohranjena. Grobna jama je bila dolga 1,8 m, široka do 0,55 m, in globoka 0,15 m (nivo vkopa ni jasen, ker je bil grob v preteklosti prekopan). Polnilo iz meljaste gline je v zgornjem delu bilo sestavljeno predvsem iz ruševine, saj je vsebovalo veliko odlomkov keramičnega gradbenega materiala, malte in ometa. V spodnjem delu se začne v polnilu pojavljati več gline. Na dnu grobne jame je ležal slabo ohranjen človeški skelet (skelet 1).

Opis skeleta: V grobu je bil domnevno pokopan moški (*adultus* I, 18–25 let), visok 163 cm. Ležal je na hrbtu v smeri jugozahod–severovzhod v iztegnjeni legi, z glavo na temenu? na jugozahodu, ena roka je bila pokrčena na prsih, druga roka je bila stegnjena na trebuhu. Kostni so bile premaknjene oziroma premešane in so bile slabo ohranjene (glede na ostale relativno dobro). Spol: lobanjske kosti so zelo tanke, vendar ohranjeni spolni znaki kažejo na moški spol. Postkranialne kosti so robustne. Starost: skelet pripada odrasli osebi (epifize femurja in tibije so prirasle).

Zobje: Ohranjeni so bili skoraj vsi zobje. Tretji molarki so že izrasli, zobje so brez obrabe, imajo pa rahlo oblogo zobnega kamna.

Najdbe v grobu: V predelu prsnega koša je bilo odkritih več kosov nože v obliki ostankov žičke iz bakrove zlitine (**kat. št. 1, 2, 3, 4**) in več močno korodiranih ostankov železnih žebeljev za krsto.

Grob 2

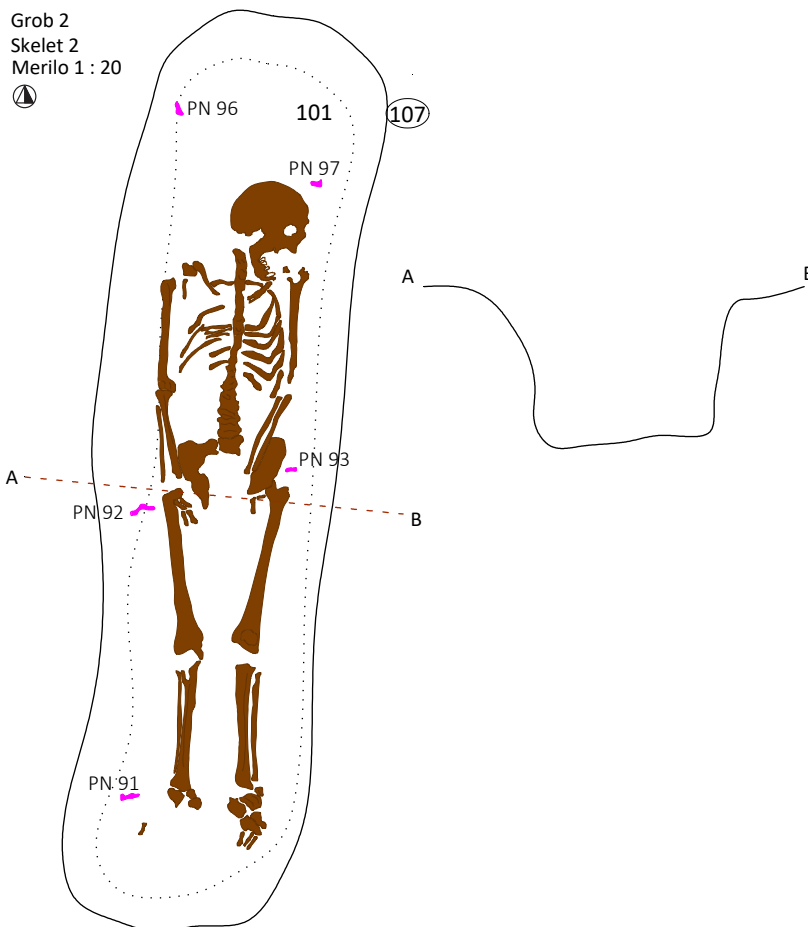
SE 101 = 119, Kv. C22

Opis groba: Grob je bil umeščen vzporedno z roparskim jarkom nekdanjega vzhodnega zidu cerkvenega obzidja. Grobna jama je bila usmerjena sever-jug in vkopana v SE 3 in SE 28, bila je zelo ozka in je imela pravokotno obliko z zaobljenimi vogali. Grobna jama je bila dolga 2,24 m, široka do 0,47 m, globoka do 0,30 m. Na dnu grobne jame je ležal slabo ohranjen človeški skelet (skelet 2).

Opis skeleta: V grobu je bila domnevno pokopana ženska (*adultus II-maturus*, 30–40 let), visoka 168 cm. Ležala je na hrbtu v iztegnjeni legi v smeri zahod-vzhod, z glavo na zahodu na levem licu, roke pokrčene na trebuhu. Slabo ohranjen skelet (glede na ostale relativno dobro). Spol: spolni znaki na lobanji so bolj ženski. Postkranialni skelet je robusten in kaže bolj na moškega. Starost: lobanjski šivi so zarasli, vendar

ektokranialno še dobro vidni. Zobje: Obraba zob v spodnji čeljusti je srednje močna, prednji molarji so izpadli pred smrtjo. Opazna je anomalija pri obrabi zob.

Najdbe v grobu: Več močno korodiranih ostankov železnih žbljev za krsto.

Grob 3

SE 105, Kv. C22

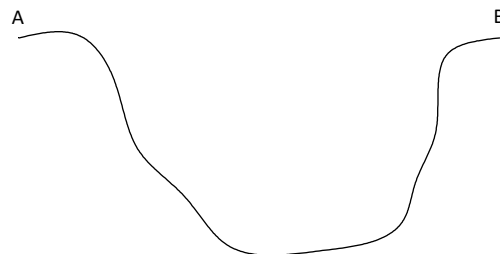
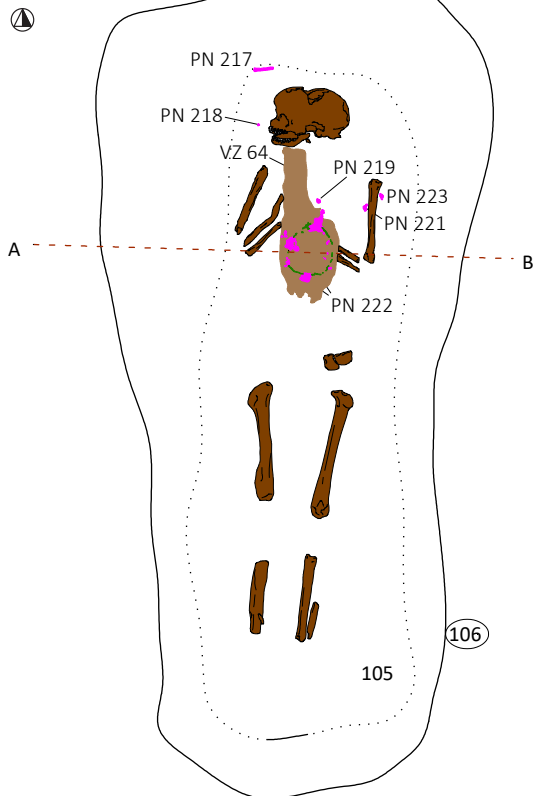
Opis groba: Grob se je nahajal na severnem robu izkopnega polja (izkop smo razširili tako, da smo lahko raziskali in dokumentirali celoten grob). Grobna jama je bila vkopana v SE 3 in SE 28 in nepravilne oblike v zgornjem nivoju, v spodnjem nivoju pa je imela pravokotno obliko z rahlo zaobljenimi vogali. Grobna jama je v dolžino je merila 1,77 m, v širino do 0,57 m, ohranjena globina do 0,60 m. Na dnu grobne jame je ležal slabo ohranjen človeški skelet (skelet 3).

Opis skeleta: V grobu je bil pokopan otrok nedoločljivega spola (*infans* II, 12 let). Ležal je na hrbtu v iztegnjeni legi v smeri sever–jug, z glavo na severu na desnem licu, roke je imel pokrčene na trebuhu. Skelet je bil zelo slabo ohranjen, saj se je ohranilo le nekaj trsk dolgih kosti in kosti lobanje. Ohranili so se skoraj vsi zobje, na katerih obrabe zob ni bilo videti.

Najdbe v grobu: Odkrita sta bila dva močno korodirana ostanka železnih žabljev za krsto in en večji kos pokrova lesene krste ter ohranjen kovinski venček (**kat. št. 5**), ki je bil položen na krsto.

Grob 3
Skelet 3
Merilo 1 : 20

Grob 4

SE 109, Kv. B21

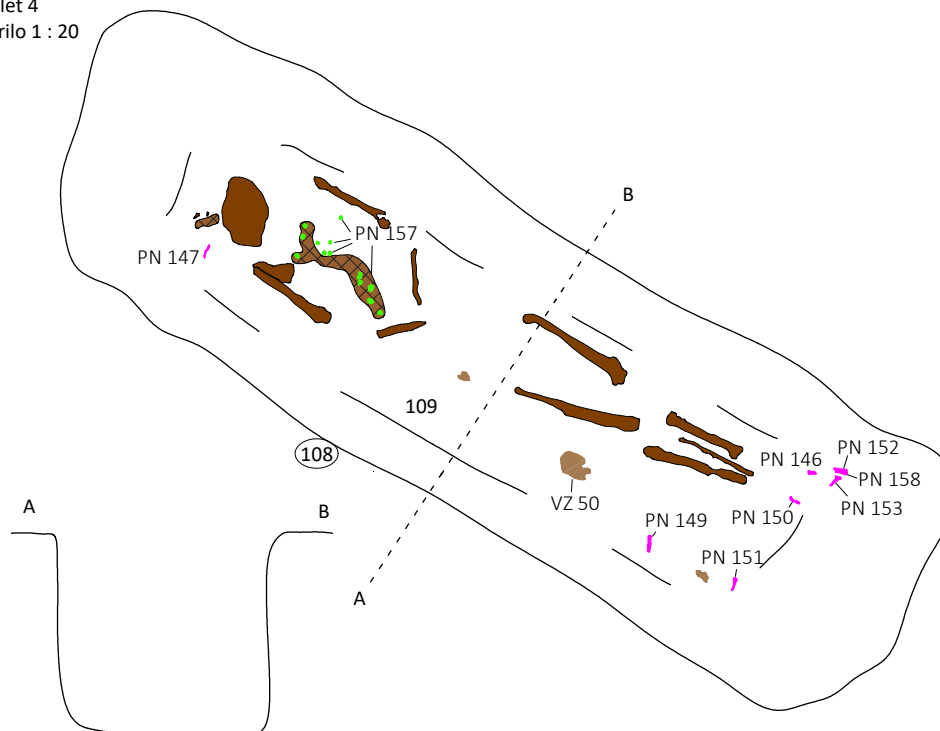
Opis groba: Grob se je nahajal nekaj metrov zahodno od nekdanjega vzhodnega zidu cerkvenega obzidja. Grobna jama je bila vkopana v SE 3 in SE 28 in je imela pravokotno obliko z rahlo zaobljenimi vogali. Grobna jama je v dolžino merila 1,85 m, v širino do 0,48 m, ohranjena višina grobe jame pa je znašala 0,51 m. Na dnu grobne jame so ležali slabo ohranjeni ostanki človeškega skeleta (skelet 4).

Opis skeleta: V grobu je bila pokopana oseba domnevno moškega spola (*adultus–maturus* II, 30–50 let). Ležal je na hrbtu v iztegnjeni legi v smeri severozahod–jugovzhod z glavo na severozahodu, vendar položaj glave ni jasen. Roke je imel na trebuhu. Ohranjene so bile samo trske kompaktne kostnine v ilovici in kepa gline, ki naj bi bila lobanja. Ohranjeni so bili skoraj vsi stalni zobje na katerih je bil viden interproksimalni karies.

Najdbe v grobu: Odkritih je bilo več močno korodiranih ostankov železnih žeblicev za krsto (**kat. št. 8**) in nekaj drobnih močno preperelih odlomkov lesene krste ter deli noše v obliki steklenih gumbov (**kat. št. 6**).

Grob 4
Skelet 4
Merilo 1 : 20

Grob 5

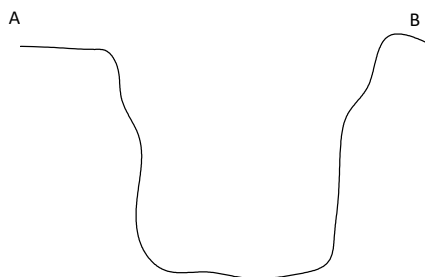
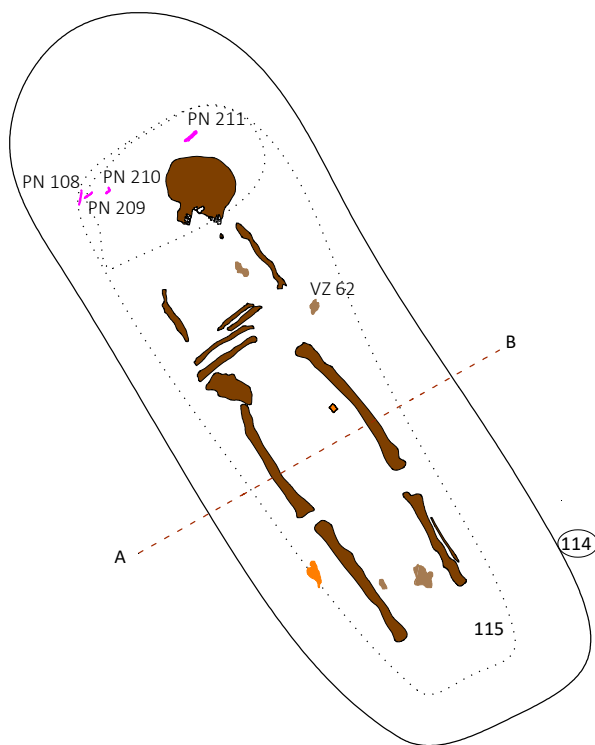
SE 115, Kv. B20, B21

Opis groba: Grob se je nahajal sredi odprtega prostora med cerkvijo in ostanki nekdanjega vzhodnega zidu cerkvenega obzidja. Grobna jama je bila vkopana v SE 3 in SE 28 in je imela pravokotno obliko z rahlo zaobljenimi vogali. Grobna jama je v dolžino merila 1,75 m, v širino do 0,55 m, ohranjena višina grobne jame je znašala do 0,70 m. Polnilo groba je vsebovalo tudi nekaj odlomkov keramičnega gradbenega materiala. Na dnu grobne jame so ležali slabo ohranjeni ostanki človeškega skeleta (skelet 5).

Opis skeleta: V grobu je bila pokopana oseba nedoločljivega spola (*juvenis–adultus* I, 18–25 let). Ležala je na hrbtu v iztegnjeni legi v smeri severozahod–jugovzhod, z glavo na severozahodu. Položaj glave ni jasen, roke so bile na trebuhu. Ohranjene so bile samo trske kompaktne kostnine v ilovici in kepa glin, ki naj bi bila lobanja. Opazna je bila linearna hipoplazija zobne sklenine, ki je posledica podhranjenosti ali bolezni pri starosti 4–4,5 let.

Najdbe v grobu: Odkritih je bilo več močno korodiranih ostankov železnih žeblicev (**kat. št. 11**) za krsto in nekaj drobnih močno preperelih odlomkov lesene krste.

Grob 5
Skelet 5
Merilo 1 : 20
⚠

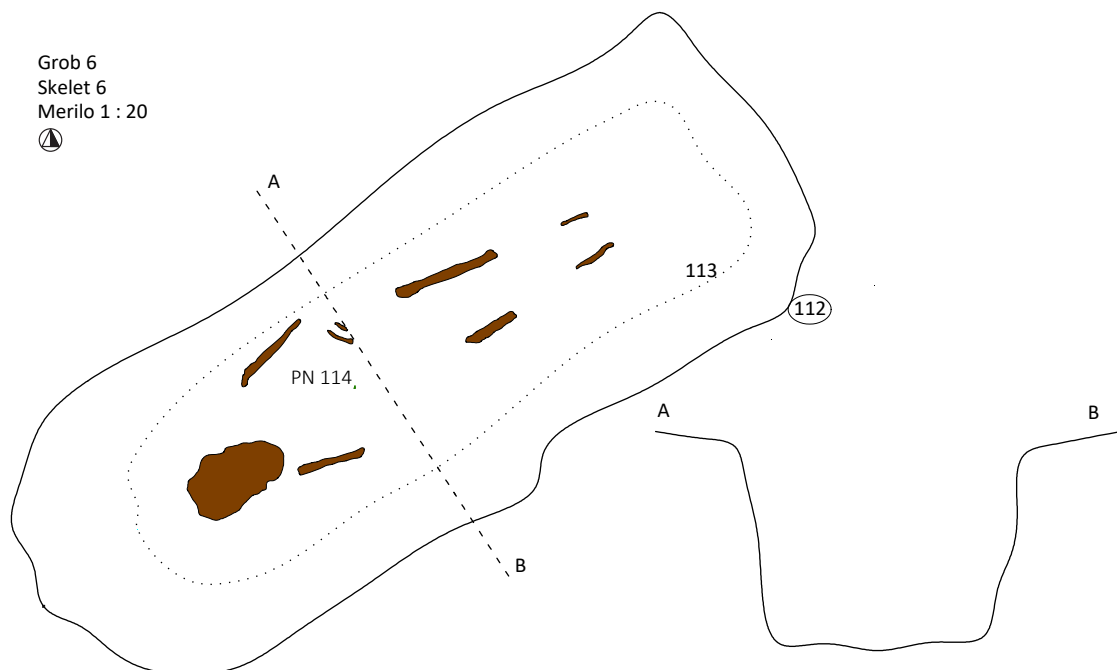

Grob 6

SE 113, Kv. A20

Opis groba: Grob se je nahajal sredi odprtega prostora med cerkvijo in ostanki nekdanjega vzhodnega zidu cerkvenega obzidja. Grobna jama je bila vkopana v SE 3 in SE 28 in je imela pravokotno obliko z rahlo zaobljenimi vogali. Grobna jama je v dolžino merila 1,78 m, v širino do 0,52 m, ohranjena višina grobne jame je merila do 0,55 m. Na dnu grobne jame so ležali izjemno slabo ohranjeni ostanki človeškega skeleta (skelet 6).

Opis skeleta: V grobu je bila domnevno pokopana ženska (*adultus*?, ok. 30 let). Ležala je na hrbtu v iztegnjeni legi, glava na temenu v smeri jugozahod-severovzhod, z glavo na jugozahodu, položaj rok ni jasn, mogoče so ležale ob telesu. Ohranjene so bile samo trske kompaktne kostnine v ilovici in kepa gline v kateri je bilo vidnih nekaj kosti lobanjskega svoda. Najdbe v grobu: Odkriti so bili deli noše v obliki kovinskih spencev (**kat. št. 12**).

Grob 7

SE 129, Kv. B20

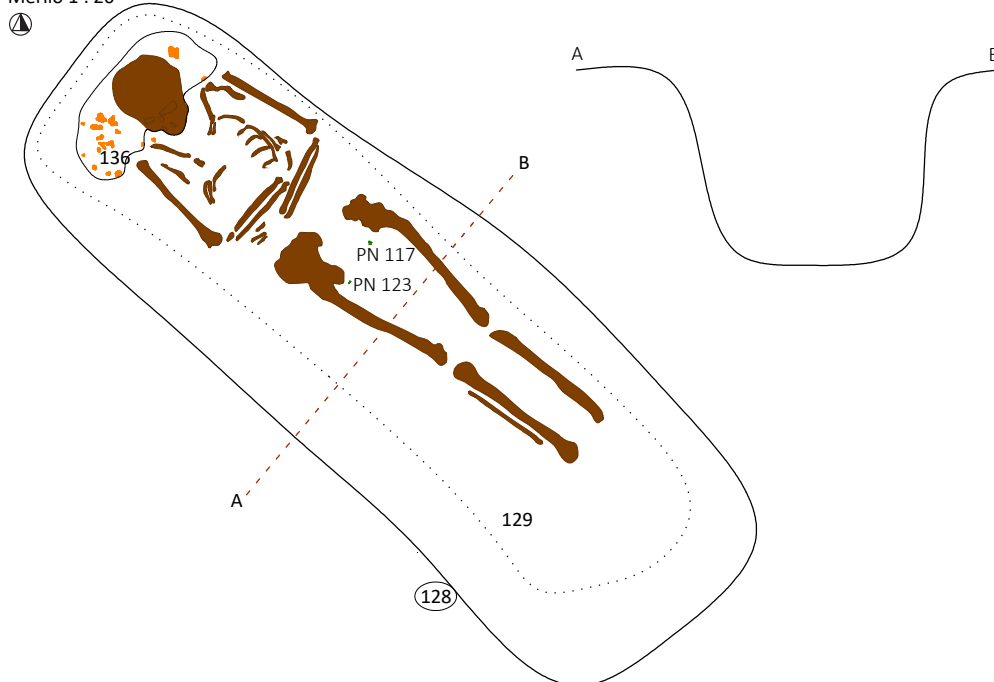
Opis groba: Grob se je nahajal sredi odprtega prostora med cerkvijo in ostanki nekdanjega vzhodnega zidu cerkvenega obzidja. Grobna jama je bila vkopana v SE 3 in SE 28 in je imela pravokotno obliko z rahlo zaobljenimi vogali. V dolžino je merila 2,01 m, v širino do 0,50 m, globina grobne jame je bila ohranjena do višine 0,45 m. Polnilo groba je vsebovalo tudi nekaj odlomkov keramičnega gradbenega materiala. Na dnu grobne jame je ležal slabo ohranjen človeški skelet (skelet 7).

Opis skeleta: V grobu je bila pokopana ženska (*adultus* II, 30–40 let). Ležala je na hrbtu v iztegnjeni legi v smeri severozahod–jugovzhod, z glavo na temenu na severozahodu, roke je imela pokrčene na trebuhu. Postkranialni skelet je slabo ohranjen, lobanja je srednje dobro ohranjena. Spol: spolni znaki na lobanji so neizraziti, vendar bolj kažejo na žensko kot na moškega, le ličnica je zelo robustna. Starost: lobanjski šivi so odprti. Zobje: opažena je bila anomalija pri obrabi zob ter izguba 5 prednjih zob pred smrtjo, verjetno tudi vse zgornjih molarjev. Eden od zob je kazal znake granoloma.

Najdbe v grobu: Odkriti so bili deli noše v obliki spencev (kat. št. 13, 14).

Grob 7
Skelet 7
Merilo 1 : 20

Grob 8

SE 121, Kv. A21

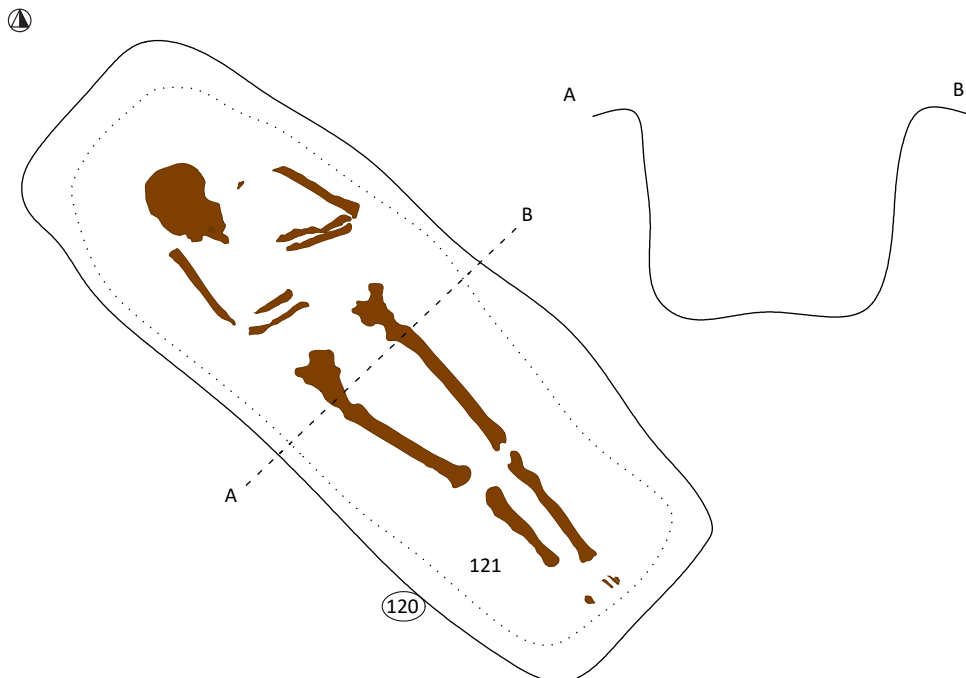
Opis groba: Grob se je nahajal sredi odprtega prostora med cerkvijo in ostanki nekdanjega vzhodnega zidu cerkvenega obzidja. Grobna jama je bila vkopana v SE 3 in SE 28 in je imela rahlo nepravilno pravokotno obliko z rahlo zaobljenimi vogali ter je v dolžino merila 1,85 m, v širino do 0,68 m. Globina grobne jame je bila ohranjena do 0,60 m. Na dnu grobne jame so ležali slabo ohranjeni ostanki človeškega skeleta (skelet 8).

Opis skeleta: V grobu je bila pokopana oseba domnevno ženskega spola (*adultus-senilis*, nad 30 let). Ležala je na hrbtu v iztegnjeni legi v smeri severozahod-jugovzhod, z glavo na severozahod na levem licu, roke je imela pokrčene na prsih. Ohranile so se samo trske kompaktne kostnine v ilovici in nekaj koščkov lobanje. Zobje: odkritih je bilo 11 izoliranih razmeroma gracilnih zob. Opazna je bila anomalija pri obrabi zob.

Najdbe v grobu: brez najdb.

Grob 8
Skelet 8
Merilo 1 : 20

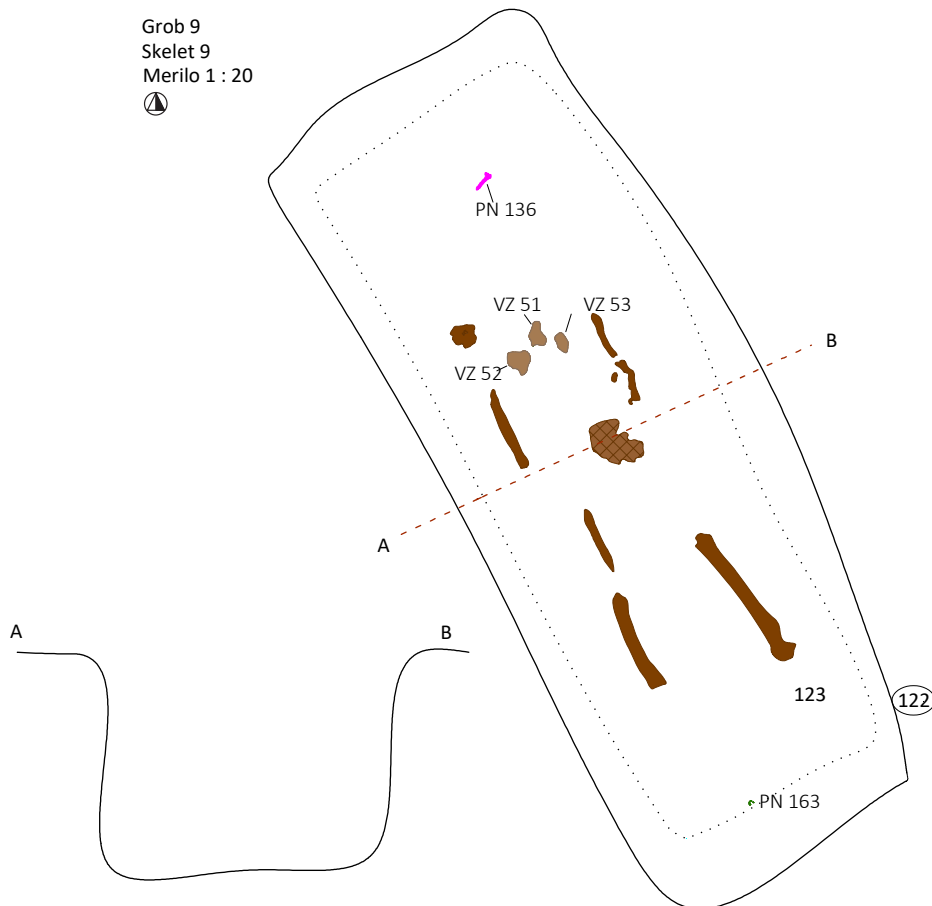
Grob 9

SE 123, Kv. A21

Opis groba: Grob se je nahajal sredi odprtega prostora med cerkvijo in ostanki nekdanjega vzhodnega zidu cerkvenega obzidja. Grobna jama je bila vkopana v SE 3 in SE 28 in je imela pravokotno obliko. Grobna jama je v dolžino merila 1,74 m, v širino do 0,66 m, ohranjena globina je znašala do 0,55 m. Na dnu grobne jame so ležali izredno slabo ohranjeni ostanki človeškega skeleta (skelet 9).

Opis skeleta: V grobu je bil pokopan antropološko nedoločljiv skelet. Skelet je ležal na hrbtu v iztegnjeni legi v smeri severozahod–jugovzhod, z glavo na severozahodu. Ohranjene so bile samo trske kompaktne kostnine v ilovici.

Najdbe v grobu: Odkritih je bilo več močno korodiranih ostankov železnih žbljev za krsto (**kat. št. 16**), nekaj drobnih močno preperelih odlomkov lesene krste in deli noše (spénci).

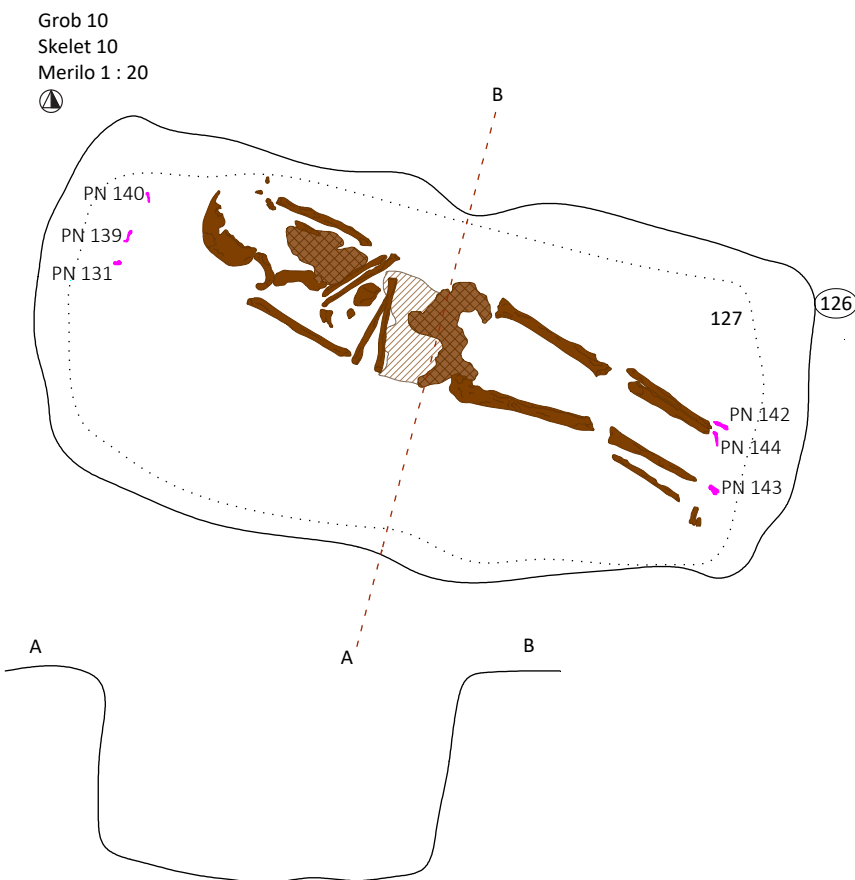
Grob 10

SE 127, Kv. B21

Opis groba: Grob se je nahajal sredi odprtega prostora med cerkvijo in ostanki nekdanjega vzhodnega zidu cerkvenega obzidja. Grobna jama je bila vkopana v SE 3 in SE 28 in je imela pravokotno obliko. Grobna jama je v dolžino merila 1,76 m, v širino do 0,85 m, ohranjena globina je znašala do 0,50 m. Na dnu grobne jame so ležali izredno slabo ohranjeni ostanki človeškega skeleta (skelet 10).

Opis skeleta: V grobu je bila pokopana oseba nedoločljivega spola (*juvenis–adultus* I, 17–21 let). Ležala je na hrbtu v iztegnjeni legi v smeri zahod (severozahod)–vzhod (jugovzhod), z glavo na zahod (severozahod) na levem licu, ena roka je bila pokrčena na prsih, druga je bila pokrčena na trebuhu. Ohranile so se samo trske kompaktne kostnine v ilovici, koščki lobanje in 19 izoliranih zob.

Najdbe v grobu: Odkritih je bilo več močno korodiranih ostankov železnih žabljev za krsto (**kat. št. 17**) in nekaj drobnih močno preperelih odlomkov lesene krste ter deli noše (sledovi nedefiniranega predmeta iz bakrove zlitine).

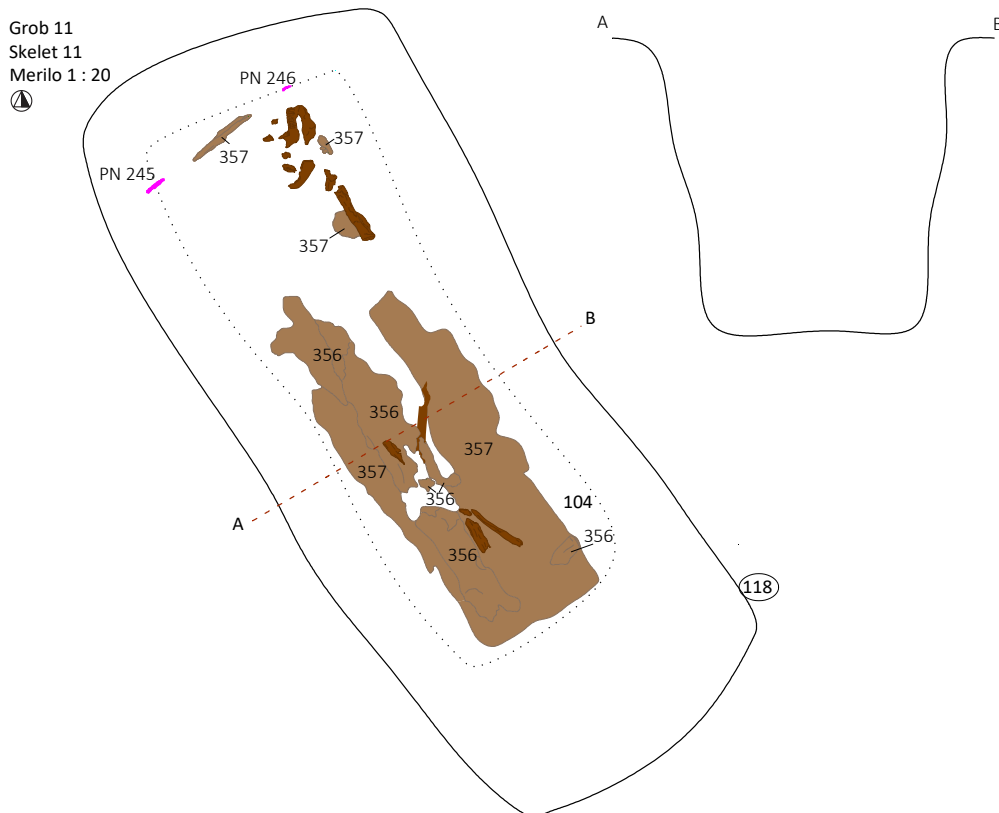
Grob 11

SE 104, Kv. B20–C21

Opis groba: Grob se je nahajal ob severnem robu izkopnega polja med cerkvijo in ostanki nekdanjega vzhodnega zidu cerkvenega obzidja. Grobna jama je bila vkopana v SE 3 in SE 28 in je imela pravokotno obliko. Grobna jama je v dolžino merila 1,73 m, v širino do 0,54 m, ohranjena globina je znašala do 0,35 m. Na dnu grobne jame so ležali zelo slabo ohranjeni ostanki človeškega skeleta (skelet 11).

Opis skeleta: V grobu je bila pokopana oseba domnevno ženskega spola (*juvenis–adultus* I, 18–25 let). Ležala je na hrbtu v iztegnjeni legi v smeri severozahod–jugovzhod, z glavo na severozahod, položaj rok ni bil jasen. Zdi se, da so bile noge prekrížane. Lobanja je ležala ločeno na levem licu v zgornjem desnem vogalu grobne jame. Ohranile so se samo trske kompaktne kostnine in koščki lobanje ter 21 izoliranih zob. Zobje: opažena je bila rahla obraba molarjev.

Najdbe v grobu: Odkritih je bilo več močno korodiranih ostankov železnih žbljev za krsto in nekaj drobnih močno preperelih odlomkov dna in pokrova lesene krste ter na vrhu polnila tudi kos neopredeljivega keramičnega gradbenega materiala (**kat. št. 18**).

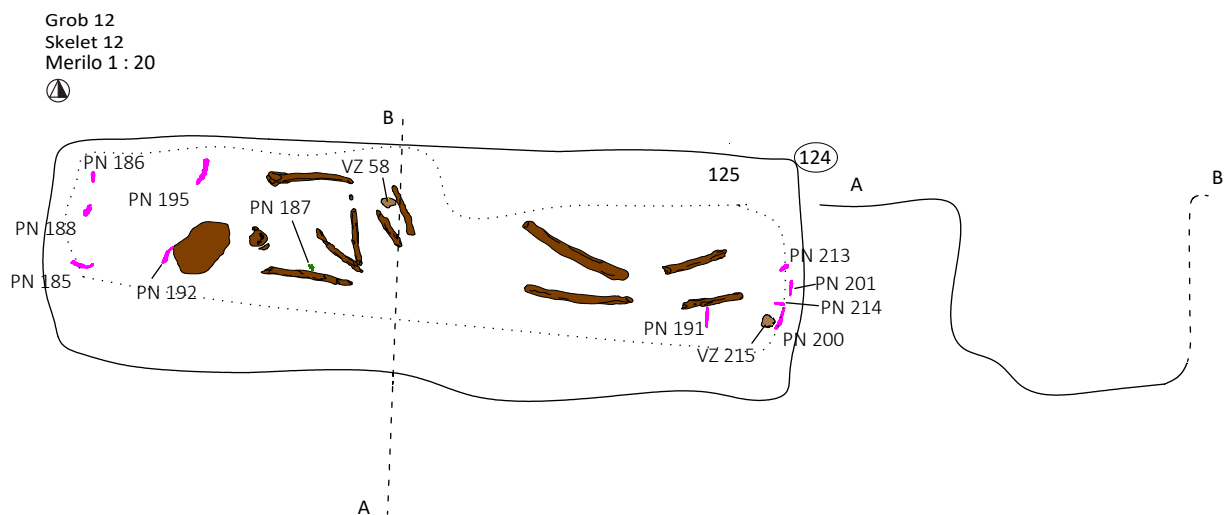
Grob 12

SE 125, Kv. A21

Opis groba: Grob se je nahajal med cerkvijo in ostanki nekdanjega vzhodnega zidu cerkvenega obzidja. Grobna jama je bila vkopana v SE 3 in SE 28 in je imela pravokotno obliko. Grobna jama je v dolžino merila 1,87 m, v širino do 0,43 m, ohranjena globina je znašala do 0,50 m. Na dnu grobne jame so ležali slabo ohranjeni ostanki človeškega skeleta (skelet 12).

Opis skeleta: V grobu je bila pokopana ženska (*adultus* II, 25–40 let). Ležala je na hrbtu v iztegnjeni legi v smeri zahod–vzhod, z glavo na zahod vendar položaj glave ni jasen. Eno roko je imela pokrčeno na prsih, drugo je imela na trebuhu. Ohranile so se samo trske kompaktne kostnine in 8 izoliranih zob. Zobje: opažena je bila anomalija pri obrabi zob, zobje so bili gracilni, podobni mlečnim, obraba samih zob pa kaže na starost 30 let.

Najdbe v grobu: Odkritih je bilo več močno korodiranih ostankov železnih žebeljev za krsto in nekaj drobnih močno preperelih odlomkov lesene krste ter deli noše v obliki spénca (**kat. št. 19**).

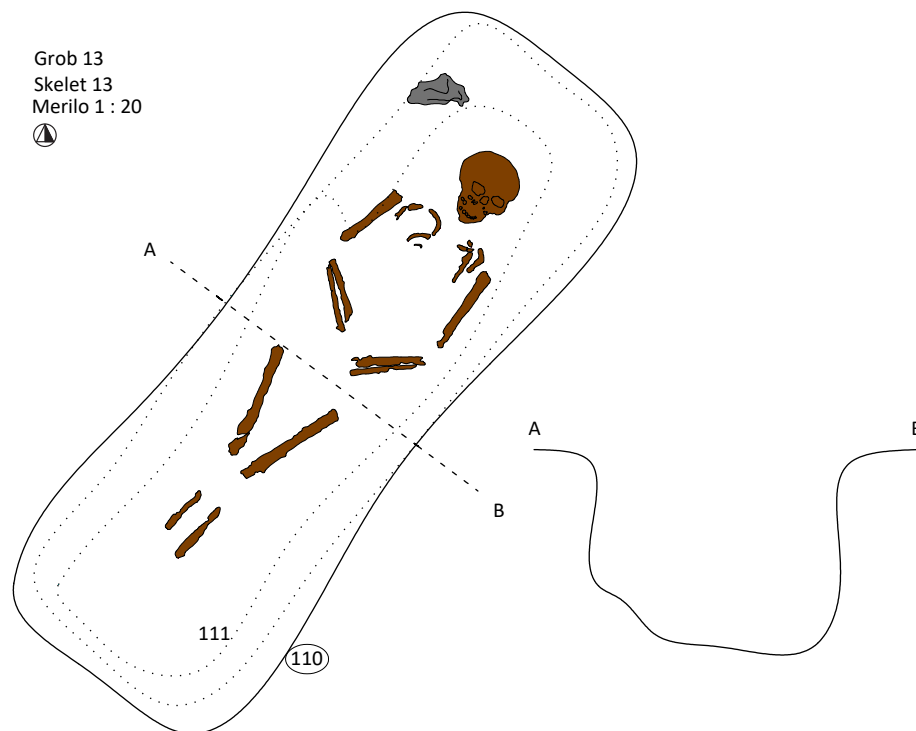
Grob 13

SE 111, Kv. C21, C22

Opis groba: Grob se je nahajal na severnem robu izkopnega polja (izkop smo razširili tako, da smo lahko raziskali in dokumentirali celoten grob). Grobna jama je bila vkopana v SE 3 in SE 28 in je imela pravokotno obliko. Grobna jama je v dolžino je merila 1,60 m, v širino do 0,43 m, ohranjena globina do 0,45 m. Na dnu grobne jame so ležali zelo slabo ohranjeni ostanki človeškega skeleta (skelet 13) in en večji kamen.

Opis skeleta: V grobu je bil pokopan moški (*adultus-senilis*, 30–40 let). Ležal je na hrbtu v iztegnjeni legi v smeri severozahod–jugovzhod, z glavo na zahodu na temenu, roke prekrižane na trebuhu. Izredno slabo ohranjen postkranialni skelet in srednje dobro ohranjena lobanja z enim zobom, čeprav fragmentirano. Spol: spolni znaki na lobanji kažejo na moškega. Starost: lobanjski šivi so zarasli. Zobje: Ohranjenih 16 izoliranih zob, na nekaterih zobeh je viden karies.

Najdbe v grobu: brez najdb.

Grob 14

SE 150, Kv. C21

Opis groba: grob ni bil kopan, ker leži pod kolovozom in izven izkopnega polja.

Grob 15

SE 82, Kv. A18

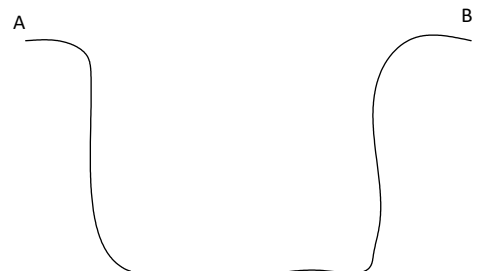
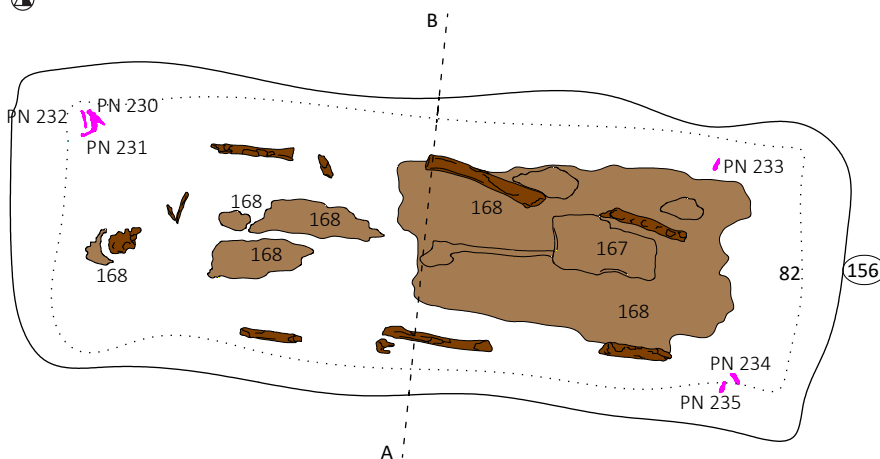
Opis groba: Grob se je nahajal južno od temeljev cerkve. Grobna jama je bila vkopana v SE 3 in SE 28 in je imela rahlo nepravilno pravokotno obliko. Grobna jama je v dolžino merila 1,97 m, v širino do 0,64 m, ohranjena globina je znašala do 0,65 m. Na dnu grobne jame so ležali zelo slabo ohranjeni ostanke človeškega skeleta (skelet 14).

Opis skeleta: V grobu je bil pokopan antropološko nedoločljiv skelet. Ležal je na hrbtu v iztegnjeni legi v smeri zahod–vzhod, z glavo na zahod na temenu?, roke so bile verjetno prekrížane na trebuhu. Ohranile so se samo trske kompaktne kostnine in nekaj razpadajočih fragmentov krova lobanje. Zobje niso bili ohranjeni.

Najdbe v grobu: Odkritih je bilo več močno korodiranih ostankov železnih žebeljev za krsto in nekaj večjih odlomkov pokrova in dna lesene krste.

Grob 15
Skelet 14
Merilo 1 : 20

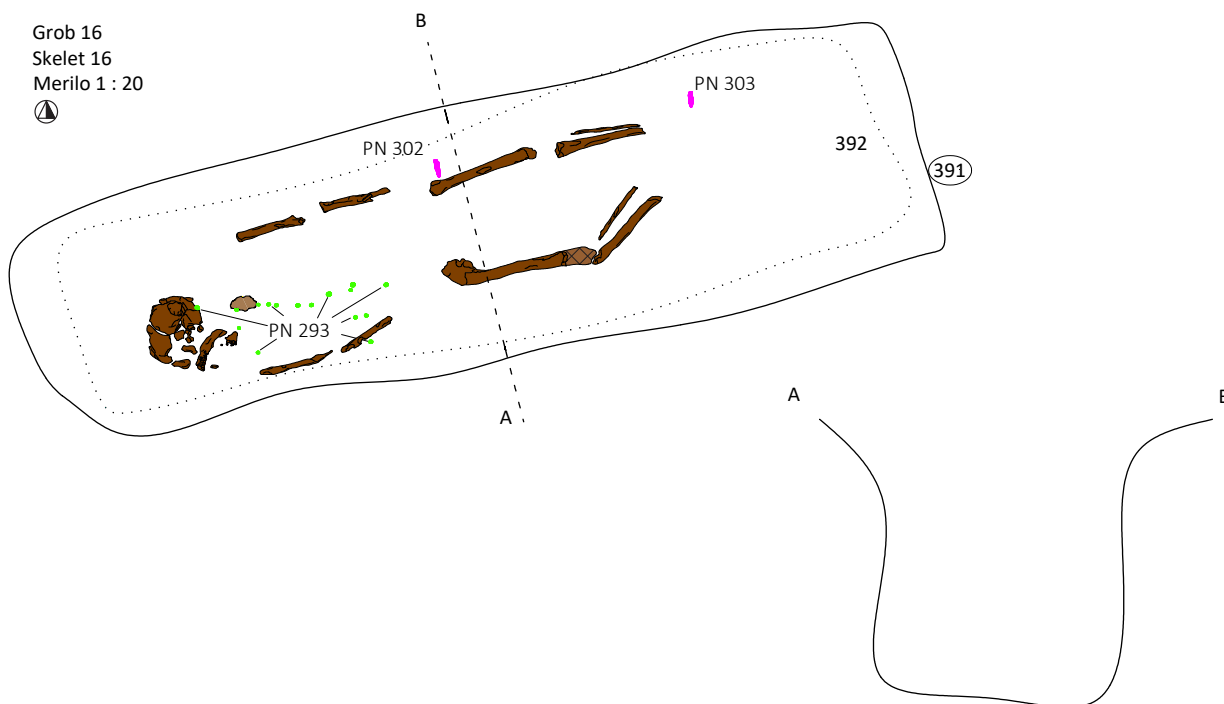
Grob 16

SE 392, Kv. B14

Opis groba: Grob se je nahajal jugozahodno od temeljev cerkve. Grobna jama je bila vkopana v SE 3 in in SE 28 in je imela rahlo nepravilno pravokotno obliko. Grobna jama je v dolžino merila 2,02 m, v širino do 0,58 m, ohranjena globina je znašala do 0,80 m. Na dnu grobne jame so ležali zelo slabo ohranjeni ostanki človeškega skeleta (skelet 16).

Opis skeleta: V grobu je bila pokopana oseba domnevno ženskega spola (*juvenis-adultus* I, 18–25 let). Ležala je na hrbtu v iztegnjeni legi v smeri zahod (jugozahod)–vzhod (severovzhod), z glavo na zahod (jugozahod) na levem licu, roke so bile ob telesu. Ohranjene so samo trske kompaktne kostnine in nekaj lobanjskih kosti. Zobje: ohranilo se je 25 izoliranih bolj majhnih zob, opazna je bila rahla obraba zob.

Najdbe v grobu: Odkritih je bilo več močno korodiranih ostankov železnih žabljev za krsto in en manjši preperel odlomek lesene krste ter deli noše v obliki steklenih gumbov (**kat. št. 21**).

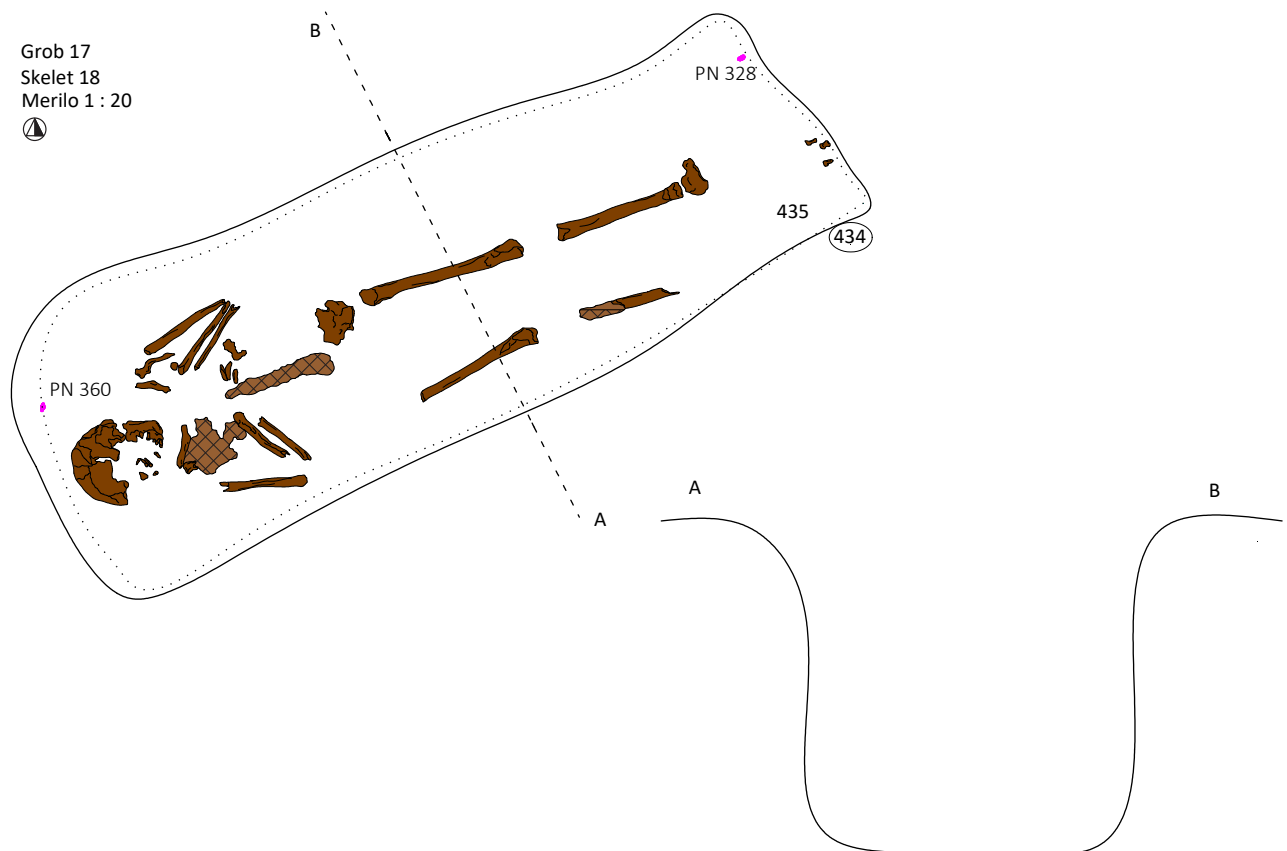
Grob 17

SE 435, Kv. C13–C14

Opis groba: Grob se je nahajal na severnem robu izkopnega polja, zahodno od ostankov temeljev cerkve. Grobna jama je bila vkopana v SE 3 in SE 28 in je imela nepravilno pravokotno obliko. Grobna jama je v dolžino merila 2,27 m, v širino do 0,79 m, ohranjena globina je dokumentirana do 0,11 m. Polnilo je vsebovalo odlomke keramičnega gradbenega materiala. Na dnu grobne jame so ležali zelo slabo ohranjeni ostanki človeškega skeleta (skelet 18).

Opis skeleta: V grobu je bila pokopana oseba domnevno ženskega spola (*adultus* II, 30–40 let). Ležala je na hrbtu v iztegnjeni legi v smeri jugozahod–severovzhod, glava na zahodu je ležala na levem licu, roke so bile pokrčene na prsih. Skelet je bil zelo slabo ohranjen s fragmenti korpusov dolgih kosti in nekaj fragmentov lobanje. Zobje: ohranilo se je 17 izoliranih zob na nekaterih je bil viden karies in anomalija pri obrabi zob.

Najdbe v grobu: Odkritih je bilo več močno korodiranih ostankov železnih žbljev za krsto in več manjših preperelih odlomkov lesene krste.

Grob 18

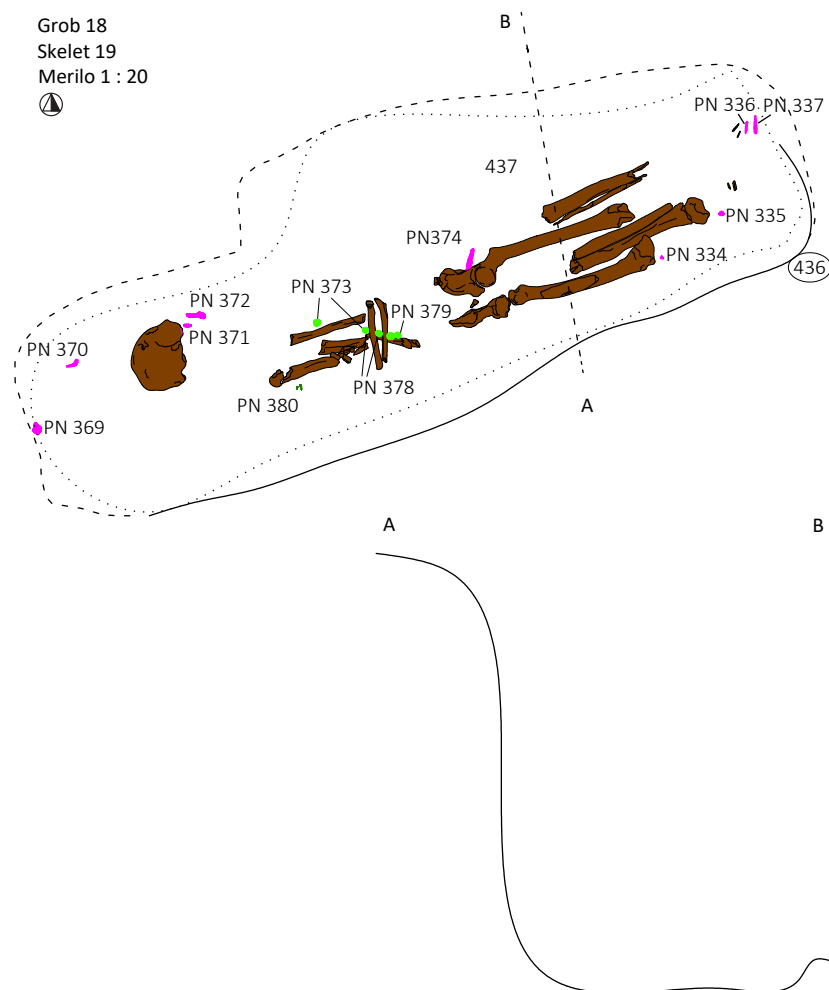
SE 437, Kv. C13

Opis groba: Grob seje nahajal ob severnem robu izkopnega polja, zahodno od ostankov temeljev cerkve. Grobna jama je bila vkopana v SE 3 in SE 28 in je imela nepravilno pravokotno obliko. Grobna jama je v dolžino merila 2,06 m, v širino do 0,60 m, ohranjena globina je znašala do 0,04 m. Na dnu grobne jame so ležali slabo ohranjeni ostanki človeškega skeleta (skelet 19).

Opis skeleta: V grobu je bil pokopan moški (*juvenis-adultus* I, 18–22 let), visok 165 cm. Slabo ohranjen skelet (glede na ostale relativno dobro) je ležal na hrbtu v iztegnjeni legi v smeri zahod (jugozahod)–vzhod (severovzhod), z glavo na zahodu (jugozahodu) na levem licu, roke so bile pokrčene na prsih, noge so bile verjetno stegnjene, vendar so bile kosti premaknjene.

Spol: Postkranialne kosti so bile robustne. Starost: odrasla oseba (apifize so prirasle). Zobje: ohranilo se je 12 izoliranih rahlo obrabljenih zob.

Najdbe v grobu: Odkritih je bilo več močno korodiranih ostankov železnih žebeljev za krsto in več kosov noše v obliki steklenih gumbov (**kat. št. 23**).

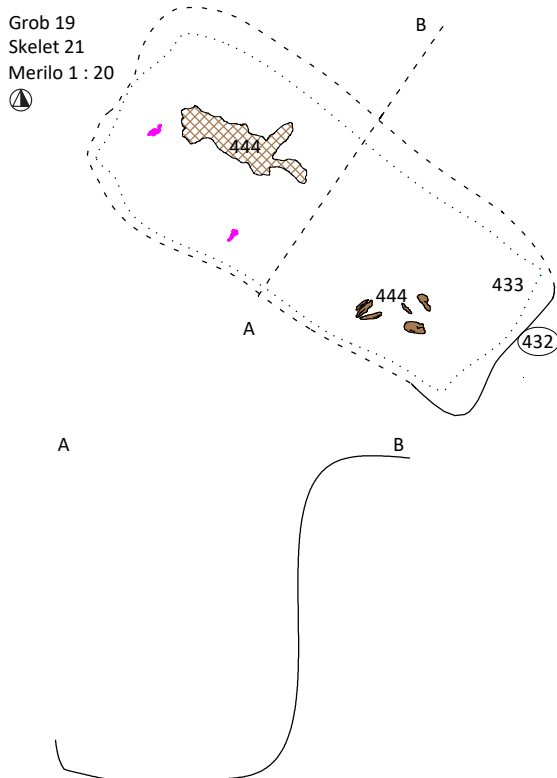
Grob 19

SE 433, Kv. C14

Opis groba: Grob se je nahajal ob severnem robu izkopnega polja, zahodno od ostankov temeljev cerkve in tik ob grobu 19. Grobna jama je bila vkopana v SE 3 in SE 28 in je imela pravokotno obliko. Grobna jama je v dolžino merila 1,12 m, v širino do 0,45 m, ohranjena globina je znašala do 0,18 m. V grobni jami je bil odkrit samo en človeški zob (skelet 21). Glede na velikost grobne jame gre najverjetneje za otroški grob.

Opis skeleta: V grobu je bila pokopan antropološko nedoločljiv skelet (mlada oseba). Lega skeleta ni jasna: severovzhod–jugozahod ali obratno, saj je bil ohranjen samo en zob (premolar) brez obrabe. Korenine zoba ni, ni pa razvidno ali le ta še ni bila formirana (zobna zasnova, starejši otrok) ali pa je bila uničena zaradi destruktivnega delovanja ilovice (odrasla oseba, *juvenis–adultus* I, pod 30 let).

Najdbe v grobu: Odkritih je bilo več močno korodiranih ostankov železnih žebeljev za krsto in več manjših in en večji preperel odlomek lesene krste.

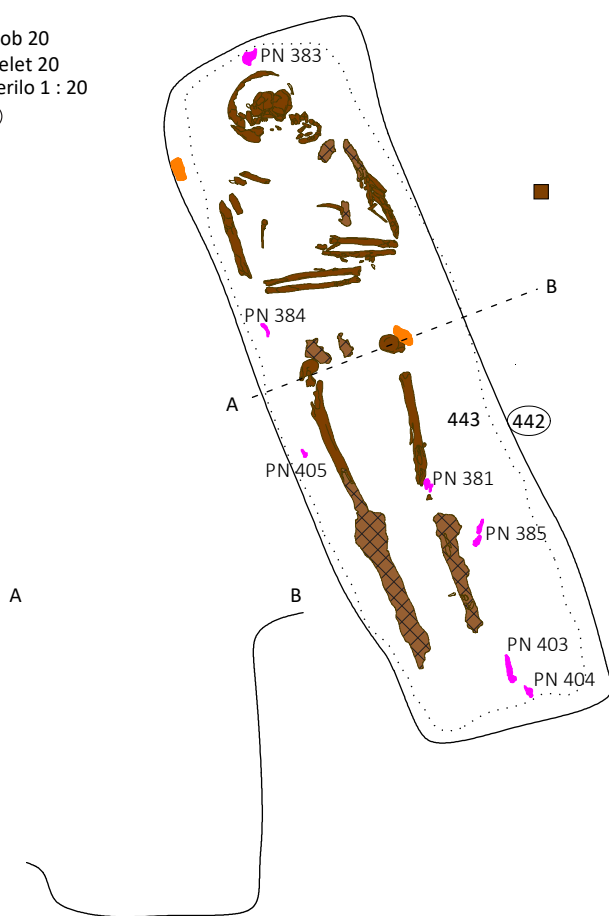

Grob 20

SE 433, Kv. C14

Opis groba: Grob se je nahajal ob severnem robu izkopnega polja, zahodno od ostankov temeljev cerkve. Grobna jama je bila vkopana v SE 3 in SE 28 in je imela pravokotno obliko. Grobna jama je v dolžino merila 1,85 m, v širino do 0,54 m, ohranjena globina je znašala do 0,17 m. Na dnu grobne jame so ležali zelo slabo ohranjeni ostanki človeškega skeleta (skelet 20) in dva odlomka keramičnega gradbenega materiala.

Grob 20
 Skelet 20
 Merilo 1 : 20

Opis skeleta: V grobu je bil pokopan antropološko nedoločljiv skelet (*juvenis-adultus* I, 17–25 let). Ležal je na hrbtu v iztegnjeni legi v smeri sever (severozahod)–jug (jugovzhod), z glavo na severu (severozahodu) na temenu, ena roka je bila pokrčena na prsih, druga skrčena na trebuhu. Od zelo slabo ohranjenega skeleta so se ohranile samo trske kompaktne kostnine v ilovici in fragmenti lobanje. Spol: spolni znaki na lobanji so bili mešani, nekateri ženski, drugi moški. Zobje: ohranilo se je 10 izoliranih zob z rahlo obrabo, trije zobje so imeli znake kariesa.

Najdbe v grobu: Odkritih je bilo več močno korodiranih ostankov železnih žebeljev za krsto.

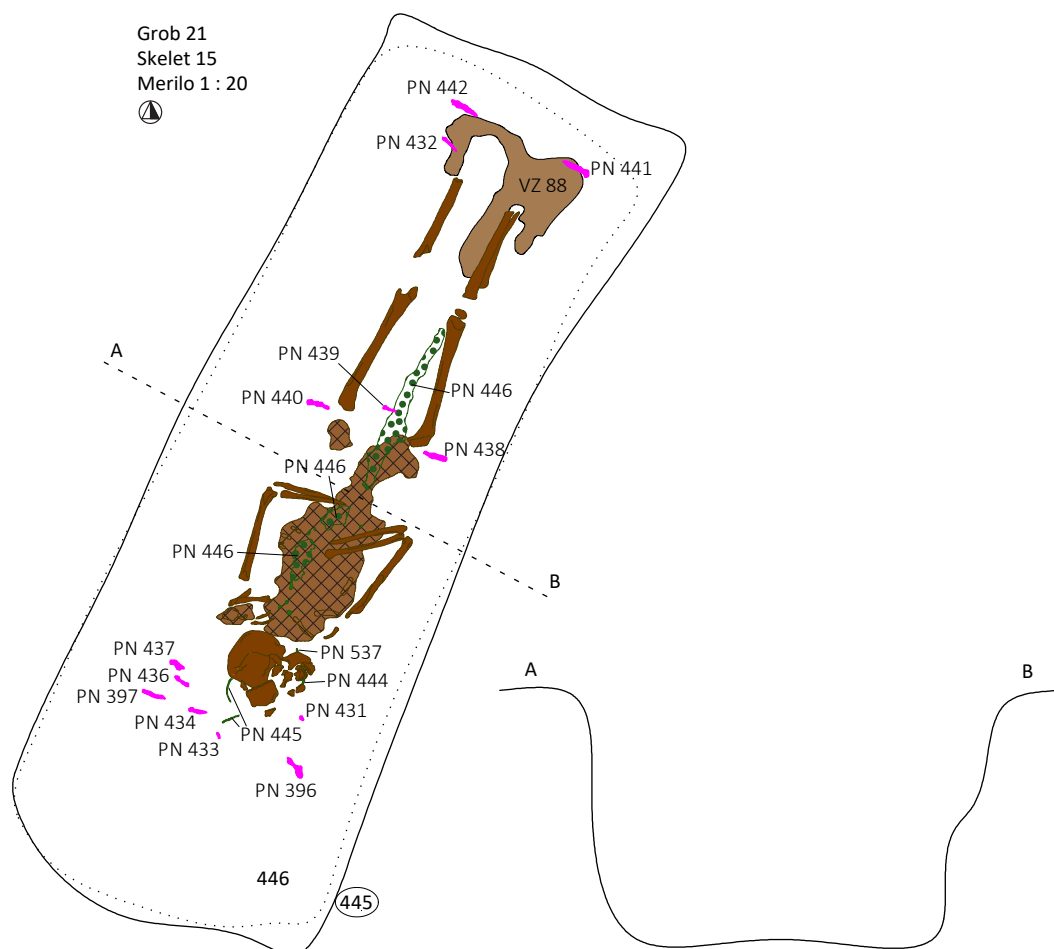
Grob 21

SE 446, Kv. A14, B14

Opis groba: Grob se je nahajal jugozahodno od ostankov temeljev cerkve. Grobna jama je bila vkopana v SE 3 in SE 28 in je imela pravokotno obliko. Grobna jama je v dolžino merila 2,40 m, v širino do 0,92 m, ohranjena globina je znašala do 0,70 m. Na dnu grobne jame so ležali slabo ohranjeni ostanki človeškega skeleta (skelet 15).

Opis skeleta: V grobu je bil pokopan otrok (*infans* II, 12–14 let). Ležal je na hrbtu v iztegnjeni legi v smeri jug (jugovzhod)–sever (severozahod), z glavo na jug (jugovzhod) na desnem licu, roke so bile pokrčene na trebuhu. Izredno slabo ohranjen skelet so predstavljale trske kompaktne kostnine v ilovici in fragmenti lobanje ter vseh 28 izoliranih stalnih zob.

Najdbe v grobu: Odkritih je bilo več močno korodiranih ostankov železnih žbljev za krsto in en večji preperel del lesene krste ter več delov noše v obliki trakaste žice, spencev in žičnatih žbljičkov iz bakrene zlitine (**kat. št. 24, 25, 26 in 27**).

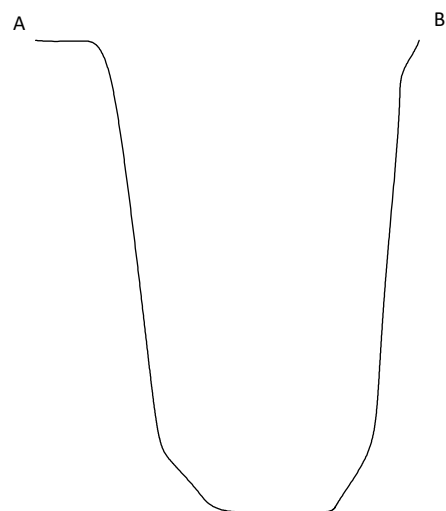
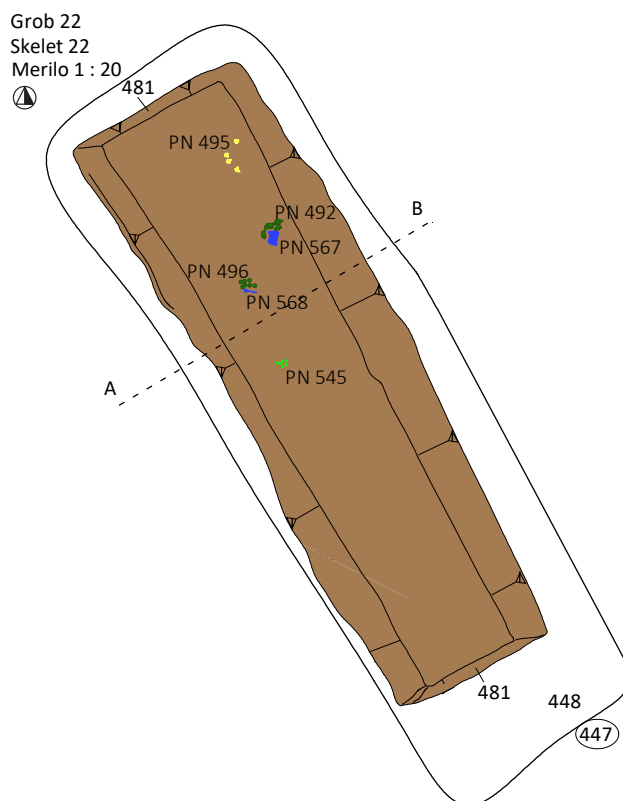
Grob 22

SE 448, Kv. C13

Opis groba: Grob se je nahajal zahodno od ostankov temeljev cerkve. Grobna jama je bila vkopana v SE 3 in SE 28 in je imela pravokotno obliko. Grobna jama je v dolžino merila 2,30 m, v širino do 0,66 m, ohranjena globina je znašala do 0,25 m. V leseni krsti z ohranjenim dnom, stranicami in deloma pokrovom, je bil odkrit samo del človeške kosti in nekaj zob (skelet 22).

Opis skeleta: V grobu je bil pokopan antropološko nedoločljiv skelet (*adultus* I, pod 30 let). Lega skeleta ni bila jasna, lahko jug (jugovzhod)–sever (severozahod) ali obratno. Ohranjen je bil le del desnega humerusa in sicer del distalne epifize. Med mokrim izpiranjem vzorcev polnila groba so bili naknadno odkriti manjši fragmenti dolgih kosti in nekaj zob, ki pa niso bili antropološko analizirani.

Najdbe v grobu: Ohranjena je bila skoraj cela lesena krsta ter več delov noše v obliki ostankov tkanine (**kat. št. 33**), obročkov za zavezovanje (**kat. št. 30**), masivnega kovinskega sklepanca (**kat. št. 29**), zlatih našitkov (**kat. št. 31**) in steklenih okrasnih fasetiranih kamenčkov (**kat. št. 32**).

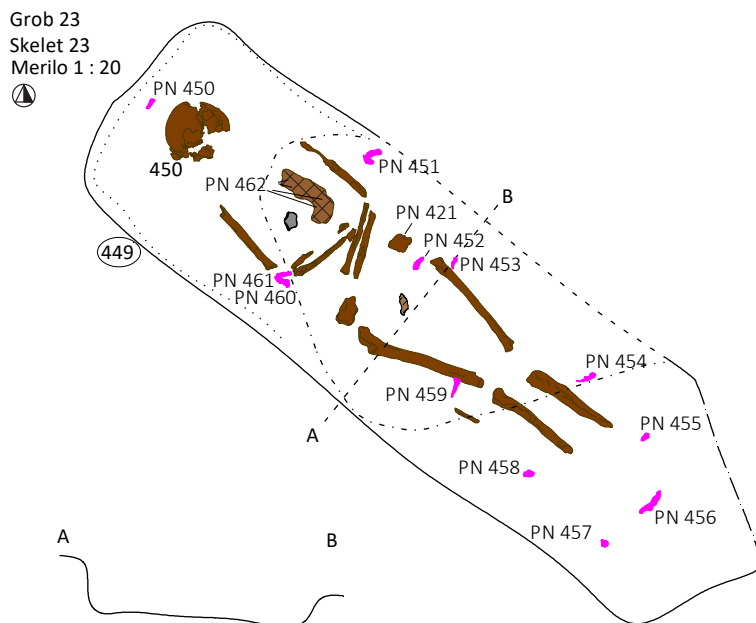
Grob 23

SE 450, Kv. C13

Opis groba: Grob se je nahajal zahodno od ostan-
kov temeljev cerkve. Grobna jama je bila vkopana v
SE 3 in SE 28 in je imela pravokotno obliko. Grobna
jama je v dolžino merila 1,95 m, v širino do 0,60 m,
ohranjena globina je znašala do 0,20 m. Grob je pre-
sekal starejša grobova 18 in 24, sam pa je bil delno
poškodovan z grobom 20. Na dnu grobne jame so
ležali izredno slabo ohranjeni ostanki človeškega ske-
leta (skelet 23).

Opis skeleta: V grobu je bila pokopana oseba do-
mnevno ženskega spola (*maturus*, nad 40 let). Ležala
je na hrbtu v iztegnjeni legi v smeri severozahod–ju-
govzhod, glava na temenu na severozahodu, roke je
imela pokrčene na trebuhu. Izredno slabo ohranjen
skelet so predstavljale trske kompaktne kostnine in
fragmenti lobanje, kjer so bili vidni zarasli lobanjski
šivi ter en zob. Zobje: opazna je bila izguba prednjih
zob pred smrtjo, karies in anomalija pri obrabi zob.

Najdbe v grobu: Odkritih je bilo več močno ko-
rodiranih ostankov železnih žebeljev za krsto in en
manjši preperel del lesene krste ter več delov noše v
obliki spnécev (**kat. št. 36**).

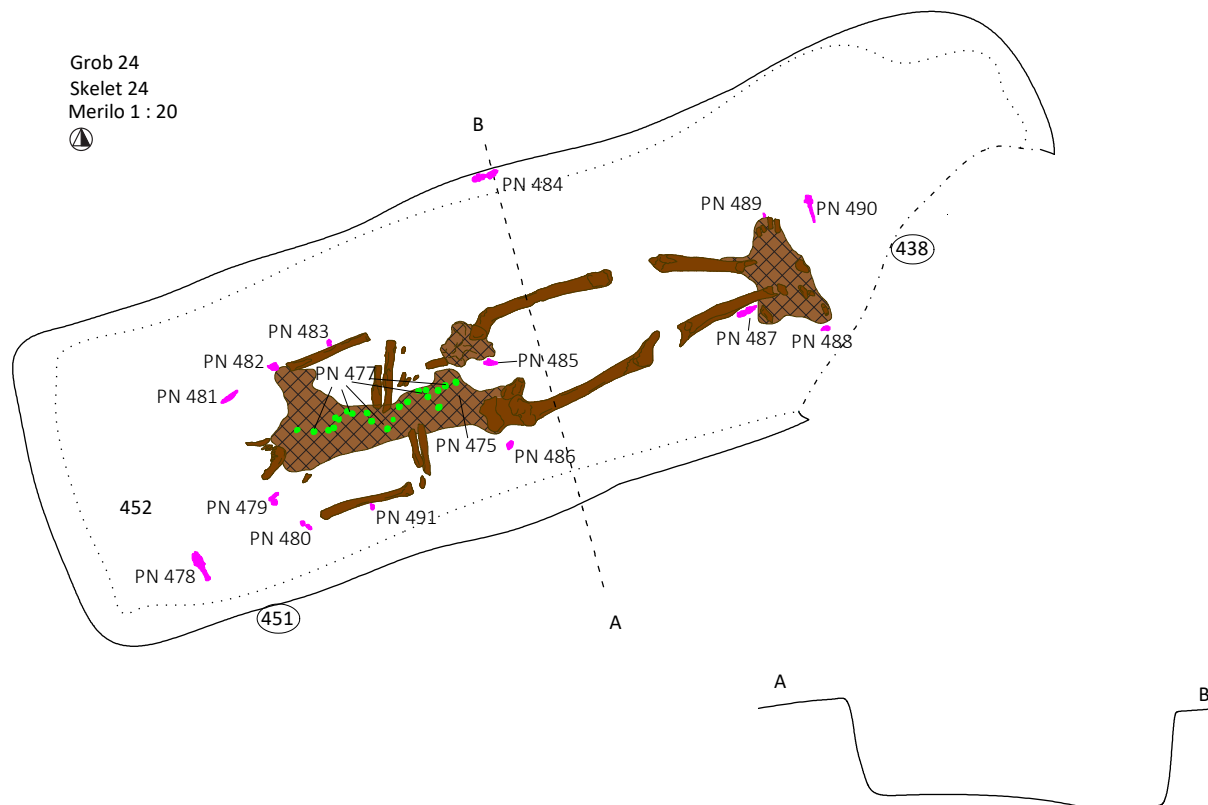
Grob 24

SE 452, Kv. C13

Opis groba: Grob se je nahajal zahodno od ostankov temeljev cerkve. Grobna jama je bila vkopana v SE 3 in SE 28 in je imela pravokotno obliko ter je v dolžino merila 2,75 m, v širino do 0,77 m, ohranjena globina je znašala do 0,24 m. Grob je bil poškodovan s kasnejšima grobovoma 23 in 25. Na dnu grobne jame so ležali slabo ohranjeni ostanki človeškega skeleta (skelet 24).

Opis skeleta: V grobu je bila pokopana mlada oseba nedoločljivega spola (*juvenis–adultus* I, 17–20 let). Ležala je na hrbtu v iztegnjeni legi v smeri jugozahod–severovzhod, z glavo na temenu na jugozahodu, roke so bile pokrčene na trebuhu. Zelo slabo ohranjen skelet predstavljajo samo fragmenti korpusov dolgih kosti. Zobje: ohranjenih je bilo 20 izoliranih zob na katerih je bila vidna rahla obraba zob.

Najdbe v grobu: Odkritih je bilo več močno korodiranih ostankov železnih žebeljev za krsto ter več delov noše v obliki spencev (**kat. št. 37**) in steklenih gumbov (**kat. št. 38**).

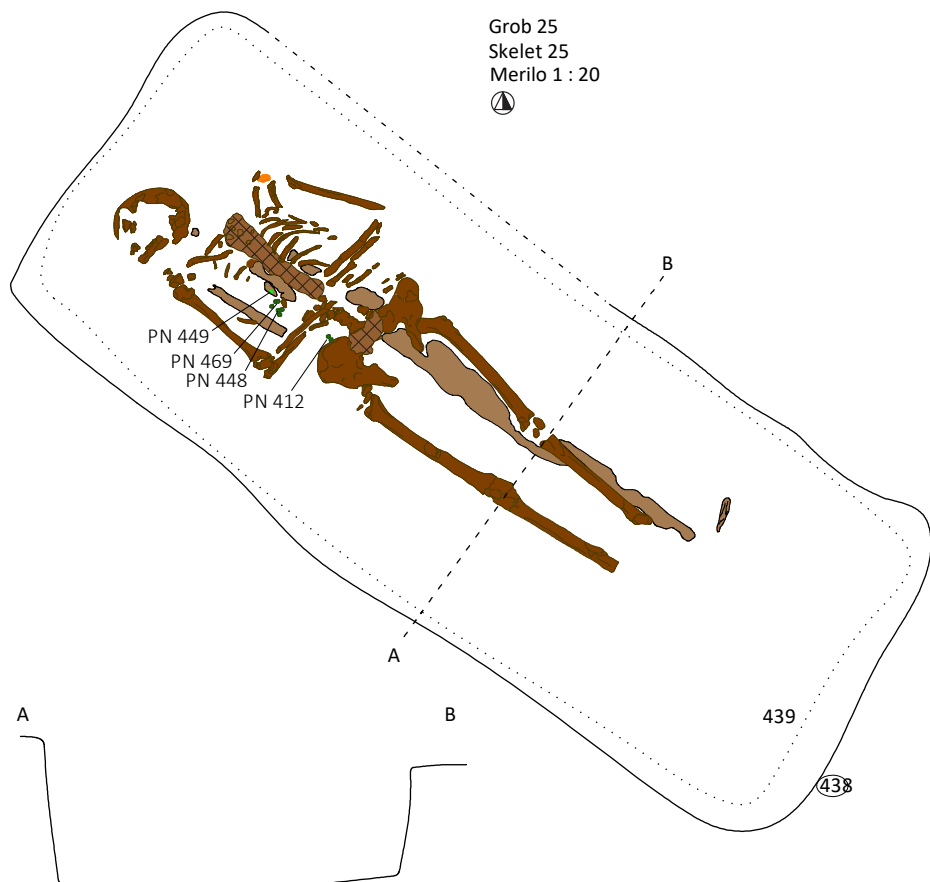
Grob 25

SE 439, Kv. C14

Opis groba: Grob se je nahajal zahodno od ostankov temeljev cerkve. Grobna jama je bila vkopana v SE 3 in SE 28 in je imela pravokotno obliko ter je v dolžino merila 2,37 m, v širino do 0,88 m, ohranjenost globina je znašala do 0,33 m. Grob se je nahajal tik ob grobu 19. V polnilu je bilo odkritih nekaj odlomkov keramičnega gradbenega materiala. Na dnu grobne jame so ležali slabo ohranjeni ostanki človeškega skeleta (skelet 25).

Opis skeleta: V grobu je bila pokopana mlada oseba nedoločljivega spola (*juvenis-adultus* I, 17–20 let). Ležala je na hrbtu v iztegnjeni legi v smeri severozahod–jugovzhod, z glavo na levem licu na jugozahodu, roke je imela pokrčene na trebuhu. Zelo slabo ohranjen skelet predstavljajo le fragmenti korpusov dolgih kosti. Zobje: ohranjeno je bilo skoraj popolno zobovje na katerem je vidna rahla obraba zob.

Najdbe v grobu: Odkritih je bilo več močno preperelih delov lesene krste ter več delov noše v obliki obročkov za zavezovanje oblačil in drobnega odlomka stekla.

Grob 26

SE 454, Kv. C13

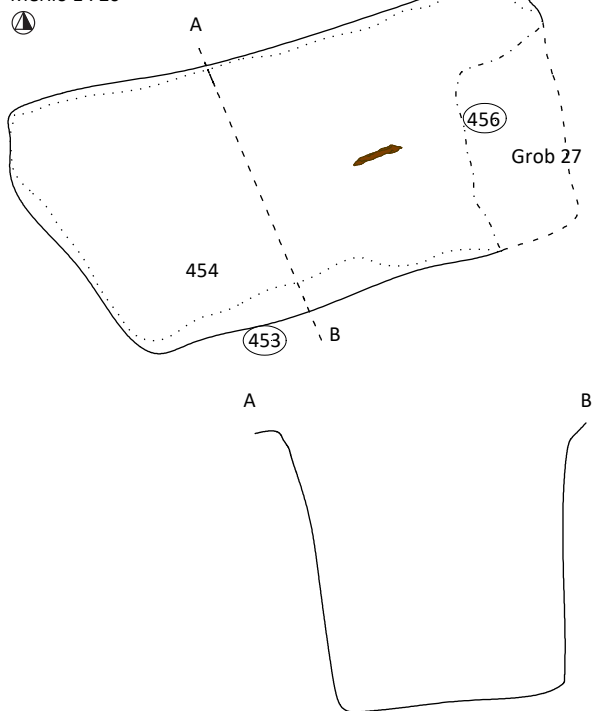
Opis groba: Grob se je nahajal zahodno od ostankov temeljev cerkve. Grobna jama je bila vkopana v SE 3 in SE 28 in je verjetno imela pravokotno obliko vendar je bil grob na vzhodnem delu poškodovan z grobom 27. Ohranjena grobna jama je v dolžino merila 1,47 m, v širino do 0,67 m in bila globoka do 0,20 m. V grobni jami je bila odkrita samo ena kost (skelet 26).

Opis skeleta: V grobu je bil pokopan antropološko nedoločljiv skelet (*adultus* I, nad 20 let). Lega skeleta ni jasna: v smeri jugozahod–severovzhod ali obratno, saj je bil ohranjen je le del desnega humerusa.

Najdbe v grobu: Odkritih je bilo več močno korodiranih ostankov železnih žeblicev za krsto.

Grob 26
Skelet 26
Merilo 1 : 20

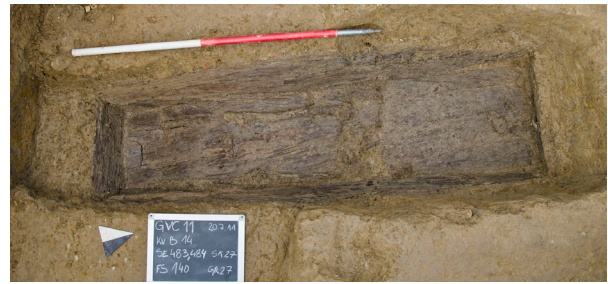
Grob 27

SE 457, Kv. C14

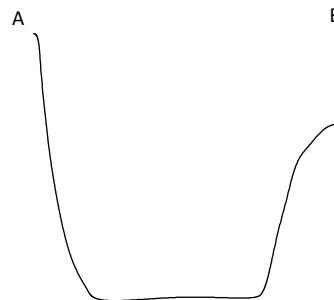
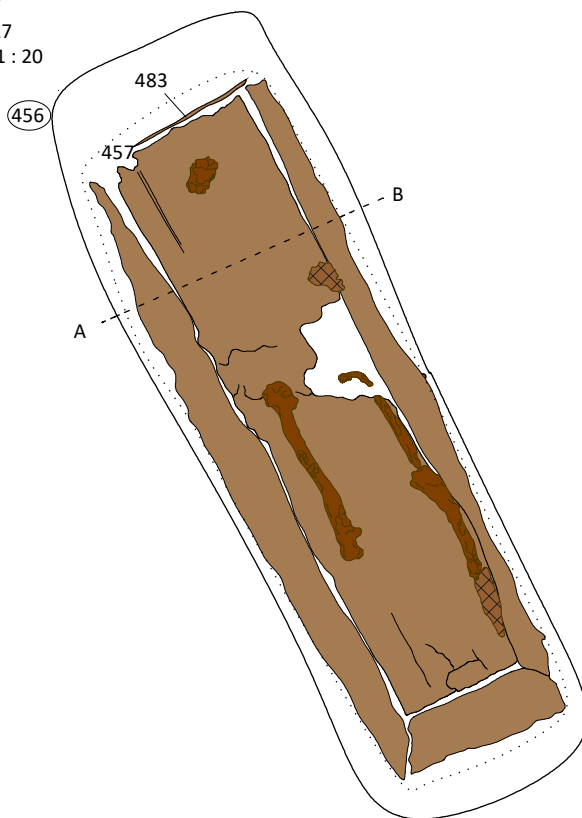
Opis groba: Grob se je nahajal zahodno od ostan-
kov temeljev cerkve. Grobna jama je bila vkopana v
SE 3 in SE 28 in je imela pravokotno obliko ter je v
dolžino merila 2,01 m, v širino do 0,58 m, ohranjena
globina je znašala do 0,75 m. Na dnu grobne jame
je bila ohranjena lesena krsta, v njej so ležali izredno
slabo ohranjeni ostanki človeškega skeleta (skelet 27).

Opis skeleta: V grobu je bila pokopana odrasla ose-
ba nedoločljivega spola (*adultus* I, 20–30 let). Ležala
je na hrbtu v iztegnjeni legi v smeri sever (severoza-
hod)–jug (jugovzhod), z glavo na severu (severoza-
hodu), položaj rok ni bil znan. Izredno slabo ohra-
njen skelet predstavljajo trske kompaktne kostnine v
ilovici in nekaj fragmentov lobanjskega krova. Zobje:
ohranili sta se samo dve zobni kroni.

Najdbe v grobu: Odkrita je bila skoraj v celoti oh-
ranjena lesena krsta.

Grob 27
Skelet 27
Merilo 1 : 20

Grob 28

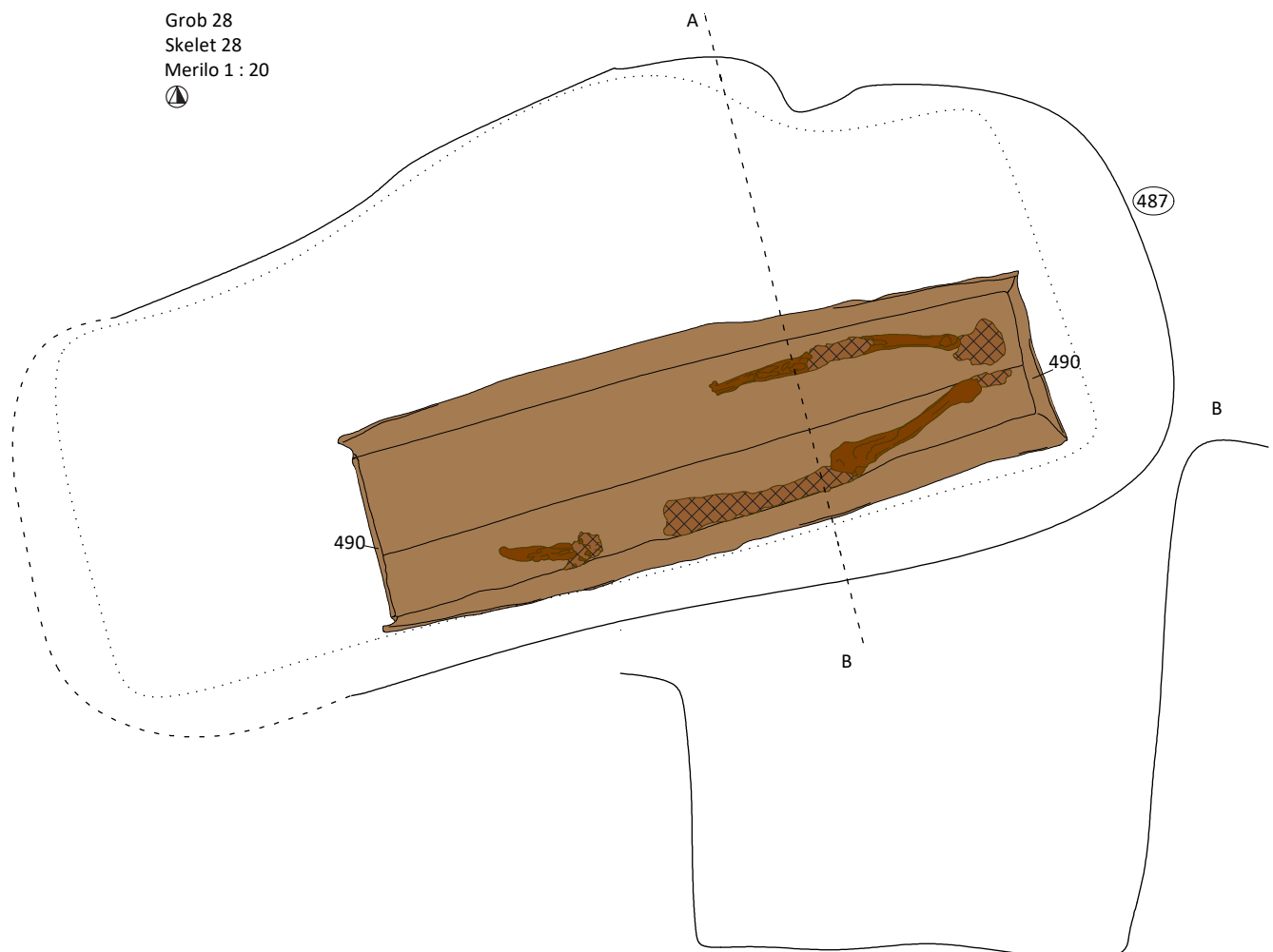
SE 486, Kv. C14

Opis groba: Grob se je nahajal zahodno od ostan-
kov temeljev cerkve. Precej velika in globoka grobna
jama je bila vkopana v SE 3 in SE 28 in je imela ne-
pravilno pravokotno obliko z razširitvijo na severni
strani, saj sta bila v isti grobni jami dokumentirana
dva pokopa (grob 28 in grob 29). V dolžino je merila
2,88 m, v širino do 1,33 m, ohranjena globina je do
1,45 m. Na dnu grobne jame, v njenem južnem delu
je bila ohranjena lesena krsta, v njej so ležali izredno
slabo ohranjeni ostanki človeškega skeleta (skelet 28).

Opis skeleta: V grobu je bila pokopana odrasla ose-
ba nedoločljivega spola (*adultus* I, 20–30 let). Ležala
je na hrbtu v iztegnjeni legi v smeri sever (severo-
zahod)–jug (jugovzhod) z glavo severu (severozaho-
du), položaj rok ni bil znan. Od izredno slabo ohran-
jenega skeleta so se ohranili samo fragmenti lobanje.

Med mokrim izpiranjem vzorcev polnila groba so bili
naknadno odkriti manjši fragmenti dolgih kosti in ne-
kaj zob, ki pa niso bili antropološko analizirani.

Najdbe v grobu: Odkrita je bila skoraj v celoti oh-
ranjena lesena krsta

Grob 29

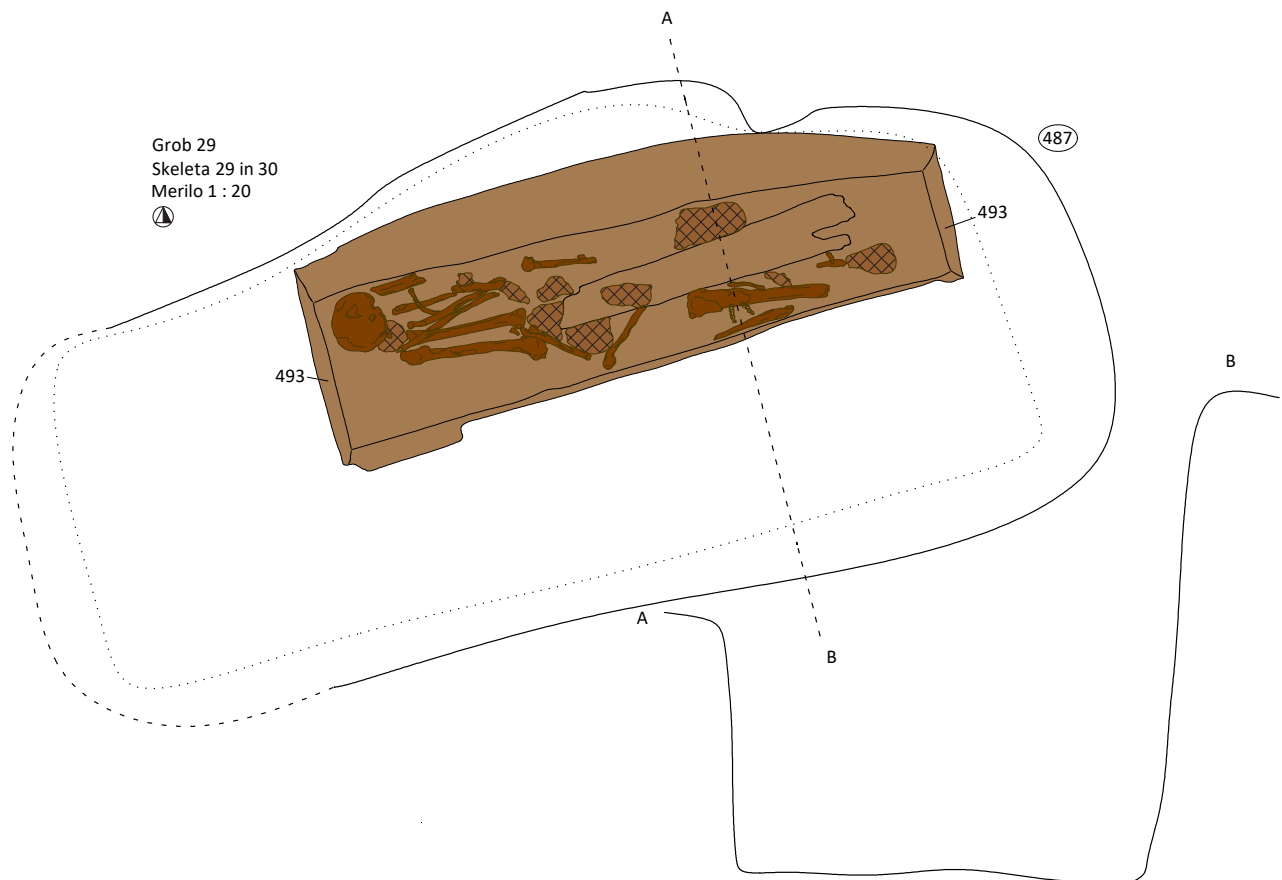
SE 488, Kv. C14

Opis groba: Grob se je nahajal zahodno od ostan- kov temeljev cerkve. Precej velika in globoka grobna jama je bila vkopana v SE 3 in SE 28 in je imela ne- pravilno pravokotno obliko z razširitvijo na severni strani, saj sta bila v isti grobni jami dokumentirana dva pokopa (grob 28 in grob 29). V dolžino je merila 2,88 m, v širino do 1,33 m, ohranjena globina je zna- šala do 1,45 m. Na severnem delu grobne jame je bila ohranjena lesena krsta v kateri so ležali izredno slabo ohranjeni ostanki dveh človeških skeletov (skelet 29 in 30).

Opis skeleta: V grobu sta bila pokopana dva an- tropološko nedoločljiva skeleta (oba *adultus* I, 20–30 let). Prvi skelet (SK 29) je ležal je na hrbtu v iztegnje- ni legi v smeri zahod–vzhod, položaj glave ni jasen, kosti rok in nog so bile premaknjene. Drugi skelet (SK 30) je domnevno prav tako ležal na hrbtu v iz- tegnjeni legi v smeri vzhod–zahod?, položaj glave in

rok ni bil znan. Ali je šlo za sočasen pokop ali ka- snejši prekop groba zaradi izredno slabe ohranjenos- ti skeletnih ostankov in premikanja kosti, ni možno povedati. Ohranjene so bile samo trske kompaktne kostnine v ilovici in fragmenti lobanje. Med mokrim izpiranjem vzorcev polnila groba so bili naknadno odkriti manjši fragmenti dolgih kosti in nekaj zob, ki pa niso bili antropološko analizirani.

Najdbe v grobu: Odkrita je bila skoraj v celoti oh- ranjena lesena krsta.

Grob 30

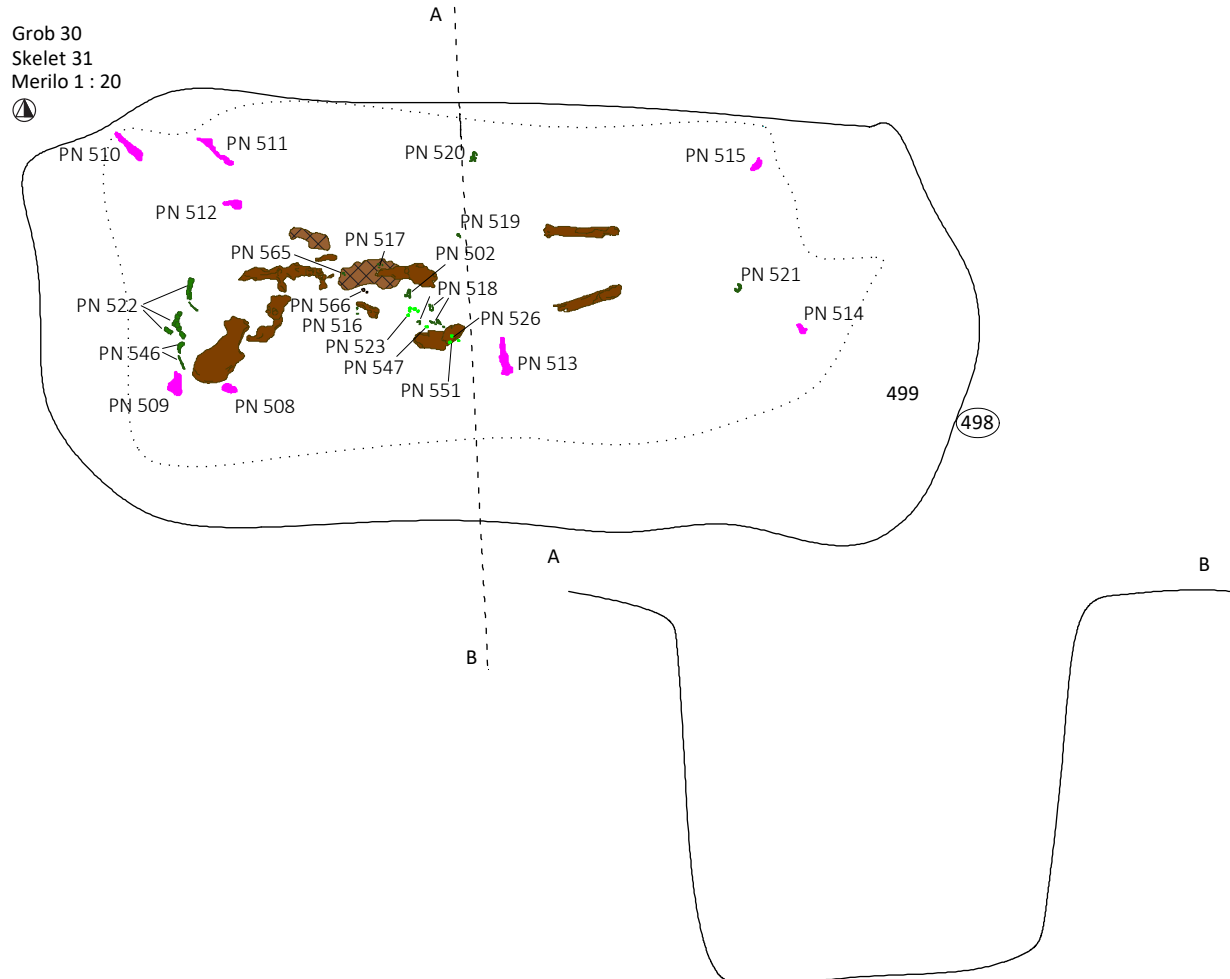
SE 499, Kv. C13

Opis groba: Grob je ležal zahodno od ostankov temeljev cerkve tik ob severnem robu izkopnega polja. Grobna jama je bila vkopana v SE 3 in SE 28 in je imela nepravilno ovalno obliko s skoraj ravno zahodno steno. Ohranjena grobna jama je v dolžino merila 0,96 m, v širino do 0,52 m in bila globoka do 0,56 m. Na dnu grobne jame so ležali izredno slabo ohranjeni ostanki človeškega skeleta (skelet 31).

Opis skeleta: V grobu je bil domnevno pokopan otrok (infans I, 3–6 let). Skelet je ležal na hrbtu v iztegnjeni legi v smeri zahod–vzhod, z glavo na desnem licu, položaj rok ni bil znan. Od izredno slabo ohranjenega skeleta so se ohranili le fragmenti lobanje (čelnica) in nekaj trsk kompaktne kostnine dolgih kosti. Med mokrim izpiranjem vzorcev polnila groba

so bili naknadno odkriti manjši fragmenti dolgih kosti in nekaj zob, ki pa niso bili antropološko analizirani.

Najdbe v grobu: Odkritih je bilo več močno korodiranih ostankov železnih žebeljev za krsto in deli noše v obliki spencev (kat. št. 43, 44, 45), trakaste žice (kat. št. 46, 47) ter steklenih in lesenih jagod (kat. št. 48, 49).

Grob 31

SE 154, Kv. C19–C20

Opis groba: grob ni bil kopan.

Skelet 17

SE 74, Kv. C13

Opis skeleta: Del lobanje je bil najden v ruševinski plasti. Kostilobanje pripadajo osebi domnevno ženskega spola (*adultus I*, 20–30 let). Od zob je bila ohranjena ena zobna krona.

12 Katalog gradiva

V katalogu predstavljamo izbor najdb z arheološkega najdišča Govče. V izboru gradiva so predstavljeni tipološko opredeljivi predmeti. Opisi gradiva so razvrščeni kronološko od najstarejših do najmlajših. Znotraj vsakega časovnega obdobja pa po grobnih celotah ter po posameznih stratigrafskih enotah (SE). V primeru, da SE vsebuje odlomke različnih obdobij, so le-ti znotraj posamezne SE prav tako kronološko navedeni. Gradivo začasno hrani arhiv CPA.

Z risbo je v tablah predstavljeno skoraj vse gradivo iz kataloga, manjkajo le predmeti, ki so slabše ohranjeni, isti tip predmeta pa je že predstavljen z risbo pod isto ali drugo kataloško številko. Prav tako so pri najdbah sestavljenih iz več kosov (npr. gumbi), ki so bile dokumentirane kot ena posebna najdba (PN), z risbo upodo-

bljeni samo reprezentativni kosi. Merila risb v katalogu so prikazana v sklicu pod vsako tablo, načeloma pa so stekleni in kovinski predmeti v merilu 1 : 1, lončenina v merilu 1 : 2 ter gradbena keramika v merilu 1 : 4.

Opis vseh predmetov v katalogu vsebuje najdiščne podatke (SE, Kv), naveden material in kratek opis, ki pri lončenini obsega tudi način izdelave, podatke o sestavi lončarske mase, načinu žganja, opis okrasa in posebnosti. Gradivo sestavljeno iz več kosov ima število kosov izraženo s številko v oklepaju. Vsi predmeti v katalogu imajo podano velikost v centimetrih (cm). Opis najdb delno sledi oblikovno-tehnološkemu obrazcu, ki ga je predlagala M. Horvat.⁶⁴

Za hrambo gradiva je pristojen Pokrajinski muzej Celje.

Okrajšave

dl.	ohranjena dolžina
v.	ohranjena višina
š.	ohranjena širina
pr.	premer
db.	debelina
u.	ustje
d.	dno
ost.	ostenje
roč.	ročaj
vel.	velikost
SE	stratigrafska enota
PN	posebna najdba
SN	seznam najdb
Kv.	kvadrant
najv.	največja, največji
povp.	povprečen, povprečna

⁶⁴ Po Horvat M. (1999) je opredeljen opis mase, tehnika oblikovanja, žganje, barva površine in preloma pa je določena po Munsellovi barvni lestvici (Munsell 2010).

12.1 Zgodnjenovoveško gradivo (do leta 1600)

Pokopališče

1 Grob 1, SE 100, C18, PN 264, 265.

Dva odlomka žice iz bakrove zlitine. Pr. 0,2 cm, dl. 2,1 in 2,2 cm.

2 Grob 1, SE 100, C18, PN 60.

Odlomek žice iz bakrove zlitine. Pr. 0,2 cm, dl. 1,8 cm.
Ni izrisano.

3 Grob 1, SE 100, C18, PN 251.

Odlomek žice iz bakrove zlitine. Pr. 0,2 cm, dl. 2,1 cm.
Ni izrisano.

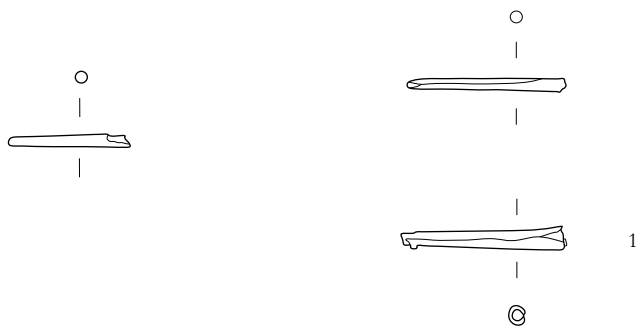
4 Grob 1, SE 100, C18, PN 252.

Odlomek žice iz bakrove zlitine. Pr. 0,2 cm, dl. 2,4 cm.
Ni izrisano.

5 Grob 3, SE 105, Kv. C22, PN 222.

Venček iz trakaste žice iz bakrove zlitine s tremi močno korodiranimi železnimi predmeti, ki so bili nanj bodisi obešeni ali pa so venček pritrjevali na krsto. Pr. 17 cm, š. 0,4 cm.

GROB 1

GROB 3

5

Merilo 1:1.

6 Grob 4, SE 109, Kv. B21, PN 157.

Stekleni gumbi (14) različnih velikosti iz brušenega prozornega stekla in z zanko iz bakrove zlitine, ki se na drugi strani gumba zaključijo z drobno rozeto. Gumbi se po oblikovanju površine delijo na dve vrsti: turbanasto zaviti (4 gumbi) in fasetirani (10 gumbov). Povp. pr. 1,7 cm, povp. v. 1,6 cm.

7 Grob 4, SE 109, Kv. B21, PN 137.

Železen žebelj. Dl. 3,6 cm, pr. 0,3 cm. Ni izrisano.

8 Grob 4, SE 109, Kv. B21, PN 150.

Železen žebelj. Dl. 2,7 cm, pr. 0,25 cm.

9 Grob 4, SE 109, Kv. B21, PN 241.

Železen žebelj. Dl. 4,6 cm, pr. 0,45 cm. Ni izrisano.

10 Grob 5, SE 115, Kv. B20, B21, PN 112.

Železen žebelj. Dl. 7,3 cm, pr. 0,3 cm. Ni izrisano.

11 Grob 5, SE 115, Kv. B20, B21, PN 113/1, 113/2.

Železna žebelja. Dl. 3,13 cm, pr. 0,4 cm in dl. 3,4 cm, pr. 0,3 cm.

12 Grob 6, SE 113, Kv. A20, PN 114.

Odlomki spenca iz bakrove zlitine. Dl. 1,1 cm, š. 0,8 cm. Ni izrisano.

13 Grob 7, SE 129, Kv. B20, PN 117.

Odlomki spenca iz bakrove zlitine. Dl. 1,1 cm, š. 0,4 cm.

14 Grob 7, SE 129, Kv. B20, PN 123.

Odlomki spenca iz bakrove zlitine. Ni izrisano.

15 Grob 9, SE 123, Kv. A21, PN 163.

Odlomki spenca iz bakrove zlitine. Ni izrisano.

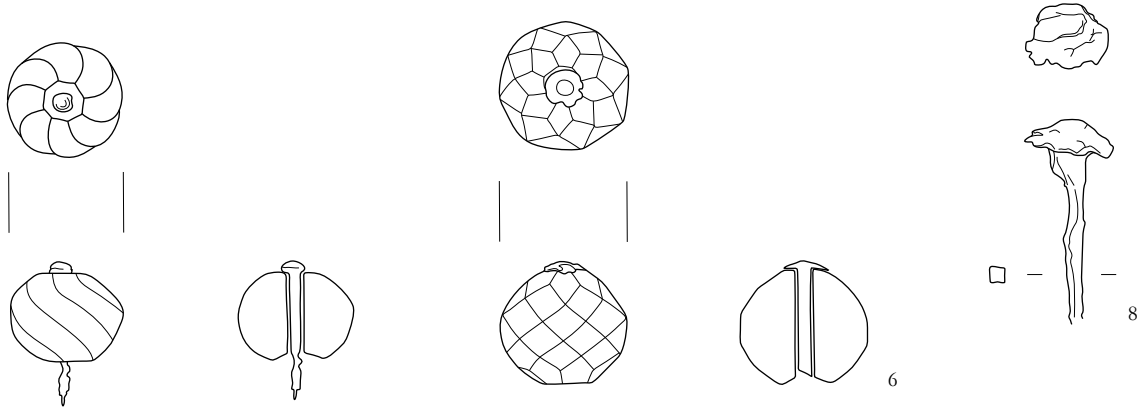
16 Grob 9, SE 123, Kv. A21, PN 136.

Železen žebelj. Dl. 3,6 cm, pr. 0,25 cm.

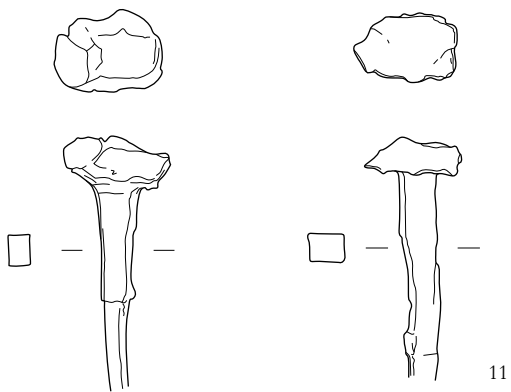
17 Grob 10, SE 127, Kv. B21, PN 142.

Železen žebelj. Dl. 4,2 cm, pr. 0,3 cm.

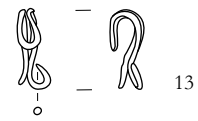
GROB 4

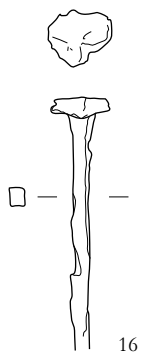
GROB 5

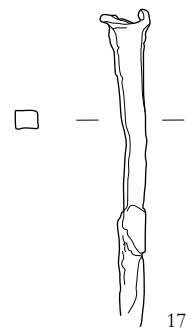
GROB 7

GROB 9

GROB 10

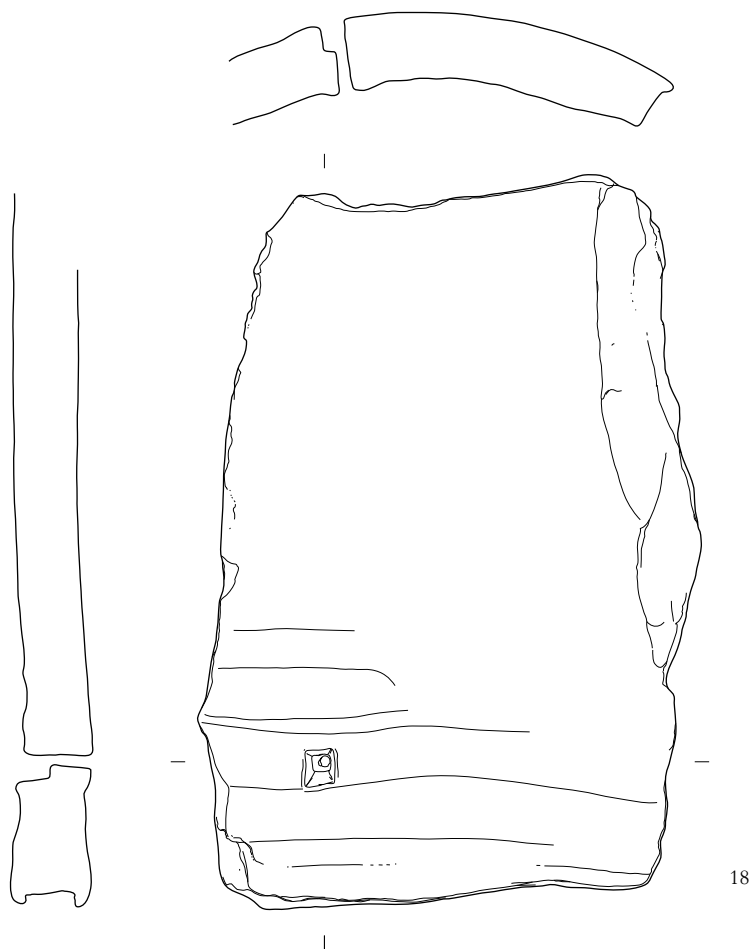
18 Grob 11, SE 104, Kv. B20–C21, SN 112.

Keramični strešnik? z rahlo konveksno zaobljenim prerezom, poškodovan. Na eni strani je narejena majhna pravokotna luknja (za pritrditev?).
Dl. 19,1 cm, š. 13,4 cm, db. 1,2 oz. najv. db. 2,2 cm.

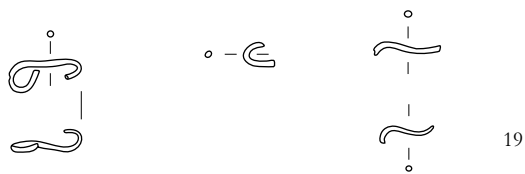
19 Grob 12, SE 125, Kv. A21, PN 187.

Odlomki spénca iz bakrove zlitine. Dl. 1 cm in 0,9 cm, š. 0,4 in 0,3 cm.

GROB 11

GROB 12

18 *merilo 1:2, 19 merilo 1:1.*

20 Grob 16 SE 392, Kv. B14, PN 536.

Odlomek žice iz bakrove zlitine. Pr. 0,2 cm, dl. 1,1 cm.
Ni izrisano.

21 Grob 16 SE 392, Kv. B14, PN 293, PN 563.

19 skoraj okroglih gumbov različnih velikosti iz črne steklene paste, nekateri imajo delno ohranjeno drobno železno zanko. Povp. pr. 0,9 cm, povp. v. 0,7 cm.

22 Grob 18, SE 437, Kv. C13, PN 380.

Odlomki spénca iz bakrove zlitine. Ni izrisano.

23 Grob 18, SE 437, Kv. C13, PN 373, PN 378, PN 379.

Fasetirani stekleni gumbi (7) različnih velikosti iz brušenega prozornega stekla in kovinsko zanko, ki se na drugi strani gumba zaključí z drobno rozeto. Povp. pr. 1,75 cm, povp. v. 1,3,5 cm, dl. skupaj z zanko 2,9 cm.

24 Grob 21, SE 446, Kv. A14, B14, PN 408.

Odlomka trakaste žice iz bakrove zlitine. Š. 0,4 cm, dl. ok. 1 cm.

25 Grob 21, SE 446, Kv. A14, B14, PN 445.

Odlomka trakaste žice iz bakrove zlitine. Š. 0,4 cm, dl. 1,5 cm.

26 Grob 21, SE 446, Kv. A14, B14, PN 446.

Odlomki več skoraj kompletnih spéncev iz bakrove zlitine. Povp. dl. 1 cm, povp. š. 0,4 cm.

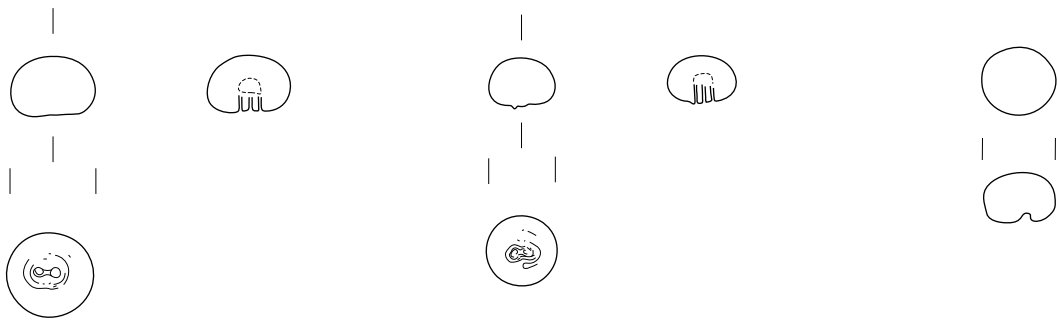
27 Grob 21, SE 446, Kv. A14, B14, PN 444.

Žebliček iz več tankih žičk iz bakrove zlitine. Žebliček je zvit v črko L. Dl. 3 cm, pr. 0,3 cm.

28 Grob 21, SE 446, Kv. A14, B14, PN 537.

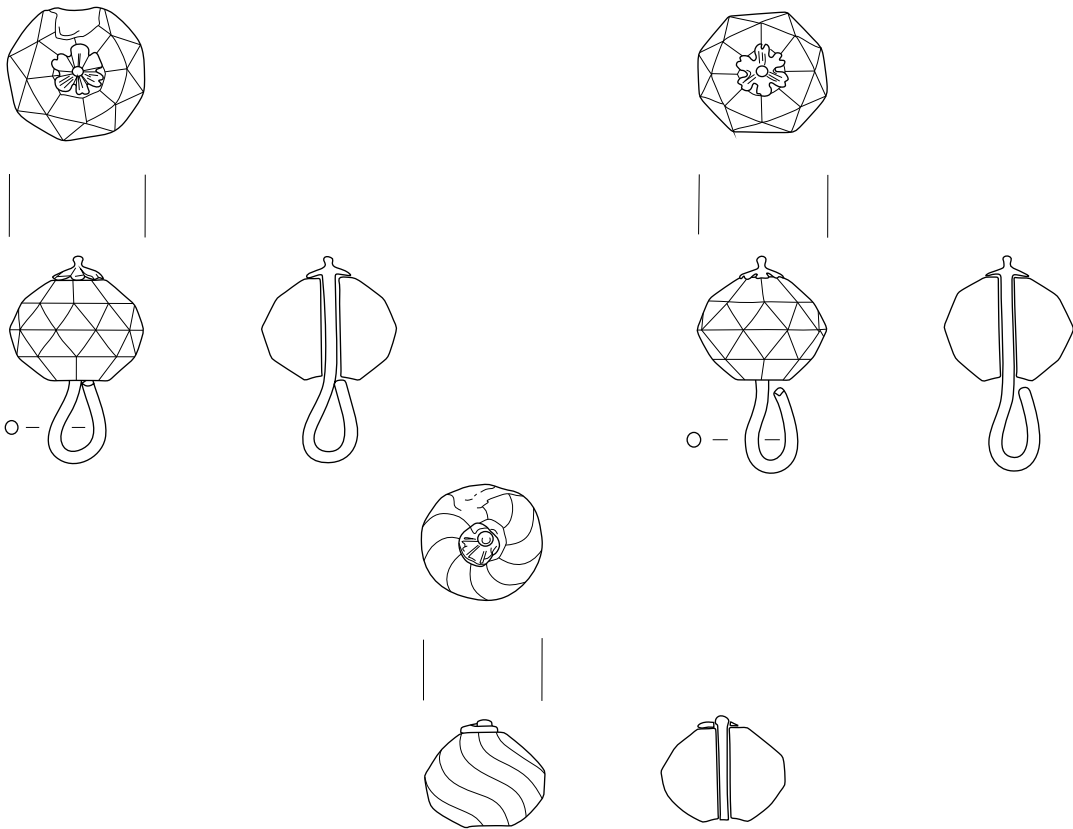
Žebliček iz več tankih žičk iz bakrove zlitine. Žebliček je zvit v črko L, zgornji del se konča v šopku, ki je zvezan s snopom horizontalno ovitih žičk. Dl. 3 cm, pr. 0,3 cm. Ni izrisano.

GROB 16

21

GROB 18

23

GROB 21

Merilo 1:1.

29 Grob 22, SE 448, Kv. C13, PN 492.

Sklepanec iz masivne kovine (kositer?). Sklepanec je sestavljen iz 28 umetelno izdelanih členov, ki so povezani z ovalnimi zankami. Vsi elementi, še posebej zaklop sklepanca in člen, ki nosi element za obešanje predmetov v obliki črke U, so umetelno oblikovani in okrašeni s tehniko tordiranja. Dl. ok. 70 cm.

30 Grob 22, SE 448, Kv. C13, PN 496.

Obročki (12) za zavezovanje oblačil iz bakrove zlitine. Pr. 1 cm.

31 Grob 22, SE 448, Kv. C13, PN 495.

Zlati filigranski našitki (7) z zankami na hrbtni strani. Našitki se oblikovno delijo na dve vrsti. Trije so sestavljeni iz treh obročkov iz tordirane žičke z izbočeno površino, ki so povezani s tremi majhnimi krogi iz tordirane žice. Štirje imajo trikotno osnovo s trisom majhnih obročkov iz tordirane žice na vogalih in sredi vsake stranice. Dl. 0,7 cm.

32 Grob 22, SE 448, Kv. C13, PN 545.

Fasetirani kamenčki (6) iz temno rdečega stekla. Dl. 0,45 cm, db. 0,1 cm.

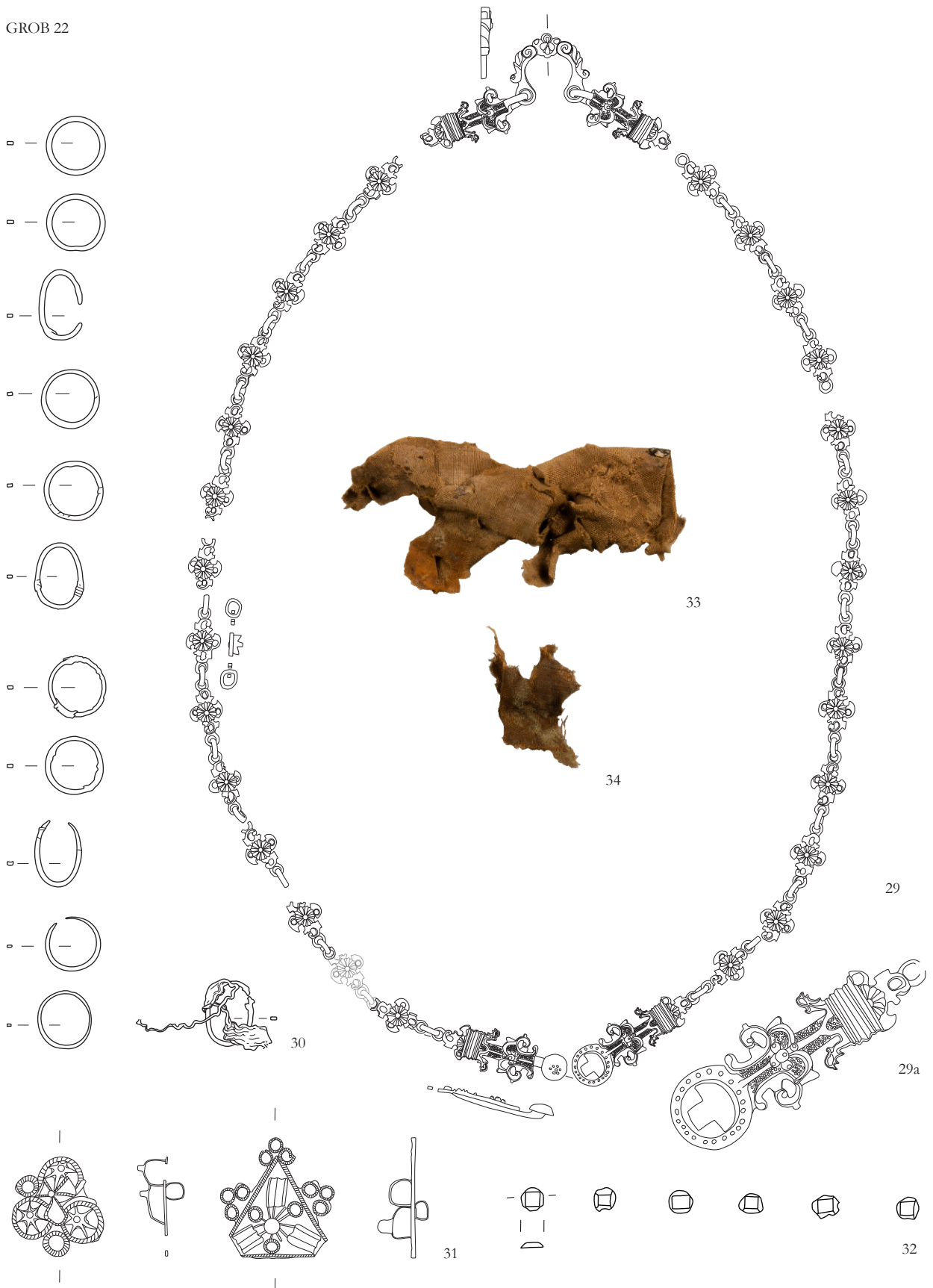
33 Grob 22, SE 448, Kv. C13, PN 492.

Kos tkanine (bombaž ali lan?) dl. 4 cm, š. 3 cm, ki je bil odkrit skupaj s kosi sklepanca (**kat. št. 29**). Dl. 4 cm, š. 3 cm.

34 Grob 22, SE 448, Kv. C13, PN 496.

Tkanina bombaža ali lana? odkrita skupaj z obročki za zavezovanje oblačil (**kat. št. 30**). Dl. 4 cm, š. 3 cm.

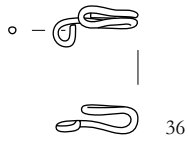
GROB 22

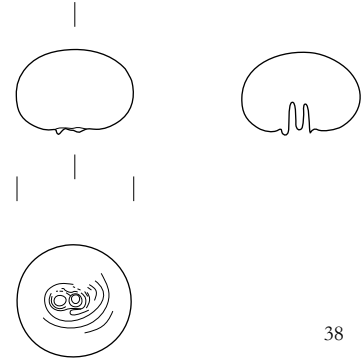
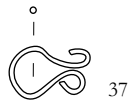
29a, 30, 32, 33 merilo 1:1, 29 merilo 1:2, 31 merilo 1:3.

- 35** Grob 23, SE 450, Kv. C13, PN 462.
Odlomki spénca iz bakrove zlitine. Ni izrisano.
- 36** Grob 23, SE 450, Kv. C13, PN 421.
Skoraj v celoti ohranjen kaveljček spénca iz bakrove zlitine. Dl. 1,1 cm, š. 0,6 cm.
- 37** Grob 24, SE 452, Kv. C13, PN 475.
Skoraj v celoti ohranjena zanka spénca iz bakrove zlitine. Dl. 1,1 cm, š. 0,7 cm.
- 38** Grob 24, SE 452, Kv. C13, PN 477.
Gumbi iz črne steklene paste (21). Gumbi so različno veliki, rahlo stisnjene okrogle oblike. Nekateri gumbi imajo delno ohranjeno drobno železno zanko. Pr. od 1,2 do 1,5 cm, v. od 0,8 do 1,1 cm.
- 39** Grob 25, SE 439, Kv. C14, PN 469.
Celi in poškodovani obročki (5) za zavezovanje oblačil iz bakrove zlitine. Pr. 1 cm. Ni izrisano.
- 40** Grob 25, SE 439, Kv. C14, PN 412.
Poškodovan obroček za zavezovanje oblačil iz bakrove zlitine. Pr. 1 cm. Ni izrisano.
- 41** Grob 25, SE 439, Kv. C14, PN 448.
Obročka za zavezovanje oblačil iz bakrove zlitine. Pr. 1 cm. Ni izrisano.
- 42** Grob 25, SE 439, Kv. C14
Odlomek stekla temno modre barve. Dl. 0,3 cm, š. 0,7 cm. Predmet je izgubljen.
- 43** Grob 30, SE 499, Kv. C13, PN 520, PN 565.
Odlomki spéncev iz bakrove zlitine. Dl. 1,1 cm, š. 0,7 cm.
- 44** Grob 30, SE 499, Kv. C13, PN 516, 517, 518, 519, 521, 527, 548, 549.
Odlomki spéncev iz bakrove zlitine. Ni izrisano.
- 45** Grob 30, SE 499, Kv. C13, PN 502.
Skoraj v celoti ohranjen kaveljček spénca iz bakrove zlitine. Dl. 1,1 cm, š. 0,7 cm.
- 46** Grob 30, SE 499, Kv. C13, PN 522.
Odlomki trakaste žice iz bakrove zlitine. Š. 0,4 cm, skupna dl. 4,5 cm.
- 47** Grob 30, SE 499, Kv. C13, PN 564.
Odlomki trakaste žice iz bakrove zlitine. Š. 0,4 cm, skupna dl. 5,9 cm. Ni izrisano.
- 48** Grob 30, SE 499, Kv. C13, PN 526, 523, 547, 551.
Drobne steklene jagode (65) različnih barv: modra, bela, črna, bež. Pr. Od 0,2 do 0,35 cm, v. 0,3 cm.
- 49** Grob 30, SE 499, Kv. C13, PN 566.
Poškodovani leseni jagodi. Pr. 0,8 cm, v. 0,3 cm.

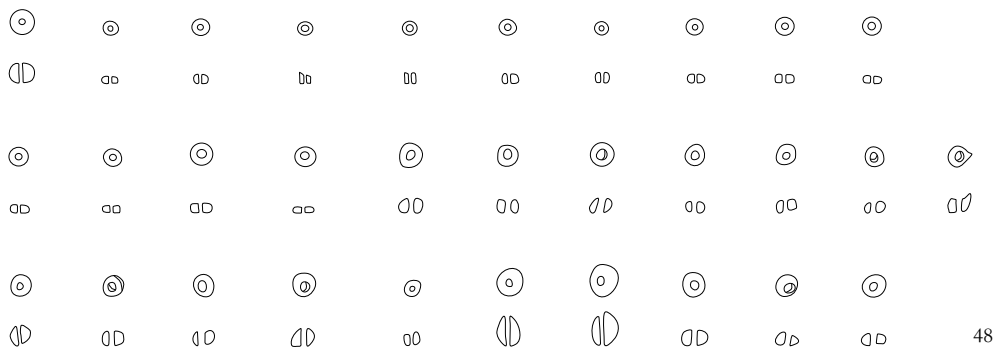
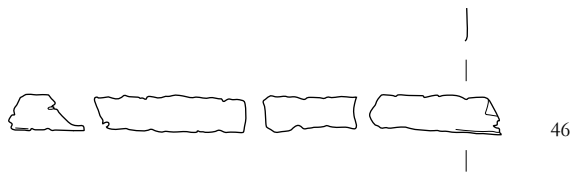
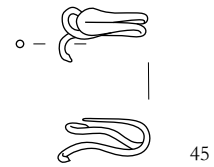
GROB 23

GROB 24

GROB 30

Najdbe iz različnih plasti

50 SE 1, Kv. C21, PN 8.

Pravokotna ploščica iz bakrove zlitine z okroglo perforacijo v enem od vogalov, mogoče okov za knjigo?. Dl. 3,4 cm, š. 3,35 cm, db. 0,2 cm.

51 SE 1, Kv. C22, PN 7.

Odlomek masivnega trakastega ročaja, izdelanega iz drobnozrnate lončarske mase s kremenom, kalcijevim karbonatom, sljudo ter s posameznimi večjimi delci zdrobljene keramike (ABCG). Odlomek je na vseh površinah enotne rožnate barve (7.5YR 8/4). Oksidacijsko žganje. Ohranjena dl. 6,8 cm, pr. roč. 3,2 cm, db. roč. 2,1 cm.

52 SE 1, Kv. A21, PN 13.

Odlomek profiliranega ustja posode, najverjetneje lonca. Posoda je izdelana iz drobnozrnate lončarske mase s kremenom, sljudo in železovimi oksidi (ACE), groba površina je enotne rožnate barve (7.5YR 7/3). Oksidacijsko žganje. Pr. u. 17,9 cm.

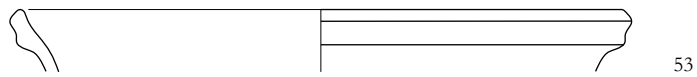
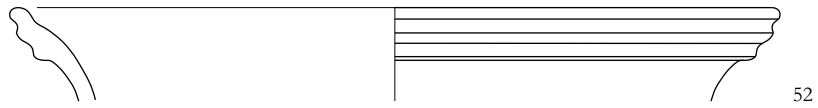
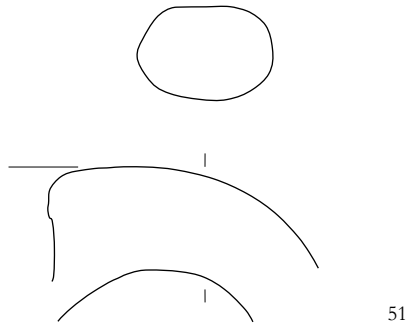
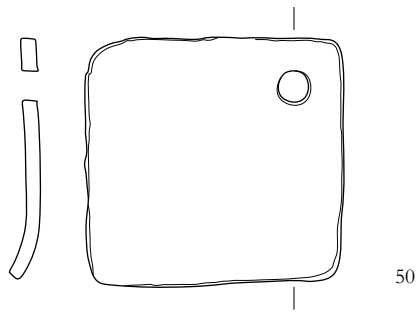
53 SE 1, Kv. A21, PN 14.

Odlomek profiliranega ustja posode, najverjetneje sklede. Posoda je izdelana iz fino-zrnate lončarske mase s kremenom in sljudo (AC). Prelom ter gladka zunanja in notranja površina so enotne zelo temno sive barve (7.5YR 3/1). Redukcijsko žganje. Pr. u. 14,4 cm.

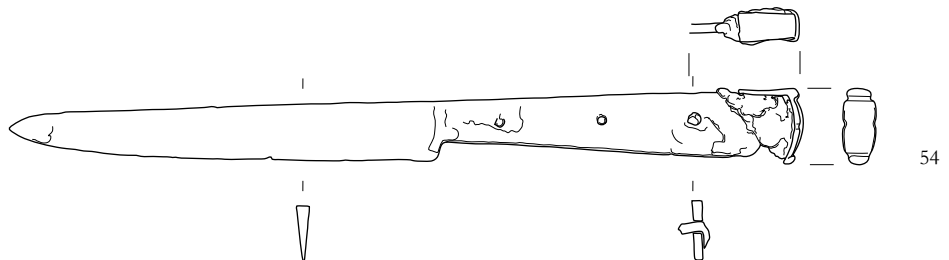
54 SE 3, Kv. C20, PN 121.

Železen nož z masivnim železnim ročajem, ki ima na koncu ohranjen okov iz bakrove zlitine. Dl. 20,1 cm, š. 1,5 cm.

SE 1

SE 3

50 merilo 1:1, 51-54 merilo 1:2.

55 SE 3, Kv. C27, PN 542.

Neopredeljen železen predmet z eno stranico ravno in drugo zaobljeno in zajedami na dnu, ki nakazujejo, da je bil na nekaj pritrjen. Dl. 17,3 cm, š. 7,1 cm, db. 1 cm.

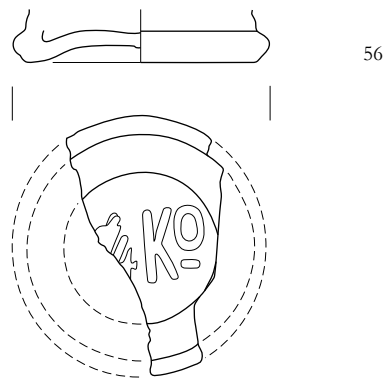
56 SE 4, Kv. C18, PN 3.

Odlomek dna steklenice? iz zelenega stekla in delno ohranjenim napisom „...Ko“. Pr. 8 cm.

SE 3

SE 4

Merilo 1:5.

57 SE 10, Kv. C26, PN 27.

Odlomek keramičnega strešnika slemenjaka z nepravilnim polkrožnim prerezom. Približno na polovici se premer zmanjša. Vse površine odlomka so enotne živo oranžne barve. Dl. 14,4 cm, š. 10,8 cm, db. 1,8 cm.

58 SE 13, Kv. B23, PN 1.

Odlomek profiliranega ustja lonca z delno ohranjenim ostenjem na katerem sta vidni vrezani dve tanki vzporedni liniji. Posoda je izdelana iz finoizrnat lončarske mase s kremenom, kalcijevim karbonatom, sljudo in zdrobljeno keramiko (ABCG) na lončarskem vretenu na nožni pogon. Vse površine odlomka so enotne zelo blede rjave barve (10YR 7/4). Oksidacijsko žganje. Pr. u. 16,5 cm.

59 SE 20, Kv. B18, PN 2.

Odlomek profiliranega ustja majhnega lonca. Posoda je izdelana iz drobnoizrnat lončarske mase s kremenom, sljudo in zdrobljeno keramiko (ACG) na lončarskem vretenu na nožni pogon. Prelom, groba zunanja in notranja površina so rjave barve (7.5YR 4/2). Redukcijsko žganje. Pr. u. 10,6 cm.

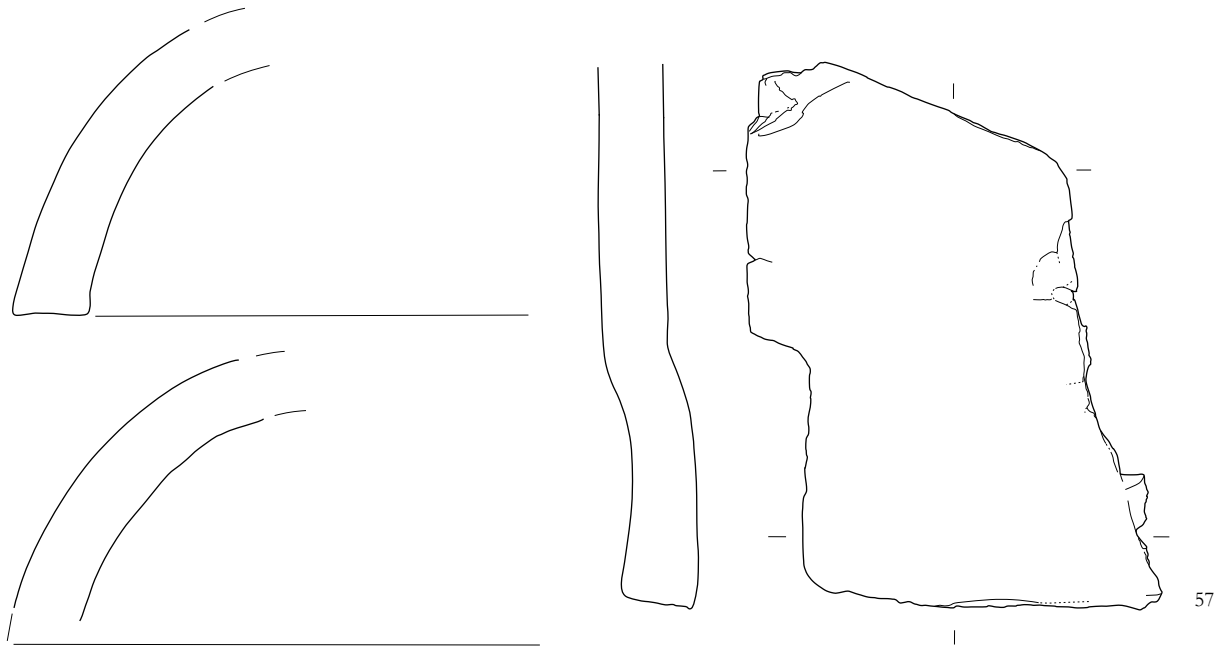
60 SE 73, Kv. B19, PN 37.

Odlomek profiliranega ustja masivnega lonca. Posoda je izdelana iz drobnoizrnat lončarske mase s kremenom, kalcijevim karbonatom, sljudo in zdrobljeno keramiko (ABCG) na lončarskem vretenu na nožni pogon. Groba notranja površina je rožnate barve (7.5YR 7/4), prelom in zunanja površina pa neenotne temno rdečkasto sive barve (2.5YR 4/1). Stihijsko žganje. Pr. u. 20,7 cm.

61 SE 73, Kv. B21, PN 36.

Odlomek izvihanega profiliranega ustja lonca z ležiščem za pokrov. Posoda je izdelana na lončarskem vretenu na nožni pogon iz drobnoizrnat lončarske mase s kremenom, kalcijevim karbonatom in sljudo (ABC). Gladka zunanja in notranja površina sta zelo blede rjave barve (10YR 7/3). Stihijsko žganje. Pr. u. 13,2 cm.

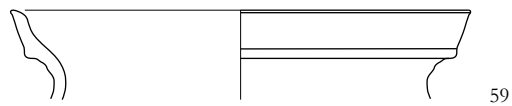
SE 10

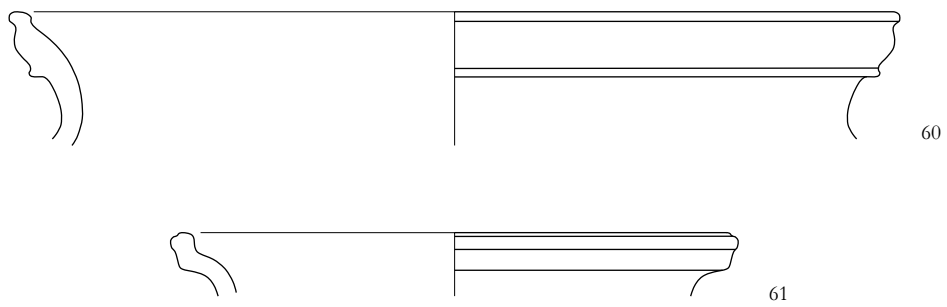
SE 13

SE 20

SE 71

Merilo 1:2.

62 SE 74, Kv. B19, PN 44.

Odlomek izvihanega profiliranega ustja lonca z ležiščem za pokrov. Izdelan je na lončarskem vretenu na nožni pogon. Lončarska masa je fino do srednjezrnata. Zunanja in notranja površina sta peščene, prelom pa zelo temno sive barve. Pr. u. 13,2 cm.

63 SE 74, Kv. B21, PN 41.

Gumbast držaj pokrova. Posoda je izdelana na lončarskem vretenu na nožni pogon iz drobnozrnate lončarske mase s kremenom, sljudo in železovimi oksidi (ACE). Groba površina in prelom pokrova je zelo blede rjave barve (10YR 7/3). Pr. 4,1 cm, v. 2,1 cm.

64 SE 74, Kv. C14, PN 281.

Odlomek masivnega trakastega ročaja, okrašenega z vtisnjenim okrasom. Izdelan je iz drobnozrnate lončarske mase s kremenom, sljudo in železovimi oksidi. Prelom je zelo svetlo sive, groba površina pa rdečkasto rumene barve (5YR7/6). Oksidacijsko žganje. Ohranjena dl. 8,1 cm, pr. roč. 3 cm, db. roč. 1,35 cm.

65 SE 80, Kv. C18, PN 30.

Odlomek profiliranega ustja posode, najverjetneje majhnega lonca. Posoda je izdelana na lončarskem vretenu na nožni pogon iz drobnozrnate lončarske mase kremenom, kalcijevim karbonatom, sljudo in železovimi oksidi (ABCE). Prelom ter gladka zunanja in notranja površina odlomka so temno sive barve. Pr. u. 19,9 cm.

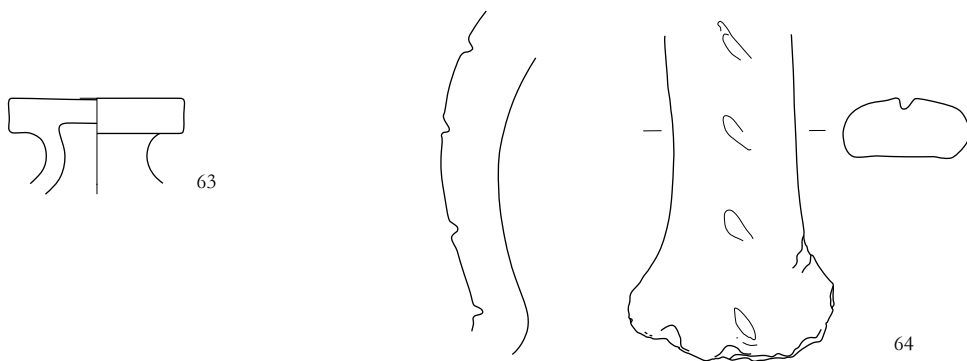
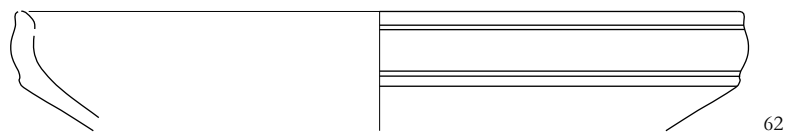
66 SE 80, Kv. C18, PN 32.

Odlomek rahlo izvihanega ustja posode, izdelane na lončarskem vretenu na nožni pogon iz fino zrnate lončarske mase s kremenom, sljudo in železovimi oksidi (ACE). Gladka zunanja in notranja površina so črne barve (GLEY 2.5/N), prelom pa je sivkasto rjave barve (10YR 5/2). Pr. u. 10,8 cm.

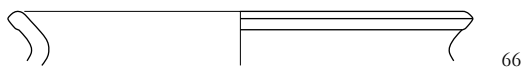
67 SE 95, Kv. B20, C20, SN 184.

Keramična opeka, delno poškodovana. Dl. 16 cm, š. 14,9 cm, db. 5 cm.

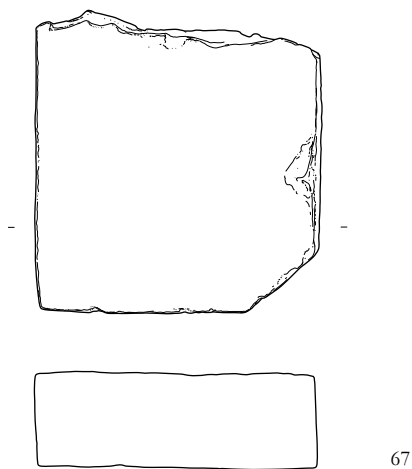
SE 74

SE 80

SE 95

62–66 *merilo 1:2*, 67 *merilo 1:4*.

68 SE 151, Kv. B16, PN 300.

Odlomek profiliranega ustja in ramena lonca. Posoda je izdelana na lončarskem vretenu na nožni pogon iz drobnozrnate lončarske mase s kremenom, kalcijevim karbonatom in sljudo (ABC). Prelom in groba zunanja ter notranja površina ostenja so rdečkasto rumene barve (10YR 8/3), površina ustja pa je na notranji in zunanji strani temno sive barve (5YR 4/1). Stihijsko žganje. Pr. u. 17,8 cm.

69 SE 374, Kv. C17, PN 299.

Deformiran kos pločevine iz bakrove zlitine z manjšimi perforacijami ob robovih. Dl. 4,6 cm, š. 3,8 cm.

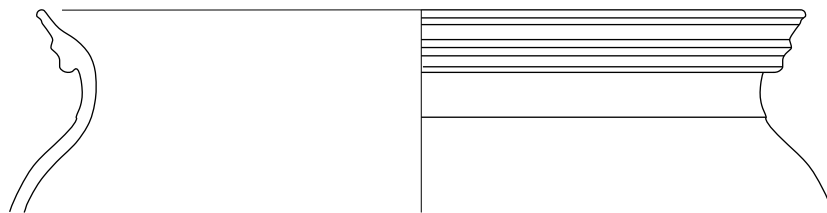
70 SE 374, Kv. C17, SN 253.

Poškodovana keramična opeka pravokotne oblike, na spodnji strani je ohranjena malta. Dl. 26,1 cm, š. 13,6 cm, db. 5 cm.

71 SE 374, Kv. B17, PN 298.

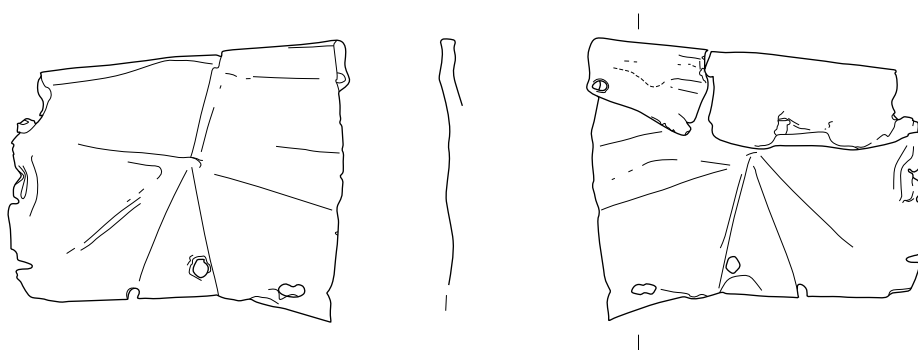
Železne žvale. Dl. približno 21 cm. Predmet je izgubljen.

SE 151

68

SE 374

69

70

71

68 merilo 1:2, 69, 71 merilo 1:1, 70 merilo 1:4.

72 SE 394, Kv. A15, PN 330.

Majhna bucika iz bakrove zlitine s kroglasto glavico okrašeno z vrezom. Dl. 1,4 cm.

73 SE 394, Kv. A15, SN 91.

Odlomki steklenih pihancev prozorne ali rahlo rjavkaste barve z robom, ki je lahko širok in rahlo zaobljen ali pa ozek in stisnjen.

74 SE 394, Kv. A15, PN 294.

Odlomki ostenja lonca. Posoda je izdelana na hitrem lončarskem kolesu iz grobozrnate lončarske mase s kremenom, sljudo in železovimi oksidi (ACE). Groba zunanja površina je rdečkasto rumene barve (5YR 7/6) s temnimi lisami, notranja pa zelo blede rjave barve (10YR 7/3). Oksidacijsko žganje. Pr. 18 cm, pr. d. 11,3 cm.

75 SE 394, Kv. A15, PN 532.

Odlomek noge in ostenja čaše na nizki nogi. Posoda je izdelana na lončarskem vretenu na nožni pogon iz zelo fino zrnate, prečiščene gline s kremenom, sljudo in železovimi oksidi (ACE). Zunanja površina je premazana z zeleno glazuro. Barva preloma in gladka notranja površina je rožnate barve (7.5YR 8/3), Oksidacijsko žganje. Pr. ost. 4,2 cm, pr. d. 4,8 cm.

76 SE 394, Kv. A15, PN 533.

Odlomki ostenja in profiliranega ustja lonca. Posoda je izdelana na hitro vrtečem lončarskem kolesu iz drobnozrnate lončarske mase s kremenom, sljudo in zdrobljeno keramiko (ACG). Groba zunanja površina in prelom sta rožnate barve (7.5YR 7/3) s temno sivimi lisami, notranja površina ter rob ustja sta prekrita z zelenim loščem, na ramenu lonca pa je viden okras v obliki žleba. Stihijsko žganje. Pr. 13 cm, pr. d. 8 cm, v. ok. 14,4 cm.

77 SE 394, Kv. A15, PN 534.

Odlomek noge čaše na nizki nogi. Posoda je izdelana na lončarskem vretenu na nožni pogon iz fino zrnate lončarske mase s kremenom, sljudo in železovimi oksidi (ACE). Zunanja površina je bila premazana z zeleno glazuro, ki je sedaj samo fragmentarno ohranjena na dnu noge. Groba površina je zelo blede rjave barve na zunanji strani (10YR 7/4) in rdečkasto rumene barve (5YR 7/6) na notranji strani. Oksidacijsko žganje. Pr. d. 4,1 cm, v. 1,3 cm.

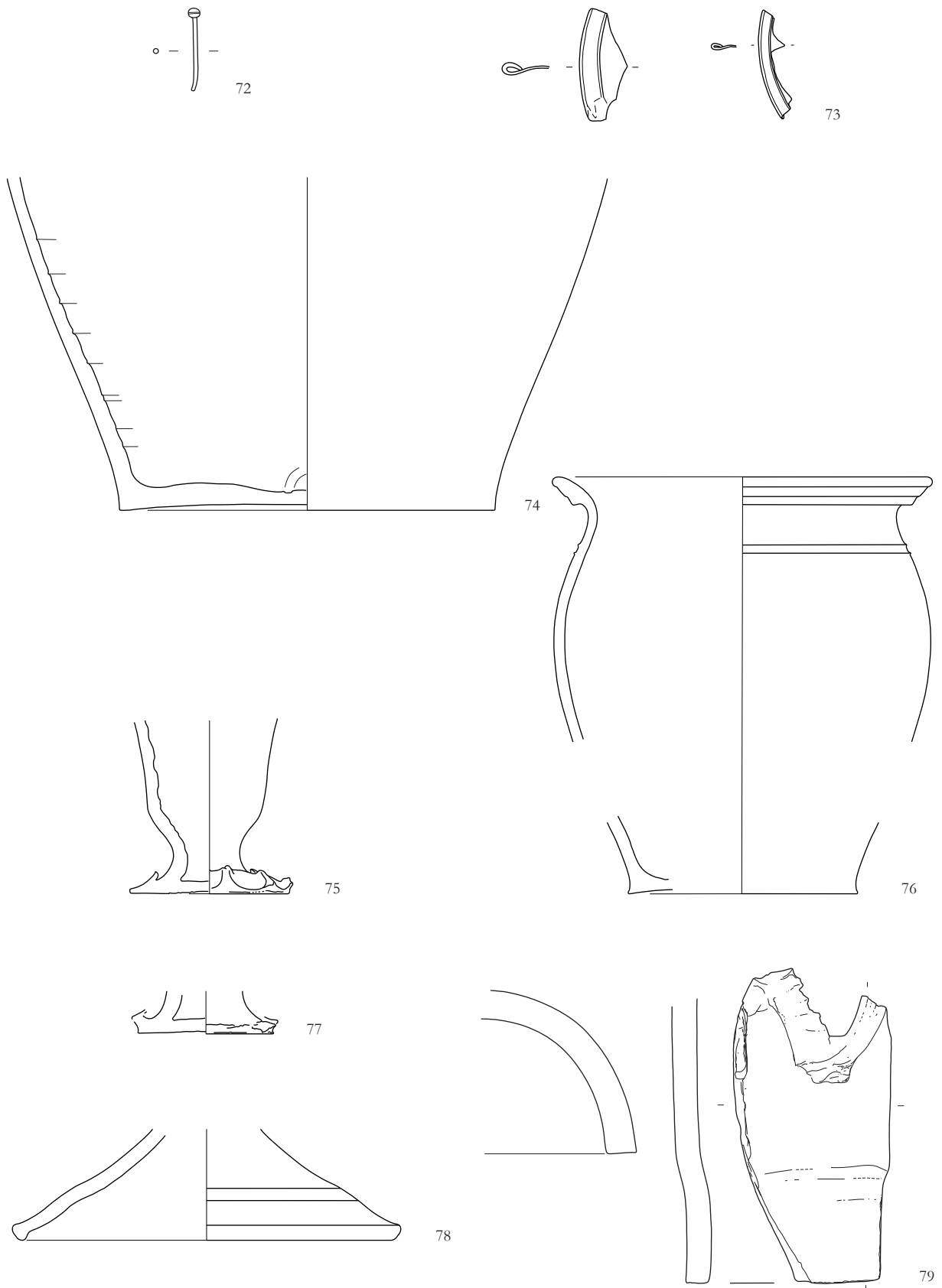
78 SE 394, Kv. A15, PN 535.

Odlomek pokrova. Posoda je izdelana iz fino zrnate lončarske mase s kremenom, sljudo in zdrobljeno keramiko (ACG). Gladka notranja površina in groba zunanja površina sta rdečkasto rumene barve (7.5YR 7/6). Stihijsko žganje. Pr. 11,8 cm, v. 3,9 cm.

79 SE 394, Kv. A15, SN 73.

Odlomek keramičnega strešnika slemenjaka. Dl. 21,8 cm, š. 11 cm, db. 2 cm.

SE 394

72, 73 merilo 1:1, 74–78 merilo 1:2, 79 merilo 1:4.

80 SE 415, Kv. C13, PN 524, PN 525.

Fasetirana gumba (2) različnih velikosti iz brušene prozornega stekla in z zanko iz kositra ?, ki se na drugi strani gumba zaključí z drobno rozeto. Povp. pr. 1,8 cm, povp. v. 1,35 cm, d. 2,9 cm. PN 525 ni izrisan.

81 SE 406, Kv. A15–B15, SN 32.

Keramični strešnik bobrovec, delno poškodovan. Dl. 29,9 cm, š. 316,7 cm, db. 1,9 cm.

82 SE 406, Kv. A15–B15, SN 134/1.

Keramični strešnik bobrovec, delno poškodovan. Dl. 22 cm, š. 17,3 cm, db. 1,9 cm.

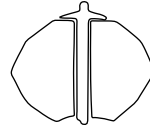
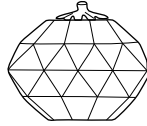
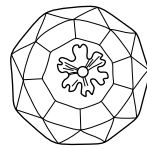
83 SE 406, Kv. A15–B15, SN 134/2.

Keramični strešnik bobrovec, delno poškodovan. Dl. 15 cm, š. 17,8 cm, db. 1,8 cm.

84 SE 406, Kv. A15–B15, SN 134/3.

Keramični strešnik bobrovec, delno poškodovan. Dl. 25 cm, š. 18,9 cm, db. 1,7 cm.

SE 415

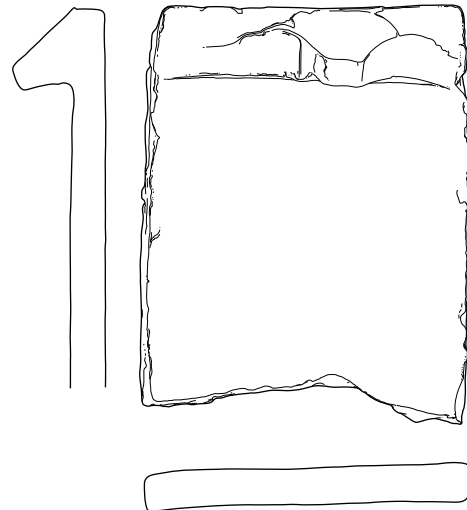

80

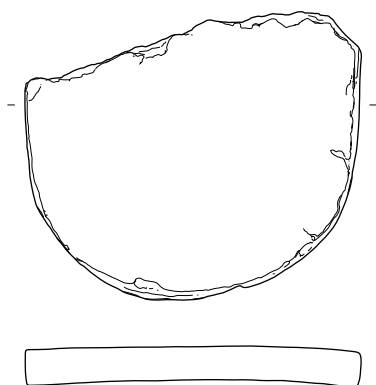
SE 406

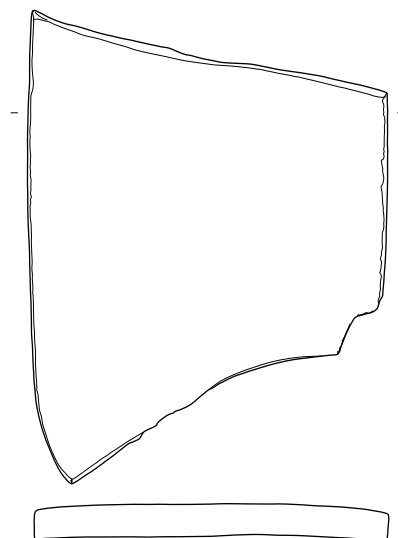
81

82

83

84

80 merilo 1:1, 81-84 merilo 1:4.

85 SE 423, Kv. C14, PN 305.

Odlomek gumbastega držaja pokrova izdelanega iz drobnozrnate lončarske mase s kremenom, sljudo in zdrobljeno keramiko (ACG). Prelom in groba zunanja površina sta zelo blede rjave barve (10YR 7/4), notranja površina pa sivkasto rjave barve (10YR 5/2). Oksidacijsko žganje. Pr. d. 6,1 cm.

86 Deponija/neznana SE, PN 544.

Odlomljen ročaj pokrova skodele iz brušenega stekla. V. 5 cm.

87 Deponija/neznana SE, PN 47.

Odlomek izvihanega ustja lonca z ostenjem. Posoda je izdelana na hitrem lončarskem kolesu iz fino-zrnate lončarske mase s kremenom, sljudo in zdrobljeno keramiko (ACG). Notranja površina in celotno ustje sta premazana z zeleno glazuro. Rob ustja je okrašen s polmesečastimi vtisi. Prelom je zelo blede rjave barve (10YR 8/4), groba zunanja površina pa rdečkasto rjave barve (7.5YR 7/6). Oksidacijsko žganje. Pr. 11,4 cm.

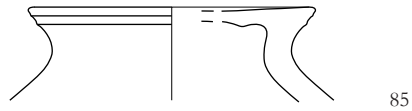
88 Deponija/neznana SE, SN 69.

Odlomek keramičnega tlakovca?. Na spodnji strani je ohranjena malta. Dl. 13,7 cm, š. 16,5 cm, db. 1,5 cm.

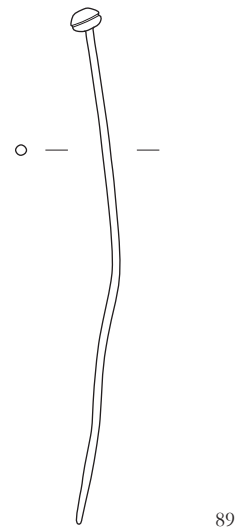
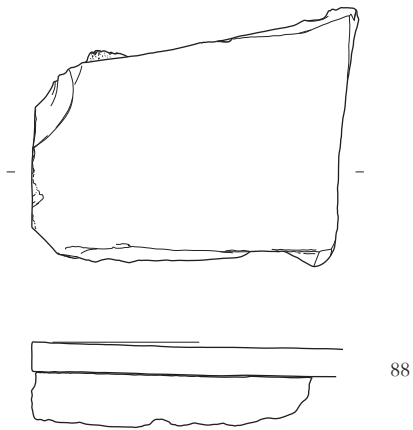
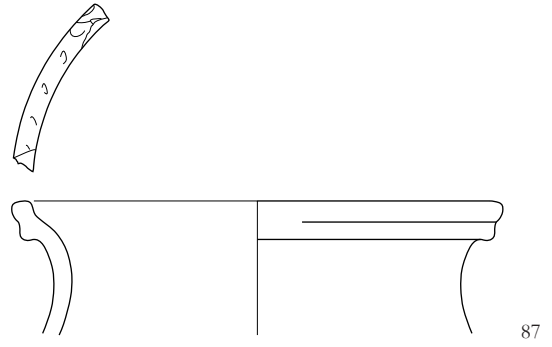
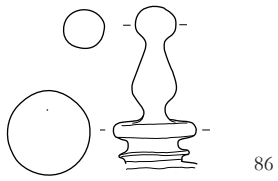
89 Deponija/neznana SE, PN 253.

Igla z okroglo glavico iz bakrove zlitine. Glavica ima okras v obliki vodoravne zareze. Dl. 7 cm, pr. glavice 0,4 cm, db. igle 0,2 cm.

SE 423

DEPONIJA

89 merilo 1:1, 85–87 merilo 1:2, 88 merilo 1:4.

12.2 Novoveško gradivo (po letu 1600)

Najdbe iz različnih plasti

90 SE 74, Kv. C17, PN 240.

Odlomek dekorativnega glavnika iz roževine.
Dl. 4,5 cm, š. 4,3 cm.

91 SE 80, Kv. B18, PN 29.

Trije kosi železne žice. Dl. 24,5 cm.

92 SE 80, Kv. C19, PN 28.

Železen predmet, mogoče orodje ali kavelj?
Dl. 7,1 cm, največja š. 2,1 cm.

93 SE 411, Kv. A13, PN 329.

Železen predmet, mogoče zatič? Dl. 4,8 cm, š. 2,5 cm.

12.3 Moderno gradivo

Najdbe iz različnih plasti

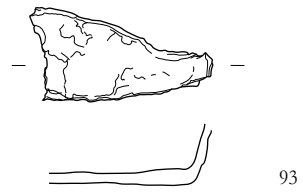
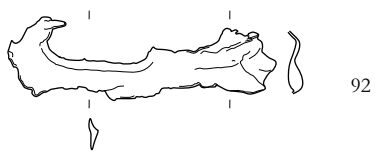
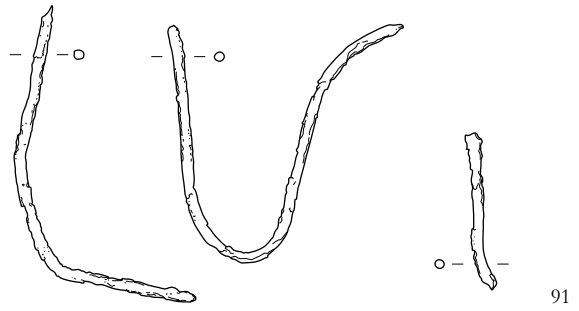
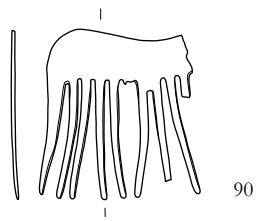
94 SE 3, Kv. B19, PN 21.

Močno poškodovan železen predmet z zaobljenim dnom, najverjetneje granata za minomet.
Dl. 20,1 cm, š. 1,5 cm.

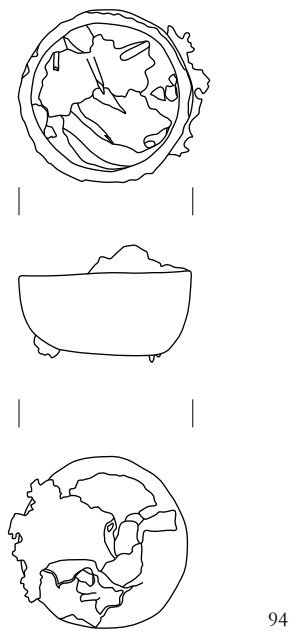
95 SE 79, Kv. B18, PN 53.

Okrogel železen predmet z navojem, najverjetneje del kmetijske mehanizacije. Pr. 4,5 cm, d. 0,9 cm.

SE 74

SE 3

SE 79

